Pia Tuomi-Sorjonen

Kirjanpito, tilinpäätös ja verotus

Sanoma Pro Oy
Helsinki

Tiedustelut
Sanoma Pro Oy, Helsinki
puh. 020 391 000
sähköposti: asiakaspalvelu@sanomapro.fi

www.sanomapro.fi

Kustantaja: Sanoma Pro Oy

Tämä aineisto on digitaalinen rinnakkaisversio tuotteesta
Kirjanpito, tilinpäätös ja verotus ISBN 978-952-63-4092-0

48 kk lisenssi ISBN 978-952-63-4490-4

Toimitus: Birgitta Pohja
Ulkoasu: gravision / Jaana Rautio
Taitto: gravision / Jaana Rautio
Kuvitus: Krista Partti
Kannen kuva: iStock

© Pia Tuomi-Sorjonen ja Sanoma Pro Oy

Kopiointiehdot

Tämä teos on digitaalinen oppikirja, joka
on suojattu tekijänoikeuslailla (404/61).

Käyttäjälle

Kirjanpito, tilinpäätös ja verotus on liiketalouden perustutkinnon (merkonomi) opintoihin tarkoitettu oppikirja. Kirjaa voi käyttää sekä nuorisoettä aikuiskoulutuksessa. Teoksen sisältö on koostettu liiketalouden perustutkinnon tutkinnonosien **Kirjanpito** sekä **Tilinpäätöskirjaukset ja verotus** vaatimusten mukaan. Suuri osa valmistuvista taloushallinnon merkonomeista sijoittuu kirjanpitäjiksi tilitoimistoihin, siksi teoksen sisältö onkin kirjoitettu tästä näkökulmasta. Kirjaa voidaan soveltuvin osin käyttää myös muissa kirjanpidon, tilinpäätöksen ja verotuksen opinnoissa ja kursseilla.

Kirjassa käydään aluksi lyhyesti läpi eri yritysmuotojen perustaminen ja niihin liittyvät kirjaukset. Myös osuuskunta on otettu mukaan sen lisääntyneen suosion vuoksi. Ensimmäisessä luvussa käsitellään myös eri yritysmuotojen oman pääoman muutosten ja voitonjaon kirjauksia.

Arvonlisäverotuksen keskeisissä kysymyksissä tarkastellaan vähennysoikeuden rajoituksia, marginaaliveromenettelyä, yhteisökaupan ja ulkomaankaupan kirjauksia sekä kiinteistöihin liittyviä arvonlisäverotuksen kysymyksiä.

Kirjanpidon ja tilinpäätöksen keskeisistä kysymyksistä kirjassa käsitellään muun muassa luottotappioiden kirjaamista, siirtyviä eriä, ennakkomaksuja, suunnitelman mukaisia poistoja ja varauksia. Mukana on myös tilinpäätöksen muistilista kirjanpitäjälle.

Tilinpäätösasiakirjat ja tilintarkastus -luvussa käydään läpi pienen osakeyhtiön tasekirjan sisältöä sekä tilintarkastusta kirjanpitäjän näkökulmasta. Mukana on malli pienen osakeyhtiön tilinpäätösaineistosta.

Yritysten verotus -luvussa käsitellään välittömän verotuksen vaiheita, elinkeinotoiminnan verotettavan tulon laskentaa sekä eri yritysmuotojen ja osingonsaajan verotusta pääpiirteittäin.

Kirjan viimeisessä luvussa tarkastellaan, miten tilinpäätöstä voidaan tulkita yrityksen tilinpäätöstiedoista laskettavien tunnuslukujen avulla.

Kirjassa on runsaasti eritasoisia tehtäviä, jotka on sijoitettu kunkin pääluvun loppuun. Lukukohtaisten tehtävien lisäksi kirjan loppuun on sijoitettu tilinpäätöstaulukkoharjoituksia sekä kolme kirjanpito-ohjelmalla tehtäväksi tarkoitettua kokonaisharjoitusta.

Kirjan lopussa on liitteenä ruotsin- ja englanninkielinen tuloslaskelma ja tase sekä esimerkkitililuettelo. Kirjan loppuun on myös koottu suomi–ruotsi–englanti-sanasto sekä hakemisto, joka helpottaa asioiden löytämistä sisällöstä. Kirja on toteutettu niin, että opettaja voi poimia aiheet käsittelyyn omaan toteutukseensa soveltuvassa järjestyksessä ja hyödyntää parhaiten opetukseen soveltuvat tehtävät.

Oppimateriaalikokonaisuuteen kuuluu lisäksi erillinen opettajan käyttöön tarkoitettu Kirjanpito, tilinpäätös ja verotus Opettajan digiaineisto, joka sisältää kirjan sähköisessä muodossa sekä opettajan työtä helpottavaa ja käyttömahdollisuuksia laajentavaa aineistoa, esimerkiksi lomakkeita, lisäesimerkkejä ja vaiheistettuja tiliöintivientejä. Materiaali sisältää myös **kertaustehtäväpaketin** sekä kirjan tehtävien ratkaisut.

Kirjan päivityksessä on huomioitu kirjanpitolaissa, elinkeinoverolaissa, osuuskuntalaissa, tilintarkastuslaissa sekä laissa avoimista ja kommandiittiyhtiöistä tapahtuneet muutokset sekä uusi asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä annettavista tiedoista.

Jyväskylässä huhtikuussa 2016

Pia Tuomi-Sorjonen

Sisällys

Käyttäjälle ... 3
Mitä on taloushallintotyö? ... 7

1 Yritysmuodot ... 9

Yksityinen elinkeinonharjoittaja ... 9
Avoin yhtiö ... 11
Kommandiittiyhtiö ... 13
Osakeyhtiö ... 15
- Osakeyhtiön perustaminen ... 15
- Osakepääoman korottaminen ... 19
- Voitonjakokelpoiset varat ja voitonjako ... 21
- Oman pääoman negatiivisuus ... 22
- Osakeyhtiön omat osakkeet ... 24

Osuuskunta ... 26
Tehtävät ... 31

2 Arvonlisäverotuksen keskeisiä kysymyksiä ... 46

Verokannat ... 49
Laskun sisältövaatimukset ... 50
Vähennysoikeus arvonlisäverotuksessa ... 53
- Oma käyttö ... 53
- Henkilöautot ... 54
- Edustuskulut ... 55
- Henkilöstökulut ... 56

Rakennusalan käännetty arvonlisäverovelvollisuus ... 57
Kiinteistöinvestointien arvonlisäverovähennysten tarkistaminen ... 60
Omaan lukuun rakentaminen ... 61
Kiinteistön vuokraamisen vapaaehtoinen verovelvollisuus ... 61
Energiavähennys ... 62
Marginaaliveromenettely ... 62
Ennakkomaksut ... 65
Ulkomaankaupan kirjaukset ... 66
- Yhteisömyynnit ... 66
- Yhteisöhankinnat ... 68
- Vienti ... 69
- Tuonti ... 72

Tehtävät ... 74

3 Kirjanpidon ja tilinpäätöksen keskeisiä kysymyksiä ... 84

Hyvä kirjanpitotapa ... 84
Leasing ... 85
Arvonkorotukset ... 86
Luottotappiot ... 88
Ulkomaanrahan määräiset erät kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä ... 89
Pitkäaikaisten velkojen lyhennyserät ... 92
Siirtyvät erät ... 93
- Henkilösivukulujen jaksottaminen ... 97
- Lomapalkkavelat ... 99

Vaihto-omaisuus tilinpäätöksessä ... 101
Ennakkomaksut tilinpäätöksessä ... 103
Suunnitelmapoistot ... 105
- Suunnitelman ylittävät poistot ... 108
- Pysyvien vastaavien myynti ... 112
- Muut aineelliset hyödykkeet ... 113
- Pienhankinnat ja lyhytikäinen kalusto ... 113

Varaukset ... 114
- Verotusperusteiset varaukset ... 114
- Pakolliset varaukset ... 116
- Verojen jaksottaminen tilinpäätökseen ... 117

Tilinpäätös ... 118
- Pienen yrityksen tilinpäätös ... 118
- Konserni ... 119
- IFRS-tilinpäätös ... 121

Tehtävät ... 122

4 Tilinpäätösasiakirjat ja tilintarkastus 146

Tilinpäätösaineisto 148
Tuloslaskelma 148
Tase 153
Liitetiedot 154
Toimintakertomus 156
Rahoituslaskelma 156
Tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt 157
Kirjanpitoaineiston säilyttäminen 160
Tilinpäätöksen rekisteröinti 160
Tilintarkastus 161
Tehtävät 163

5 Yritysten verotus 177

Välittömän verotuksen vaiheet 177
Ennakkoperintä 177
Veroilmoitukset ja verotuksen valmistuminen 180
Muutoksenhaku 181
Ennakkoratkaisut 181
Verotarkastus 182
Tulolajit 183
Yrityksen verotettavan tulon laskeminen 185
Yksityinen elinkeinonharjoittaja 188
Nettovarallisuuden laskeminen 188
Autokulut 192
Henkilöyhtiöt 192
Osakeyhtiöt 197
Osinkojen verotus 197
Osuuskunta 203
Tulolähdejako 204
Tehtävät 205

6 Tilinpäätöksen tulkitseminen 224

Kannattavuus 227
Maksuvalmius 230
Vakavaraisuus 231
Tehtävät 233

Kokonaisharjoituksia 235

Tilinpäätöstaulukkoharjoituksia 236
Kokonaisharjoituksia kirjanpito-ohjelmaa käyttäen 242

Liitteet

Esimerkkitililuettelo 250
Ruotsinkielinen tuloslaskelma 267
Ruotsinkielinen tase 268
Englanninkielinen tuloslaskelma 270
Englanninkielinen tase 271
Sanasto suomi–ruotsi–englanti 273
Hakemisto 274

Mitä on taloushallintotyö?

Taloushallinnon palvelujen alalla toimivien yleisimpiä ammatteja ovat kirjanpitäjä, tilintarkastaja, taloushallinnon suunnittelija ja kustannuslaskija. Kirjanpitäjiä työskentelee sekä tilitoimistoissa että erilaisten yritysten ja organisaatioiden palveluksessa. Yritykset hakevat palvelukseensa kirjanpitäjien lisäksi muun muassa reskontranhoitajia, palkanlaskijoita, luotonvalvojia tai laskenta-assistentteja.

Taloushallintoala jakautuu kahteen pääryhmään: tilitoimistoihin ja tilintarkastustoimistoihin. Tilitoimistot ovat kooltaan keskimäärin suhteellisen pieniä yrityksiä. Tilintarkastusalan suurimmat toimijat ovat kansainvälisiä ketjuja, niin sanottuja Big four -yhtiöitä. Taloushallintoala on kasvanut koko 2000-luvun. Ala tarvitsee uusia osaajia, sillä yksi sen suurimmista haasteista on työntekijöiden ja yrittäjien eläköityminen. Taloushallinnon ulkoistaminen lisääntyy jatkuvasti, sillä nykyään myös listayhtiöt ja julkinen sektori ulkoistavat taloushallintoaan yhä useammin. Taloushallinnon osaajille riittää siis tulevaisuudessakin kysyntää tilitoimistoissa ja muissa yrityksissä.

Taloushallinnon ja laskentatoimen päivittäiseen käytännön tekemiseen liittyy paljon vaatimuksia. Tilitoimistossa kirjanpitäjä vastaa omista yritysasiakkaistaan ja näiden talousasioista ja hänellä on itsenäinen vastuu asiakkaistaan ja asiakassuhteiden hoidosta. Kirjanpitäjä hoitaa yrityksen taloushallinnon kokonaisuuden: kirjanpidon, tilinpäätöksen, verotuksen, palkanlaskennan ja mahdollisesti myös budjetoinnin ja kannattavuusseurannan. Nopea ja jatkuva muutos tuo alalla työskenteleville paljon haasteita. Muutoksen ja erilaisuuden sietokyky ovatkin kirjanpitäjille ja muille alan ammattilaisille tärkeitä ominaisuuksia. Kirjanpitäjän toimenkuva voi ulottua myös konsultointiin ja neuvontaan, joten kyky talousanalyyseihin, hyvät sosiaaliset taidot ja kyky viestiä asioista ymmärrettävästi asiakkaan

kanssa ovat tärkeitä. Muita kirjanpitäjältä vaadittavia taitoja ovat kielitaito ja tietotekniikkataidot. Myös markkinointi- ja myyntiosaamisesta on etua tilitoimistotyössä, ja tiimityöskentelytaidot ja kyky ja halu jakaa omaa osaamistaan ovat tärkeitä.

Yritystoiminnalle ja taloushallintoalan palveluita tuottaville tilitoimistoille on tärkeää, että taloushallinnon tehtävissä toimiva henkilöstö on alan vaatimustason täyttäviä ammattilaisia. Verottajan, rahoittajien ja muiden sidosryhmien tulee voida päätöksenteossaan luottaa asiakkaistaan tuotettuun tietoon, kuten tilinpäätöksiin, veroilmoituksiin ja muihin raportteihin. Tilitoimistoalalla toimivien tyypillinen peruskoulutus on merkonomin, tradenomin, ekonomin tai kauppatieteen maisterin koulutus. Taloushallinnon ammattitutkinto antaa hyvät valmiudet kirjanpitäjän tehtäviin. Jatkuva kouluttautuminen ja ajan tasalla pysyminen ovat tärkeitä. Taloushallintoalan oma asiantuntijatutkinto, KLT-tutkinto, on arvostettu merkki ammattitaidosta. KLT-tutkintoa suorittamaan voidaan hyväksyä henkilö, jolla on riittävä kaupallinen koulutus ja usean vuoden käytännön työkokemus alalta.

Tilitoimistoalan yrittäjältä vaaditaan samanlaisia ominaisuuksia kuin yrittäjiltä yleensäkin: rohkeutta, ahkeruutta, vastuullisuutta, pitkäjänteisyyttä, määrätietoisuutta ja kykyä sietää epävarmuutta ja stressiä. Lisäksi yrittäjän on luonnollisesti oltava oman alansa ammattilainen. Tilitoimistoala ei ole luvanvarainen elinkeino. Jotta tilitoimisto kuitenkin voidaan hyväksyä auktorisoiduksi Taloushallintoliiton jäseneksi, sillä tulee olla KLT-tutkinnon suorittanut vastuuhenkilö. Taloushallintoliiton jäsentoimistot ovat sitoutuneet liiton jäsenilleen vahvistamiin toimintatapoihin. Niiden henkilöstöllä on riittävä alan koulutus ja henkilöstöltä edellytetään jatkuvaa tietojen ja taitojen ylläpitoa. Taloushallintoliiton jäsentoimistoilla on vastuuvakuutus asiakkaidensa ja omaksi turvakseen. Lisäksi ne ovat vakavaraisia ja riippumattomia.

1 Yritysmuodot

Kun aloitetaan yritystoimintaa, on harkittava tarkasti, mikä yritysmuoto on toiminnan luonteeseen sopivin ja tarkoituksenmukaisin. Perustettavan yrityksen yritysmuodon valintaan vaikuttavat muun muassa seuraavat tekijät:

- perustajien lukumäärä
- pääoman tarve
- vastuukysymykset
- toiminnan joustavuus
- yrityksen jatkuvuus ja laajenemismahdollisuudet
- voitonjako ja tappion käsittely
- verotus.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityisenä elinkeinonharjoittajana (toiminimi, t:mi, tmi, yksityisliike) voi toimia luonnollinen henkilö, jolla on asuinpaikka Euroopan talousalueella. Yksityisliikkeen perustamiseen tarvittavaa vähimmäispääomaa ei ole laissa määritelty. Yrittäjä voi myös milloin tahansa lisätä tai vähentää oman pääoman määrää yrityksessään. Yksityinen elinkeinonharjoittaja vastaa yrityksensä sitoumuksista koko omaisuudellaan.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja ei voi maksaa itselleen palkkaa tai luontoisetuja eikä periä vuokraa omistamistaan liiketoiminnan käytössä olevista tiloista. Hän ei voi maksaa palkkaa myöskään puolisolleen tai alle 14-vuotiaalle lapselleen. Yksityistaloudessa tarvitsemansa rahan yrittäjä ottaa yrityksestään yksityisnostoina. Kirjanpidossa tätä **yksityiskäyttöä** seurataan omalla tilillään. Myös yrittäjän yritystoimintaansa tekemiä yksityissijoituksia seurataan kirjanpidossa omalla tilillään. Näin saadaan tiedot veroilmoitukseen, jolla yrittäjä ilmoittaa kalenterivuonna tekemänsä rahan nostot ja sijoitukset.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi myös ottaa myytäväksi tarkoitettuja tavaroita omaan yksityiseen kulutukseensa. Tavaran yksityiskäyttöä on syytä seurata kirjanpidossa omalla tilillään. Yksityisen elinkeinonharjoittajan ei tarvitse maksaa arvonlisäveroa liikkeestään yksityiskäyttöön ottamistaan tavaroista tai palveluista, jos yksityiskäyttö ei ylitä 850 euroa vuodessa. Tämän ylittävältä osalta vero on maksettava.

Yksityisliikkeessä saattaa auto tai kiinteistö olla osittain liiketoiminnan ja osittain yksityisessä käytössä. Näistä aiheutuneiden kulujen yksityisosuuden kirjaamista varten on myös syytä avata oma tili.

ESIMERKKI 1.1 **YKSITYISTILIT**

T:mi Puuha-Peten oma pääoma tilikauden alkaessa oli 6 420 euroa.
Pankkitilillä on 2 350 euroa.

① Liikkeeen omistaja Petri Puuhala ottaa yksityiskäyttöönsä rahaa 1 800 euroa.
② Petri ottaa yksityiskäyttöönsä myyntiin tarkoitettuja tavaroita, joiden hankintahinta on ollut 80 euroa ja myyntihinta asiakkaille olisi 200 euroa.
③ Petri Puuhala siirtää henkilökohtaiselta tililtään yrityksen tilille 650 euroa.

Pankki	
(2 350)	1 800 ①
③ 650	

Oma pääoma	
	(6 420)

Yksityiskäyttö/Rahat	
① 1 800	

Yksityiskäyttö/Tavarat	
② 80	

Yksityissijoitukset	
	650 ③

Ostot	
	80 ②

Avoin yhtiö

Avoimen yhtiön perustamiseen tarvitaan vähintään kaksi yhtiömiestä, jotka voivat olla joko luonnollisia henkilöitä tai yhteisöjä. Avoimessa yhtiössä ei ole pakollisia toimielimiä. Avoimessa yhtiössä voi olla toimitusjohtaja, hallitus ja yhtiömiesten kokous, jos asiasta on sovittu. Jos yhtiöön on valittu toimitusjohtaja, hänet on merkittävä kaupparekisteriin. Hallitusta ja yhtiömiesten kokousta ei sen sijaan merkitä kaupparekisteriin. Yhtiö syntyy rekisterimerkinnällä. Yhtiö on ilmoitettava rekisteröitäväksi kolmen kuukauden kuluessa yhtiösopimuksen allekirjoittamisesta. Yhtiösopimus voi olla vapaamuotoinen, mutta käytännössä se on syytä tehdä kirjallisesti. Yhtiösopimuksessa sovitaan toiminnan tavoitteista ja kunkin yhtiömiehen velvollisuuksista ja vastuista. Sopimusta täydentävät laissa avoimista ja kommandiittiyhtiöistä (AKYL) olevat säännökset. Yhtiösopimuksen muutos on pätevä vain, jos kaikki yhtiömiehet ovat muutoksesta yksimielisiä. Avoimen yhtiön jokaisella yhtiömiehellä on kuitenkin oikeus itsenäisesti päättää yhtiötä koskevista asioista. Kaikki yhtiömiehet ovat henkilökohtaisella omaisuudellaan vastuussa yhtiön sitoumuksista myös toistensa puolesta.

Avoin yhtiö voidaan perustaa myös ilman yhtiömiesten rahapanosta, pelkkä työpanos riittää. Työpanosta ei voida kuitenkaan merkitä kirjanpitoon. Yhtiöpanos voi olla myös jokin yritystoiminnassa tarvittava hyödyke, esimerkiksi kuorma-auto. Yhtiömiesten pääomapanokset voivat olla erisuuruiset. Avoimessa yhtiössä omaa pääomaa voidaan milloin tahansa lisätä tai vähentää, ellei yhtiösopimuksessa ole sovittu toisin. Kunkin yhtiömiehen pääomaa seurataan kirjanpidossa omalla tilillään. Kirjanpitolautakunta (KILA) suosittelee, että avoimen yhtiön (ja kommandiittiyhtiön) taseessa käytettäisiin nimikettä yhtiöpanokset.

Avoimessa yhtiössä yhtiömiehille voidaan maksaa palkkaa, luontoisetuja ja verottomia matkakustannusten korvauksia. Yhtiömies voi myös periä yhtiölle vuokraamistaan tiloista vuokraa. Yhtiömiehet voivat niin ikään sopia, että myös yksityisnostot ovat mahdollisia, jolloin jokaisella yhtiömiehellä on oltava kirjanpidossa oma yksityistilinsä.

Jos voitonjaosta ei ole määrätty yhtiösopimuksessa tai yhtiömiehet eivät muutoin pääse asiasta yhteisymmärrykseen, voitto jaetaan AKYL:n sään-

nösten mukaan. Tällöin voitosta lasketaan ensin kullekin yhtiömiehelle osuus, joka vastaa korkolain mukaista korkoa sille pääomalle, joka hänellä oli tilikauden alussa yhtiössä. Loppuosa voitosta jaetaan tasan yhtiömiesten kesken. Jos voitto kuitenkin on pienempi kuin kyseiset prosenttiosuudet, se jaetaan yhtiömiesten pääomapanosten suhteiden mukaan. Kirjanpidossa tulos siirretään tavallisesti yhtiömiesten oman pääoman tileille yhtiösopimuksen mukaisissa suhteissa.

ESIMERKKI 1.2 **AVOIMEN YHTIÖN VOITONJAON KIRJAUKSET**

Avoin yhtiö Lepo-Lassen päättyneen tilikauden voitto on 15 200 euroa. Yhtiömiehet Lauri ja Leevi ovat yhtiösopimuksessa sopineet voitonjaosta seuraavasti: Kumpikin yhtiömies saa tilikauden alussa olleelle pääomapanokselleen 10 %:n tuoton. Loppuosa voitosta jaetaan tasan yhtiömiesten kesken. Laurin pääomapanos tilikauden alussa oli 3 400 euroa ja Leevin pääomapanos 2 700 euroa. Yhtiömiehille maksetaan heidän voitto-osuutensa pankkitililtä.

Yhtiömiehille tulevat voitto-osuudet:

Lauri	10 % x 3 400 =	340	+ 7 295 =	7 635 euroa
Leevi	10 % x 2 700 =	270	+ 7 295 =	7 565 euroa
		610		

15 200 – 610 = 14 590 euroa

14 590 : 2 = 7 295 euroa

Ed. tilikausien tulos		Pankki		
	(15 200)			
7 635			7 635	Laurin voitto-osuus
7 565			7 565	Leevin voitto-osuus

Avoimen yhtiön tappio kirjataan yhtiömiesten yhtiöpanosten vähennykseksi.

Koska avoimen yhtiön osakkaat ovat rajoittamattomasti vastuussa yhtiön velvoitteista, yhtiön ei tarvitse ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin, vaikka sen oma pääoma menisi negatiiviseksi. Negatiivinen oma pääoma saattaa kuitenkin aiheuttaa verotuksessa rajoituksia avoimen yhtiön maksamien korkojen vähennysoikeuteen.

Kommandiittiyhtiö

Kommandiittiyhtiön perustajia tulee olla kaksi tai useampia, ja sitä varten tarvitaan vähintään yksi vastuunalainen yhtiömies ja vähintään yksi äänetön yhtiömies. Kommandiittiyhtiössä ei ole pakollisia toimielimiä, mutta siinä voi olla toimitusjohtaja, hallitus ja yhtiömiesten kokous, jos asiasta on sovittu. Jos yhtiöön on valittu toimitusjohtaja, hänet on merkittävä kaupparekisteriin. Hallitusta ja yhtiömiesten kokousta ei sen sijaan merkitä kaupparekisteriin. Yhtiö syntyy rekisterimerkinnällä. Yhtiö on ilmoitettava kaupparekisteriin kolmen kuukauden kuluessa yhtiösopimuksen allekirjoittamisesta. Kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet vastaavat yhtiön veloista henkilökohtaisella omaisuudella myös toistensa puolesta. Äänettömän yhtiömiehen vastuu rajoittuu hänen sijoittamaansa pääomaan.

Kirjanpidossa on oltava oma tili kunkin yhtiömiehen pääomalle. Vastuunalaiselta yhtiömieheltä sijoitukseksi riittää työpanos, jota ei merkitä kirjanpitoon. Äänettömän yhtiömiehen on aina suoritettava yhtiölle jonkinlainen omaisuuspanos, pelkkä työpanos ei siis riitä. Omaa pääomaa voidaan milloin tahansa lisätä tai vähentää, ellei yhtiösopimuksessa ole sovittu toisin. Saamisena ja omana pääomana ei saa esittää sellaisia yhtiöpanoksia, joista yhtiösopimuksessa on sovittu mutta jotka eivät ole vielä erääntyneet maksettaviksi. Tilinpäätöksen liitetietona esitetään yhtiöpanoksia koskeva erittely sovittuun, yhtiölle suoritettuun ja tilikauden päättyessä jäljellä olevaan osaan. Yhtiöpanokset on esitettävä yhtiömieskohtaisesti. Kirjanpitolautakunnan yhtiömieskohtainen erittelyvaatimus koskee sekä avoimen yhtiön yhtiömiehiä että kommandiittiyhtiön vastuunalaisia yhtiömiehiä. Kommandiittiyhtiön äänettömien yhtiömiesten panoksia ei kuitenkaan tarvitse eritellä. Ks. sivu 155.

Kommandiittiyhtiössä yhtiömiehille voidaan maksaa palkkaa, luontoisetuja ja verottomia matkakustannusten korvauksia. Yhtiömies voi myös periä yhtiölle vuokraamistaan tiloista vuokraa. Yhtiömiehet voivat sopia, että myös yksityisnostot ovat mahdollisia, jolloin jokaisella yhtiömiehellä on oltava kirjanpidossa oma yksityistilinsä. Äänettömällä yhtiömiehellä ei ole oikeutta yksityisnostoihin. Hänellä on kuitenkin oikeus tarkastaa yhtiön kirjanpitoa ja saada tietoja yhtiön toiminnasta, koska hän toimii yhtiössä ulkopuolisen rahoittajan asemassa.

Kommandiittiyhtiössä voitto jaetaan yhtiösopimuksessa sovitulla tai yhtiömiesten muutoin sopimalla tavalla. Äänettömän yhtiömiehen voitto-osuus on tavallisesti tietty prosenttiosuus hänen yhtiöpanoksensa määrästä. Ellei toisin ole sovittu, äänettömälle yhtiömiehelle maksetaan voitto-osuutena korkolain mukainen korko hänen tilikauden alussa olleelle pääomapanokselleen. Loput voitosta jaetaan vastuunalaisten yhtiömiesten kesken. Kirjanpidossa tulos siirretään tavallisesti yhtiömiesten oman pääoman tileille yhtiösopimuksen mukaisissa suhteissa.

ESIMERKKI 1.3 **KOMMANDIITTIYHTIÖN VOITONJAON KIRJAUKSET**

Ky:ssä on kaksi yhtiömiestä. Vastuunalainen yhtiömies on Terhi ja äänetön yhtiömies Sanna. Päättyneen tilikauden tulos oli voittoa 7 800 euroa. Äänetön yhtiömies on sijoittanut yhtiöön 10 000 euroa.

① Yhtiösopimuksen mukaan äänetön yhtiömies saa 12 %:n tuoton sijoittamalleen pääomalle.
② Loppuosa tilikauden voitosta kuuluu vastuunalaiselle yhtiömiehelle. Se kirjataan hänen pääomatililleen.

Ed. tilikausien tulos	
	(7 800)
① 1 200	
② 6 600	

Pankki	
	1 200 ①

Terhin yhtiöpanos	
	(2 900)
	6 600 ②

Sannan yhtiöpanos	
	(10 000)

Kommandiittiyhtiön tappio kirjataan vastuunalaisten yhtiömiesten yhtiöpanosten vähennykseksi.

Jos kommandiittiyhtiön oma pääoma on negatiivinen, yhtiön ei tarvitse ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin. Verotuksessa on kuitenkin tällöin korkojen vähentämistä koskevia rajoituksia.

Osakeyhtiö

Osakeyhtiön perustaminen

Yksityisen osakeyhtiön (Oy) osakepääoman tulee olla vähintään 2 500 euroa. Yksityisen osakeyhtiön osakkeet eivät voi olla julkisen kaupankäynnin kohteena eli niitä ei noteerata pörssissä. **Julkisen osakeyhtiön (Oyj)** osakepääoman tulee olla vähintään 80 000 euroa. Julkisen osakeyhtiön osakkeet voivat olla julkisen kaupankäynnin kohteena. Osakeyhtiön voi perustaa yksi tai useampi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, siis esimerkiksi toinen osakeyhtiö. Yhtiö on ilmoitettava kaupparekisteriin rekisteröitäväksi kolmen kuukauden kuluessa perustamissopimuksen allekirjoittamisesta. Osakeyhtiötä perustettaessa merkittyjen osakkeiden on oltava kokonaan maksettu ennen osakeyhtiön merkitsemistä kaupparekisteriin.

Osakeyhtiö syntyy, kun se rekisteröidään kaupparekisteriin. Sitä ennen se ei voi hankkia oikeuksia eikä tehdä sitoumuksia. Toisinaan on kuitenkin tarvetta toimia yhtiön puolesta jo ennen sen rekisteröimistä, jolloin toimitaan niin sanotun perustettavan yhtiön lukuun. Perustettavan yhtiön lukuun toimineet vastaavat toimista tällöin yhteisvastuullisesti. Osakeyhtiötä perustettaessa on laadittava perustamissopimus sekä yhtiöjärjestys. Yhtiöjärjestyksessä on mainittava yhtiön toiminimi, kotipaikka sekä toimiala. Osakepääoman suuruutta ei tarvitse määrätä yhtiöjärjestyksessä.

Osakeyhtiön ainoa pakollinen toimielin on hallitus. Osakeyhtiön hallituksessa tulee olla yhdestä viiteen varsinaista jäsentä, ellei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Jos hallituksessa on vähemmän kuin kolme jäsentä, siinä on oltava ainakin yksi varajäsen. Yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että osakeyhtiöllä on hallintoneuvosto. Osakeyhtiöön voidaan valita toimitusjohtaja, valinnan tekee hallitus. Osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa yhtiökokouksessa, joka on pidettävä kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Osakeyhtiön osakkeilla ei ole nimellisarvoa, ellei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Tämä tarkoittaa sitä, että osakepääomaa voidaan korottaa antamatta osakkeita tai osakkeita voidaan antaa ilman, että osakepääoma kas-

vaa. Vanhan osakeyhtiölain aikana perustettujen yhtiöiden osakkeilla on nimellisarvo. Jos yhtiön osakkeilla on nimellisarvo, kaikkien osakkeiden nimellisarvon pitää olla yhtä suuri. Osakeyhtiöllä voi olla eri osakelajeja, joiden välisten erojen täytyy käydä ilmi yhtiöjärjestyksestä. Osakelajien ero voi koskea esimerkiksi osinko-oikeutta tai äänioikeutta. Kaupparekisteriin merkitään osakepääoma ja osakkeiden lukumäärä. Jos niiden määrä muuttuu, asiasta on tehtävä muutosilmoitus kaupparekisteriin. Osakeyhtiön taseessa näkyvän osakepääoman on täsmättävä kaupparekisteriin merkityn osakepääoman kanssa, eikä osakepääoman muutoksia saa kirjanpidossa merkitä osakepääomaan ennen kuin ne on rekisteröity.

ESIMERKKI 1.4 **OSAKEYHTIÖN PERUSTAMISKIRJAUKSET**

Antti Arola ja Pentti Perälä perustavat Virsu Oy -nimisen yhtiön. Antti merkitsee yhtiön osakkeista 60 kappaletta ja Pentti 40 kappaletta. Perustamissopimuksen mukaan yhtiölle on jokaisesta osakkeesta maksettava 100 euroa.

① Osakkeiden merkintähinta 10 000 euroa kirjataan Osakeanti-nimiselle tilille, josta se voidaan siirtää Osakepääoma-tilille, kun yhtiö on rekisteröity. Vastatilinä on Osakeantisaamiset-tili.
② Antti maksaa merkitsemistään osakkeista yhtiön tilille 6 000 euroa ja Pentti 4 000 euroa.
③ Maksetaan kaupparekisterin käsittelymaksu 350 euroa.
④ Siirretään kaupparekisteriin merkitty osakepääoma Osakepääoma-tilille.

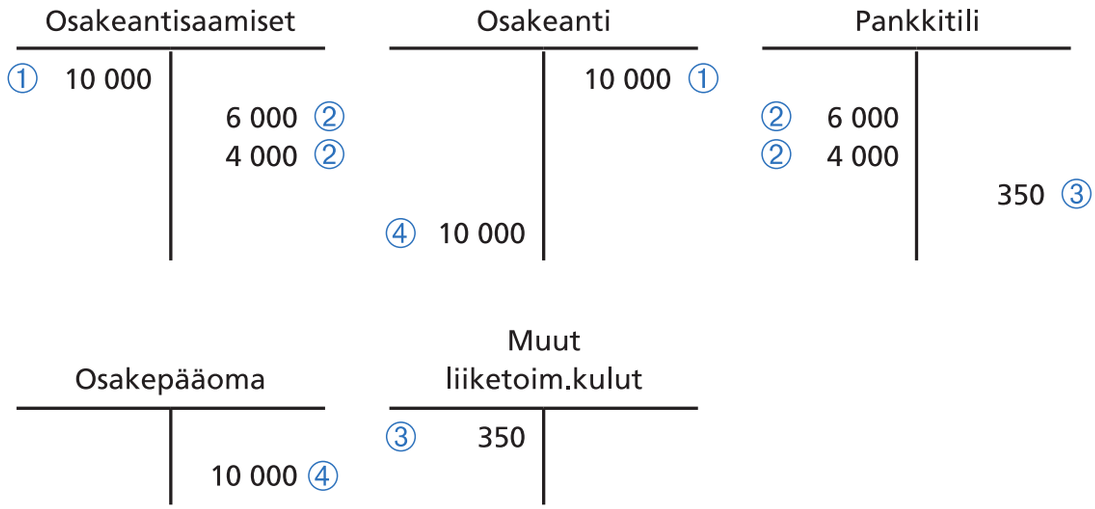

Osakeyhtiön osakkeet voidaan merkitä myös muuta omaisuutta kuin rahaa vastaan (ns. apporttiomaisuus). Merkintähinnan maksamisesta apporttiomaisuudella on määrättävä perustamissopimuksessa. Jos merkintähinta maksetaan rahan sijasta kokonaan tai osittain apporttiomaisuudella, sillä on oltava luovutushetkellä vähintään maksua vastaava taloudellinen arvo yhtiölle. Apportiksi voidaan merkitä esimerkiksi kiinteistö, liiketoiminnassa tarvittavia osakkeita, koneita ja laitteita tai liiketoiminnan käyttöön tuleva ajoneuvo. Sitoumusta työn tai palvelun suorittamisesta ei kuitenkaan voida käyttää apporttina. Kaupparekisteri-ilmoitukseen on liitettävä tilintarkastajan lausunto siitä, että apporttiomaisuudella on vähintään maksua vastaava taloudellinen arvo yhtiölle.

Sidottua omaa pääomaa ovat

- osakepääoma
- arvonkorotusrahasto
- käyvän arvon rahasto
- ylikurssirahasto
- vararahasto.

Vapaata omaa pääomaa ovat

- tilikauden voitto
- voitto edellisiltä tilikausilta
- SVOP-rahasto
- muut rahastot (jos yhtiöjärjestyksessä niin määrätään).

Osakeyhtiön oma pääoma jakautuu sidottuun ja vapaaseen omaan pääomaan. Taseessa tämä jako ei näy, vaan erittely annetaan tilinpäätöksen liitetiedoissa. Sidotun oman pääoman jakaminen osakkeenomistajille on sallittua vain tietyin edellytyksin ja tietyssä laajuudessa.

Käyvän arvon rahasto syntyy, kun yritys arvostaa kirjanpitolaissa määritellyt rahoitusvälineet tilinpäätöksessään käypään arvoon ja kirjaa toteutumattoman arvonnousun käyvän arvon rahastoon.

Vanhan osakeyhtiölain mukaista **ylikurssirahastoa** tai **vararahastoa** ei voi enää nykyisin voimassa olevan osakeyhtiölain mukaan kerryttää.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (SVOP) merkitään se osa uuden osakkeen merkintähinnasta, jota ei perustamissopimuksen tai osakeantipäätöksen mukaan merkitä osakepääomaan. Osakeannissa myös yhtiön hallusta luovutettavasta omasta osakkeesta maksettava määrä merkitään SVOP-rahastoon, ellei sitä osakeantipäätöksessä määrätä merkittä-

väksi kokonaan tai osittain osakepääomaan. SVOP-rahastoon merkitään se osakepääoman alentamismäärä, jota ei käytetä tappion kattamiseen tai varojen jakamiseen. Rahastoon merkitään myös osakkeenomistajan vapaaehtoinen pääomasijoitus.

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoa ei merkitä kaupparekisteriin. SVOP-rahastoon voidaan siirtää yhtiön voittovaroja. Kirjanpidosta on pystyttävä selvittämään, mistä rahasto muodostuu. Kun varoja jaetaan SVOP-rahastosta, on verotussyistä tärkeää tietää, onko kysymyksessä pääomanpalautus vai osingonjako. Varojenjakopäätöksessä on mainittava jaon määrä ja se, mitä varoja jakoon käytetään.

ESIMERKKI 1.5 **OSA MERKINTÄHINNASTA SVOP-RAHASTOON**

Jos esimerkissä 1.4 mainitun Virsu Oy:n osakepääomaan halutaan kirjata ainoastaan osakeyhtiölain vaatima minimiosakepääoma 2 500 euroa, ylittävä osa merkintähinnasta voidaan kirjata SVOP-rahastoon, jota ei merkitä kaupparekisteriin.

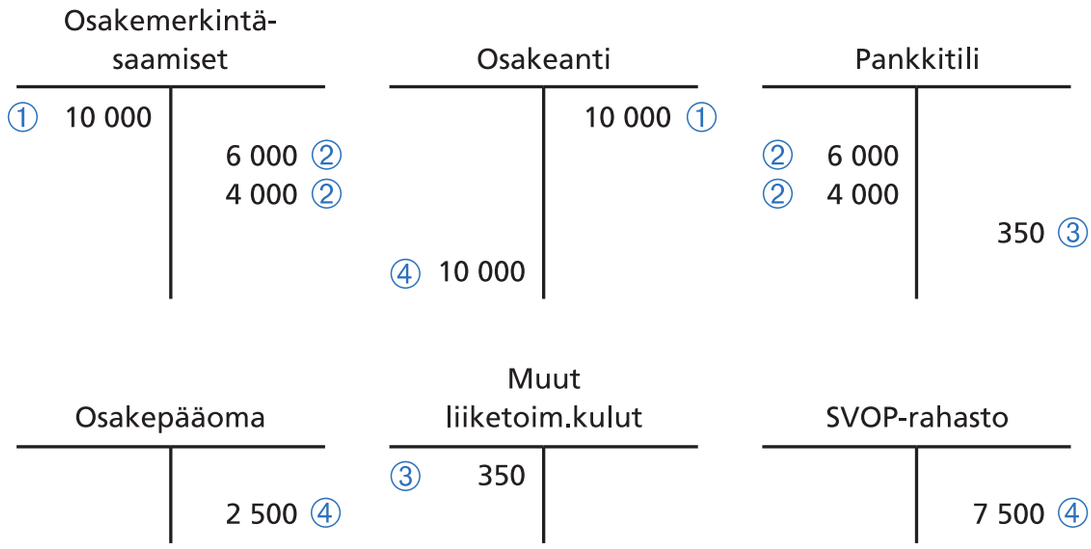

Kirjanpidollisella vasta-arvolla tarkoitetaan osakkeen merkintähinnasta osakepääomaan merkittävää määrää. Eri osakkeiden kirjanpidollinen vasta-arvo voi olla erisuuruinen, ja vasta-arvo määräytyy osakeanneittain.

ESIMERKKI 1.6 **KIRJANPIDOLLINEN VASTA-ARVO**

Perustetaan osakeyhtiö, jonka osakkeen merkintähinta on 50 euroa. Osakkeita on 100 kpl.

a) Koko merkintähinta päätetään kirjata osakepääomaan.
→ Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 50 euroa.

b) Osakepääomaan kirjataan lain minimivaatimus 25 euroa ja loppu kirjataan SVOP-rahastoon.
→ Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo on 25 euroa.

Osakepääoman korottaminen

Osakepääomaa voidaan korottaa maksullisesti, jolloin kirjanpidollisesti toimitaan samalla tavalla kuin osakeyhtiötä perustettaessa. Korotuksesta päättää yhtiökokous.

Rahastokorotuksesta päättää yhtiökokous. Rahastokorotuksessa osakepääomaan siirretään varoja jostakin vapaan oman pääoman erästä, kuten sijoitetun vapaan pääoman rahastosta tai kertyneistä voittovaroista. Myös aikaisemman osakeyhtiölain mukaista, sidottuun omaan pääomaan kuuluvaa ylikurssirahastoa tai vararahastoa voidaan käyttää rahastokorotukseen.

ESIMERKKI 1.7 **RAHASTOKOROTUS**

① Osakeyhtiö päättää korottaa 2 500 euron osakepääomaansa rahastoantina 10 000 eurolla. Osakepääomaan siirretään vanhan osakeyhtiölain aikana muodostetusta ylikurssirahastosta 3 000 euroa, vararahastosta 5 000 euroa ja voittovaroista 2 000 euroa.

② Osakepääoman korotus on merkitty kaupparekisteriin.

Osakepääoma	
	(2 500)
	10 000 ②

Rahastoanti	
	10 000 ①
② 10 000	

Ylikurssirahasto	
	(3 000)
① 3 000	

Vararahasto	
	(5 000)
① 5 000	

Ed. tilikausien tulos	
	(6 430)
① 2 000	

Arvonkorotusrahastoa ei voida käyttää osakepääoman korottamiseen. Rahastokorotus voidaan toteuttaa antamalla uusia osakkeita tai ilman uusien osakkeiden antamista. Vanhat osakkeenomistajat saavat uusia osakkeita ennestään omistamiensa osakkeiden suhteessa.

Jos yhtiön osakkeilla on nimellisarvo, osakkeenomistajille annetaan korotusta vastaava määrä osakkeita tai vaihtoehtoisesti osakkeen nimellisarvoa korotetaan.

ESIMERKKI 1.8 **OSAKEPÄÄOMAN KOROTUS RAHASTOKOROTUKSENA, KUN OSAKKEELLA NIMELLISARVO**

Osakepääomaa korotetaan rahastoantina 1 000 eurolla 5 000 eurosta 6 000 euroon. Korotukseen käytetään SVOP-rahastoa.

SVOP-rahasto		Rahastokorotus		Osakepääoma	
	(2 000)				(5 000)
1 000			1 000		
		1 000			1 000

Osakkeenomistajille annetaan korotusta vastaava määrä uusia osakkeita:

	Osakkeiden lkm		Osakkeen nim.arvo		Osakepääoma
vanhat	100	x	50	=	5 000
uudet	20	x	50	=	1 000
yhteensä	120	x	50	=	6 000

Vaihtoehtoisesti korotetaan osakkeen nimellisarvoa 50 eurosta 60 euroon:

	100	x	60	=	6 000

Osakepääomaa voidaan korottaa myös **osakepääomasijoituksella**. Tällöin yhtiöön sijoitetaan varoja osakepääomaan merkittäväksi, ilman että annetaan osakkeita.

OMA PÄÄOMA
Osakepääoma
Osakepääoma
Osakepääoman korotus

Jos osakepääomaa on korotettu mutta korotusta ei vielä tilikauden päättymishetkeen mennessä ole merkitty kaupparekisteriin, osakepääoma on kirjanpitolautakunnan ohjeen mukaan esitettävä taseessa viereisen kaavan mukaan.

Voitonjakokelpoiset varat ja voitonjako

Osakeyhtiön varojen jakaminen perustuu viimeksi vahvistettuun tilinpäätökseen. Jos yhtiön pitää lain tai yhtiöjärjestyksen määräyksen mukaan valita tilintarkastaja, tilinpäätöksen täytyy olla tilintarkastettu. Osinkona voidaan jakaa vain kertyneitä voittoja. Osingonjaosta päättää yhtiökokous hallituksen esityksen perusteella. Voittoa voidaan jakaa myös kuluvalta tilikaudelta ns. väliosinkona jo ennen tilikauden päättymistä. Yhtiön on tällöin laadittava välitilinpäätös, joka on myös tilintarkastettava ja vahvistettava yhtiökokouksessa.

Osakeyhtiön varoja ei saa jakaa, vaikka yhtiöllä olisi vapaata omaa pääomaa, jos jaosta päätettäessä tiedetään tai pitäisi tietää, että osakeyhtiö on maksukyvytön tai että jako aiheuttaa maksukyvyttömyyden. Jaossa on otettava huomioon tilinpäätöksen laatimisen jälkeen yhtiön taloudellisessa asemassa tapahtuneet olennaiset muutokset.

Osakeyhtiön on tilinpäätöksen liitetiedoissa esitettävä laskelma jakokelpoisista varoista. Lisäksi hallituksen on liitetiedoissa esitettävä perustelut yhtiön maksukykyisyydelle.

Kirjanpidossa päättyneen tilikauden voittoa ja edellisiltä tilikausilta vielä jakamattomia voittovaroja voidaan seurata tilillä Edellisten tilikausien tulos.

ESIMERKKI 1.9 **JAKOKELPOISET VARAT**

Virsu Oy:n oma pääoma on 31.12.20x2 laaditun tilinpäätöksen mukaan seuraava:

Osakepääoma	10 000,00
SVOP-rahasto	3 000,00
Tappio edellisiltä tilikausilta	–3 200,00
Tilikauden voitto	7 400,00
	17 200,00

Osinkona voidaan jakaa enintään 4 200 euroa eli tilikauden voitto vähennettynä edellisten vuosien tappioilla.

ESIMERKKI 1.10 **OSINGONJAKO**

① Virsu Oy:n yhtiökokous päättää jakaa osinkoa 20 euroa osakkeelle eli yhteensä 2 000 euroa ja
② siirtää loppuosan voitosta 5 400 euroa tilille Edellisten tilikausien tulos.
③ Maksetaan Antille hänen osinkonsa 60 x 20 = 1 200 euroa, ennakonpidätys 90 euroa.
④ Maksetaan Pentille hänen osinkonsa 40 x 20 = 800 euroa, ennakonpidätys 60 euroa.

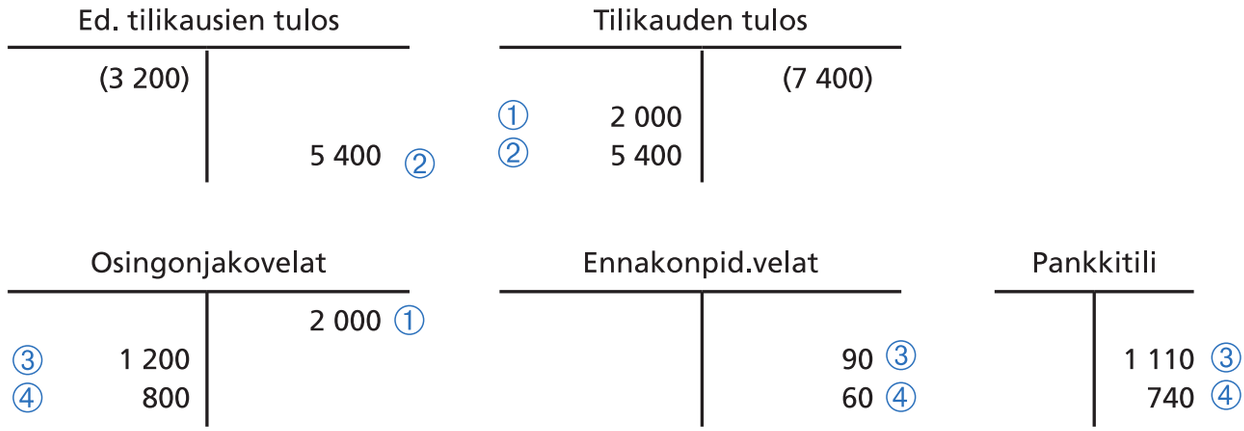

Osinko-oikeus on yksi tärkeimmistä osakkeiden tuottamista oikeuksista. Varojen jakamisesta päättävät äänten enemmistöä hallitsevat osakkeenomistajat. Vähemmistön oikeuksia turvaa kuitenkin mahdollisuus vaatia vähemmistöosinkoa. Vähemmistöllä (osakkaat, joilla vähintään 10 % kaikista osakkeista) on osakeyhtiölain mukaan oikeus vaatia jaettavaksi vähintään puolet tilikauden voitosta, mutta kuitenkin enintään 8 % yhtiön omasta pääomasta.

Oman pääoman negatiivisuus

Osakeyhtiölaki edellyttää, että yhtiön taloudellista tilaa seurataan jatkuvasti. Jos yhtiön hallitus havaitsee, että yhtiön oma pääoma on negatiivinen, hallituksen on viipymättä tehtävä osakepääoman menettämisestä rekisteri-ilmoitus. Tällä tavalla osakeyhtiön liikekumppanit saatetaan tietoisiksi osakeyhtiön heikosta taloudellisesta tilasta. Kaupparekisteri-ilmoi-

tuksen laiminlyönti voi johtaa siihen, että sen tekemisen laiminlyöneet hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja joutuvat vahingonkorvausvelvollisiksi niitä osakeyhtiön velkojia kohtaan, jotka ovat tietämättömiä osakeyhtiön heikosta taloudellisesta tilasta ja sen vuoksi kärsineet vahinkoa. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos erikseen laadittavan laskelman avulla voidaan osoittaa, että yhtiön pääomatilanne on tosiasiassa positiivinen. Omaan pääomaan voidaan tässä laskelmassa lukea pääomalainat, kertynyt poistoero, vapaaehtoiset varaukset ja määrä, jolla yhtiön omaisuuden todennäköinen luovutushinta ylittää sen kirjanpitoarvon. Yhtiö voi myös tutkia mahdollisuutta korottaa tiettyjen hyödykkeidensä arvoa kirjapidossa. Negatiivinen oma pääoma ei estä osakeyhtiötä jatkamasta toimintaansa.

Osakepääoman menettämistä koskeva rekisterimerkintä voidaan poistaa yhtiön tekemän ilmoituksen perusteella, jos yhtiön oma pääoma on rekisteri-ilmoitukseen liitetystä taseesta ja muusta selvityksestä ilmenevällä tavalla yli puolet osakepääomasta. Jos yhtiöllä on velvollisuus valita tilintarkastaja, taseen tai muun selvityksen on oltava tilintarkastettu.

Pääomalaina

Yhtiön hallitus voi tehdä päätöksen ottaa pääomalaina, jolla vahvistetaan yhtiön omavaraisuutta. Kyseessä on erityisehtoinen laina, jonka takaisinmaksua ja koronmaksua on rajoitettu. Pääomalainaa on mahdollista lyhentää tai lainalle on mahdollista maksaa korkoa vain, jos taseen vapaan oman pääoman määrä, johon on lisätty pääomalaina, on positiivinen. Pääomalainalla on myös muita velkoja huonompi oikeus yhtiön purkautuessa ja konkurssissa. Osakeyhtiölaissa (OYL 12 luku) on määritelty pääomalainan vähimmäisehdot. Kun tehdään laskelmaa oman pääoman riittävyydestä, pääomalaina rinnastetaan omaan pääomaan.

Pääomalaina esitetään pääsääntöisesti taseessa vieraan pääoman ryhmässä omana eränään.Pääomalainan voi tietyin edellytyksin esittää omassa pääomassa. Pääomalaina esitetään joko pitkäaikaisen vieraan pääoman ryhmän ensimmäisenä eränä tai lyhytaikaisen vieraan pääoman ryhmän ensimmäisenä eränä sen mukaan, milloin pääomalaina on tarkoitus maksaa takaisin. Toimintakertomuksessa tai tilinpäätöksen liitetietona on esitettävä pääomalainoja koskevat oleelliset tiedot, esimerkiksi velkoja, päälainaehdot ja lainalle kertynyt, kuluksi kirjaamaton korko.

Arvonkorotukset

Arvonkorotuksia voidaan tehdä pysyviin vastaaviin kuuluvista maa-alueista ja sellaisista arvopapereista, jotka eivät ole rahoitusvälineitä. Arvonkorotuksen edellytyksenä on, että hyödykkeen todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä on olennaisesti ja pysyvästi suurempi kuin sen alkuperäinen hankintameno. Arvonkorotuksen tekemisessä on noudatettava varovaisuutta.

Arvonkorotuksen seurauksena yrityksen oma pääoma kasvaa korotuksen verran, sillä arvonkorotusta vastaava määrä merkitään omaan pääomaan kuuluvaan Arvonkorotusrahastoon. Arvonkorotusrahasto on osakeyhtiön sidottua omaa pääomaa, eikä sitä voida käyttää osakepääoman korotukseen tai osingonjakoon. Arvonkorotuksella ei ole tulosvaikutusta, eikä sitä huomioida laskettaessa yhtiön nettovarallisuutta osingon verotusta varten. Jos arvonkorotus osoittautuu aiheettomaksi tai sen kohde myydään, korotus on peruutettava. Katso myös s. 86.

Osakeyhtiön omat osakkeet

Omien osakkeiden hankkimisesta tai lunastamisesta päättää osakeyhtiön yhtiökokous. Yhtiökokous voi myös valtuuttaa hallituksen tekemään päätöksen omien osakkeiden hankkimisesta muttei lunastamisesta. **Hankkiminen** on vapaaehtoinen toimi, jolla osakeyhtiö tarjoutuu ostamaan omia osakkeitaan. **Lunastaminen** taas on pakkotoimi, jolla osakkeenomistajan on luovutettava osakkeensa yhtiölle joko vastiketta vastaan tai vastikkeetta esimerkiksi yhtiöjärjestykseen sisältyvän lunastuslausekkeen perusteella.

Julkisessa osakeyhtiössä osakkeiden hankkiminen on usein osingonjaon vaihtoehto. Yksityisessä osakeyhtiössä osakkeita hankitaan tavallisesti silloin, kun joku osakkeenomistajista eroaa yhtiöstä. Osakkeita saatetaan hankkia myös siinä tarkoituksessa, että niitä käytetään suorituksena yrityskaupassa, tai ne voivat olla osa yhtiön johdon palkitsemisjärjestelmiä. Julkinen osakeyhtiö voi ilman määräaikaa pitää omia osakkeitaan, jos niiden määrä ei ylitä yhden kymmenesosan rajaa. Yksityinen osakeyhtiö ei saa hankkia tai lunastaa kaikkia osakkeitaan, vaan vähintään yhden osakkeen tulee olla ulkopuolisen omistuksessa. Yhtiön hallussa ole-

villa osakkeilla ei saa äänestää yhtiökokouksessa eikä niille jaeta osinkoa. Toimintakertomuksessa tai liitetiedoissa on annettava selvitys yhtiön hallussa olevista omista osakkeista. Omia osakkeita hankittaessa tai lunastettaessa hankintameno vähennetään vapaasta omasta pääomasta.

ESIMERKKI 1.11 **OMAT OSAKKEET**

Törhönen Oy hankkii Ritva Törhöseltä 20 kpl osakkeitaan 5 000 eurolla.

SVOP-rahasto	
5 000	(75 600)

Pankki	
	5 000

Osakkeet voidaan säilyttää yhtiön hallussa, luovuttaa edelleen tai mitätöidä. Jos osakkeet pidetään yhtiöllä tai mitätöidään, kirjanpitoon ei tehdä kirjauksia hankinnan tai lunastamisen jälkeen. Jos osakkeilla on nimellisarvo, on alennettava osakepääomaa tai muutettava osakkeen nimellisarvoa. Osakkeiden mitätöinti on ilmoitettava kaupparekisteriin.

Omien osakkeiden hankkimiseen voidaan yhtiökokouksen päätöksellä käyttää myös osakepääomaa, ylikurssirahastoa tai vararahastoa. Jos omien osakkeiden hankkimiseen käytetään osakepääomaa, on noudatettava **velkojainsuojamenettelyä**.

Osakeyhtiön on tehtävä osakepääoman alentamisesta hakemus rekisteriviranomaiselle. Rekisteriviranomainen käynnistää velkojainsuojamenettelyn antamalla velkojille kuulutuksen. Lisätietoja saa Oikeusrekisterikeskuksen Kuulutusrekisterin sivuilta osoitteesta www.kuulutusrekisteri.oikeus.fi.

Osuuskunta

Osuuskunnan tarkoituksena on tukea jäsentensä taloutta tai elinkeinoa.

Osuuskunnat voidaan luokitella niiden tarkoituksen ja luonteen mukaisesti esimerkiksi seuraavasti:

- tuottajaosuuskunta (esim. osuusmeijeri)
- kuluttajaosuuskunta (esim. osuuskaupat ja -pankit)
- hankintaosuuskunta (esim. vesiosuuskunta)
- markkinointiosuuskunta (jäsenet usein itsenäisiä ammatinharjoittajia, joiden tarjoamia tuotteita tai palveluita osuuskunta markkinoi)
- työosuuskunta (jäsenet työsuhteessa osuuskuntaan).

Osuuskuntayrittäjyys mahdollistaa joustavan yrittämisen. Esimerkiksi joukko luovien alojen ammattilaisia voi vuokrata yhteiset työtilat tai markkinoida tuotteitaan yhteisen osuuskunnan kautta.

Osuuskunnan voi perustaa yksin. Perustajat voivat olla sekä luonnollisia henkilöitä että oikeushenkilöitä. Osuuskunnan perustajan on aina tultava osuuskunnan jäseneksi, eli hänen on maksettava osuusmaksu. Osuuskunnalla täytyy olla hallitus, johon valitaan 1–5 jäsentä, ellei osuuskunnan säännöissä toisin määrätä. Jos hallituksessa on vähemmän kuin kolme jäsentä, hallituksessa on lisäksi oltava vähintään yksi varajäsen. Osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä, että osuuskunnalla on hallintoneuvosto. Ylin päätösvalta kaikissa asioissa on osuuskunnan kokouksella, jossa jokaisella jäsenellä on vain yksi ääni. Osuuden omistus ei tuota oikeutta osuuskunnan palveluihin eikä äänioikeutta osuuskunnan kokouksessa. Nämä oikeudet ovat vain jäsenillä. Osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä, että osuuskunnan kokouksen sijasta päätösvaltaa joko kaikissa tai joissakin asioissa käyttää jäsenten valitsema edustajisto. Osuuskunnalla voi myös olla toimitusjohtaja, jos säännöissä niin määrätään tai hallitus niin päättää. Osuuskunnalla täytyy lisäksi olla säännöt, ja ne on laadittava aina tapauksittain kunkin osuuskunnan tilanteen ja tarpeiden mukaan.

Osuuskunta syntyy juridisesti vasta sitten, kun se on merkitty kaupparekisteriin. Pienimmistä, alle kymmenen jäsenen osuuskunnista käytetään osuuskuntalaissa nimitystä harvainosuuskunta. Osuuskunnassa on oltava osuuskunnan kokouksen valitsema toiminnantarkastaja, jos osuuskunnassa ei ole tilintarkastajaa eikä säännöissä määrätä toisin.

Osuuskunta päättää itse säännöissään osuusmaksun suuruudesta. Osuusmaksua voidaan kuitenkin korottaa muuttamatta sääntöjä. Säännöissä on määrättävä myös osuusmaksujen suorittamisaika ja -tapa. Osuusmaksujen pitää olla keskenään samansuuruiset. Osuuskunnan osuuksia voivat merkitä muutkin kuin sen jäsenet. Osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä erilajisista osuuksista ja niiden ehdoista. Osuudet ovat nimellisarvottomia, mutta osuudella voi olla nimellisarvo, jos säännöissä niin määrätään. Nimellisarvoisen osuuden merkintähinta voi olla nimellisarvoa korkeampi. Osuuden merkintähinnan määrää osuuskunnan kokous tai osuuskunnan kokouksen valtuuttama hallitus. Säännöissä voidaan määrätä, että osuusmaksu voidaan suorittaa myös muulla omaisuudella kuin rahalla (apportti). Työ- tai palvelusuoritusta ei kuitenkaan voida käyttää apporttina. Kertyneet osuusmaksut muodostavat osuuspääoman. Laissa ei ole määräyksiä osuuspääoman vähimmäis- tai enimmäismäärästä. Osuuden nimellisarvo on kuitenkin aina kirjattava osuuspääomaan. Osuuspääomaa voidaan korottaa antamatta osuuksia ja osuuksia voidaan antaa korottamatta osuuspääomaa.

Osuuksia ja osuuspääomaa ei rekisteröidä kaupparekisteriin. Osuuskunnan jäsen ei ole vastuussa osuuskunnan taloudellisista sitoumuksista muutoin kuin osuuskuntaan sijoittamansa rahasumman määrällä.

Jos uusi jäsen maksaa liittymishetkellä vain osan osuusmaksusta, ainoastaan maksettu osuus voidaan kirjata osuuspääomaan. Saamatta olevia osuusmaksuja ei esitetä taseessa saamisina, mutta niiden määrä on esitettävä tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Osuuskunnan säännöissä voidaan määrätä, että osuuskunta voi antaa lisäosuuksia. Osuuskunta voi myös antaa niitä muillekin kuin jäsenilleen. Lisäosuus ei tuo äänioikeutta osuuskunnan kokouksessa. Annetuista lisäosuuksista maksettu määrä muodostaa lisäosuuspääoman. Osuuskunta voi antaa lisäosuuksia vielä kolmen vuoden ajan uuden osuuskuntalain voimaantulosta eli 31.12.2016 saakka. Sen jälkeen uusien lisäosuuksien antaminen edellyttää sääntömuutosta.

Osuuskunnalla tulee olla vararahasto. Siihen on siirrettävä 5 % tilikauden ylijäämästä, josta on ensin vähennetty edellisten tilikausien tappiot. Vararahastoa on kartutettava, kunnes se on suuruudeltaan 2 500 euroa.

Osuuskunnan ylikurssirahastoon on merkittävä se osa osuusmaksusta tai lisäosuusmaksusta osuuskunnalle maksetusta määrästä, jota ei palauteta, käytetä vahvistetun tappion kattamiseen tai siirretä osuuskunnan kokouksen päätöksen mukaisesti käytettävään rahastoon.

Osuuskunnalla voi osuuspääoman lisäksi olla osakepääoma ja osakkeita. Osuuskuntalaissa ei säädetä osakepääoman vähimmäismäärää. Osakepääomaa ei kuitenkaan saa pienentää niin, että se olisi pienempi kuin osakkeiden yhteenlaskettu nimellisarvo. Osakkeet ovat nimellisarvottomia, ellei säännöissä toisin määrätä. Pelkkä osuuden tai osakkeen omistus ei tuota äänivaltaa, vaan äänioikeus on ainoastaan jäsenillä. Osuuden- ja osakkeiden omistajilla, jotka eivät ole jäseniä, on kuitenkin osallistumis-, puhe- ja kyselyoikeus osuuskunnan kokouksessa sekä oikeus moittia kokouksen päätöstä. Osakkeilla ei myöskään ole oikeutta merkintähinnan palautukseen osuuskunnan toiminnan aikana. Säännöissä voidaan kuitenkin määrätä esimerkiksi merkintähinnan palautuksesta myös toiminnan aikana, osakkeille maksettavasta ylijäämästä, oikeudesta osuuskunnan netto-omaisuuteen ja äänioikeudesta osuuskunnan kokouksessa. Osuuskunnan osakkeet ja osakepääoma merkitään kaupparekisteriin. Vain kokonaan maksetut osakkeet voi ilmoittaa rekisteröitäviksi.

Aikaisemman lain mukainen sijoitusosuuspääoma merkitään osakepääomaksi. Entisiin sijoitusosuuksiin sovelletaan jatkossa osakkeita koskevia säännöksiä. Niillä ei lähtökohtaisesti ole äänioikeutta.

Osuuskunnan kokous voi valtuuttaa hallituksen tai hallintoneuvoston päättämään osake- ja osuusannista. Osuuksia tai osakkeita voidaan antaa merkittäväksi maksua vastaan jäsenille ja muille (maksullinen osuusanti, maksullinen osakeanti) tai maksuttomasti (maksuton osuusanti, maksuton osakeanti) jäsenille, osuuden ja osakkeen omistajille ja osuuskunnalle itselleen. Maksuttoman osuus- tai osakeannin suuntaaminen sallitaan vain silloin, kun siihen on osuuskunnan kannalta erittäin painava taloudellinen syy.

Osuuskunnassa on osakeyhtiölakia vastaava mahdollisuus tehdä osuus- tai osakepääomasijoitus ilman, että sitä vastaan annetaan osuuksia tai osakkeita. Osuuskunta voi tietyin edellytyksin hankkia, lunastaa ja ottaa pantiksi omia osuuksiaan ja osakkeitaan ja päättää niiden luovuttamisesta edelleen.

Osuuskunnalla voi olla sijoitetun vapaan pääoman rahasto (SVOP-rahasto), johon kirjataan se osa osuudesta tai osakkeesta maksetusta määrästä, jota ei kirjata osuuspääomaan tai osakepääomaan. Jos osuudella tai osakkeella ei ole nimellisarvoa, SVOP-rahastoon voidaan kirjata koko merkintähinta. Rahastoon merkitään myös se määrä, jolla osuuspääomaa tai osakepääomaa alennetaan ja jota ei käytetä tappion kattamiseen tai varojen jakamiseen.

Osuuskunnan tarkoituksena ei yleensä ole tuottaa voittoa jäsenilleen, mutta säännöissä voidaan määrätä ylijäämän palautuksesta jäsenille. Ylijäämä voidaan jakaa jäsenille vain, jos se on säännöissä sallittu. Ellei säännöissä ole muuta määrätty, jako tehdään siinä suhteessa kuin kukin osakas on käyttänyt hyväkseen osuuskunnan palveluita. Osuuskunta voi myös jakaa ylijäämäänsä maksamalla osuuspääomalle korkoa. Varoja ei saa jakaa, jos jaosta päätettäessä tiedetään tai pitäisi tietää, että osuuskunta on maksukyvytön tai jako aiheuttaa maksukyvyttömyyden. Ylijäämänpalautusvelka ja osuuspääomankorkovelka esitetään taseessa kohdassa Muut velat.

Taseessa osuuskunnan oma pääoma esitetään seuraavan kaavan mukaisesti.

OMA PÄÄOMA
Osuuspääoma
Vararahasto
Ylikurssirahasto
Osakepääoma
    Osakepääoma
    Osakepääoman korotus
Arvonkorotusrahasto
Käyvän arvon rahasto
Muut rahastot
    Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto
    Sääntöjen mukaiset rahastot
    Muut rahastot
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä (voitto/tappio)
Tilikauden ylijäämä/alijäämä (voitto/tappio)

Jos sääntöjen mukaan osuuskunnan tarkoituksena on voiton tuottaminen, omassa pääomassa ylijäämän voi nimetä voitoksi ja alijäämän tappioksi.

Oman pääoman erät jaetaan sidottuun ja vapaaseen omaan pääomaan.

Uuteen osuuskuntalakiin on lisätty osakeyhtiölakia vastaavat säännökset oman pääoman vähentymiseen perustuvasta tiedonantovelvollisuudesta. Osuuskunnan hallituksella on siis velvollisuus tehdä oman pääoman negatiivisuudesta kaupparekisteri-ilmoitus.

ESIMERKKI 1.12 **JAKOKELPOINEN YLIJÄÄMÄ**

Osuuskunnan ylijäämä	1 000,00
– Vanhat tappiot	– 300,00
Tilikauden ylijäämä	700,00
Tästä 5 % siirretään vararahastoon	35,00
Ylijäämää voidaan jakaa	665,00

Ylijäämää on mahdollista jakaa myös tilikauden aikana joko meneillään olevalta tilikaudelta laaditun vahvistetun välitilinpäätöksen perusteella tai edellisen tilikauden perusteella.

Osuuskunnan tappio katetaan jakokelpoisista varoista. Jos jakokelpoiset varat eivät riitä, voidaan käyttää muita oman pääoman eriä. Jos vararahastoa alennetaan tappion kattamiseksi, osuuskunta ei saa jakaa ylijäämää ennen kuin vuosi on kulunut sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana vararahaston alentamisesta päätettiin.

Osuuskunnan jäsenellä on oikeus saada osuusmaksunsa takaisin, kun osuus on irtisanottu tai hänen jäsenyytensä osuuskunnassa on päättynyt. Palauttamisen edellytyksenä on, että osuuskunnan oman pääoman tilanne on eroamisvuoden tilinpäätöksen mukaan riittävä. Osuusmaksu voidaan yleensä palauttaa vasta vuoden kuluttua sen tilikauden päättymisestä, jonka aikana jäsenyys on lakannut. Palautusaika on mahdollista määrätä osuuskunnan säännöissä, mutta sen pitää olla vähintään 6 kuukautta. Lähtökohta on, että palautettava summa on vähintään nimellisarvo. Osuuskunnan säännöissä tai osuuskunnan kokouksen päätöksellä voidaan määrätä, että palautus on osuudesta osuuskunnalle suoritettua määrää pienempi tai suurempi. Palautus voi olla pienempi kuin merkintähinta, koska merkintähinta voi sisältää esimerkiksi liittymismaksua. Osuuspääoma pienenee eroaville jäsenille takaisin maksettavan osuusmaksun vuoksi. Osuus on jäsenyyden päättyessä ja osuuden irtisanomisen vuoksi mahdollista palauttaa myös niin sanottuna nopeutettuna palautuksena vapaasta omasta pääomasta omien osuuksien hankintana.

Yksityisliike

1.1 Kirjaa tapahtumat ja päätä alatilit päätililleen.

① Teuvo perustaa kioskin ja sijoittaa yritykseen omaa pääomaa 5 000 euroa.
② Hän ottaa pankkitililtä yksityiskäyttöönsä 800 euroa.
③ Teuvo hakee tukusta tavaraa myyntitarkoitukseen 1 000 eurolla pankkitililtä.
④ Hän ottaa kioskista tavaraa yksityiskäyttöönsä 200 euron arvosta.
⑤ Yrityksessä tarvitaan pikaisesti rahaa, joten Teuvo tekee kassaan 1 300 euron yksityissijoituksen.
⑥ Teuvo nostaa kassasta yksityiskäyttöön 420 euroa.

Mikä on oman pääoman määrä kauden päättyessä?

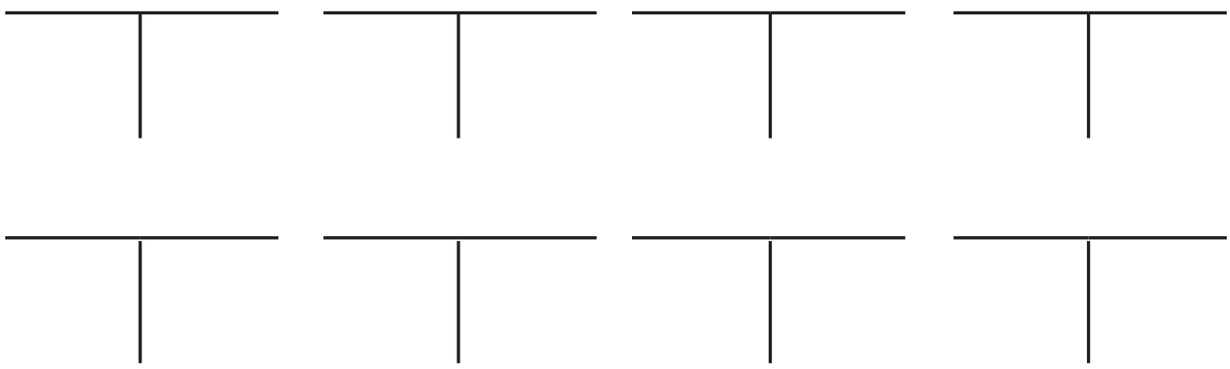

Laskelma:

Oma pääoma kauden alkaessa	
+ Oman pääoman sijoitukset	
– Yksityiskäyttö	
= Oma pääoma kauden päättyessä	

1.2 ① T:mi Kepan Kukan oma pääoma on tilikauden alkaessa 8 750 euroa. Pankissa on rahaa 5 210 euroa.
② Kepa maksaa yrityksen tililtä omakotitalonsa remonttilaskun 4 830 euroa.
③ Hän siirtää henkilökohtaiselta tililtään yrityksen tilille 2 000 euroa.
④ Kepa ottaa yrityksen pankkitililtä yksityiskäyttöön rahaa 1 500 euroa.
⑤ Päätä yksityistilit päätililleen.

Paljonko oman pääoman määrä on kauden päättyessä?

Laskelma:

Oma pääoma kauden alkaessa _____

\+ Oman pääoman sijoitukset _____

– Yksityiskäyttö _____

= Oma pääoma kauden päättyessä _____

1.3 Sanni Kangas on käyttänyt liikkeensä kirjanpidossa olevaa autoa myös yksityisajoihinsa. Auton kulut, yhteensä 12 000 euroa, on kirjattu kirjanpitoon kuluksi. Autolla on ajettu vuoden aikana yhteensä 28 000 km. Sannin omia ajoja näistä on 7 000 km. Autosta on tehty 3 200 euron poisto.

Kirjaa kirjanpitoon Sannin yksityiskäyttö auton osalta.

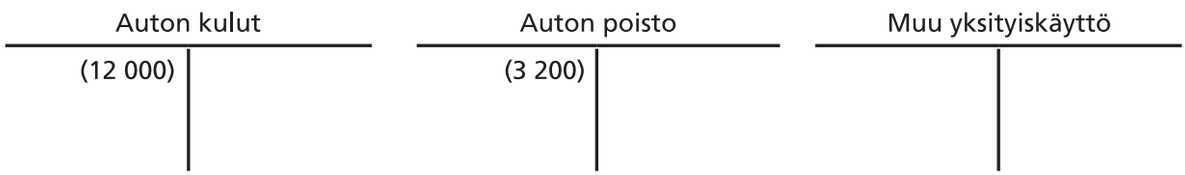

Henkilöyhtiöt

1.4 Teemu, Toni ja Teppo perustavat avoimen yhtiön. Miehet sopivat, että Teemu sijoittaa yhtiöön 5 000 euroa ja Toni 6 000 euron arvoisen auton ja että Teppo tulee yhtiömieheksi työpanosta vastaan. Tee tarvittavat kirjaukset yhtiön kirjanpitoon.

1.5 Avoin yhtiö Tammi & Katajan päättyneen tilikauden tulos oli voittoa 8 200 euroa. Tuukka Tammen pääoma tilikauden alkaessa oli 3 000 euroa ja Kaisa Katajan 4 200 euroa. Yhtiömiehet ovat yhtiösopimuksessa sopineet voitonjaosta siten, että kumpikin yhtiömies saa ensin tilikauden alussa olleelle pääomalleen 10 %:n tuoton ja loppu voitosta jaetaan tasan yhtiömiehille.

Laske yhtiömiehille tulevat voitto-osuudet.

Tuukka haluaa oman voitto-osuutensa rahana tililleen. Kaisan voitto-osuus kirjataan hänen pääomatililleen. Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.

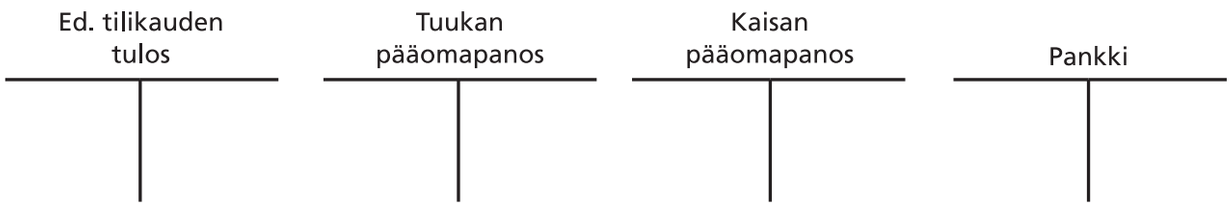

1.6 Katja on Taikapeili Ky:n vastuunalainen yhtiömies. Äänetön yhtiömies on Sirpa, joka on sijoittanut yhtiöön 2 000 euroa. Vastuunalaisen yhtiömiehen pääoma on tilikauden päättyessä 3 150 euroa negatiivinen. Päättyneen tilikauden tulos on voittoa 5 720 euroa. Siitä maksetaan äänettömälle yhtiömiehelle 15 %:n korko hänen sijoitukselleen. Loppu kuuluu vastuunalaiselle yhtiömiehelle.

Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.

1.7 Minkälaisen ohjeen KILA on 12.12.2000/1639 antanut henkilöyhtiön tappioiden kirjaamisesta?

1.8 Avoin yhtiö JAS:n päättyneen tilikauden tappio oli 3 300 euroa. Yhtiösopimuksen mukaan tappio jaetaan yhtiömiehille heidän omistusosuuksiensa suhteessa. Yhtiömiehiä on kolme, Jani, Ani ja Sini, ja he omistavat yhtiön tasaosuuksin.

Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.

Osakeyhtiö

1.9 Juuso, Ilkka ja Verneri perustavat 4.2. korjauspalveluita tarjoavan yrityksen, Remontti-Reiska Oy:n. He laativat perustamissopimuksen, jossa osakkeen merkintähinnaksi sovitaan 50 euroa.

Juuso merkitsee	10	osaketta
Ilkka merkitsee	20	osaketta
Verneri merkitsee	20	osaketta
Yhteensä	50	osaketta

5.2. Juuso maksaa merkitsemänsä osakkeet, yhteensä 500 euroa, yhtiön tilille.
5.2. Ilkka maksaa merkitsemänsä osakkeet, yhteensä 1 000 euroa, yhtiön tilille.
7.2. Myös Verneri maksaa osakkeensa, yhteensä 1 000 euroa, yhtiön tilille.
12.2. Maksetaan kaupparekisteri-ilmoituksen käsittelymaksu 350 euroa ja lähetetään ilmoitus uuden yhtiön perustamisesta kaupparekisteriin.
28.2. Kaupparekisteristä saapuu ilmoitus Remontti-Reiska Oy:n rekisteröimisestä.

Tee yhtiön kirjanpitoon tarvittavat kirjaukset.

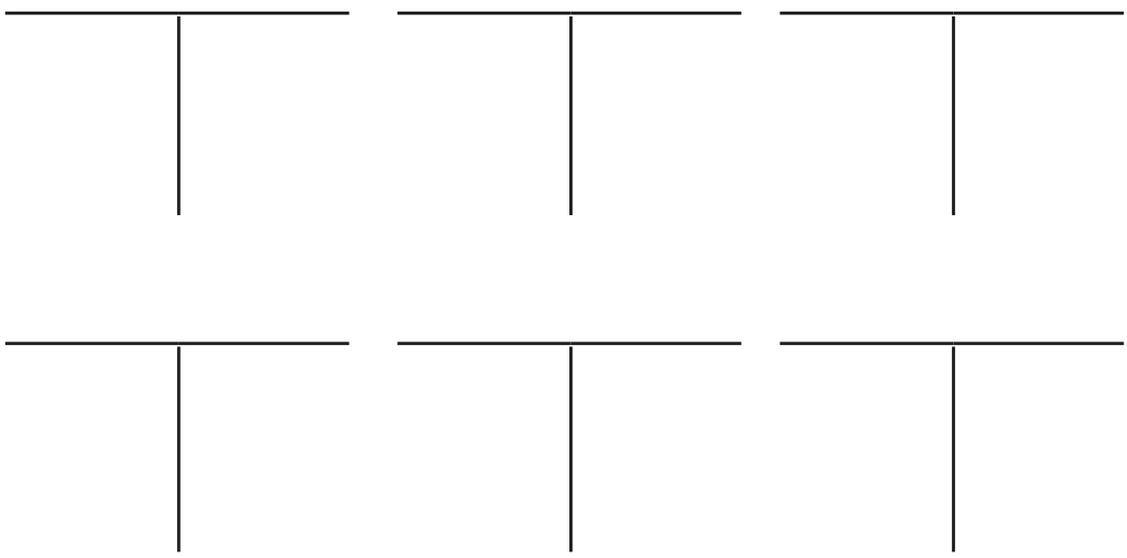

1.10 ① Anni ja Enni Ahonen päättävät perustaa Sisustussiskot Oy -nimisen sisustussuunnittelua tarjoavan yrityksen. Kumpikin siskoksista merkitsee 25 osaketta. Perustamissopimuksen mukaan kustakin osakkeesta merkitsijät maksavat yhtiölle 100 euroa. Osakepääomaan kirjataan ainoastaan lain edellyttämä vähimmäismäärä.

② Siskokset maksavat merkitsemänsä osakkeet yhtiön pankkitilille.

③ Maksetaan perustamisilmoituksen käsittelymaksu 350 euroa ja lähetetään ilmoitus kaupparekisteriin.

④ Saadaan kaupparekisterin ote, jonka mukaan Sisustussiskot Oy on merkitty kaupparekisteriin.

Tee yhtiön kirjanpitoon tarvittavat kirjaukset.

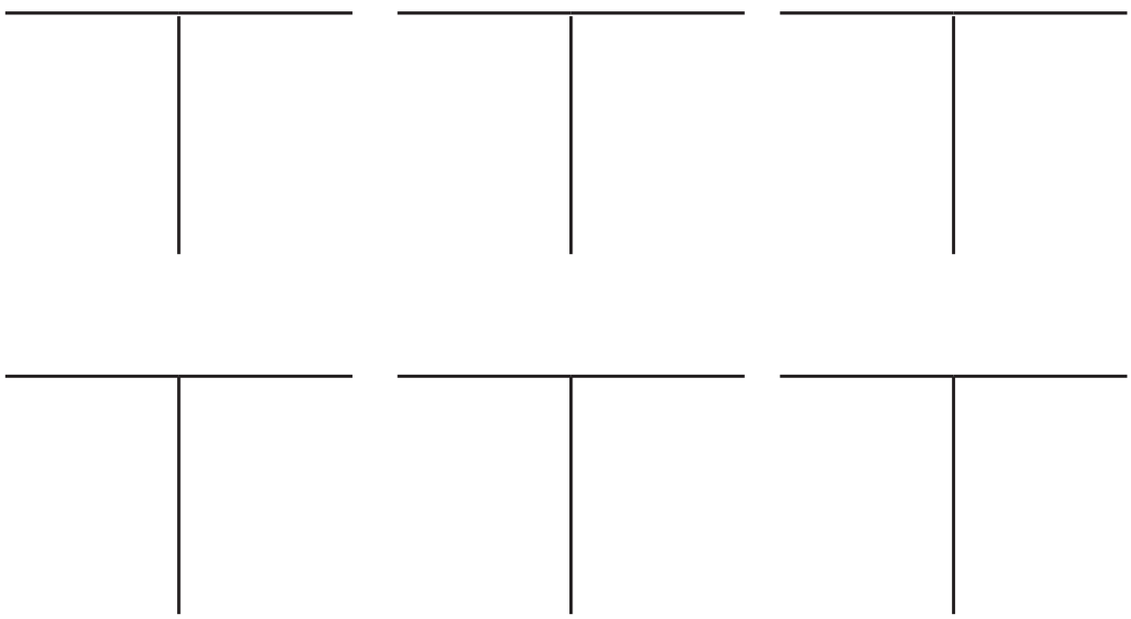

1.11 ① Seppo, Riitta ja Janne perustavat kuljetusalalle uuden yrityksen, Kujalan Kuljetus Oy:n. Perustamissopimukseen kirjataan, että osakkeen merkintähinta voidaan maksaa myös apporttiomaisuudella. Osakkeen nimellisarvo on 100 euroa.

Seppo merkitsee	300	osaketta
Riitta merkitsee	100	osaketta
Janne merkitsee	100	osaketta
Yhteensä	500	osaketta

② Seppo maksaa merkitsemistään osakkeista 10 000 euroa yhtiön pankkitilille. Loput merkitsemistään osakkeista Seppo maksaa luovuttamalla yhtiön haltuun käytetyn pakettiauton, jonka käypä arvo on autoliikkeen arvion perusteella vähintään 20 000 euroa.

③ Myös Riitta ja Janne maksavat merkitsemänsä osakkeet yhtiön tilille.

④ Kaupparekisteriin maksetaan osakeyhtiön perustamisilmoituksen käsittelymaksu 350 euroa ja lähetetään ilmoitus perustamisesta.

⑤ Kaupparekisteristä saapuu uuden yhtiön rekisteriote.

Tee yhtiön kirjanpitoon tarvittavat kirjaukset.

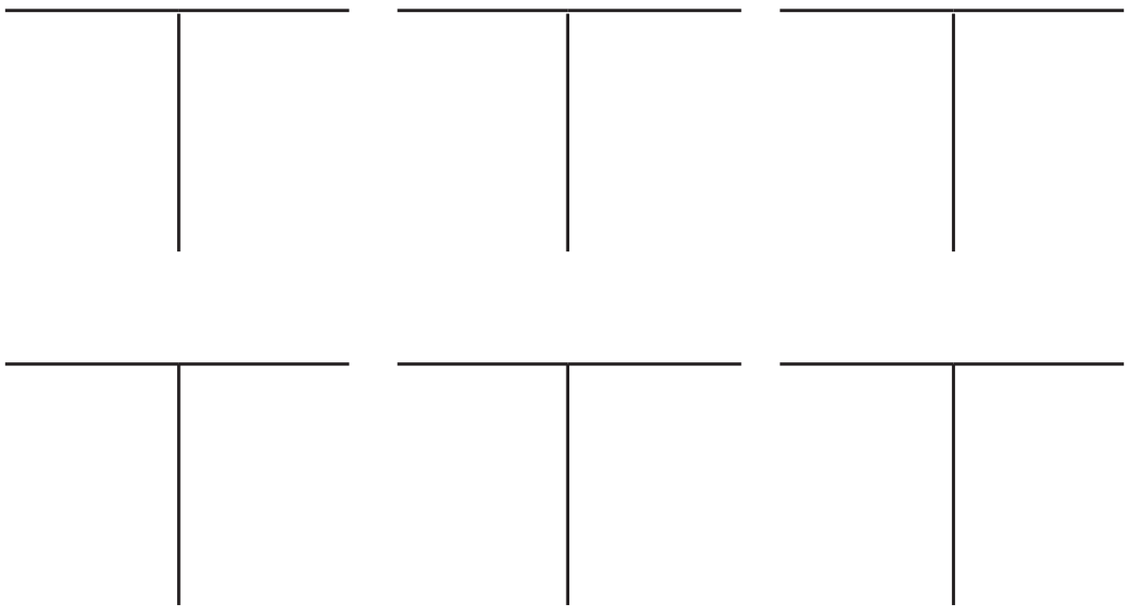

1.12 Ritva ja Teuvo merkitsevät kumpikin 100 kpl Törhönen Oy:n osakkeita. Merkintähinta on 10 euroa/osake. Ritvan osakkeiden merkintähinta kirjataan kokonaisuudessaan osakepääomaan. Teuvon osakkeiden merkintähinnasta 7 euroa kirjataan osakepääomaan ja 3 euroa SVOP-rahastoon.

Mikä on Ritvan ja mikä Teuvon osakkeiden kirjanpidollinen vasta-arvo?

1.13 ① Virsu Oy:n yhtiökokous tekee päätöksen korottaa yhtiön osakepääomaa tarjoamalla 100 uutta osaketta hintaan 150 euroa/kpl, josta osakepääomaan merkitään 100 euroa. Osakepääoma on ennen korotusta 10 000 euroa.

② Antti merkitsee 60 kpl ja Pentti 40 kpl uusia osakkeita. Miehet maksavat merkitsemänsä osakkeet Virsu Oy:n tilille.

③ Kaupparekisteriin maksetaan käsittelymaksu 240 euroa ja tehdään ilmoitus osakepääoman korottamisesta ja uusien osakkeiden antamisesta.

Tee tarpeelliset kirjaukset kirjanpitoon.

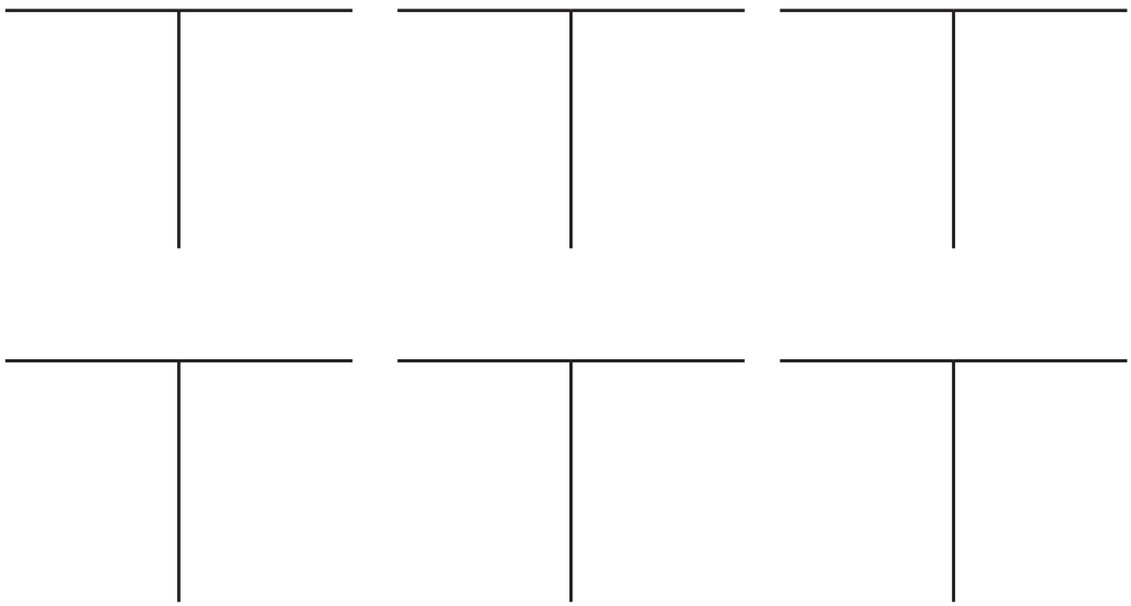

1.14 Tekla Oy:n yhtiökokous päättää korottaa osakepääomaa 8 000 eurolla. Rahastokorotukseen käytetään vanhan osakeyhtiölain mukaista ylikurssirahastoa.

Yhtiö tekee kaupparekisteriin ilmoituksen osakepääoman korottamisesta ja maksaa kaupparekisterin käsittelymaksun 200 euroa.

Osakepääoma	8 000
Arvonkorotusrahasto	27 500
Ylikurssirahasto	11 000
SVOP-rahasto	14 200
Edellisten tilikausien tulos	–16 350
Tilikauden voitto	18 600
	62 950

Kaupparekisteristä saapuu ilmoitus korotetusta osakepääomasta.

Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.

Ylikurssirahasto		Rahastokorotus		Osakepääoma	
	(11 000)				(8 000)

Pankki		Muut liiketoim.kulut			

Miltä oma pääoma näyttää rahastokorotuksen jälkeen?

Millä muulla tavalla rahastokorotus olisi voitu toteuttaa?

1.15 a) Kuinka paljon Melli Oy voi jakaa osinkoa vuodelta 20x1?

Osakepääoma	22 000
Arvonkorotusrahasto	50 000
Vararahasto	12 000
Edellisten tilikausien tulos	1 340
Tilikauden voitto	5 210
	90 550

b) Melli Oy:n voitto päättyneeltä tilikaudelta oli 5 210 euroa. Edellisiltä tilikausilta on voittoa jakamatta 1 340 euroa. Yhtiökokous päättää hallituksen esityksen perusteella jakaa osinkoa 50 euroa osakkeelle. Loppu siirretään tilille Edellisten tilikausien tulos. Yhtiössä on 100 kpl osakkeita, joista Sanna Saaristo omistaa 80 ja Sami Saaristo 20. Tee voitonjaon ja osingonmaksujen kirjaukset tiliristikoille.

c) Täydennä Melli Oy:n oma pääoma taseessa edellisten kirjausten jälkeen, kun voitto tilikaudelta 20x2 on 3 450 euroa.

31.12.20x2		31.12.20x1	
Osakepääoma		Osakepääoma	22 000
Arvonkorotusrahasto		Arvonkorotusrahasto	50 000
Vararahasto		Vararahasto	12 000
Edellisten tilikausien tulos		Edellisten tilikausien tulos	1 340
Tilikauden voitto		Tilikauden voitto	5 210
			90 550

1.16 a) Kuinka paljon Tekla Oy voi jakaa osinkoa, kun oma pääoma 31.12.20x1 näyttää seuraavalta?

Osakepääoma	8 000
Arvonkorotusrahasto	27 500
Ylikurssirahasto	11 000
SVOP-rahasto	14 200
Edellisten tilikausien tulos	–16 350
Tilikauden voitto	18 600
	62 950

b) Tekla Oy:n päättyneen tilikauden voitosta 18 600 euroa katetaan edellisten tilikausien tappio 16 350 euroa. Osinkoa jaetaan 1 200 euroa. Loput voitosta siirretään tilille Edellisten tilikausien tulos. Ainoa osakkeenomistaja on Tekla Turunen.

Tee voitonjaon ja osingonmaksujen kirjaukset tiliristikoille.

c) Täydennä Tekla Oy:n oma pääoma taseessa edellä olevien kirjausten jälkeen, kun voitto tilikaudelta 20x2 on 12 360 euroa.

31.12.20x2		31.12.20x1	
Osakepääoma		Osakepääoma	8 000
Arvonkorotusrahasto		Arvonkorotusrahasto	27 500
Ylikurssirahasto		Ylikurssirahasto	11 000
SVOP-rahasto		SVOP-rahasto	14 200
Edellisten tilikausien tulos		Edellisten tilikausien tulos	–16 350
Tilikauden voitto		Tilikauden voitto	18 600
			62 950

1.17 a) Kuinka paljon Divaani Oy voisi jakaa osinkoa vuodelta 20x1?

Osakepääoma	16 400
SVOP-rahasto	8 200
Edellisten tilikausien tulos	–4 400
Tilikauden voitto	3 220
	23 420

b) Tilikauden 20x1 voitto siirretään edellisten tilikausien tappion kattamiseksi tilille Edellisten tilikausien tulos.

Tee tarvittavat kirjaukset tiliristikoille.

c) Täydennä Divaani Oy:n oma pääoma taseessa edellä olevien kirjausten jälkeen, kun tilikauden 20x2 tulos on voittoa 5 490 euroa.

31.12.20x2		31.12.20x1	
Osakepääoma		Osakepääoma	16 400
SVOP-rahasto		SVOP-rahasto	8 200
Edellisten tilikausien tulos		Edellisten tilikausien tulos	–4 400
Tilikauden voitto		Tilikauden voitto	3 220
			23 420

1.18 Virsu Oy:n oma pääoma taseessa 31.12.20x1 näyttää seuraavalta:

Osakepääoma	10 000
SVOP-rahasto	3 000
Tappio edellisiltä tilikausilta	–3 200
Tilikauden voitto	7 400
	17 200

Kuinka paljon vähemmistö voi vaatia jaettavaksi osinkoa?

1.19 Mähösen Matto Oy:n osakepääoma on 25 000 euroa. Tappiota edellisiltä tilikausilta on kertynyt 57 600 euroa. Tilikauden voitto tulee olemaan 8 340 euroa.

a) Täydennä Mähösen Matto Oy:n oma pääoma taseessa.

Oma pääoma yhteensä	

b) Yhtiön omaa pääomaa halutaan vahvistaa. Yhtiöllä on tontti, jonka hankintameno on 100 000 euroa. Tontin tämänhetkisestä arvosta pyydetään lausunto kahdelta kiinteistönvälittäjältä. Välittäjien antama varovainen arvio tontin todennäköisestä luovutushinnasta erilliskuluilla vähennettynä on 160 000 euroa.

Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.

c) Mähösen Matto Oy:n oma pääoma taseessa näyttää kirjausten jälkeen seuraavalta:

Oma pääoma yhteensä	

1.20 Minkälaisen ohjeen KILA on 14.2.2006/1774 antanut taideteosten arvonkorotusmahdollisuudesta?

Osuuskunta

1.21 Anu, Mari, Suvi ja Sari perustavat osuuskunnan nimeltä Piikaset. Osuusmaksun suuruudeksi on sovittu 500 euroa. Sääntöjen mukaan osuusmaksusta on liittymisen yhteydessä maksettava vähintään puolet.

12.4. Anu maksaa osuuskunnan tilille puolet osuusmaksusta.
14.4. Mari maksaa osuuskunnan tilille puolet osuusmaksusta.
15.4. Suvi ja Sari maksavat osuusmaksunsa kokonaan.

Osuuspääoma	Pankki	

Miltä osuuskunnan oman pääoman kohta näyttää taseessa 31.12., kun ensimmäisen tilikauden ylijäämä on 680 euroa?

Oma pääoma yhteensä	

1.22 Osuuskunta Piikasten ylijäämä myöhemmin päättyneeltä tilikaudelta on 2 350 euroa. Osuuspääoma on 2 000 euroa.

Osuuskunnan kokous päättää siirtää vararahastoon osuuskuntalain säätämän vähimmäismäärän, maksaa osuuspääomalle korkoa 10 % ja palauttaa ylijäämää 1 200 euroa.

Maksetaan jäsenille pankkitililtä osuuspääoman korot ja ylijäämänpalautukset.

Tee tarvittavat kirjaukset osuuskunnan kirjanpitoon.

Tilikauden ylijäämä	Vararahasto	Osuuspääomankorkovelka

Ylijäämänpalautusvelka	Pankki	Osuuspääoma

1.23 Yhdistä oikeat asiat:

1. Yksityiskäyttö	Osakeyhtiössä pakollinen
2. Yhtiömiehen työpanos	Seurataan omalla tilillään
3. Hallitus	Yksi perustaja riittää
4. Osuuskunta	Tehtävä ilmoitus kauppa-rekisteriin
5. Negatiivinen oma pääoma osakeyhtiössä	Ei merkitä kirjanpitoon
6. SVOP	Yksityisnostot mahdollista
7. Arvonkorotusrahasto	Ei vaatimuksia minimi-pääomasta
8. Henkilöyhtiöissä	Osakepääomaan kirjattu määrä
9. Yksityinen elinkeinon-harjoittaja	Ei voida jakaa osinkoina
10. Osakkeen kirjan-pidollinen vasta-arvo	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto

2 Arvonlisäverotuksen keskeisiä kysymyksiä

Arvonlisäveroa suoritetaan Suomessa liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta tavaran ja palvelun myynnistä. Vaikka tavaroiden ja palveluiden myynti tapahtuisi liiketoimintana, myyjä ei ole verovelvollinen, jos myynnin määrä ei ylitä verovelvollisuudelle laissa asetettua euromääräistä alarajaa. Arvonlisäverolain mukaan myyjä ei ole verovelvollinen, jos tilikauden liikevaihto on enintään 10 000 euroa.

Alaraja määritellään tilikauden liikevaihdon perusteella, jolla tarkoitetaan 12 kuukauden pituisen kauden liikevaihtoa. Jos tilikauden pituus poikkeaa 12 kuukaudesta, liikevaihto muunnetaan 12 kuukauden liikevaihdoksi kertomalla se luvulla 12 ja jakamalla se tilikauden kuukausien määrällä. Jos 10 000 euron raja ylittyy, yritys joutuu maksamaan arvonlisäveron takautuvasti vuoden alusta viivästysseuraamuksineen.

Arvonlisäverovelvolliseksi voi myös hakeutua, vaikka liikevaihto jäisi kalenterivuodessa alle 10 000 euron.

Jos liikevaihto ylittää 10 000 euroa mutta on kuitenkin pienempi kuin 30 000 euroa, yritys saa tilikaudelta tilitettävästä verosta huojennuksen, jonka määrä pienenee asteittain liikevaihdon kasvaessa. Huojennus lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\text{Vero} - \frac{(\text{Liikevaihto} - 10\,000) \times \text{Vero}}{20\,000}$$

Verohallinnon palauttama huojennus kirjataan kirjanpidossa tuloslaskelman erään Muut liiketoiminnan tuotot.

Arvonlisävero ilmoitetaan kausiveroilmoituksella, jonka määräpäivä on kohdekuukautta seuraavan toisen kuukauden 12. päivä.

Kausiveroilmoitus annetaan jokaiselta kohdekaudelta, vaikka liiketoiminta olisi tilapäisesti keskeytynyt. Ilmoitus on annettava myös silloin, kun kohdekauden arvonlisävero on negatiivinen.

Tyhjennä lomake

Lomake palautetaan osoitteeseen:

VEROHALLINTO
Kausiveroilmoitusten optinen lukupalvelu
PL 5000
00053 VERO

KAUSIVEROILMOITUS K

Jos korjaatte aiemmin ilmoitettuja tietoja, ilmoittakaa vain muutosten määrät.

Kausiveroilmoitukseen ei saa liittää mitään liitteitä.

Verovelvollisen nimi	**010** Y-tunnus tai henkilötunnus

ARVONLISÄVERON TIEDOT

050 Ilmoitusjakso	**052** Kohdekausi	**053** Vuosi
☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi ☐ Vuosi		

43

	euro	snt
Vero kotimaan myynnistä verokannoittain		
301 24 %:n vero		
302 14 %:n vero		
303 10 %:n vero		
305 Vero tavaraostoista muista EU-maista		
306 Vero palveluostoista muista EU-maista		
318 Vero rakentamispalvelun ostoista (käännetty verovelvollisuus)		
307 Kohdekauden vähennettävä vero		
K **317** Alarajahuojennuksen määrä		
308 **Maksettava vero / Palautukseen oikeuttava vero (-)**		
309 0-verokannan alainen liikevaihto		
311 Tavaroiden myynnit muihin EU-maihin		
312 Palveluiden myynnit muihin EU-maihin		
313 Tavaraostot muista EU-maista		
314 Palveluostot muista EU-maista		
319 Rakentamispalvelun myynnit (käännetty verovelvollisuus)		
320 Rakentamispalvelun ostot (käännetty verovelvollisuus)		

Ei alv-toimintaa

054 Kohdekausi -alku	**055** Vuosi	**056** Kohdekausi -loppu	**057** Vuosi

TYÖNANTAJASUORITUSTEN TIEDOT

050 Ilmoitusjakso	**052** Kohdekausi	**053** Vuosi
☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi		

	euro	snt
601 Ennakonpidätyksen alaiset palkat ja muut suoritukset		
602 **Toimitettu ennakonpidätys**		
605 Lähdeveron alaiset palkat ja muut suoritukset		
606 **Lähdevero palkoista yms.**		
609 Sosiaaliturvamaksunalaiset palkat		
610 **Maksettava työnantajan sosiaaliturvamaksu**		

Ei palkanmaksua

054 Kohdekausi -alku	**055** Vuosi	**056** Kohdekausi -loppu	**057** Vuosi

Arvonlisäveron alarajahuojennukseen oikeutettu täyttää

	euro	snt
315 Alarajahuojennukseen oikeuttava liikevaihto		
316 Alarajahuojennukseen oikeuttava vero		
Alarajahuojennuksen määrä (siirretään kohtaan 317)		

Päiväys	Allekirjoitus ja nimen selvennys	**042** Puhelin

VERO SKATT

Tulosta lomake | Tyhjennä lomake

Käytä vain alkuperäistä lomaketta (ei lomakkeesta otettua kopiota eikä pienennettynä tulostusalueeseen, muutoin lomakkeen optinen luku ei onnistu).

K

Kausiveroilmoitus.

Tyhjennä lomake

Lomake palautetaan osoitteeseen:

VEROHALLINTO
Kausiveroilmoitusten optinen lukupalvelu
PL 5000
00053 VERO

KAUSIVEROILMOITUS (sivu 2)

Jos korjaatte aiemmin ilmoitettuja tietoja, ilmoittakaa vain muutosten määrät. Kausiveroilmoitukseen ei saa liittää mitään liitteitä.

M

Verovelvollisen nimi	**010** Y-tunnus tai henkilötunnus

MUIDEN OMA-ALOITTEISTEN VEROJEN TIEDOT

43 Ilmoittakaa tiedot merkitsemällä alla oleviin kohtiin veron tunnus (vain numero), ilmoitusjakso, kohdekausi ja vuosi ja maksettavan veron määrä. Verojen tunnukset ovat alla.

10 Arpajaisvero
16 Vakuutusmaksuvero
24 Ennakonpidätys puun myyntitulosta
25 Ennakonpidätys osakeyhtiöltä, osuuskunnalta tai muulta yhteisöltä
68 Ennakonpidätys koroista ja osuuksista
92 Ennakonpidätys osingoista ja osuuspääoman koroista
39 Lähdevero osingoista (rajoitetusti verovelvollisilta)
69 Lähdevero koroista ja rojalteista (rajoitetusti verovelvollisilta)
84 Lähdevero korkotulosta (yleisesti verovelvollisilta)

M

060 Veron tunnus	**050** Ilmoitusjakso	**052** Kohdekausi	**053** Vuosi	**061** Maksettava vero	
				euro	snt
	☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi				
	☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi				
	☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi				
	☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi				
	☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi				

Vakuutusmaksuverovelvolliseksi rekisteröidyn ilmoitus toiminnan keskeytymisestä

Ei vakuutusmaksuverollista toimintaa			
054 Kohdekausi -alku	**055** Vuosi	**056** Kohdekausi -loppu	**057** Vuosi

Päiväys	Allekirjoitus ja nimen selvennys	**042** Puhelin

VERO SKATT

Tulosta lomake | Tyhjennä lomake

Käytä vain alkuperäistä lomaketta (ei lomakkeesta otettua kopiota eikä pienennettynä tulostusalueeseen, muutoin lomakkeen optinen luku ei onnistu).

M

Jos verovelvollisen liikevaihto on enintään 25 000 euroa, arvonlisäveron kausiveroilmoitus voidaan antaa kalenterivuosittain. Jos taas verovelvollisen liikevaihto on 25 000–50 000 euroa, kausiveroilmoitus voidaan antaa neljännesvuosittain. Kausiveroilmoituksen täyttöohjeet saa osoitteesta www.vero.fi.

Verokannat

Käytössä olevat arvonlisäverokannat ovat seuraavat:

24 % yleinen verokanta

14 % elintarvikkeet, rehut, ravintola- ja ateriapalvelut (ei kuitenkaan alkoholi ja tupakka)

10 % henkilökuljetus, majoitus, liikuntapalvelut, kulttuuripalvelut, pääsyliput, lääkkeet, kirjat, taide-esineiden ensimyynti ja maahantuonti, tilatut sanoma- ja aikakauslehdet.

Niin sanotulla **nollaverokannalla** tarkoitetaan tilannetta, jossa myyjällä on oikeus vähentää ostoihin sisältyvä vero mutta hän ei ole velvollinen suorittamaan veroa myynnistään.

Nollaverokannan mukaista myyntiä harjoittava verovelvollinen saa ostoihinsa sisältyneen veron palautuksena takaisin. Nollaverokannan alaista myyntiä ovat

- vähintään neljä kertaa vuodessa ilmestyvän jäsenlehden painoksen myynti yleishyödylliselle yhteisölle
- yli 10 metriä pitkien vesialusten myynti, vuokraus ja eräät niihin kohdistuvat työsuoritukset
- kullan myynti keskuspankille
- tavaroiden ja palveluiden veroton myynti ulkomaille (vienti EU:n arvonlisäveroalueen ulkopuolelle).

Nollaverokannan alainen liikevaihto ilmoitetaan kausiveroilmoituksen kohdassa 309.

Verottomia toimintoja ovat muun muassa
- terveyden- ja sairaanhoito
- sosiaalihuolto
- lain nojalla järjestetty tai valtion varoista tuettu yleissivistävä ja ammatillinen koulutus
- pankki- ja vakuutustoiminta
- tekijänoikeuksien luovutus
- kiinteistöjen myynti ja vuokraus
- postin yleispalvelut.

Osa palveluista on vapautettu kokonaan verosta, eivätkä niiden tuottamista varten tehdyt hankinnatkaan siten ole vähennyskelpoisia.

Laskun sisältövaatimukset

Yritysten laskuille on arvonlisäverolaissa vahvistettu tietyt vaatimukset. **Pakollisia laskumerkintöjä** ovat arvonlisäverolain mukaan

- laskun antamispäivä
- juokseva tunniste (voi olla yksi tai useampia eri tunnistesarjoja, jotka voivat koostua numeroista tai kirjaimista ja numeroista; saman vuoden laskuissa ei saa olla samaa tunnistetta, oltava mahdollisuus todeta puuttuva lasku)
- myyjän arvonlisäverotunniste (kotimaan kaupassa Y-tunnus, yhteisömyynneissä VAT-tunniste)
- ostajan arvonlisäverotunniste käännetyn verovelvollisuuden tilanteissa ja yhteisökaupassa
- myyjän ja ostajan nimi ja osoite (se toiminimi tai aputoiminimi, jolla elinkeinonharjoittaja on merkitty kaupparekisteriin)
- tavaroiden määrä ja luonne tai palveluiden määrä ja luonne
- tavaroiden toimituspäivä tai palvelujen suorituspäivä tai niiden ennakkomaksun maksupäivä
- veron peruste verokannoittain ja yksikköhinta ilman veroa sekä hyvitykset ja alennukset
- verokanta
- suoritettavan veron kokonaismäärä euroina (myös silloin, kun laskutetaan jonkin muun valuutan määräisenä); veron määrän merkitseminen verokannoittain on suositeltavaa
- merkintä myynnin verottomuudesta (suositeltavaa viitata kyseisen lain kohtaan)
- jos sovelletaan käännettyä verovelvollisuutta, merkintä ”Käännetty verovelvollisuus”

➡

Mainostoimisto Anton Ky

LASKU

Kauppatalo Oy
Koulukatu 10

10600 TAMMISAARI

Laskun pvm	26.2.2016
Laskun tunniste	04A10075
Asiakastunniste	1201
Maksuehto	14 pv - 2 %, 30 pv netto
Eräpvm	26.3.2016
Viivästyskorko	12 %
Toimituspvm	24.2.2016
Toimitusosoite	Koulukatu 10 Tammisaari

Viite
Sopimus 15.1.2016
Helmikuu 2016 kampanja

Nimike	Tuotekoodi	Määrä	Yksikkö	Yksikköhinta		Yhteensä EUR
Suunnittelu	5600	20	h	120,00	24 %	2 400,00
Lay out -työt	4500	10	h	70,00	24 %	700,00
Alihankintatyöt	1010	1	kpl	1 000,00	24 %	1 000,00
Ilmoitusten pinnoitus ja kiinnitys	3450	1	kpl	700,00	24 %	700,00
Matkakulut		1		500,00	24 %	500,00
Arvonlisäveroton hinta yhteensä						5 300,00
Arvonlisävero 24 %						1 272,00
Myymälän valaistus -kirja		1	kpl	30,00	10 %	30,00
Arvonlisävero 10 %						3,00
Arvonlisävero yhteensä						1 275,00
Lasku yhteensä					EUR	6 605,00

Käteisalennus 2 % 11.3.2016	106,60	25,50 (24 % 25,44 10% 0,06)	132,10	EUR	6 472,90

Eerikinkatu 22
20110 TURKU

Puhelin (02) 1234 567
Fax (02) 1234 589

Y-tunnus
0876543-2

IBAN FI20 1122 3300 4455 66
BIC NDEAFIHH

Mallilasku kotimaan kaupassa.

- jos ostaja laatii laskun myyjän puolesta, merkintä ”Itselaskutus”
- jos käytettyjen tavaroiden myyntiin sovelletaan marginaaliverotusmenettelyä, merkintä ”Voittomarginaalijärjestelmä – käytetyt tavarat”
- jos taide-esineiden myyntiin sovelletaan marginaaliverotusmenettelyä, merkintä ”Voittomarginaalijärjestelmä – käytetyt tavarat”
- jos keräilyesineiden myyntiin sovelletaan marginaaliverotusmenettelyä, merkintä ”Voittomarginaalijärjestelmä – keräily- ja antiikkiesineet”
- muutoslaskussa viittaus aikaisempaan laskuun.

Kevennettyjä laskumerkintävaatimuksia voidaan soveltaa laskuihin, joiden loppusumma on korkeintaan 400 euroa tai jotka annetaan yksinomaan yksityishenkilöille tapahtuvassa myyntitoiminnassa. Tällöin laskussa on oltava vähintään seuraavat tiedot:

- laskun antamispäivä
- myyjän nimi ja arvonlisäverotunniste
- myytyjen tavaroiden määrä ja luonne sekä palveluiden luonne
- suoritettavan veron määrä verokannoittain tai veron peruste verokannoittain
- muutoslaskujen osalta viittaus alkuperäiseen laskuun ja ne tiedot, joita laskulla muutetaan.

Lasku on annettava viimeistään seuraavan kalenterikuukauden 15. päivänä sellaisista tavaroiden yhteisömyynneistä ja palveluiden myynneistä toisiin EU-maihin, joista ostaja on verovelvollinen.

Täydelliset ohjeet arvonlisäverotuksen laskutussäännöistä ovat saatavilla Verohallinnon internetsivuilla osoitteessa www.vero.fi.

Vähennysoikeus arvonlisäverotuksessa

Arvonlisävero on kulutusvero, jonka kuluttaja maksaa tuotteen tai palvelun hinnassa ja jonka tuotteen tai palvelun myyjä tilittää valtiolle. Arvonlisäverovelvollisella myyjällä on kuitenkin vähennysoikeus kaikista arvonlisäverollista liiketoimintaa varten tehdyistä hankinnoistaan, jos ne tehdään toiselta verovelvolliselta. Vähennysoikeudella estetään veron kertaantuminen.

Seuraaviin hankintoihin sisältyvät arvonlisäverot ovat **vähennyskelvottomia**:

- verovelvollisen tai henkilökunnan asuntona, lastentarhana, harrastustilana tai vapaa-ajanviettopaikkana käytettävät tilat ja niihin liittyvät tavarat tai palvelut
- verovelvollisen tai henkilökunnan asunnon ja työpaikan väliseen kuljetukseen liittyvät tavarat tai palvelut
- henkilökunnalle tai liiketuttaville annetut merkkipäivä- tai joululahjat
- edustustarkoituksiin hankitut tavarat ja palvelut
- henkilöautojen ja moottoripyörien hankinta sekä niiden käyttöön liittyvät tavarat ja palvelut, poikkeuksena muun muassa vuokrattavat autot, taksit ja autokoulutoiminnassa käytettävät autot.

Oma käyttö

Omistajan tai yhtiömiehen **yksityisotot** (raha ja tavara) ovat mahdollisia sekä yksityisliikkeessä että henkilöyhtiöissä. Jos tavaran yksityiskäytön määrä yksityisliikkeessä jää vuodessa alle 850 euron (ilman arvonlisäveroa), ostoihin sisältynyttä, vähennettyä arvonlisäveroa ei tarvitse oikaista. Tämän ylittävän yksityiskäytön osalta on suoritettava oman käytön vero eli vähennettyä arvonlisäveroa on oikaistava.

ESIMERKKI 2.1 **YKSITYISKÄYTTÖ**

Erkki on kauppias, joka silloin tällöin vie myymälästään tavaraa kotiin perheensä käyttöön.

Erkki on kuluvana vuonna ottanut tavaraa yksityiskäyttöönsä 200 euron edestä. Nyt hän vie kotiinsa siivoustarvikkeita, joiden hankintahinta on ollut 62 euroa (50 + 12 alv).

Yksityiskäyttö/Tavara	
50	

Ostot 24 %	
	50

Jos Erkki olisi kuluvan vuoden aikana ottanut tavaraa yksityiskäyttöön jo 850 euron edestä, kirjaukset ovat seuraavat:

Yksityiskäyttö/Tavara	
62	

Ostot 24 %	
	50

Myynnin alv-velka	
	12

Henkilöautot

Henkilöauton hankintahintaan ja kuluihin sisältyvän arvonlisäveron vähennysoikeutta on rajoitettu. Auto on vähennyskelpoinen silloin, kun se on hankittu myytäväksi, vuokrattavaksi, ammattimaiseen henkilökuljetukseen tai ajo-opetukseen. Esimerkiksi autokaupalla on oikeus vähentää vaihto-omaisuusautojensa ostohintaan sisältyvä vero. Jos näihin tarkoituksiin hankittuja autoja käytetään myös yksityisajoihin, veroa ei saa vähentää yksityiskäytön osalta. Jos taksiautoilija käyttää autoa myös yksityisajoihin, hänen on jätettävä vähentämättä yksityisajojaan vastaava osuus auton hankintahintaan tai leasingmaksuihin ja käyttökustannuksiin sisältyvästä verosta.

Muu kuin myytäväksi, vuokrattavaksi, ajo-opetukseen tai ammattimaiseen henkilökuljetukseen hankittu henkilöauto on vähennyskelpoinen vain, jos autoa käytetään ainoastaan yrityksen verollisessa liiketoiminnassa. Vähäinenkin muu käyttö, esimerkiksi henkilökunnan yksityiskäyttö tai edustuskäyttö, johtaa siihen, että henkilöauton hankintahintaan tai muihin kuluihin sisältyvä vero on kokonaan vähennyskelvoton. Auton pysäköintimaksut eivät kuitenkaan ole henkilöauton käyttöön liittyviä kustannuksia, joten niihin sisältyvän arvonlisäveron saa vähentää.

Edustuskulut

Edustuskuluihin sisältyvä arvonlisävero ei ole vähennyskelpoista. Edustuskulut ovat kuluja, joilla pyritään uusien liikesuhteiden luomiseen ja entisten säilyttämiseen tai parantamiseen tai liiketoiminnan edistämiseen jollakin muulla tavalla. Edustus kohdistuu suppeaan, ennalta määrättyyn henkilöjoukkoon. Yrityksen omaan henkilökuntaan kohdistuvat kulut eivät ole edustuskuluja. Myöskään yrityksen hallintoelimiin, kuten hallitukseen tai tilintarkastajiin, kohdistuneet kulut eivät ole edustuskuluja. Tilaisuuksien isännöinnistä johtuneet kulut ovat kuitenkin edustuskuluja. Jos asiakkaisiin kohdistuva tarjoilu selkeästi liittyy myyntitapahtumiin, kysymys ei ole edustuksesta vaan liiketoiminnan vähennyskelpoisista kuluista.

Kun yritys järjestää tilaisuuden kertoakseen yhtiön toiminnasta tai uusista tuotteista, tilaisuus on markkinointitilaisuus, ellei osallistujien määrää ole rajoitettu. Esimerkiksi messuille osallistumiseen liittyvät kulut ovat siten vähennyskelpoisia. Opiskelijoille järjestetyt tutustumiskäynnit yritykseen ovat luonteeltaan PR-menoja ja kokonaan vähennyskelpoisia.

Edustuslahjat ovat vähennyskelvottomia. Tavanomaiset mainoslahjat sen sijaan ovat vähennyskelpoisia. Tavanomaisena mainoslahjana voidaan pitää tavaraa, jonka arvonlisäverollinen ostohinta on enintään 35 euroa. Jos kyse on itse valmistetusta tavarasta, arvoksi katsotaan tavaran todennäköinen luovutushinta.

Henkilöstökulut

Henkilökuntaan liittyvät kulut ovat yritykselle yleensä kokonaan vähennyskelpoisia. **Työpukujen** hankintaan sisältyvä arvonlisävero on vähennyskelpoista. Työpuvuiksi katsotaan esimerkiksi työtakit, haalarit tai muut vastaavat suojavaatteet ja työntekijöille hankitut yhtenäiset työasut, kuten tarjoilijoiden asut.

Työnantajan henkilökunnalleen järjestämien **virkistysmenojen**, kuten pikkujoulu- ja kesäjuhlien sekä liikuntapäivien tai teatteriretkien, järjestämiseen liittyvien kulujen arvonlisävero on vähennyskelpoista. Tilaisuuden on kuitenkin oltava tarkoitettu koko henkilökunnalle tai tietyn osaston tai muun yksikön henkilökunnalle.

Henkilökunnalle hankitut merkkipäivä-, joulu- tms. **lahjat** ovat vähennyskelvottomia.

Tavanomaisten mainoslahjojen luovutuksesta henkilökunnalle pitää suorittaa oman käytön vero eli vähennettyä arvonlisäveroa tulee oikaista.

Työmatkasta aiheutuneiden kulujen, esimerkiksi taksimaksujen, junalippujen tai hotelliyöpymisen, arvonlisävero on vähennyskelpoista. Aamiaisen osuus hotellilaskusta ei kuitenkaan ole vähennyskelpoinen. Pysäköintimaksuun sisältyvä arvonlisävero on vähennyskelpoinen.

Jos työnantaja luovuttaa työntekijälle **puhelinedun**, siitä aiheutuvat kustannukset ovat vähennyskelpoisia siltä osin kuin puhelinta käytetään työasioiden hoitamiseen. Yksityisten puheluiden osalta luontoisetupuhelimen puheluihin sisältyvä arvonlisävero ei ole vähennyskelpoinen. Yksityispuheluiden osuudeksi katsotaan yleensä edun luontoisetuarvo (20 euroa) arvonlisäveroineen. Veron peruste on luontoisedun arvo ja vähentämättä on siten jätettävä kuukausittain 24 % x 20 euroa = 4,80 euroa.

ESIMERKKI 2.2 **PUHELINEDUN ARVONLISÄVERO**

Tekla Oy maksaa puhelinlaskun 124 euroa (100 + 24 alv).
Puhelinlasku sisältää toimitusjohtajan luontoisetuna olevan puhelimen kulut.
Puhelimen luontoisetuarvon (20 euroa) osalta alv ei ole vähennyskelpoinen.
Vähennyskelpoisten puhelinkulujen määrä on siis 100 – 20 = 80 euroa.
Vähennyskelpoinen alv:n määrä on 24 % x 80 euroa = 19,20 euroa.

Puhelinkulut	
104,80	

Hank. alv-saamiset	
19,20	

Pankki	
	124,00

Rakennusalan käännetty arvonlisävero-velvollisuus

Rakennusalan käännetty arvonlisäverovelvollisuus tarkoittaa, että tiettyjen rakentamispalveluiden myynnistä verovelvollinen on myyjän sijaan ostaja. Ostaja on elinkeinonharjoittaja, joka muutoin kuin satunnaisesti myy rakentamispalveluita tai vuokraa työvoimaa rakentamispalvelua varten. Käännettyä verovelvollisuutta sovelletaan myös silloin, kun ostaja myy kyseisiä palveluita sivutoimisesti tai kun yritys, joka ei normaalisti toimi rakennusalalla, myy kyseisiä palveluita edellytykset täyttävälle ostajalle. Myyjän velvollisuus on selvittää, täyttääkö ostaja edellytykset.

Käännettyä verovelvollisuutta ei koskaan sovelleta rakentamispalveluiden myyntiin yksityishenkilöille.

Rakentaminen voi olla uudisrakentamista, perusparannusta, korjausrakentamista ja muutos-, laajennus- tai kunnostustyötä. Viherrakentamista, arkkitehtipalveluita, rakennuskonsultointia, kuljetuspalveluita, rakennuskoneiden vuokrausta tai kiinteistönhoitopalveluita ei pidetä rakentamisena. Rakennustarvikkeiden myynti ei ole rakentamispalvelun myyntiä, mutta palveluun voi sisältyä myös materiaalia. Esimerkiksi parketin myynti asennettuna on rakentamispalvelun myyntiä.

Jos rakentamispalvelun myyntiin sovelletaan käännettyä verovelvollisuutta, myyjä antaa ostajalle laskun, joka sisältää yleiset laskumerkinnät. Laskuun ei kuitenkaan merkitä verokantaa eikä veron määrää. Laskuun on sen sijaan merkittävä ostajan alv-tunniste ja teksti ”Ostaja verovelvollinen, AVL 8 c §” tai ”Käännetty verovelvollisuus, AVL 8 c §”. Viittaus arvonlisäverolain pykälään voidaan jättää merkitsemättä.

Rakentamispalveluiden myynnit ilmoitetaan kausiveroilmoituksella kohdassa 319, ostot kohdassa 320 ja vero rakentamispalveluiden ostoista kohdassa 318. Jos hankinta on vähennyskelpoinen, vero sisällytetään ilmoituksen kohtaan 307.

Käännetty verovelvollisuus toimii seuraavasti:

- Alihankkija tekee pääurakoitsijan kanssa urakkasopimuksen esimerkiksi rakennuskohteen sähkötöistä.
- Alihankkija hankkii tarpeelliset tarvikkeet urakkaansa arvonlisäverollisena ja vähentää veron normaalisti.
- Alihankkija laskuttaa pääurakoitsijalta sähkötyöt materiaaleineen verottomana ja tekee laskuun merkinnän käännetystä verovelvollisuudesta.
- Pääurakoitsija suorittaa käännetyn verovelvollisuuden säännön perusteella alihankkijan veloituksesta arvonlisäveron 24 %.
- Pääurakoitsija voi samanaikaisesti vähentää alihankkijan puolesta maksamansa veron, koska aliurakka tulee pääurakoitsijalle myyntitarkoitukseen.
- Kun pääurakoitsija myy rakennustyön edelleen loppuostajalle (joka ei myy rakennuspalveluita edelleen), pääurakoitsija laskuttaa ja tilittää veron koko rakentamispalvelun arvosta.

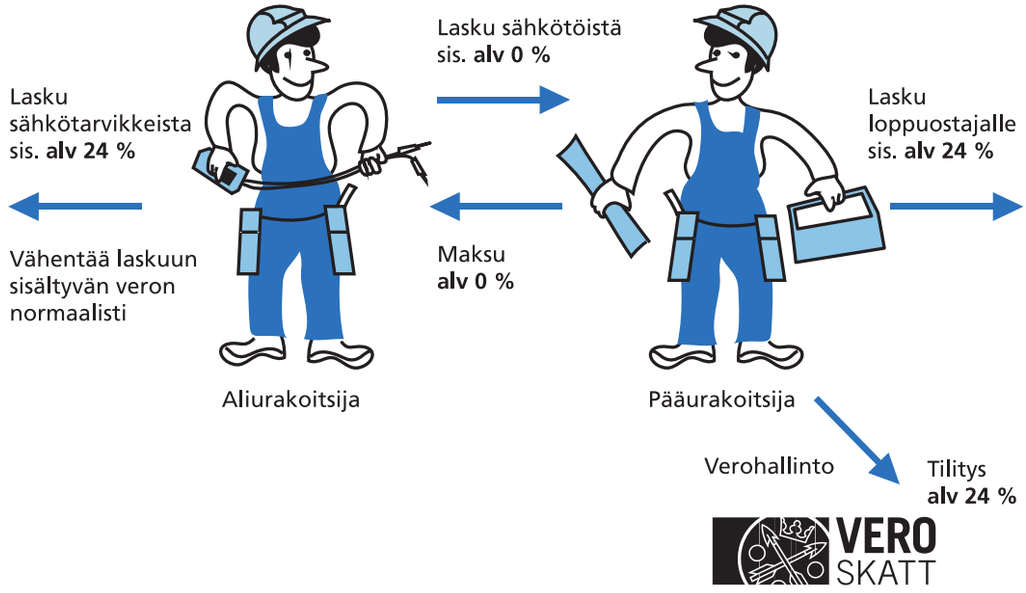

Rakennusalan käännetty arvonlisävero.

ESIMERKKI 2.3 **RAKENNUSALAN KÄÄNNETTY ARVONLISÄVERO KIRJANPIDOSSA**

Sähköurakoitsija hankkii tarvikkeita urakkaa varten 1 240 eurolla (sis. alv).

Ostot		Hank. alv-saamiset		Pankki	
1 000		240			1 240

Sähköurakoitsija lähettää työstään 3 000 euron laskun pääurakoitsijalle. Laskuun merkitään ostajan alv-tunniste sekä maininta Käännetty verovelvollisuus, AVL 8 c §.

Myyntisaamiset		Rak.palv. myynti, käännetty alv	
3 000			3 000

Pääurakoitsija kirjaa laskun omaan kirjanpitoonsa.

Rak. palv. ostot, käännetty alv		Ostovelat		Hankintojen alv-saamiset		Vero rak.palv. ostoista	
3 000			3 000	720			720

Pääurakoitsija laskuttaa omaa asiakastaan urakasta 24 800 euroa (sis. alv).

Myyntisaamiset		Myynnin alv-velka		Urakointitulot	
24 800			4 800		20 000

Kiinteistöinvestointien arvonlisävero-vähennysten tarkistaminen

Uudisrakentamisen ja perusparantamisen rakentamiskustannusten alv-vähennyksiä tarkistetaan rakennuksen käytön perusteella sekä verovelvollisen eduksi että haitaksi. Tarkistuskauden pituus on 10 vuotta investoinnin valmistumisvuoden alusta lukien. Tarkistuksen aiheuttavat tilanteet, joissa vähennykseen oikeuttavan käytön osuus pienenee tai kasvaa alkuperäiseen käyttötarkoitukseen verrattuna.

Kunkin vuoden arvonlisäverollista käyttöä siis verrataan alkuperäisen käytön mukaiseen vähennysoikeuteen. Esimerkiksi alun perin vähennykseen oikeuttamattomaan käyttöön otetun kiinteistön arvonlisäveroa voidaan vähentää jäljellä olevan kymmenen vuoden tarkistuskauden aikana, jos kiinteistön käyttötarkoitus muuttuukin myöhemmin verolliseksi. Jos kiinteistön käyttötarkoitus muuttuu, kunakin vuonna tarkastellaan vain yhtä kymmenesosaa investoinnin sisältämästä arvonlisäverosta. Tästä määrästä tehdään vuosittain lisää vähennyksiä tai maksetaan valtiolle takaisin jo tehtyjä vähennyksiä.

Vuosittain tarkistettava määrä saadaan kaavalla

$$1/10 \times \left(\text{Alkuperäisen vähennykseen oikeuttavan käytön osuus koko käytöstä} - \text{Tarkistusvuoden vähennykseen oikeuttavan käytön osuus koko käytöstä} \right) \% \times \text{Hankintaan sisältyvä vero}$$

Kalenterivuoteen kohdistuvat vähennysten tarkistukset (lisävähennykset tai palautukset) tehdään joulukuun kausiveroilmoituksella. Tilinpäätöksen liitetiedoissa on annettava selvitys jäljellä olevaan tarkistuskauteen kohdistuvista tarkistuksenalaisista investoinnin arvonlisäveroista.

Arvonlisäverolain mukaan kiinteistöinvestointeihin liittyvät tositteet ja muut asiakirjat on säilytettävä 13 vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tarkistuskausi on alkanut, käytännössä siis vähintään 14 vuotta.

Omaan lukuun rakentaminen

Kun rakennusliike ostaa tontin, rakentaa sille rakennuksen ja myy sitten rakennetun kiinteistön, on kysymys omaan lukuun rakentamisesta.

Kiinteistön luovutus ei ole arvonlisäverollista. Rakennusliike joutuu kuitenkin maksamaan arvonlisäveroa rakentamisesta johtuvien välittömien ja välillisten kustannusten yhteismäärästä. Rakentamiseen liittyviä välittömiä kustannuksia ovat esimerkiksi rakennusmateriaalit ja niiden kuljetuskustannukset, rakennustyöntekijöille ja työnjohdolle maksetut palkat henkilösivukuluineen, suunnittelu, rakennusvalvonta ja vartiointi sekä aliurakoitsijoille maksetut suoritukset. Veron perusteeseen luettavia kustannuksia ovat myös maanmittaus, istutusten ja nurmikon tekeminen sekä muut vihertyöt. Välillisiä kustannuksia ovat muun muassa hallinto- ja varastohenkilöstön palkat henkilösivukuluineen, koneiden ja laitteiden poistot ja huoltokustannukset, työkalut ja vakuutukset.

Maksettavan veron määrä saadaan, kun välittömien ja välillisten kustannusten yhteismäärän perusteella lasketusta suoritettavasta arvonlisäverosta vähennetään verollisiin hankintoihin sisältyvä vero. Rakennusliikkeen rakennustyöstä saama kate jää verottomaksi.

Ostaja, joka hankkii kiinteistön arvonlisäverotuksessa vähennyskelpoiseen käyttöön, saa vähentää sen veron, jonka myyjä on maksanut rakennuspalveluiden omasta käytöstä. Vähennysoikeuden edellytyksenä on, että myyjä antaa ostajalle kirjallisen selvityksen maksetusta arvonlisäverosta.

Kiinteistön vuokraamisen vapaaehtoinen verovelvollisuus

Kiinteistön vuokraus on pääsäännön mukaan arvonlisäverotonta. Kiinteistön vuokrauksesta on kuitenkin mahdollista hakeutua arvonlisäverovelvolliseksi. On huomattava, että vuokranantaja, joka jo ennestään harjoittaa jonkinlaista arvonlisäverollista toimintaa, joutuu vielä erikseen hakeutumaan arvonlisäverovelvolliseksi kiinteistön vuokrauksesta.

Myös kiinteistöosakeyhtiö, jonka osakas käyttää tilaa verollisessa toiminnassaan voi vapaaehtoisesti hakeutua verovelvolliseksi. Verovelvolliseksi voi hakeutua myös vuokralainen tai kiinteistöyhtiön osakas, joka vuokraa tilaa edelleen verollisessa toiminnassa käytettäväksi.

Energiavähennys

Jos arvonlisäverollista toimintaa harjoittava yritys toimii vuokralaisena tiloissa, joiden omistaja ei ole hakeutunut verovelvolliseksi vuokraustoiminnan osalta, vuokraan ei sisälly vähennettävää veroa. Verovelvollinen vuokralainen tai kiinteistöyhtiön osakas saa kuitenkin tehdä vähennyksen verottomaan vuokraan tai vastikkeeseen sisältyvästä sähköstä tai lämmöstä. Vähennyksen edellytyksenä on, että vuokranantaja tai kiinteistöyhtiö antaa vuokralaiselle selvityksen vuokraan sisältyvästä energiahyödykkeestä ja arvonlisäveron määrästä. Arvonlisäverovähennys kirjataan kirjanpitoon viennillä: per Hankintojen alv-saamiset an Energian erityisvähennys.

Muiden verollisten kustannusten, kuten veden, jäteveden tai jätehuollon arvonlisäveroa ei saa vähentää.

Marginaaliveromenettely

Käytettyjen tavaroiden kauppias voi soveltaa myynteihinsä joko normaalia menettelyä tai marginaaliveromenettelyä. Käytettyjä tavaroita myyvät muun muassa autoliikkeet, antikvariaatit ja antiikkiliikkeet. Tavara hankitaan tavallisesti yksityishenkilöiltä, jolloin hankintaan ei sisälly vähennettävää veroa.

Normaalimenettelyssä ostovähennystä ei siis voi tehdä. Tavaran myyntihintaan sisällytetään kuitenkin arvonlisävero.

Marginaaliveromenettelyssä veron perusteena ei ole tavaran myyntihinta vaan myynti- ja ostohinnan välinen erotus eli voittomarginaali, josta on vähennetty veron osuus. Ostovähennystä ei tehdä.

ESIMERKKI 2.4 **MARGINAALIVEROMENETTELY**

Käytetyn koulukirjan myyntihinta	20 €
– kirjan ostohinta	8 €
= voittomarginaali	12 €

josta veron peruste on 12 – (12 x 10/110) = 10,91 euroa.
Arvonlisävero 10 % x 10,91 = 1,09 euroa.

Laskuun on tehtävä merkintä ”Voittomarginaalijärjestelmä – käytetyt tavarat”.

Normaalimenettely on arvonlisäverovelvolliselle ostajalle edullisempi, sillä se saa silloin käsitellä koko veron vähennettävänä verona. Jos ostaja ei ole arvonlisäverovelvollinen, marginaaliveromenettely on edullisempi.

KILAn ohjeen mukaan marginaaliverotettavien ostojen ja myyntien kirjaukset kirjanpitoon tehdään seuraavasti:

- Ostot ja myynnit kirjataan omille meno- ja tulotileilleen bruttomääräisinä.
- Myyntiä vastaava veron määrä viedään kirjanpitoon myynnin vähennyseräksi ja erilliselle arvonlisäverovelkatilille,
- Ostoja vastaava vero kirjataan erilliselle tilille ostojen oikaisuksi ja laskennalliseksi verosaamiseksi.

ESIMERKKI 2.5 **MARGINAALIVEROMENETTELY KIRJANPIDOSSA**

Arolan Auto Oy ostaa käytetyn pakettiauton Mikko Mäeltä 20 000 eurolla. Autoliike soveltaa käytettyjen autojen kaupassaan marginaaliveromenettelyä.
20 000 euroa x 24/124 = 3 870,97 euroa.

Ostot, marg.menettely	
20 000,00	

Marg.ostot, oikaisu	
	3 870,97

Marg.-alv-saamiset	
3 870,97	

Pankki	
	20 000,00

Autoliike myy auton edelleen Perälän Putki Oy:lle 26 000 eurolla.
26 000 euroa x 24/124 = 5 032,26 euroa.

Myynti, marg.menettely	
	26 000,00

Marg.myynti, oikaisu	
5 032,26	

Marg.-alv-velka	
	5 032,26

Pankki	
26 000,00	

Tilitettävä arvonlisävero:

Marginaali-alv-velka	5 032,26
Marginaali-alv-saamiset	– 3 870,97
	1 161,29

Ennakkomaksut

Ennakkomaksujen arvonlisävero käsitellään maksuperusteen mukaan. Ennakkomaksuista saatu arvonlisävero on siis kohdistettava sille kuukaudelle, jonka aikana maksu on saatu, vaikka tavaraa tai palvelua ei vielä olisi saatu. Vastaavasti tavaran tai palvelun tilaaja saa vähentää maksamansa ennakkomaksuun sisältyvän arvonlisäveron jo siltä kuukaudelta, jolloin maksu on tapahtunut, vaikka tavarat toimitettaisiinkin vasta myöhemmin. Katso myös s. 103.

ESIMERKKI 2.6 **ENNAKKOMAKSUT**

a) Arvonlisäverokirjaukset myyjän näkökulmasta

3.5. Animani Oy saa ennakkomaksua 3 720 euroa (3 000 + 720 alv) Rodentia Oy:n tilaamista tavaroista.

15.6. Animani Oy toimittaa tavarat asiakkaalle.

Saadut ennakkomaksut			Pankkitili	
3.5.		3 000	3 720	
15.6.	3 000			

Myynnin alv-velka			Myynti 24 %	
3.5.		720		
15.6.				3 000

b) Arvonlisäverokirjaukset ostajan näkökulmasta

3.5. Rodentia Oy maksaa ennakkomaksua 3 720 euroa (3 000 + 720 alv) Animani Oy:ltä tilaamistaan tavaroista.

15.6. Animani Oy:ltä tilatut tavarat saapuvat.

Ostoennakot			Pankkitili	
3.5.	3 000			3 720
15.6.		3 000		

Hankintojen alv-saamiset			Ostot 24 %	
3.5.	720			
15.6.			3 000	

Ulkomaankaupan kirjaukset

Yhteisömyynnit

Yhteisökaupalla tarkoitetaan tavarakauppaa, jota EU:n eri jäsenvaltioissa toimivat yritykset, yhteisöt ja kansalaiset käyvät keskenään. Yhteisökaupan arvonlisäverotuksessa sovelletaan niin sanottua **määränpäämaaperiaatetta**, jolloin vero maksetaan yleensä siinä maassa, johon tavara myydään.

Myyjä voi myydä tavarat verottomana, jos tavaran ostajalla on jossakin toisessa jäsenvaltiossa annettu arvonlisäverotunnus (VAT-tunnus) ja tavarat lähetetään tai kuljetetaan toiseen jäsenvaltioon. Suomessa annettava arvonlisäverotunniste muodostuu maatunnuksesta FI ja elinkeinonharjoittajan Y-tunnuksesta ilman väliviivaa. Myyntilaskuun pitää olla merkittynä sekä myyjän että ostajan arvonlisäverotunnukset. Verovelvollisuus on ostajalla, ja verotus tapahtuu määränpäämaan arvonlisäverosäännösten mukaisesti.

Jos myyty tavara jää Suomeen, vaikka lasku lähetetään toiseen yhteisömaahan, kyseessä ei ole veroton yhteisömyynti. Jos ostaja ei ole arvonlisäverovelvollinen, myyjä maksaa myynnistä veron normaalisti kotimaahansa.

Vaikka myynti EU:n jäsenmaihin onkin arvonlisäverotonta, kotimainen myyjä voi käsitellä ostoihinsa sisältyvän arvonlisäveron vähennettävänä verona. Yhteisömyynnit ilmoitetaan kausiveroilmoituksen kohdassa 311. Yhteisömyynneistä tehdään lisäksi yhteenvetoilmoitus, joka täytetään asiakaskohtaisesti ja annetaan sähköisesti kultakin kalenterikuukaudelta. Jos yhteisömyynnin arvo ylittää 500 000 euroa (2016), on Tullille tehtävä tilastointia varten Intrastat-ilmoitus.

ESIMERKKI 2.7 **YHTEISÖMYYNTI**

4.7. Myydään tavaraa Belgiaan l.m. 4 000 eurolla.
26.7. Saadaan suoritus em. laskusta.

Myyntisaamiset			
4.7.	4 000		
26.7.			4 000

Yhteisömyynti	
	4 000

Pankki	
26.7.	4 000	

Kolmikantakaupalla tarkoitetaan tilannetta, jossa on mukana kolme osapuolta – A, B ja C –, jotka kaikki ovat verovelvollisia eri jäsenmaissa. Tavara kuljetetaan suoraan A:lta C:lle. A lähettää laskun B:lle, joka laskuttaa C:tä. B:n myynti ei normaalisäännösten mukaan ole yhteisömyyntiä, sillä tavara ei lähde C:lle hänen kotimaastaan. A tekee normaalin verottoman yhteisömyynnin. B ei suorita veroa yhteisöhankinnasta vaan merkitsee C:lle lähettämäänsä laskuun sekä omansa että C:n arvonlisäverotunnuksen ja tekee laskuun merkinnän kolmikantakaupasta. B:n ei näin tarvitse rekisteröityä arvonlisäverovelvolliseksi C:n kotimaassa. C maksaa veron, mutta saa myös vähentää sen, mikäli tavara tulee arvonlisäverovähennyskelpoiseen käyttöön.

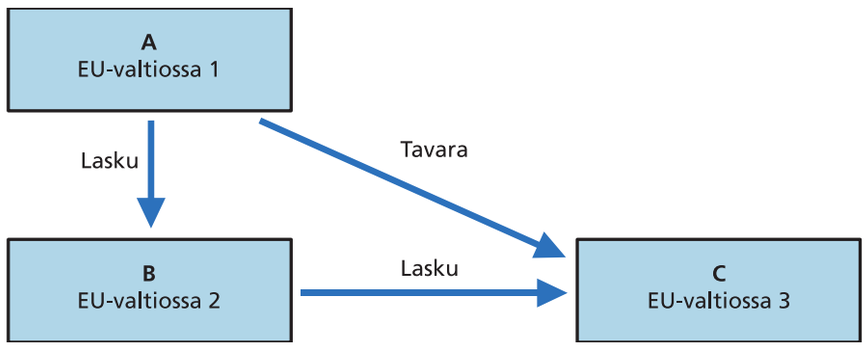

Palveluiden myyntiin sovelletaan erityisiä säännöksiä. Myyntimaa on maa, jossa ostajalla on kiinteä toimipaikka. Jos palvelua ei luovuteta kiinteään toimipaikkaan, myyntimaa on se maa, jossa ostajan kotipaikka on. Henkilökuljetuspalvelut katsotaan kuitenkin myydyksi Suomessa, jos kuljetuskin tapahtuu täällä. Kiinteistöihin kohdistuvat palvelut verotetaan aina

kiinteistön sijaintimaassa. Kuluttajille ja muille ei-elinkeinonharjoittajille myytävien palveluiden myyntimaa on maa, jossa myyjän kiinteä toimipaikka sijaitsee.

Yhteisöhankinnat

Yhteisöhankinnalla tarkoitetaan tavaran hankintaa toisesta EU:n jäsenvaltiosta. Koska myyjä on käsitellyt myynnin arvonlisäverottomana myyntimaassa, ostaja on verovelvollinen yhteisöhankinnasta. Yhteisöhankinta verotetaan määränpäämaan arvonlisäverosäännösten mukaisesti. Suomessa verovelvollinen ostaja laskee itse veron Suomen arvonlisäverosäännösten mukaan ja kirjaa sen arvonlisäverovelaksi. Jos hankinta on tehty arvonlisäverollista liiketoimintaa varten, veron saa käsitellä myös vähennettävänä verona.

Käytännössä yhteisöhankinnoista ei siis jouduta suorittamaan veroa. Kausiveroilmoituksessa on kuitenkin ilmoitettava kuukausittain yhteisöhankintojen euromäärä kohdassa 313 ja niistä suoritettava vero kohdassa 305. Vähennettävä vero ilmoitetaan kohdassa 307.

ESIMERKKI 2.8 **YHTEISÖHANKINTA**

12.10. Ostetaan tavaraa Saksasta l.m. 5 000 eurolla. Lasketaan ja kirjataan myös arvonlisävero. Tavara verotetaan Suomessa yleisen verokannan mukaan, alv: 24 % x 5 000 euroa = 1 200 euroa.

29.10. Maksetaan em. lasku.

Yhteisöhankinnat 24 %		Ostovelat	
12.10. 5 000			5 000
29.10.		5 000	

Hank. alv-saamiset		Yht.hank. alv-velka	
12.10. 1 200			1 200

Pankki	
	29.10. 5 000

Myös käyttöomaisuudeksi hankitut hyödykkeet käsitellään yhteisöhankintoina. Jollei hankinta tule arvonlisäverovähennyskelpoiseen tarkoitukseen, arvonlisävero kirjataan tavaran hankintamenon lisäykseksi. Jos yhteisöhankintojen arvo vuodessa ylittää 550 000 euroa (2016), on Tullille tehtävä Intrastat-ilmoitus tilastointia varten.

Vienti

Tavaran myynti EU:n ulkopuolelle on arvonlisäverotonta vientimyyntiä. Verottomuuden edellytyksenä on, että tavara on siirtynyt tulliviranomaisten valvonnassa Suomen tullialueen ulkopuolelle.

Kaikki EU:n tulli- ja veroalueen ulkopuolelle vietävät tavarat on asetettava vientimenettelyyn antamalla niistä vienti-ilmoitus. Poistumisvahvistetun vienti-ilmoituksen perusteella myyjä voi osoittaa myynnin arvonlisäverottomuuden. Myyjän on tehtävä myyntilaskuun myynnin verottomuutta osoittava merkintä, esimerkiksi ”alv 0 % (Vienti)” tai ”VAT 0 % (Export)”. Vientimyynti ilmoitetaan kausiveroilmoituksella kohdassa 309.

ESIMERKKI 2.9 **VIENTI**

3.8. Myydään tavaraa Norjaan l.m. 10 000 NOK. 1 EUR = 7,406 NOK.
10 000 : 7,406 = 1 350,25 euroa.

21.8. Saadaan suoritus laskusta pankkitilille.1 EUR = 7,3825.
10 000 : 7,3825 = 1 354,55 euroa.
Kurssivoitto 1 354,55 – 1 350,25 = 4,30 euroa on vientimyynnin lisäystä.

Myyntisaamiset			Vientimyynti	
3.8.	1 350,25			1 350,25
21.8.		1 350,25		

Pankki			Vientimyynnin kurssierot	
21.8.	1 354,55			4,30

Vaikka vientimyynti on arvonlisäverotonta, myyjä voi käsitellä ostoihinsa sisältyvän arvonlisäveron vähennettävänä verona. Kurssieroja syntyy silloin, kun kauppahinta on sovittu muuna valuuttana kuin euroina. Myyntien kurssierot ovat viedyn tavaran myyntitulon lisäystä tai vähennystä.

Ahvenanmaan maakunta ei kuulu EY:n arvonlisäverodirektiivin soveltamisalueeseen. Manner-Suomen ja Ahvenanmaan välille on perustettu veroraja, samoin Ahvenanmaan ja muun yhteisön välille. Tavaraliikenne verorajojen yli tapahtuu tullitoimipaikkojen kautta. Tavaran myynti Manner-Suomesta Ahvenanmaalle ja päinvastoin on verotonta vientimyyntiä. Mannersuomalainen yritys saa siis Ahvenanmaalta toimitetusta tavarasta verottoman ostolaskun ja maksaa veron tullille tuonnin yhteydessä. Mannersuomalainen yritys, joka myy tavaroita Ahvenanmaalle toimitettuna, veloittaa myyntinsä verotta.

Veroton matkailijamyynti eli niin sanottu **tax free -myynti** koskee myyntiä henkilöille, joiden kotipaikka on EU:n ulkopuolella. Myynnin verottomuuden edellytyksenä on, että matkailija ottaa ostamansa tavarat matkatavaroissaan käyttämättöminä mukaansa ja vie ne yhteisön ulkopuolelle seuraavien kolmen kuukauden kuluessa. Tavaran myyntihinnan on oltava vähintään 40 euroa.

Myyjäliike myy tavarat verollisina ulkomaalaiselle matkailijalle. Kun matkailija poistuu maasta, palautusliike maksaa hänelle tavaran ostohintaan sisältyneen veron vähennettynä palautusliikkeen provisiolla. Palautusliike veloittaa myyntihintaan sisältyneen arvonlisäveron tavaran myyjältä. Myyjäliike voi siirtää palautusliikkeen todistuksen perusteella verollisen myyntinsä verottomaksi myynniksi. Palautusliikkeen perimään provisioon sisältyvä arvonlisävero on myyjäliikkeelle vähennyskelpoinen.

Tax free -myynnin verottomuus ei kuitenkaan koske myyntejä matkustajille, joiden kotipaikka on Norjassa. Myynti norjalaisille matkailijoille on normaalisti verollista.

ESIMERKKI 2.10 **TAX FREE -MYYNNIN KIRJAAMINEN**

Smartcasual Ky myy venäläiselle turistille vaatteita 372 (300 + 72 alv) eurolla.

Myynti 24 %	
	300

Myynnin alv-velka	
	72

Pankki	
372	

Venäläinen turisti on poistunut Suomesta ja palautusliike on palauttanut hänelle ostoksien hintaan sisältyneen arvonlisäveron. Palautusliike lähettää arvonlisäverosta laskun myyjälle. Myynti voidaan nyt siirtää kirjanpidossa verottomaksi myynniksi. Arvonlisävero kirjataan arvonlisäverosaatavaksi. Laskussa palautusliike veloittaa myös provisiota 6,20 euroa (5 + 1,20 alv).

Myynti 24 %	
300,00	

Tax free -myynti 0 %	
	300,00

Pankki	
	72,00
	6,20

Tax free -kaupan kulut	
5,00	

Hank. alv-saamiset	
72,00	
1,20	

Tuonti

Tavaroiden tuonti EU:n ulkopuolelta on tavaroiden maahantuontia. Ostaja maksaa arvonlisäveron maahantuonnin yhteydessä tulliviranomaisille. Tavaran maahantuonnista maksettava arvonlisävero perustuu tavaran **tullausarvoon**, jonka perustana on tavaran kauppa-arvo. Tullihallitus vahvistaa valuuttojen muuntokurssit, joita se soveltaa maahantuodun tavaran tullausarvoa määritettäessä. Tullausarvoon sisällytetään lisäksi kuljetuskustannukset ensimmäiseen Suomessa olevaan määräpaikkaan saakka. Tullausarvoon lisätään vielä tullauksen yhteydessä valtiolle kannettavat verot, tullit, tuontimaksut ja muut maksut, jotka määräytyvät tavaran tullinimikkeen, alkuperän ja tullausarvon perusteella, jolloin saadaan veron peruste.

Verovelvollinen maahantuoja saa vähentää verollista liiketoimintaansa varten maahan tuomastaan tavarasta suorittamansa veron. Vähennysoikeuden edellytyksenä on, että maahantuojalla on tuontiasiakirjat eli tullauspäätös ja siihen liittyvät asiakirjat, joista käy selville maahantuontiin sisältyvä vero. Vähennys tehdään tullauskuukaudelta, joka on tullauspäätöksen päiväyksen mukainen kuukausi.

Usein huolintaliikkeet hoitavat tavaroiden maahantuontiin liittyvät asiat. Huolintaliike maksaa silloin tullin, arvonlisäveron sekä muut mahdolliset verot ja maksut maahantuojan puolesta ja laskuttaa ne ja oman palkkionsa tavaroiden maahantuojalta. Kirjaukset kirjanpitoon tehdään huolintalaskun perusteella. Myös tällaisessa tapauksessa maahantuojalla pitää huolintalaskun lisäksi olla kirjanpitoaineistossa alkuperäinen tulliviranomaisten leimaama tullauspäätös. Muuten arvonlisäveron vähennysoikeutta ei ole.

ESIMERKKI 2.11 **TUONTI**

Ostetaan vaatetavaraa Yhdysvalloista l.m. 5 800 USD. 1 EUR = 1,3075 USD.
Maksetaan huolintaliikkeen lasku, jolla huolintaliike veloittaa:

Rahti	40,00
Kuljetusvakuutus	32,00
Huolintapalkkio (25 + 6 alv)	31,00
Tulli	534,00
	637,00
Arvonlisävero	1 196,16
	1 833,16

Laskun liitteenä on tullauspäätös:

Tullausarvo	4 450,00
Tulli 12 %	534,00
Veron peruste	4 984,00
Arvonlisävero 24 %	1 196,16

Lasku euroina 5 800 : 1,3075 = 4 435,94 euroa kirjataan tuontiostoihin. Rahti, kuljetusvakuutus ja huolintapalkkio, yhteensä 97 euroa, ovat tavaran hankintamenon lisäystä. Myös tulli on tavaran hankintamenon lisäystä. Huolintapalkkioon sisältyvä arvonlisävero 6 euroa ja maahantuonnin yhteydessä maksettu arvonlisävero 1 196,16 euroa ovat vähennyskelpoisia, jos maahantuotu tavara tulee arvonisäverolliseen käyttöön.

Maksetaan lasku 5 800 USD. 1 EUR = 1,2943 USD.
5 800 : 1,2943 = 4 481,18 euroa.

Tuontiostot	
4 435,94	
97,00	
534,00	
	4 435,94

Ostovelat	
	4 435,94
4 435,94	

Hank. alv-saamiset	
6,00	
1 196,16	

Tuonnin kurssierot	
45,24	

Pankkitili	
	1 833,16
	4 481,18

TEHTÄVÄT

2.1 a) Mitä ovat oma-aloitteiset verot?

b) Selvitä, missä tilanteissa oma-aloitteisesti maksettaville veroille voidaan määrätä veronkorotusta.

2.2 Mikä on oikea verokanta?

1.	Kuntosalin pääsymaksu	%
2.	Pullotettu lähdevesi	%
3.	Vahinkovakuutusmaksu	%
4.	Nidottu, pehmeäkantinen 16-sivuinen kirjanen	%
5.	Vain apteekissa myytävä rohdosvalmiste	%
6.	Tenniskurssi	%
7.	Taksimatka	%
8.	Pääsylippu elokuviin	%
9.	Pankin perimä palkkio lainan lyhennyksen yhteydessä	%
10.	Auton huolto	%

2.3 Selvitä huhtikuun vähennettävän arvonlisäveron määrä, kun yrityksellä on ollut sen aikana seuraavia arvonlisäverollisia liiketapahtumia:

	Veron peruste	Alv
Ostot 24 %	15 200,00	3 648,00
Ostot 10 %	3 400,00	340,00
Vero yhteisöhankinnoista		276,00
Ravintolaruokailu (asiakastarjoilu)	410,00	57,40
Alkoholin osuus edellisestä laskusta	110,00	26,40
Mainoskuluja	320,00	76,80
Hotelliyöpyminen	120,00	12,00
Aamiaisen osuus laskusta	5,50	0,77
Junaliput	99,00	9,90
Tilintarkastus	510,00	122,40
Siivous- ja puhtaanapitokuluja	320,00	76,80
Konttoritarvikkeita	52,00	12,48
Polttoaineet luontoisetuautoon	83,00	19,92
Sähkölasku	250,00	60,00
Työntekijälle hankittu häälahja	100,00	24,00

Huhtikuulta vähennettävä arvonlisävero on _____ euroa.

2.4 Teuvo on ottanut kioskistaan tavaraa yksityiskäyttöönsä tammi-syyskuun aikana 850 euron edestä. Lokakuussa hän ottaa perheensä käyttöön tavaroita, joiden hankintahinta on ollut 91,20 euroa (80 + 11,20 alv).

Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.

2.5 Kirjaa Easymoney Consulting Oy:n kirjanpitoon seuraavat tapahtumat.

a) Maksetaan puhelinlasku, jonka loppusumma on 372 euroa (300 + 72 alv). Laskuun sisältyvät kahden luontoisetupuhelimen puhelut.

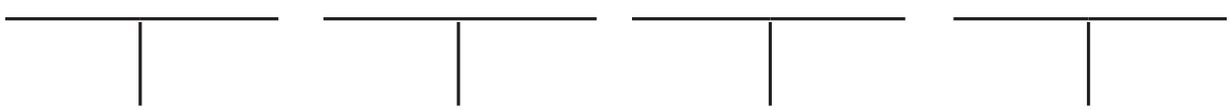

b) Hankitaan käteisellä lähikaupasta henkilökunnalle kahvitarvikkeita (kahvia, sokeria, keksejä) 34,20 eurolla (30 + 4,20 alv).

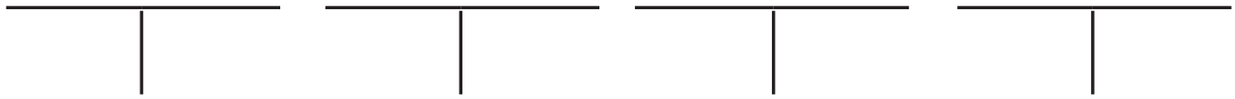

c) Yritys saa Saksasta kuntosalilaitelaskun 6 000 euroa. Laitteet tulevat yrityksen kuntosaliin, joka on vapaasti kaikkien yrityksen työntekijöiden käytössä.

d) Yritys saa 4.8. asiakkaaltaan kirjamyynneistä ennakkoa 2 200 euroa (2 000 + 200 alv). Yritys toimittaa 4.10. asiakkaalleen kirjat, joista se sai 4.8. ennakkomaksun.

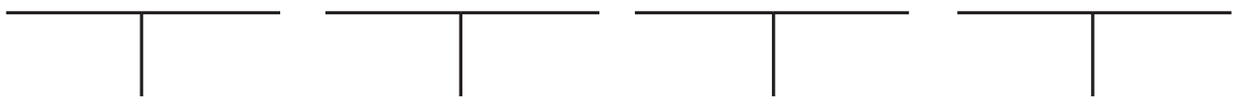

e) Asiakasyrityksen toimitusjohtajan 50-vuotispäivälahjaksi hankitaan golflaukku mailoineen. Laukkuun painatetaan Easymoney Consultingin logo. Lahjan yhteishinta on 744 euroa (600 + 144 alv) .

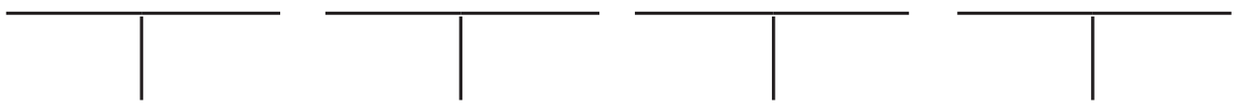

f) Henkilökunnalle annettavista lounasseteleistä maksetaan 1 500 euroa.

g) Toimitusjohtaja on kolaroinut työsuhde-Audinsa. Maksetaan korjauslasku 2 480 euroa (2 000 + 480 alv).

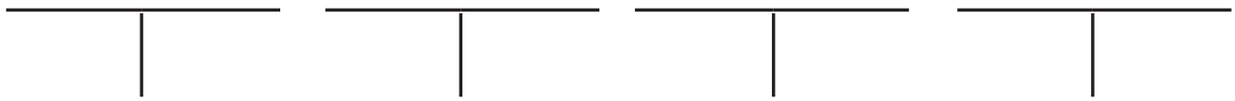

h) Yrityksen tilintarkastajalle tarjotaan lounas lähiravintolassa. Lounaan hinta on 45,60 euroa (40 + 5,60 alv).

i) Easymoney Consulting Oy maksaa leasingvuokran 744 euroa (600 + alv 144) ajalta 1.4.–30.6. autosta, joka on talousjohtajalla luontoisetuna.

2.6 Tutki KHO:n ratkaisuja arvonlisäverotuksesta.

a) Tutustu KHO:n ratkaisuun 1994/4637. Mitä sanotaan henkilökunnalle pikkujouluaterian vastineeksi annettujen ruokakorien arvonlisäveron vähennyskelpoisuudesta?

b) Minkälaisen ratkaisun KHO on 21.9.2009/2291 antanut ohjatuista ratsastustunneista?

c) Minkälaisen ratkaisun KHO on 29.4.2009/1042 antanut eläinlääkintäpalveluiden yhteydessä myydyistä lääkkeistä?

2.7 Sovelletaanko seuraavissa tapauksissa rakennusalan käännettyä arvonlisäverovelvollisuutta?

	KYLLÄ	EI
1. Annetaan toiselle rakennusliikkeelle vuokralle rakennuskone ilman käyttäjää.		
2. Rakennusliike rakentaa omakotitalon Järvisen perheelle.		
3. Rakennusliike rakentaa valtiolle uuden virastotalon.		
4. Laskutetaan rakennusmateriaalin kuljetuksesta kuormaautolla. Ostaja myy sivutoimisesti rakentamispalveluita.		
5. Veloitetaan rakennusliikettä rakennussiivouksesta.		

2.8 Heikin Herkku Ky on erikoisliike, joka myy asiakkailleen erilaisia ulkomaisia ja kotimaisia elintarvikkeita. Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.

a) Yritys hankkii Ranskasta juustoja myytäväksi asiakkailleen l.m. 2 600 eurolla.

b) Yritys ostaa käteisellä herkkutatteja 850 eurolla suoraan kotimaiselta yksityishenkilöltä.

c) Yritys uudistaa myymälänsä ilmettä ja hankkii sinne uusia myymäläkalusteita Ranskasta l.m. 4 000 eurolla.

d) Yritys ostaa Ruotsista hapansilakkaa Firma Börjes Fisk -nimiseltä pieneltä tuottajalta. Yritys ei ole arvonlisäverovelvollinen. Laskun summa on 1 860 SEK. 1 EUR = 8,2770 SEK.
Maksetaan lasku, kurssi on nyt 1 EUR = 8,2550 SEK.

e) Yritys ostaa käsintehtyjä suklaakonvehteja kotimaiselta valmistajalta l.m. 1 200 euroa + alv.

f) Osa edellä mainituista konvehdeista (hankintahinta 200 euroa + alv) toimitetaan joulutervehdyksinä muutamille sidosryhmien edustajille.

g) Yritys tuo Yhdysvalloista lastin sitrushedelmiä l.m. 3 800 USD. 1 EUR = 1,2681 USD. Maksetaan tuonnista tullia 370 euroa ja arvonlisävero 472 euroa, yhteensä 842 euroa. Maksetaan lasku yhdysvaltalaiselle myyjäyritykselle.
Kurssi on nyt 1 EUR = 1,308 USD.

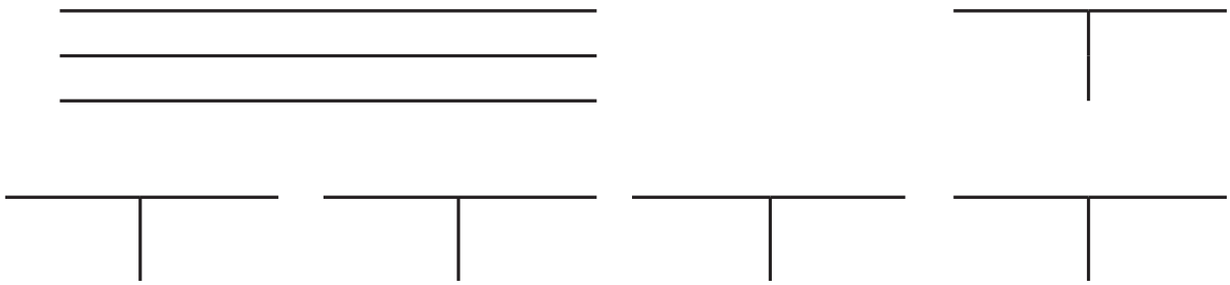

h) Maksetaan pankkikortilla yrityksen pakettiauton polttoaineista 70 euroa + alv.

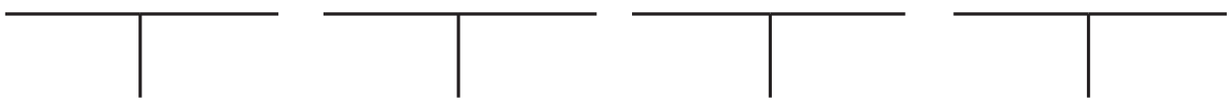

i) Hankitaan myymälähenkilökunnalle uudet esiliinat l.m. 360 euroa + alv.

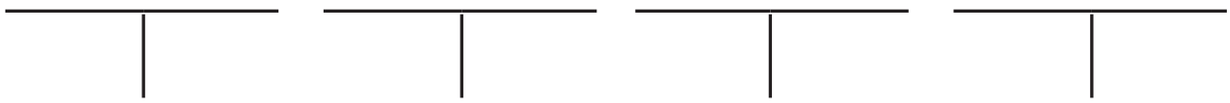

j) Hankitaan Arolan Auto Oy:stä käytetty pakettiauto. Laskussa on merkintä ”Voittomarginaalijärjestelmä – käytetyt tavarat”.
Laskun loppusumma on 12 500 euroa, ja se maksetaan yrityksen pankkitililtä.

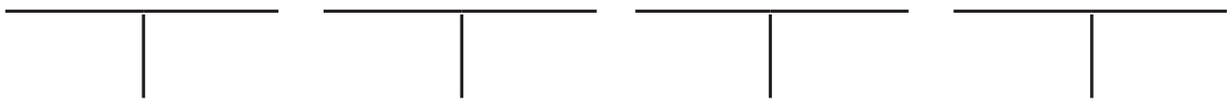

2.9 Laskutetaan konttoritarvikkeita 120 euroa + alv ja kirja 65 euroa + alv.
Laske laskuun tuleva käteisalennuksen (–2 %) määrä ja erittele arvonlisävero verokannoittain.

2.10 Täytä seuraavan sivun kausiveroilmoitus allaolevien tietojen perusteella:

24 %:n myynnin alv	23 600
14 %:n myynnin alv	7 400
24 %:n hankintojen alv	18 300
14 %:n hankintojen alv	3 700
Myynti Ahvenanmaalle	2 500
Myynti Norjaan	12 400
Yhteisöostot	10 000
Yhteisöostojen alv	2 400

Tyhjennä lomake

Lomake palautetaan osoitteeseen:

VEROHALLINTO
Kausiveroilmoitusten optinen lukupalvelu
PL 5000
00053 VERO

KAUSIVEROILMOITUS K

Jos korjaatte aiemmin ilmoitettuja tietoja, ilmoittakaa vain muutosten määrät.

Kausiveroilmoitukseen ei saa liittää mitään liitteitä.

Verovelvollisen nimi	**010** Y-tunnus tai henkilötunnus

ARVONLISÄVERON TIEDOT

050 Ilmoitusjakso	**052** Kohdekausi	**053** Vuosi
☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi ☐ Vuosi		

43

	euro	snt
Vero kotimaan myynnistä verokannoittain		
301 24 %:n vero		
302 14 %:n vero		
303 10 %:n vero		
305 Vero tavaraostoista muista EU-maista		
306 Vero palveluostoista muista EU-maista		
318 Vero rakentamispalvelun ostoista (käännetty verovelvollisuus)		
307 Kohdekauden vähennettävä vero		
K **317** Alarajahuojennuksen määrä		
308 Maksettava vero / Palautukseen oikeuttava vero (-)		
309 0-verokannan alainen liikevaihto		
311 Tavaroiden myynnit muihin EU-maihin		
312 Palveluiden myynnit muihin EU-maihin		
313 Tavaraostot muista EU-maista		
314 Palveluostot muista EU-maista		
319 Rakentamispalvelun myynnit (käännetty verovelvollisuus)		
320 Rakentamispalvelun ostot (käännetty verovelvollisuus)		

Ei alv-toimintaa

054 Kohdekausi -alku	**055** Vuosi	**056** Kohdekausi -loppu	**057** Vuosi

TYÖNANTAJASUORITUSTEN TIEDOT

050 Ilmoitusjakso	**052** Kohdekausi	**053** Vuosi
☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi		

	euro	snt
601 Ennakonpidätyksen alaiset palkat ja muut suoritukset		
602 Toimitettu ennakonpidätys		
605 Lähdeveron alaiset palkat ja muut suoritukset		
606 Lähdevero palkoista yms.		
609 Sosiaaliturvamaksunalaiset palkat		
610 Maksettava työnantajan sosiaaliturvamaksu		

Ei palkanmaksua

054 Kohdekausi -alku	**055** Vuosi	**056** Kohdekausi -loppu	**057** Vuosi

Arvonlisäveron alarajahuojennukseen oikeutettu täyttää

	euro	snt
315 Alarajahuojennukseen oikeuttava liikevaihto		
316 Alarajahuojennukseen oikeuttava vero		
Alarajahuojennuksen määrä (siirretään kohtaan 317)		

Päiväys	Allekirjoitus ja nimen selvennys	**042** Puhelin

VERO SKATT

Tulosta lomake | Tyhjennä lomake

Käytä vain alkuperäistä lomaketta (ei lomakkeesta otettua kopiota eikä pienennettynä tulostusalueeseen, muutoin lomakkeen optinen luku ei onnistu).

K

Tyhjennä lomake

Lomake palautetaan osoitteeseen:

VEROHALLINTO
Kausiveroilmoitusten optinen lukupalvelu
PL 5000
00053 VERO

KAUSIVEROILMOITUS (sivu 2)

Jos korjaatte aiemmin ilmoitettuja tietoja, ilmoittakaa vain muutosten määrät. Kausiveroilmoitukseen ei saa liittää mitään liitteitä.

M

Verovelvollisen nimi	**010** Y-tunnus tai henkilötunnus

MUIDEN OMA-ALOITTEISTEN VEROJEN TIEDOT

43 Ilmoittakaa tiedot merkitsemällä alla oleviin kohtiin veron tunnus (vain numero), ilmoitusjakso, kohdekausi ja vuosi ja maksettavan veron määrä. Verojen tunnukset ovat alla.

10 Arpajaisvero
16 Vakuutusmaksuvero
24 Ennakonpidätys puun myyntitulosta
25 Ennakonpidätys osakeyhtiöltä, osuuskunnalta tai muulta yhteisöltä
68 Ennakonpidätys koroista ja osuuksista
92 Ennakonpidätys osingoista ja osuuspääoman koroista
39 Lähdevero osingoista (rajoitetusti verovelvollisilta)
69 Lähdevero koroista ja rojalteista (rajoitetusti verovelvollisilta)
84 Lähdevero korkotulosta (yleisesti verovelvollisilta)

M

060 Veron tunnus	**050** Ilmoitusjakso	**052** Kohdekausi	**053** Vuosi	**061** Maksettava vero	
				euro	snt
	☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi				
	☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi				
	☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi				
	☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi				
	☐ Kuukausi ☐ Neljännesvuosi				

Vakuutusmaksuverovelvolliseksi rekisteröidyn ilmoitus toiminnan keskeytymisestä

Ei vakuutusmaksuverollista toimintaa			
054 Kohdekausi -alku	**055** Vuosi	**056** Kohdekausi -loppu	**057** Vuosi

Päiväys	Allekirjoitus ja nimen selvennys	**042** Puhelin

VERO SKATT

Tulosta lomake | Tyhjennä lomake

Käytä vain alkuperäistä lomaketta (ei lomakkeesta otettua kopiota eikä pienennettynä tulostusalueeseen, muutoin lomakkeen optinen luku ei onnistu).

M

2.11 Yhdistä oikeat asiat:

1. Nollaverokannan alaista	Verotonta matkailijamyyntiä
2. Opiskelijoiden tutustumis-käynti yritykseen	Tavaran hankinta toisesta EU-maasta
3. Rakennusalan käännetty verovelvollisuus	Saattaa aiheuttaa niin sanotun tarkistuksen
4. Rakennuksen käyttö-tarkoituksen muutos	Veron saa vähentää, kun maksu tapahtuu
5. Marginaaliverotus	Toiminnasta hakeuduttava erikseen verovelvolliseksi
6. Ennakkomaksut	PR-menoja
7. Yhteisöhankinta	Vapautettu verosta
8. Tax free -myynti	Ostaja on verovelvollinen
9. Kiinteistön vuokraus	Vero maksetaan ostojen ja myynnin välisestä erotuksesta
10. Ammattikoulutus	Myynti ulkomaille

3 Kirjanpidon ja tilinpäätöksen keskeisiä kysymyksiä

Hyvä kirjanpitotapa

Jokainen, joka harjoittaa liike- ja ammattitoimintaa, on siitä kirjanpitovelvollinen. Kirjanpitovelvollisten on noudatettava hyvää kirjanpitotapaa, jota ohjaa työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimiva kirjanpitolautakunta (KILA). KILAn tehtävä on antaa kirjanpitovelvollisten ja viranomaisten hakemuksesta ohjeita ja lausuntoja siitä, mikä on hyvän kirjanpitotavan mukainen menettely erilaisissa tilanteissa. Jotta eri kirjanpitovelvollisten menettelytavat olisivat yhdenmukaiset ja vastaisivat hyvää kirjanpitotapaa, KILA on myös antanut yleisohjeita kirjanpitolain soveltamisesta ja kirjanpidon pitämisestä. Kirjanpitolain ja -asetuksen lisäksi myös verolainsäädäntö, osakeyhtiölaki, osuuskuntalaki, laki avoimista ja kommandiittiyhtiöistä, yhdistyslaki ja säätiölaki sisältävät säännöksiä kirjanpitoon liittyvistä kysymyksistä.

Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa.

Tilinpäätöstä ja toimintakertomusta laadittaessa on noudatettava seuraavia periaatteita:

- oletus kirjanpitovelvollisen toiminnan jatkuvuudesta
- johdonmukaisuus laatimisperiaatteiden ja -menetelmien soveltamisessa tilikaudesta toiseen
- huomion kiinnittäminen liiketapahtumien tosiasialliseen sisältöön eikä yksinomaan niiden oikeudelliseen muotoon (sisältöpainotteisuus)
- tilikauden tuloksesta riippumaton varovaisuus
- tilinavauksen perustuminen edellisen tilikauden päättäneeseen taseeseen
- tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen huomioon ottaminen riippumatta niihin perustuvien maksujen suorituspäivästä (suoriteperuste)

- kunkin hyödykkeen ja muun tase-eriin merkittävän erän erillisarvostus
- taseessa vastaaviin ja vastattaviin kuuluvat erät ja tuloslaskelmassa tuotot ja kulut esitetään täydestä määrästään niitä toisistaan vähentämättä, jollei yhdistäminen ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi (netottamiskielto).

Tilinpäätöstä laadittaessa huomioidaan olennaisuuden periaate, mikä tarkoittaa, ettei informaation kannalta epäolennaisia eriä tarvitse käsitellä ehdottoman tarkalla tavalla. Taloudellisuuden periaate merkitsee, että informaation tuottaminen ei saa aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia. Vertailtavuus taas edellyttää, että kirjanpitovelvollisen eri tilikausien tilinpäätösten tulee olla vertailukelpoisia keskenään ja mahdollisuuksien mukaan myös muiden kirjanpitovelvollisten tilinpäätösten kanssa.

Leasing

Leasingrahoitus tarkoittaa yrityksen tarvitsemien koneiden ja laitteiden pitkäaikaista, esimerkiksi 3–5 vuotta kestävää vuokrasopimusta. Tavallisimpia leasingrahoituskohteita ovat autot ja tietokoneet, mutta myös kopiokoneita, puhelinjärjestelmiä ja kassapäätteitä rahoitetaan yleisesti leasingrahoituksella. Leasingissa rahoitusyhtiö ostaa hyödykkeen ja vuokraa sen yritykselle määräajaksi. Leasingsopimuksen ehdot ja kustannukset vaihtelevat yhtiöittäin. Vuokralle ottaja vastaa yleensä kaikista vuokratun hyödykkeen käyttökustannuksista, esimerkiksi huolloista ja vakuutuksista.

Leasingmaksuja käsitellään kirjanpidossa vuokrina. Yritys maksaa vuokran kuukausittain yleensä etukäteen, mutta voidaan myös sopia, että vuokra maksetaan esimerkiksi kolmen kuukauden välein. Arvonlisävero vähennetään maksettavien vuokraerien mukaan. Järjestelypalkkio maksetaan ensimmäisen vuokraerän yhteydessä. Kuukausivuokran suuruuteen voi vaikuttaa kohteen jäännösarvo vuokrakauden päättyessä tai esimerkiksi muita kuukausivuokria suurempi ensimmäinen vuokra. Jäännösarvo on sopimuksessa määritelty tietty prosenttiosuus laitteen alkuperäisestä hankintahinnasta.

Sovitun leasingvuokrausajan päätyttyä yrityksellä on yleensä mahdollisuus lunastaa vuokrauskohde sovittuun jäännöshintaan. Jos yritys lunastaa vuokrauskohteen vuokrakauden päätyttyä, katsotaan lunastushinta hyödykkeen hankintahinnaksi.

Leasingsopimuksissa on usein ehto, jonka mukaan hyödyke myydään vuokra-ajan päätyttyä. Jos toteutunut myyntihinta ylittää leasingsopimuksessa sovitun hyödykkeen jäännösarvon, rahoitusyhtiö hyvittää yritykselle erotuksen. Jos toteutunut myyntihinta on jäännösarvoa pienempi, rahoitusyhtiö veloittaa erotuksen yritykseltä. Jäännösarvon erotus kirjataan vuokramenojen oikaisuksi.

Leasingvastuut esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa. Ks. myös s. 154.

Arvonkorotukset

Kirjanpitolain mukaan joissakin tilanteissa voidaan korottaa pysyviin vastaaviin kuuluvan maa- tai vesialueen tai arvopaperin kirjanpidossa olevaa arvoa. Arvonkorotus voi tulla kysymykseen esimerkiksi silloin, kun tontin sijaintialueen kaavoitus on muuttunut tai inflaatio on vuosien mittaan ollut huomattava.

Arvonkorotus voi olla enintään kohteen todennäköisen luovutushinnan ja kirjanpidossa olevan hankintamenon välisen erotuksen suuruinen. Arvonkorotuksen perustana tulee olla asiantuntijan antama kirjallinen arvio arvonkorotuskohteen arvosta ja arvon pysyvyydestä.

Arvonkorotus voidaan tehdä, jos

- arvonkorotuksen kohde kuuluu pysyviin vastaaviin
- arvonkorotuksen kohde on maa- tai vesialue tai arvopaperi, jota ei pidetä rahoitusvälineenä
- arvonkorotuksen kohteen todennäköinen luovutushinta tilinpäätöspäivänä on alkuperäistä hankintamenoa suurempi
- arvonnousu on olennainen
- arvonnousu on pysyvä
- arvonkorotus tehdään erityistä varovaisuutta noudattaen
- valittuja arvonkorotusperiaatteita sovelletaan yrityksessä johdonmukaisesti.

Arvonkorotus merkitään taseen Vastaavaa-puolelle Pysyvien vastaavien Maa- ja vesialueiden tai Arvopapereiden lisäykseksi. Juoksevassa kirjanpidossa arvonkorotuksille on syytä varata oma tilinsä Maa- ja vesialueiden ja Osakkei-

den ja osuuksien alatiliksi. Taseen Vastattavaa-puolella arvonkorotus esitetään oman pääoman erässä Arvonkorotusrahasto. Arvonkorotusrahasto on osakeyhtiön ja osuuskunnan sidottua omaa pääomaa. Arvonkorotuksen myötä yrityksen oma pääoma siis kasvaa korotuksen verran.

Arvonkorotuksen edellytykset on tutkittava jokaisessa tilinpäätöksessä. Aiheeton arvonkorotus on peruttava. Jos käyvät arvot yleisesti alenevat yhteiskunnassa tai taloudessa tapahtuvien muutosten vuoksi, on arvonkorotusta purettava vastaava määrä. Arvonkorotuksen peruutus tai purkaminen kirjataan päinvastoin kuin sen muodostaminen.

Jos arvonkorotuksen kohde myydään, myös arvonkorotus on purettava. Mahdollinen myyntivoitto lasketaan myyntihinnan ja alkuperäisen hankintahinnan erotuksena. Arvonkorotuksista annetaan selvitys tilinpäätöksen liitetiedoissa. Ks. myös s. 24.

ESIMERKKI 3.1 **ARVONKOROTUKSET**

Alvi Oy:llä on kirjanpidossaan tontti, joka on hankittu 60 000 eurolla.

Alueelle vahvistetun kaavan ansiosta tontin arvo on noussut. Kiinteistönvälittäjän tekemän varovaisen arvion mukaan tontin tilinpäätöspäivän todennäköinen luovutushinta on 180 000 euroa. Tilinpäätökseen voidaan tehdä 120 000 euron suuruinen arvonkorotus.

Tontti			Arvonkorotusrahasto		
	(60 000)				
Arvonkorotuskirjaus	120 000				120 000
Tasetilille		180 000			
Tasetilille				120 000	

Tasetili		
Tontti + arvonkorotus	180 000	
Arvonkorotusrahasto		120 000

Luottotappiot

Kirjanpitolain mukaan saamiset merkitään taseeseen enintään niiden todennäköisen arvon mukaisiksi. Myyntisaaminen voidaan siirtää seurantaa varten Epävarmojen saamisten tilille, kun todetaan, että asiakkaalla on maksuvaikeuksia ja maksu todennäköisesti viivästyy. Jos taas näyttää todennäköiseltä, että myyntisaamisesta ei saada suoritusta, on saaminen kirjattava luottotappioksi. Kun arvioidaan luottotappion määrää, on varovaisuuden periaatetta noudattaen ensin selvitettävä se määrä, joka saamisesta todennäköisesti saadaan. Muu osa saamisesta on poistettava kirjanpidosta sen tilikauden aikana, jolloin on saatu tieto luottotappion todennäköisyydestä. Kirjaus on tehtävä viimeistään tilinpäätöstä laadittaessa.

ESIMERKKI 3.2 **LUOTTOTAPPIOT**

5.7. Tekla Oy myy tavaraa Welmu Oy:lle l.m. 1 240 eurolla (1 000 + 240 alv).
12.10. Saatavaa Welmu Oy:ltä on yritetty periä usempaan kertaan tuloksetta.
25.10. Welmu Oy:ltä saadaan osasuoritus 248 euroa.
2.12. Saadaan tieto, että Welmu Oy on asetettu konkurssiin eikä loppuosaa laskusta tulla saamaan. Poistetaan loppu saamisesta kirjanpidosta.

Myynti	
	5.7. 1 000

Myynnin alv -velka	
	5.7. 240
2.12. 192	

Myyntisaamiset	
5.7. 1 240	
	25.10. 248
	2.12. 992

Pankki	
25.10. 248	

Luottotappiot	
2.12. 800	

Luottotappiokirjauksen syy on selvitettävä kirjaustositteessa tai sen liitteessä. Luottotappion kirjaamisen perustana voi olla asiakkaan konkurssi, akordi, hakeutuminen saneerausmenettelyyn, tulokseton perintä tai asiakkaan osoitteen muuttuminen tuntemattomaksi. Luottotappiot ovat kuluja, ja ne esitetään tuloslaskelmassa ryhmässä Liiketoiminnan muut kulut. Myyntien alv-velkaa voidaan oikaista poistettuun saamiseen sisältyvällä arvonlisäverolla. Olennaisista luottotappioista annetaan selostus tilinpäätöksen liitetietona.

Jos luottotappioksi kirjattuun myyntisaamiseen saadaan myöhemmin suoritus, tämä kirjataan luottotappioiden oikaisuksi ryhmään Liiketoiminnan muut kulut tilille Palautuneet luottotappiot.

Rahalainoista aiheutuneet luottotappiot vähennetään tuloslaskelman ryhmässä Rahoitustuotot ja -kulut.

Ulkomaanrahan määräiset erät kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä

Tilikauden aikana ulkomaan rahan määräinen liiketapahtuma merkitään kirjanpitoon syntymispäivänsä valuuttakurssin mukaisesti. Myöhemmät oikaisut kirjataan kirjanpitoon alkuperäistä kurssia käyttäen. **Kurssiero** kirjataan aina rahasuorituksen yhteydessä. Kun yritys ostaa ulkomailta tai lyhentää ulkomaanrahan määräistä lainaa, valuuttamuunnokset tehdään valuutan myyntikurssia käyttäen. Vastaavasti ulkomaanrahan määräiset myynnit ja lainannostot muunnetaan euroiksi valuutan ostokurssia käyttäen.

Tilinpäätöstä laadittaessa on muiden valuuttojen määräiset velat ja saamiset muutettava euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Ostovelkojen kurssierot esitetään ostojen oikaisuna. Kurssitappiot lisäävät ostoja ja kurssivoitot vähentävät niitä. Myyntisaamisia koskevat kurssierot ovat vastaavasti myynnin oikaisuja. Laskennallisia kurssivoittoja tuloutettaessa on kuitenkin noudatettava varovaisuutta. Ne kirjataan tilinpäätökseen vain, jos ne ovat tilinpäätöksen laatimiseen mennessä toteutuneet.

Myös vieraan valuutan määräisenä määritellyistä lainoista aiheutuu kurssieroja. Valuuttamääräisiä lainoja koskevat kurssierot ovat kirjanpidossa rahoitustuottoja ja -kuluja. Kurssivoitot tuloutetaan vain, jos ne ovat tilinpäätöksen laatimiseen mennessä toteutuneet.

Valuuttamääräinen velka tai saaminen saattaa olla sidottu myös kiinteään, ennalta sovittuun terminointikurssiin. Koska terminointikurssi on kiinteä, kurssierojakaan ei synny. Koska kurssi tässä tapauksessa kuitenkin poikkeaa tilinpäätöspäivän kurssista, siitä on annettava tieto tilinpäätöksen liitetiedoissa.

ESIMERKKI 3.3 **ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISET LIIKETAPAHTUMAT**

26.7. Smartcasual Ky ostaa Ruotsista vaatteita jälleenmyyntiin.
Saadaan lasku 5 000 SEK. Laskussa on maksuehto 14 päivää –2 %.
Kurssi on 1 EUR = 8,7334 SEK.
Esimerkissä ei huomioida arvonlisäveroa.
Muutetaan lasku euroiksi kirjanpitoa varten
5 000 : 8,7334 = 572,51 euroa.

6.8. Laskua maksettaessa vähennetään käteisalennus, joka muutetaan euroiksi laskun kirjaamispäivän kurssiin: 100 : 8,7334 = 11,45 euroa. Alennus pienentää ostomenoja. Maksettavaa jää 5 000 – 100 = 4 900 SEK, joka kirjataan maksupäivän kurssiin, 1 EUR = 8,3827 SEK. 4 900 : 8,3827 = 584,53 euroa. Syntyy kurssitappiota 23,47 euroa, sillä euro on heikentynyt Ruotsin kruunuun nähden. Kurssitappio lisää ostomenoja.

Yhteisöostot

26.7.	572,51	
6.8.		11,45
6.8.	23,47	

Ostovelat

	572,51
11,45	
561,06	

Pankki

	584,53

ESIMERKKI 3.4 **LAINOJEN KURSSIEROT**

14.5. Tekla Oy nostaa valuuttalainaa 80 000 USD. Lainan nostopäivän kurssi on 1 EUR = 1,2509 USD. Muutetaan laina euroiksi lainan nostopäivän kurssiin, 80 000 : 1,2509 = 63 953,95 euroa.

14.11. Lainaa lyhennetään 10 000 USD. Lyhennyspäivän kurssi on 1 EUR = 1,2298 USD. Lainan lyhennystä maksetaan siis 10 000 : 1,2298 = 8 131,40 euroa. Lainatilille lyhennys kuitenkin kirjataan lainan nostopäivän kurssiin, 10 000 : 1,2509 = 7 994,24 euroa. Kurssitappiota syntyy 8 131,40 – 7 994,24 = 137,16 euroa.

31.12. Tilinpäätöspäivänä lainaa on jäljellä 70 000 USD. Lainan saldo kirjanpidossa on 55 959,71 euroa. Tilinpäätöksessä laina on esitettävä tilinpäätöspäivän kurssiin, jolloin 1 EUR = 1,2253 USD. 70 000 : 1,2253 = 57 128,86 euroa. Kirjataan kurssitappio 1 169,15 euroa lainatilille.

Pankkitili			
14.5.	63 953,95		
14.11.		8 131,4	
31.12.			

Laina/USD			
			63 953,95
	7 994,24		
			1 169,15

Kurssierot valuuttalainoista			
14.11.	137,16		
31.12.	1 169,15		

Pitkäaikaisten velkojen lyhennyserät

Vieras pääoma on taseessa esitettävä jaettuna pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan ja lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Tilinpäätöksessä velat on sen vuoksi jaettava pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin. Pitkäaikainen on sellainen velka tai osa velasta, joka erääntyy maksettavaksi yli vuoden kuluttua. Lyhytaikaiset velat puolestaan erääntyvät seuraavan vuoden aikana.

ESIMERKKI 3.5 **PITKÄAIKAISTEN VELKOJEN LYHENNYSERÄT**

Rodentia Oy:llä on taseessaan kolme pitkäaikasta lainaa:

VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen	
Lainat rahoituslaitoksilta	
FI1456030781407682	21 340,00
FI1456070781631122	8 460,00
FI1456070786801716	14 280,00
Pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta yhteensä	44 080,00

Pankin antaman ilmoituksen mukaan edellä mainituista lainoista erääntyy seuraavan tilikauden aikana lyhennyksiä yhteensä 12 600 euroa. Kirjataan lainojen lyhennyserät tilinpäätökseen siirtämällä lyhennyserien yhteismäärä pitkäaikaisesta vieraasta pääomasta lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan.

VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen	
Lainat rahoituslaitoksilta	
FI1456030781407682	21 340,00
FI1456070781631122	8 460,00
FI1456070786801716	14 280,00
Pitkäaikaisten velkojen lyhennyserät	–12 600,00
Pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta yhteensä	31 480,00
Lyhytaikainen	
Lainat rahoituslaitoksilta	
Pitkäaikaisten velkojen lyhennyserät	12 600,00
Lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta yhteensä	12 600,00

Lainoja rahoituslaitoksilta on edelleen yhteensä 44 080 euroa (31 480 + 12 600). Seuraavalla tilikaudella maksettavat lainojen lyhennykset kirjataan normaalisti kukin omalle tililleen, jolloin jokaisen lainatilin saldo täsmää jatkuvasti. Seuraavassa tilinpäätöksessä jaksotus puretaan ja kirjataan uusi lyhennyserien määrä pankin antaman ilmoituksen mukaan.

Myös osamaksuvelat on muistettava jakaa pitkä- ja lyhytaikaisiksi veloiksi. Tilinpäätöksen liitetietoissa on lisäksi esitettävä yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät velat.

Siirtyvät erät

Tilikauden aikana menot ja tulot voidaan kirjata kirjanpitoon joko suorite- tai maksuperusteisesti. Tilinpäätös on kuitenkin aina laadittava suoriteperusteisena. Siirtyvien erien avulla siirretään erät, jotka maksetaan eri tilikaudella kuin ne suoriteperusteisena kuuluvat, suoriteperiaatteen mukaiselle tilikaudelle tuotoksi tai kuluksi. Siirtyvät erät ovat **siirtosaamisia** ja **siirtovelkoja**. Siirtosaamisiin kirjataan saamatta olevat tulot ja seuraavaan tilikauteen kohdistuvat, etukäteen maksetut menot. Siirtovelat muodostuvat maksamatta olevista menoista ja seuraavaan tilikauteen kohdistuvista, etukäteen saaduista tuloista. Tavallisimpia siirtyvinä erinä käsiteltäviä eriä ovat ostoista kertyvät vuosialennukset, lomapalkkavelat, palkkojen sivukulujen jaksotukset, lainan korot ja vakuutusmaksut.

Siirtyvien erien käsittelyn yhteydessä on muistettava olennaisuuden periaate. Menoja, jotka toistuvat mahdollisesti vuodesta toiseen ja jotka eivät ole olennaisia, ei tarvitse jaksottaa. Esimerkiksi liikennevakuutusmaksut, lehtitilaukset, jäsenmaksut ja lounassetelit voidaan siten jättää jaksottamatta.

ESIMERKKI 3.6 a) **SIIRTOSAAMISET**

22.12.x1 Piironki Oy toimittaa asiakkaalle kalusteita ja lähettää niistä laskun 3 720 euroa. Kyseessä on normaali myyntisaamisen kirjaus.
3.1.x2 Asiakas maksaa laskun Piironki Oy:n pankkitilille.

Myynti		Myynnin alv	
22.12.x1	3 000		720

Tilikausi vaihtuu

Myyntisaamiset		Pankki	
22.12.x1	3 720		
3.1.x2		3 720	

ESIMERKKI 3.6 b) **SIIRTOSAAMISET**

31.12.x1 Piironki Oy:llä on vuokralainen, jolta on saatu vuokrat tammi-marraskuulta. Vuokran määrä on 1 000 euroa kuukaudessa. Joulukuun vuokra on saamatta. Vuokralainen maksaa sen tammikuussa. Tilinpäätöksessä joulukuun vuokra kirjataan vuokratuottoihin ja siirtosaamisiin.

7.1.x2 Vuokralainen maksaa joulukuun vuokran 1 000 euroa.

Vuokratuotot		Siirtosaamiset	
	(11 000)		
31.12.x1	1 000	1 000	
			1 000
7.1.x2			

Pankki	
7.1.x2	1 000

ESIMERKKI 3.6 c) **SIIRTOSAAMISET**

28.10.x1 Piironki Oy:n tilikausi on kalenterivuosi. Se on 28.10. maksanut 600 euroa vakuutusmaksua. Vakuutusmaksun kausi on 1.11.x1–31.10.x2. Maksu kohdistuu kahteen tilikauteen:

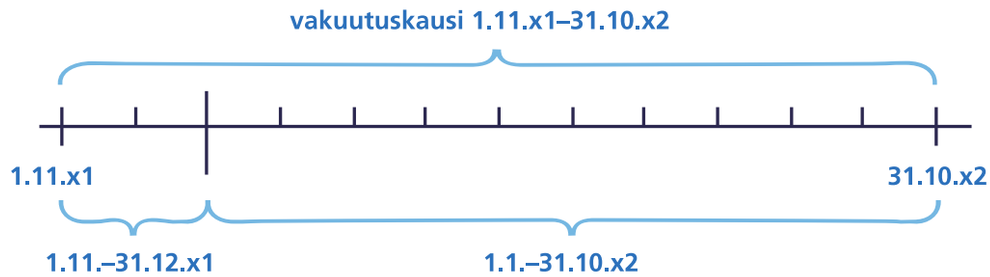

Vakuutusmaksusta 2/12 kohdistuu päättyvälle tilikaudelle ja 10/12 seuraavalle tilikaudelle. Kirjataan seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osa maksusta (600 euroa : 12 x 10 kk = 500 euroa) siirtosaamisiin.

Vakuutuskulut		Siirtosaamiset	
28.10.x1	100	500	

Pankki	
28.10.x1	600

ESIMERKKI 3.6 d) **SIIRTOSAAMISET**

Koska esimerkin 3.6 c) Piironki Oy:n siirtosaamiseen ei enää uudella tilikaudella liity rahan liikettä, siitä pitää tehdä tilinavauksen yhteydessä **avustava avausvienti**.

1.1.x2 Seuraavalla tilikaudella on vakuutusmaksu siirrettävä siirtosaamisista kuluksi oikealle tilikaudelle.

Siirtosaamiset		Vakuutuskulut	
31.12.x1 500			
	1.1.x2 500	500	

ESIMERKKI 3.7 a) **SIIRTOVELAT**

17.12.x1 Divaani Oy ostaa verhoilukankaita ja saa niistä laskun 7 440 euroa. Kyseessä on normaali ostovelan kirjaus.

2.1.x2 Yritys maksaa em. laskun pankkitililtään.

Ostot		Hank. alv-saamiset	
17.12.x1 6 000		1 440	

Ostovelat		Pankki	
	17.12.x1 7 440		
2.1.x2 7 440			7 440

ESIMERKKI 3.7 b) **SIIRTOVELAT**

31.12.x1 Divaani Oy on vuokrannut varastotilaa, jonka vuokrat se on maksanut tammi-marraskuulta. Joulukuun vuokra on maksamatta, mutta se maksetaan tammikuussa. Vuokran määrä on 500 euroa kuukaudessa. Tilinpäätöksessä maksamaton vuokra kirjataan vuokrakuluiksi ja siirtovelaksi.

5.1.x2 Maksetaan pankkitililtä joulukuun vuokra.

Vuokrakulut		Siirtovelat	
(5 500)			
31.12.x1 500			500
	5.1.x2	500	

Pankki	
5.1.x2	500

ESIMERKKI 3.7 c) **SIIRTOVELAT**

15.12.x1 Virsu Oy:n vuokralaiselta on saatu joulukuun vuokranmaksun yhteydessä jo tammikuunkin vuokra. Vuokran suuruus on 500 euroa kuukaudessa.

Pankki		Siirtovelat	
15.12.x1 1 000			500

Vuokratuotot	
	15.12.x1 500

ESIMERKKI 3.7 d) **SIIRTOVELAT**

Koska yllä olevan esimerkin siirtovelkaan ei enää uudella tilikaudella liity rahan liikettä, siitä pitää tehdä tilinavauksen yhteydessä **avustava avausvienti**.

2.1.x2 Siirretään joulukuussa saatu tammikuun vuokra vuokratuotoksi oikealle tilikaudelle.

Vuokratuotot		Siirtovelat	
31.12.x1			500
2.1.x2		500	

Vuokratuotot	
2.1.x2	500

ESIMERKKI 3.7 e) **SIIRTOVELAT**

31.12.x1 Divaani Oy on pyytänyt tilinpäätöstä varten pankilta laskelman tilikaudelle kuuluvista, mutta vasta seuraavan tilikauden aikana maksettavista lainan koroista. Lainan korkokausi on 1.10.x1–31.3.x2. Pankin antaman ilmoituksen mukaan lainan korkoa ajalta 1.10.–31.12. on kertynyt 1 240 euroa. Se peritään vasta lainan lyhennyksen yhteydessä 31.3. Yritys kirjaa tilikaudelle kuuluvan, maksamattoman koron korkokuluiksi ja siirtovelaksi.

31.3.x2 Pankki veloittaa lainan lyhennyksen ja 2 480 euroa lainan korkoa ajalta 1.10.x1–31.3.x2. Korosta 1 240 euroa on kertynyt edelliseltä tilikaudelta. Korko 1 240 euroa ajalta 1.1.–31.3. kirjataan uuden tilikauden korkokuluiksi.

	Korkokulut		Siirtovelat	
31.12.x1	1 240			1 240
31.3.x2			1 240	

	Pankki		Korkokulut	
31.3.x2		2 480	1 240	

Henkilösivukulujen jaksottaminen

Henkilösivukulut on jaksotettava tilinpäätökseen niin, että ne vastaavat tilikaudella maksettuja palkkoja. Henkilösivukulut voivat olla siirtosaamisia tai siirtovelkoja sen mukaan, kuinka hyvin vakuutusyhtiölle ennakkoon ilmoitettu palkkasumma vastaa tilikaudella toteutuneita palkkoja. Jaksotus voidaan tehdä vakuutusyhtiön antaman vuosilaskelman perusteella, josta näkyy päättyneelle tilikaudelle kohdistuva lisämaksu tai hyvitys. Siirtyvien erien käsittelyn yhteydessä tulee aina muistaa olennaisuuden periaate.

Työnantajayritys maksaa vakuutusyhtiölle ennakonpidätyksenalaisten palkkojen perusteella TyEL-, työttömyysvakuutus-, työtapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksuja. Maksuprosentit vahvistetaan vuosittain. Voimassaolevat prosentit voi tarkistaa esimerkiksi osoitteesta www.ilmarinen.fi. Sopimustyönantajat maksavat TyEL-maksut vuoden aikana en-

nakkomaksuina arvioidun vuotuisen palkkasumman perusteella. TyEL-maksu voidaan vaihtoehtoisesti suorittaa oma-aloitteisesti kuukausittain edellisen kuukauden palkkojen perusteella. TyEL- ja työttömyysvakuutusmaksusta työnantajayritys maksaa vakuutusyhtiölle sekä omansa että työntekijän osuuden ja vähentää työntekijän osuuden palkanmaksun yhteydessä. TyEL-ja työttömyysvakuutusmaksukuluna tuloslaskelmassa pitää näkyä ainoastaan työnantajayrityksen osuus kyseisestä maksusta.

ESIMERKKI 3.8 **HENKILÖSIVUKULUJEN JAKSOTTAMINEN**

Oletus: Työnantajalta perittävä TyEL-maksu palkoista on 23 % ja työntekijän osuus maksusta on 5 %. Työnantajan kuluksi maksusta jää siis
23 % – 5 % = 18 %.

TyEL-maksua on tilikaudella maksettu ennakoidun palkkasumman 50 000 euroa perusteella 11 500 euroa. Työntekijöiltä on palkanmaksun yhteydessä pidätetty TyEL-maksua 3 000 euroa. Tilikauden päättyessä työntekijöiltä pidätetty TyEL-osuus päätetään TyEL-maksujen tilille.

TyEL-maksut			TyEL-pidätys		
Maksetut ennakot	11 500			3 000	Työntekijöiden palkasta
Päätetään		3 000	3 000		pidätetty

TyEL-tilin saldo kirjanpidossa on tämän jälkeen 11 500 – 3 000 = 8 500 euroa. Tilikauden toteutuneet palkat olivat 60 000. Tilikauden TyEL-maksukuluksi tuloslaskelmaan pitää jäädä työnantajan osuus 18 % x 60 000 = 10 800 euroa. Kirjataan erotus 2 300 euroa (10 800 – 8 500) siirtovelaksi.

TyEL-maksut		Siirtovelat	
2 300			2 300

Velka selviää myös vakuutusyhtiöltä tulleesta vuosilaskelmasta:

TyEL-maksu toteutuneiden palkkojen perusteella	
23 % x 60 000 euroa =	13 800
Vakuutusyhtiön perimät ennakkomaksut 23 % x 50 000 euroa =	11 500
Maksettava lisää	2 300

Työttömyysvakuutusmaksu jaksotetaan tilinpäätökseen vastaavalla tavalla. Työtapaturma- ja ryhmähenkivakuutukset työnantajayritys maksaa kokonaan, joten työntekijän osuutta ei tarvitse huomioida.

Lomapalkkavelat

Tilinpäätöstä varten on laskettava tilinpäätöshetkeen mennessä kertynyt lomapalkkavelka sosiaalikuluineen. Lomapalkkavelalla tarkoitetaan päättyneen tilikauden aikana kertyneitä lomapalkkoja, joiden suorittamisvelvollisuus on vasta seuraavalla tilikaudella.

Vuosilomalain mukaan työntekijälle kertyy lomaa 2 päivää kultakin loman-määräytymisvuoden kuukaudelta, jos työsuhde on kestänyt ennen loman-määräytymisvuoden alkua alle vuoden. Jos taas työsuhde on kestänyt yli vuoden, lomaa kertyy 2,5 päivää kuukautta kohti. Lomanmääräytymisvuosi alkaa 1.4. ja päättyy seuraavana vuonna 31.3.

Lomapalkkavelat voidaan laskea henkilöittäin, jolloin tiedot saadaan palkanlaskennasta.

Kuukausipalkkaa ansaitsevien lomapalkat lasketaan seuraavan kaavan mukaan:

$$\frac{\text{Kk-palkka x Kertyneet lomapäivät}}{25}$$

Lomapalkkavelkana otetaan huomioon myös mahdollinen lomaraha, joka on 50 % loma-ajan palkasta. Lomapalkkavelkaan liittyvät palkanmaksusta aiheutuvat sivukulut (TyEL-, sosiaaliturvamaksu, työttömyys-, tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksut) on myös laskettava mukaan. Työeläkemaksusta ja työttömyysvakuutusmaksusta lasketaan ainoastaan työnantajan osuus. Sivukulut lasketaan alkaneen tilikauden prosenttien mukaisesti ja kirjataan kuluksi omaan ryhmäänsä. Lomapalkan, lomarahan ja sivukulujen yhteismäärä esitetään lomapalkkavelkana siirtoveloissa.

Lomapalkkavelka voidaan purkaa esimerkiksi kesällä, kun työntekijät pitävät lomansa. Kirjaus tehdään päinvastoin kuin tilinpäätöksessä. Vaihto-

ehtoisesti lomapalkkavelka voidaan purkaa vasta seuraavaa tilinpäätöstä laadittaessa, jolloin lasketaan ja kirjataan uusi lomapalkkavelka. Tavallista on myös kirjata tilinpäätöksessä ainoastaan lomapalkkavelan muutos.

ESIMERKKI 3.9 **LOMAPALKKAVELAN LASKEMINEN**

Manninen Oy:n jokaiselle työntekijälle kertyy kuukautta kohti 2,5 päivää lomaa. Lomaa on kertynyt tilinpäätöspäivään mennessä yhdeksältä kuukaudelta (1.4.–31.12.). Työntekijöiden kuukausipalkat ovat yhteensä 32 000 euroa kuukaudessa.

Kertynyt lomapalkka lasketaan kaavalla	$\frac{32\,000 \times 9 \times 2{,}5}{25}$	= 28 800
Lomaraha 50 % edellisestä		14 400
Lomapalkkavelka lomarahoineen		43 200
Lomapalkkavelan sivukulut:		
TyEL noin 18 %		7 776
Sotu-, tyött.-, tapat-. ja ryheva-maksut yhteensä noin 5 %		2 160
Lomapalkkavelka sivukuluineen yhteensä		53 136

Edellisessä tilinpäätöksessä kirjattu lomapalkkavelka on purettu.
Kirjataan uusi lomapalkkavelka tilinpäätökseen:

Lomapalkkojen jaksotus		Lomapalkkojen sivukulujen jaksotus		Siirtovelat	
43 200		9 936			53 136

Vaihtoehtoisesti voidaan kirjata vain lomapalkkavelan muutos:
Edellisessä tilinpäätöksessä lomapalkat lomarahoineen olivat 38 600 euroa. Palkkojen sivukulut tästä olivat 8 878 euroa. Lomapalkkavelka siirtoveloissa oli siis 47 478 euroa. Lomapalkkavelka on lisääntynyt edelliseen tilinpäätökseen verrattuna 5 658 euroa.

Lomapalkkojen jaksotus		Lomapalkkojen sivukulujen jaksotus		Siirtovelat	
4 600		1 058			(47 478) 5 658

Vaihto-omaisuus tilinpäätöksessä

Kirjanpitolain mukaan vaihto-omaisuudella tarkoitetaan hyödykkeitä, jotka on tarkoitettu sellaisinaan tai jalostettuina luovutettaviksi tai kulutettaviksi. Kauppaliikkeissä vaihto-omaisuutta ovat myyntitarkoitukseen hankitut tavarat. Valmistusyrityksen vaihto-omaisuutta ovat raaka-aineet, puolivalmisteet, apuaineet sekä valmiit tuotteet. Vaihto-omaisuuden käsite riippuu yrityksen toimialasta, ja se voi olla muutakin kuin tavaroita. Esimerkiksi arkkitehti- ja insinööritoimistojen vaihto-omaisuus on tilinpäätöspäivänä kesken olevia suunnitteluprojekteja. Arvopaperikauppiaan vaihto-omaisuutta taas ovat asiakkaille myytäviksi hankitut arvopaperit ja rakennusliikkeen vaihto-omaisuutta myytäväksi tarkoitetut tontit ja niille rakennetut rakennukset sekä asunto- ja liikehuoneisto-osakkeet.

Vaihto-omaisuuden hankintamenon määrittely on melko selvää silloin kun varastossa olevat tavarat on ostettu sellaisenaan myytäviksi. Hankintamenoon on ostohinnan lisäksi lisättävä rahdit, kuljetusvakuutukset, tulli ja huolintamenot.

Jos varastossa oleva tavara on itse valmistettu, tavaran hankintamenoja ovat arvonlisäverottomat raaka-aineet, valmistuspalkat sivukuluineen, aliurakkakustannukset, käytetty energia jne. Jos yrityksen kiinteitä menoja sitoutuu valmistukseen muuttuviin menoihin nähden olennainen määrä, myös kiinteät menot saa aktivoida hankintamenoon. Tällainen tilanne on usein varsinkin rakennusalalla. Korkomenoja ei kuitenkaan saa aktivoida vaihto-omaisuuden hankintamenoon. Kiinteiden menojen aktivoimiseksi vaihto-omaisuushyödykkeille tarvitaan systemaattinen, tuotekohtainen kustannuslaskentajärjestelmä.

Tilikauden päättyessä on vaihto-omaisuudesta laadittava inventaariluettelo. On tärkeää, että varaston arvo on oikea, koska varaston arvon muutos kirjataan tuloslaskelmaan suurentamaan tai pienentämään yrityksen tulosta. Varastoinventaarin laatii aina kirjanpitovelvollinen itse, ja hän myös varmentaa inventoinnin allekirjoituksellaan.

Varasto inventoidaan arvonlisäverottomin hankintahinnoin. Varaston arvoa määritettäessä käytetään niin sanottua **alimman arvon periaatetta**. Jos hyödykkeen todennäköinen hankintameno tai luovutushinta on tilikauden päättyessä alkuperäistä hankintamenoa pienempi, hyödyke on arvostettava tähän alimpaan arvoon.

Hintojen alenemisesta johtuva vähennys voidaan tehdä, jos tavaran alkuperäinen hankintameno on suurempi kuin tilinpäätöspäivän hankintameno.

ESIMERKKI 3.10 **HINTOJEN ALENEMISESTA JOHTUVA VÄHENNYS**

Tilinpäätöstä varten tehdyssä inventaarissa tuotteen A lukumäärä on 1 000 kpl.

Tuotteen alkuperäinen hankintameno on 10 euroa/kappale, jolloin tuotteiden varastoarvoksi saadaan 10 000 euroa. Tilinpäätöshetkellä tuotteen hankintahinta on kuitenkin laskenut 6 euroon. Uudeksi myyntihinnaksi arvioidaan 9 euroa. Tilinpäätöksessä tuotteen varastoarvoksi arvioidaan alimman arvon periaatteen mukaan 1 000 x 6 euroa = 6 000 euroa.

Epäkuranttiusvähennys voidaan tehdä, jos varastossa on tilikauden päättyessä tavaraa, josta ei myytäessä saada edes tavaran hankintahintaa. Epäkuranttius voi johtua esimerkiksi tavaroiden vahingoittumisesta, vanhentumisesta tai epämuodikkuudesta.

ESIMERKKI 3.11 **EPÄKURANTTIUSVÄHENNYS**

Varastossa on myös 500 kpl tuotetta B, jonka hankintahinta on ollut 50 euroa/ kpl. Tuotetta myydään kuitenkin nyt alennusmyynnissä hintaan 35 euroa/kpl. Tuotteen varastoarvo on 500 x 35 euroa = 17 500 euroa.

Tilinpäätöspäivänä varastossa saattaa olla tavaroita, joiden hinta on tilikauden aikana mahdollisesti moneenkin kertaan muuttunut. Jäljellä olevien tavaroiden todellista hankintamenoa saattaa siten olla vaikea selvit-

tää. Tavarat arvostetaan yleensä niin sanotun FIFO-periaatteen (First In – First Out) mukaan, jolloin oletuksena on, että ensiksi tulleet tavarat myydään aina ensin.

ESIMERKKI 3.12 **VARASTOSSA OLEVIEN TAVAROIDEN HANKINTAMENO**

Varastossa on tilikauden päättyessä jäljellä 300 kappaletta tavaraa Y. Kauden tapahtumat ovat seuraavat:

		kpl	hinta (euroa)
Varasto	1.1.	100	22
Saapunut	3.3.	500	22
Saapunut	17.8.	400	21
Saapunut	25.11.	200	23

Varaston hankintameno tilikauden päättyessä on

200 x 23 euroa	4 600	euroa
100 x 21 euroa	2 100	euroa
	6 700	euroa

Valmistustoimintaa harjoittava yritys inventoi erikseen raaka-aineet, keskeneräiset tuotteet ja valmiit tuotteet. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos kirjataan omalle tililleen ja esitetään tuloslaskelmassa heti liikevaihdon jälkeen.

Ennakkomaksut tilinpäätöksessä

Joillakin toimialoilla on tavallista periä ennakkomaksua, jonka asiakas maksaa ennen tavaran toimitusta. Tulo syntyy kuitenkin vasta tavaroiden toimittamisen yhteydessä. Jos tavarat toimitetaan vasta seuraavalla tilikaudella, myyjän saama ennakkomaksu esitetään taseessa velkana asiakkaalle. Myyjä kirjaa saadut ennakkomaksut Saadut ennakkomaksut- tai Myyntiennakot-tilille.

ESIMERKKI 3.13 **ENNAKKOMAKSUT**

a) Myyjän kirjanpidossa

4.12.x1 Piironki Oy saa Alvi Oy:ltä kalustetilauksen.Hinnaksi sovitaan 12 400 euroa (sis. alv). Koska Alvi Oy on uusi asiakas, toimituksen ehdoksi asetetaan, että se maksaa tilaamansa tavarat etukäteen.

8.12.x1 Piironki Oy lähettää ennakkomaksusta laskun Alvi Oy:lle. Tilauksen saaminen ei ole liiketapahtuma, joten sitä ei kirjata kirjanpitoon. Lähetettyjä ennakkolaskuja voidaan haluttaessa seurata tilillä Laskutetut ennakot tai Ennakkomaksusaamiset.

16.12.x1 Alvi Oy maksaa Piironki Oy:n tilille ennakkomaksun 12 400 euroa.

31.12.x1 Piironki Oy:n tilinpäätöksessä 31.12. Saadut ennakot esitetään taseen kohdassa Vieras pääoma / Lyhytaikainen vieras pääoma / Saadut ennakot.

14.1.x2 Piironki Oy toimittaa Alvi Oy:lle tämän tilaamat tavarat

Pankki		Saadut ennakot		Myynnin alv-velka	
16.12.x1	12 400		10 000		2 400
31.12.x1					
14.1.x2		10 000			

Myynti 24 %	
	10 000

b) Ostajan kirjanpidossa

Kalusteet tulevat Alvi Oy:ssä edelleenmyytäviksi.
Alvi Oy:n tilikausi päättyy myös 31.12. Tilinpäätöksessä Alvi Oy esittää maksetut ennakot taseen kohdassa Vaihtuvat vastaavat / Vaihto-omaisuus / Ennakkomaksut.

Pankki		Maksetut ennakot		Hank. alv-saamiset	
16.12.x1	12 400	10 000		2 400	
31.12.x1					
14.1.x2			10 000		

Ostot 24 %	
10 000	

Ostajan kannalta tavaroiden maksaminen ennen toimitusta merkitsee sitä, että ostajalle syntyy saaminen tavaran myyjältä. Ostoihin liittyvät maksetut ennakkomaksut kirjataan tilille Hankintaennakot, Ostoennakot tai Maksetut ennakkomaksut. Muihin hankintoihin liittyvät ennakkomaksut esitetään taseessa kyseisessä ryhmässä. Esimerkiksi kalustosta maksetut ennakkomaksut esitetään taseessa Aineellisten hyödykkeiden ryhmässä. Ks. myös s. 65.

Suunnitelmapoistot

Kirjanpitolain mukaan rakennusten, koneiden, kaluston yms. hyödykkeiden hankintameno aktivoidaan ja kirjataan vaikutusaikanaan suunnitelman mukaan poistoina kuluksi (sumu-poistot). Vaikutusajalla tarkoitetaan yritysjohdon arvioimaa hyödykkeen taloudellista pitoaikaa. Taloudellinen pitoaika on yleensä lyhyempi kuin hyödykkeen tekninen pitoaika.

Poistot tehdään ennalta laaditun kirjallisen suunnitelman mukaan. **Poistosuunnitelma** esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa. Poistosuunnitelma laaditaan joko hyödykkeittäin tai hyödykeryhmittäin. Hyödykkeille, joiden taloudellinen pitoaika on huomattavasti muita hyödykkeitä pidempi ja joiden hankintameno on merkittävä (esim. rakennukset), on laadittava hyödykekohtaiset poistosuunnitelmat. Yrityksen on noudatettava valittua poistosuunnitelmaa jatkuvasti, ellei poistosuunnitelman muuttamiseen ole erityistä syytä. Erityinen syy voi olla se, että hyödykkeeseen liittyvät tulonodotukset ovat muuttuneet.

ESIMERKKI 3.14 **POISTOSUUNNITELMA**

Esimerkki Alvi Oy:n poistosuunnitelmasta

Käyttöomaisuus	Poistomenetelmä	Taloudellinen pitoaika (vuosina)	Poistoprosentti
Konttorikalusto	menojäännöspoisto	10	25 %
Ajoneuvot	tasapoisto	6	
Liikerakennus	tasapoisto	30	

Poistomenetelmistä tavallisimmat ovat **tasapoisto** ja **menojäännöspoisto**.

Tasapoistomenetelmää käytettäessä arvioidaan hyödykkeen taloudellinen pitoaika. Vuotuinen poiston määrä saadaan, kun alkuperäinen hankintameno jaetaan pitoajan mukaisilla vuosilla.

Kirjanpitolautakunnan yleisohjeessa suunnitelman mukaisista poistoista on annettu esimerkkejä **suunnitelman mukaisista poistoajoista**:

- teollisuus- ja toimistorakennukset 20–40 vuotta
- asuinrakennukset 30–50 vuotta
- kevyet varastot ja rakennelmat 10–20 vuotta
- raskaat koneet 10–15 vuotta
- kevyet koneet 5–10 vuotta
- kuljetusvälineet 4–7 vuotta
- atk-laitteet 5–20 vuotta.

ESIMERKKI 3.15 **TASAPOISTO**

① Manninen Oy hankkii pakettiauton 35 000 eurolla. Auton taloudelliseksi pitoajaksi arvioidaan 7 vuotta.
② Yhden vuoden poistoksi saadaan 35 000 euroa : 7 = 5 000 euroa.

Pankki	
(100 000)	35 000 ①

Ajoneuvot	
① 35 000	5 000 ②
	30 000 Tasetilille

Suunnitelmapoistot	
② 5 000	5 000 Tulostilille

Tulostili	
5 000	

Tasetili	
30 000	

Menojäännöspoistossa poisto lasketaan aina jäljellä olevasta arvosta eli menojäännöksestä. Poistoprosentti pysyy samana joka vuosi, mutta poiston määrä pienenee vuosittain, koska poisto lasketaan menojäännöksestä,

josta aikaisempien vuosien poistot on vähennetty. Yksittäisiä esineitä ei tarvitse seurata erikseen, vaan poisto lasketaan tilin saldosta ennen poiston tekemistä.

Pienet kirjanpitovelvolliset voivat mukauttaa suunnitelmapoistot verotuspoistojen kanssa, jolloin noudatetaan EVL:n mukaisia enimmäispoistoja. Menojäännöspoisto onkin tavallisin pienten ja keskisuurten yritysten käyttämä poistomenetelmä.

Elinkeinoverolain hyväksymät **enimmäispoistoprosentit** ovat seuraavat:

25 %	koneet ja kalusto
7 %	myymälä-, varasto-, tehdas- tai työpajarakennukset
4 %	asuin- ja toimistorakennukset
20 %	rakennelmat ja polttoainesäiliöt.

ESIMERKKI 3.16 **MENOJÄÄNNÖSPOISTO**

Manninen Oy hankkii pakettiauton, mutta päättääkin tehdä autosta 25 %:n menojäännöspoiston.

Pankki

(100 000)	35 000

Ajoneuvot

35 000	8 750	Sumu-poisto
	26 250	Tasetilille

Suunnitelmapoistot

8 750	8 750	Tulostilille

Tulostili

8 750	Sumu-poisto

Tasetili

26 250	Menojäännös

Suunnitelman ylittävät poistot

Verotussyistä kirjanpidossa voidaan tehdä myös suunnitelman ylittäviä poistoja. Jotta poistot hyväksyttäisiin verotuksessa, kirjanpidossa on tehtävä vähintään samansuuruinen poisto, mutta poistoa ei tarvitse tehdä samana vuonna. Tällöin kirjanpidossa tehdään suunnitelman mukaisen poiston lisäksi poistoerokirjaus. Suunnitelman ylittävät poistot, ”ylipoistot”, merkitään Poistoeron lisäyksenä tuloslaskelmaan ja Poistoerona taseen vastattaviin. Tilinpäätöksessä vähennettyjen suunnitelman mukaisten poistojen ja ylipoistojen yhteismäärää nimitetään **kokonaispoistoiksi**. Taseessa hyödykkeen arvona näkyy sen menojäännös suunnitelmapoistojen jälkeen.

ESIMERKKI 3.17 **SUMU-POISTOT / EVL-POISTOT**

Tilinpäätös	Sumupoisto	Sumumenojäännös	EVL-poisto	EVL-menojäännös	Yli-/alipoisto	Kertynyt poistoero	
1.	5 000	30 000	8 750,00	26 250,00	3 750,00	3 750,00	
2.	5 000	25 000	6 562,50	19 687,50	1 562,50	5 312,50	
3.	5 000	20 000	4 921,87	14 765,63	–78,13	5 234,37	
4.	5 000	15 000	3 691,40	11 074,23	–1 308,60	3 925,77	
5.	5 000	10 000	2 768,55	8 305,68	–2 231,45	1 694,32	
6.	5 000	5 000	2 076,42	6 229,26	–2 923,58	–1 229,26	”hyllypoisto”
7.	5 000	0	1 557,31	4 671,95	–3 442,69	–4 671,95	”hyllypoisto”

Sumu-menojäännös tarkoittaa taseessa olevaa kirjanpidon menojäännöstä.
EVL-poisto tarkoittaa verotuksessa hyväksyttävää enimmäispoistoa.

ESIMERKKI 3.18 **YLIPOISTO**

1. tilinpäätös

Manninen Oy tekee hankkimastaan pakettiautosta poistot suunnitelman mukaan tasapoistoina 7 vuodessa. Yritys haluaa kuitenkin hyödyntää verotuksessa hyväksyttävän 25 %:n menojäännöspoiston täysimääräisenä.

Ajoneuvot

(35 000)			
	5 000	Sumu-poisto	
Tasetilille	30 000		

Suunnitelmapoistot

		5 000	Sumu-poisto
		Tulostilille	5 000

Poistoeron muutos

		Ylipoisto	3 750
		Tulostilille	3 750

Kertynyt poistoero

		Ylipoisto	3 750
3 750	Tasetilille		

Tulostili

		5 000	Sumu-poisto
		3 750	Ylipoisto

Tasetili

		30 000	
		Poistoero	3 750

2. tilinpäätös

Manninen Oy haluaa jälleen hyödyntää täysimääräisenä verotuksessa hyväksyttävän poiston. Verotuksessa hyväksyttävä poisto lasketaan nyt EVL-menojäännöksestä, joka on alkuperäinen hankintameno vähennettynä kokonaispoistoilla, 35 000 – 8 750 = 26 250 euroa. Verotuksessa hyväksyttävä poisto on 25 % x 26 250 = 6 562,50 euroa. Koska suunnitelmapoistoa kirjataan 5 000 euroa, ylipoistoa pitää kirjata 1 562,50 euroa, jos kokonaispoistoksi halutaan verotuksessa hyväksyttävä enimmäispoisto.

Ajoneuvot

(30 000)			
	5 000	Sumu-poisto	
Tasetilille	25 000		

Suunnitelmapoistot

		5 000	Sumu-poisto
		Tulostilille	5 000

Poistoeron muutos

		Ylipoisto	1 562,50
		Tulostilille	1 562,50

Kertynyt poistoero

	(3 750)		
Ylipoisto	1 562,50		
5 312,50	Tasetilille		

Tulostili

		5 000	Sumu-poisto
		1 562,50	Ylipoisto

Tasetili

		25 000	Menojäännös
		Kertynyt poistoero	5 312,50

Jos verotuksessa hyväksyttävä enimmäispoisto on pienempi kuin tilikaudella kirjattu suunnitelmapoisto, taseessa olevaa poistoeroa voidaan purkaa erotuksen verran. Tällöin kirjanpidon kokonaispoistot ovat verotuksessa hyväksyttävän enimmäispoiston suuruiset. Jos poistot halutaan verotuksessa tehdä suunnitelman mukaisia poistoja pienempinä eikä taseen vastattavissa ole kertynyttä poistoeroa, poistot merkitään veroilmoitukseen vain sen suuruisina kuin ne verotuksessa halutaan hyväksyttävän. Näiden erotusta, ”hyllypoistoja”, on seurattava kirjanpidon ulkopuolella, ja ne voidaan myöhempinä vuosina vähentää verotuksessa.

ESIMERKKI 3.19 **POISTOERON PURKAMINEN / ALIPOISTO**

3. tilinpäätös

Manninen Oy kirjaa autosta suunnitelmapoiston 5 000 euroa.
Auton EVL-menojäännös on nyt 19 687,50 euroa (26 250 – 6 562,50).
Verotuksessa hyväksyttävä enimmäispoisto on kuitenkin vain 4 921,87 euroa
(25 % x 19 687,50). Puretaan kertynyttä poistoeroa sen verran,
että kokonaispoistot ovat 4 921,87 euroa eli 78,13 (5 000 – 4 921,87) euroa.

Ajoneuvot

(25 000)			
	5 000	Sumu-poisto	
	20 000	Tasetilille	

Suunnitelmapoistot

5 000			
		5 000	Tulostilille

Poistoeron muutos

			78,13 Alipoisto
78,13			Tulostilille

Kertynyt poistoero

	(5 312,50)		
78,13	Alipoisto		
5 234,37	Tasetilille		

Tulostili

		5 000	Sumu-poisto
		78,13	Alipoisto

Tasetili

		20 000	Menojäännös
Kertynyt poistoero	5 234,37		

Suunnitelman mukaiset poistot on aina kirjattava tilikauden tuloksesta huolimatta. Jos yritys haluaa seuraavina vuosina parantaa tulostaan, se voi purkaa kirjanpidossa olevaa poistoeroa. Kertynyttä poistoeroa voidaan myöhemmissä tilinpäätöksissä purkaa enintään tilikaudella tehtävien suunnitelmapoistojen verran. Tulosta ei siis saa parantaa purkamalla poistoeroa enempää kuin tilikauden suunnitelman mukaiset poistot ovat. Taseessa ei myöskään saa olla negatiivista poistoeroa.

ESIMERKKI 3.20 **POISTOERON PURKAMINEN / TULOKSEN TASAUS**

Tekla Oy:llä on rakennus, jonka suunnitelmapoistoilla vähennetty menojäännös taseessa on 304 000 euroa. Rakennuksen suunnitelmapoisto on 8 000 euroa vuodessa. Taseessa on kertynyttä poistoeroa 9 088 euroa. Tilikauden tuloksesta on tulossa heikko ja poistoeroa halutaankin nyt hyödyntää tuloksentasaukseen. Yritys kirjaa suunnitelmapoiston 8 000 euroa, mutta purkaa kertynyttä poistoeroa saman verran. Tuloslaskelman kokonaispoistot ovat tämän jälkeen nolla ja kertynyttä poistoeroa taseeseen jää 1 088 euroa.

Rakennus

(304 000)		8 000	Sumu-poisto
		296 000	Tasetilille

Suunnitelmapoistot

8 000			
		8 000	Tulostilille

Kertynyt poistoero

	(9 088)		
8 000	Puretaan poistoeroa		
		1 088	Tasetilille

Poistoeron muutos

Purettu poistoeroa	8 000		
		8 000	Tulostilille

Tulostili

		8 000	Sumu-poisto
Poistoeron muutos	8 000		

Tasetili

		296 000	Menojäännös
Kertynyt poistoero	1 088		

Pysyvien vastaavien myynti

Kaluston, josta on tehty menojäännöspoistoja, myyntihinta kirjataan Kalusto-tilin vähennykseksi. Myyntitilikaudelta ei tarvitse tehdä poistoa myyntiajankohtaan saakka. Jos myyntihinta ylittää menojäännöksen, erotus kirjataan luovutusvoitoksi Liiketoiminnan muihin tuottoihin tuloslaskelmaan.

Rakennusten myyntivoitto tai -tappio lasketaan rakennuksittain. Myydystä hyödykkeestä tehdään myyntitilikaudella poisto luovutusajankohtaan saakka. Rakennuksen myyntivoitto on myyntihinnan ja suunnitelmapoistoilla vähennetyn hankintamenon erotus. Myyntivoitto esitetään tuloslaskelmassa Liiketoiminnan muissa tuotoissa. Jos myydystä rakennuksesta on tehty suunnitelman ylittäviä poistoja, puretaan kyseiseen rakennukseen liittyvä poistoero taseesta. Tuloslaskelmaan tuloutuu myyntivoiton lisäksi siis poistoeron vähennys, joka esitetään kohdassa Tilinpäätössiirrot. Jos myyntihinta on pienempi kuin suunnitelmapoistoilla vähennetty hankintameno, syntyy myyntitappiota, joka esitetään tuloslaskelmassa Liiketoiminnan muissa kuluissa.

ESIMERKKI 3.21 **RAKENNUKSEN MYYNNIN KÄSITTELY**

Alvi Oy omistaa rakennuksen, jonka poistamaton hankintameno suunnitelmapoistojen jälkeen on 700 000 euroa. Rakennukseen liittyvää kertynyttä poistoeroa on taseessa 60 000 euroa.

① Rakennus myydään 950 000 eurolla. Myyntivoitto saadaan, kun myyntihinnasta vähennetään rakennuksen suunnitelmapoistoilla vähennetty hankintameno: 950 000 – 700 000 = 250 000 euroa.

② Myytyyn rakennukseen liittyvä poistoero puretaan, jolloin tuloslaskelmaan tuloutuu myös poistoeron vähennyksenä 60 000 euroa.

Rakennus	
(700 000)	700 000 ①

Poistoeron vähennys	
	60 000 ②
60 000	Tulostilille

Kertynyt poistoero	
② 60 000	(60 000)

Rak. myyntivoitto	
	250 000 ①
250 000	Tulostilille

Pankki	
① 950 000	

Tulostili	
Poistoeron vähennys	60 000
Rakennuksen myyntivoitto	250 000

Muut aineelliset hyödykkeet

Muihin aineellisiin hyödykkeisiin voi sisältyä erityyppisiä hyödykkeitä, esimerkiksi soranottopaikat, turvesuot, kasvatettavat jalostuseläimet, työeläimet ja taide-esineet. Niille on verolainsäädännössä erilaisia poistosäännöksiä.

Pienhankinnat ja lyhytikäinen kalusto

Verotuksessa voidaan kertakuluna vähentää hankinnat, joiden todennäköinen taloudellinen käyttöikä on enintään kolme vuotta. Tällainen lyhytikäinen käyttöomaisuus, ”kolmen vuoden kalusto”, esimerkiksi matkapuhelimet, työkalut, kahvinkeittimet ja astiat, hyväksytään siis kokonaan kuluksi jo hankintavuonna.

Jos käyttöomaisuushyödykkeen hankintameno on enintään 850 euroa, hankintameno voidaan kuitenkin vähentää vuosikuluna, vaikka omaisuuden käyttöaika olisi yli kolme vuotta. Tällaisia vähennettäviä **pienhankintoja** voi samana verovuonna olla yhteensä enintään 2 500 euron arvosta.

Kirjanpitolautakunta on antanut yleisohjeen suunnitelman mukaisista poistoista (KILA 16.10.2007).

Varaukset

Verotusperusteiset varaukset

Verotusperusteisen varauksen tekemisellä pyritään vaikuttamaan verotettavaan tuloon, joten varauksen tekemisellä pitää aina olla verotukseen perustuva syy. Varauksen lisäys kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan, jolloin se pienentää tilikauden voittoa ja verotettavaa tuloa.

Verotusperusteisista varauksista tavallisin on **toimintavaraus**. Sen voi tehdä yksityinen liikkeen- tai ammatinharjoittaja tai henkilöyhtiö, jonka osakkaina on ainoastaan luonnollisia henkilöitä. Osakeyhtiö ei siten voi tehdä toimintavarausta.

Varauksen perustana ovat tilikauden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetut, ennakonpidätyksenalaiset palkat. Varaus saa olla enintään 30 % tästä summasta. Varauspohjaa ei siis määritetä suoriteperusteella. Sillä ei ole myöskään merkitystä, onko palkka kirjattu vuosikuluksi vai aktivoitu esimerkiksi oman henkilökunnan voimin rakennetun rakennuksen hankintamenoon.

Toimintavarausta voidaan käyttää tulossuunnittelun keinona. Verovelvollinen voi tehdä varauksen, kun tilikauden tulos on hyvä ja yritys joutuisi ilman varausta maksamaan paljon veroja. Varausta voidaan päinvastaisessa tapauksessa purkaa, jolloin tulos paranee.

Toimintavaraus esitetään taseessa kohdassa Tilinpäätössiirtojen kertymä / Verotusperusteiset varaukset. Toimintavarauksen muutos taas esitetään tuloslaskelmassa kohdassa Tilinpäätössiirrot / Verotusperusteisten varausten lisäys tai vähennys.

ESIMERKKI 3.22 **TOIMINTAVARAUS**

T:mi Puuha-Pete on maksanut palkkoja seuraavasti:

	Maksetut palkat	Varauksen enimmäis-määrä	Varauksen lisäys/ vähennys
1. tilikausi	52 000	15 600	+ 15 600
2. tilikausi	48 000	14 400	– 1 200
3. tilikausi	50 000	15 000	+ 600

1. tilikauden tilinpäätös

	Toimintavaraus		Varausten muutos		Tulostili		Tasetili	
Varauksen lisäys		15 600	15 600					
Tasetilille	15 600							15 600
Tulostilille				15 600	15 600			

2. tilikauden tilinpäätös

	Toimintavaraus		Varausten muutos		Tulostili		Tasetili	
		(15 600)						
Varauksen vähennys	1 200			1 200				
Tulostilille			1 200			1 200		
Tasetilille	14 400							14 400

3. tilikauden tilinpäätös

	Toimintavaraus		Varausten muutos		Tulostili		Tasetili	
		(14 400)						
Varauksen lisäys		600	600					
Tulostilille				600	600			
Tasetilille	15 000							15 000

Pakolliset varaukset

Tilinpäätöksen laatimisessa on noudatettava varovaisuuden periaatetta. Pakolliset varaukset ovat tilinpäätöksessä vähennettäviä vastaisia menoja ja menetyksiä. Pakollisia varauksia saattaa aiheutua esimerkiksi oikeudenkäyntikuluista, riidanalaisista vahingonkorvauksista, reklamaatioista tai takuukorjausmenoista. Pakollisesta varauksesta on kysymys, jos menon tai menetyksen tarkkaa rahamäärää tai toteutumisajankohtaa ei tiedetä.

Vastainen meno tai menetys on vähennettävä vuosikuluna eli pakollinen varaus on tehtävä tilikauden tuloksesta riippumatta, jos kaikki seuraavat neljä ehtoa täyttyvät:

1. Meno tai menetys kohdistuu päättyneeseen tai aikaisempaan tilikauteen.
2. Menon tai menetyksen toteutumista on tilinpäätöstä laadittaessa pidettävä varmana tai todennäköisenä.
3. Menoa tai menetystä vastaava tulo ei ole varma eikä todennäköinen.
4. Meno tai menetys perustuu lakiin tai kirjanpitovelvollisen sitoumukseen sivullista kohtaan.

Jos vastaisen menon tai menetyksen tarkka määrä ja toteutumisajankohta tunnetaan, se esitetään taseessa siirtovelkana. Tuloslaskelmassa pakollisten varausten muutosta ei esitetä erillisenä eränä. Meno tai menetys merkitään kuluksi tuloslaskelmaan luonteensa mukaisesti esimerkiksi Liiketoiminnan muihin kuluihin. Pakolliset varaukset esitetään taseessa jaettuna Eläkevarauksiksi, Verovarauksiksi ja Muiksi pakollisiksi varauksiksi. Vaikka pakolliset varaukset on kirjanpitolain mukaan edellä mainittujen ehtojen täyttyessä pakko muodostaa, ne eivät yleensä ole vähennyskelpoisia menoja verotuksessa.

ESIMERKKI 3.23 **PAKOLLINEN VARAUS**

Welmu Oy on osallisena oikeudenkäynnissä, jossa se on syytteessä valmistamiensa tuotteiden aiheuttamista vahingoista. Tulevien vahingonkorvausten määräksi arvioidaan 30 000 euroa. Yrityksen on kirjattava arvio tulevista korvauksista tilinpäätökseen pakollisena varauksena.

Vahingonkorvaukset	
30 000	

Pakollinen varaus	
	30 000

Verojen jaksottaminen tilinpäätökseen

Tilinpäätös on laadittava suoriteperusteisesti. Tilikauden aikana yritys on maksanut veroja ennakkoon ennakkoverolipun perusteella. Tilikauden päättyessä sen on itse laskettava lopullinen verojen määrä ja jaksotettava se tilinpäätöksen. Tilikaudelta maksettavaksi tuleva jäännösvero kirjataan siirtovelaksi ja veronpalautus kirjataan siirtosaamiseksi.

Henkilöyhtiöt eivät ole erillisiä verovelvollisia, joten niiden tuloslaskelmaan ei veroja kirjata lainkaan. Yksityisliikkeessä tuloslaskelmaan kirjataan ainoastaan elinkeinotoiminnasta johtuneet verot. Ks. myös s. 178.

ESIMERKKI 3.24 **VEROJEN JAKSOTTAMINEN**

Melli Oy on tilikaudella maksanut ennakkoveroja yhteensä 4 000 euroa. Kirjaukset kirjanpitoon on tehty per Tuloverot an Pankki.

Tilinpäätösluonnoksen mukaan tilikaudelle kohdistuva tuloverojen määrä on 5 000 euroa. Tilinpäätökseen kirjataan lisää veroja 1 000 euroa (5 000 – 4 000). Kirjaus kirjanpitoon tehdään viennillä per Tuloverot an Siirtovelat.

Tuloverot	
(4 000)	
1 000	

Siirtovelat	
	1 000

Tilinpäätös

Tilinpäätös on laadittava suoriteperiaatteella, epäolennaisiksi katsottavat erät saa kuitenkin jättää maksuperusteisiksi.

Tilinpäätöstä varten pyydetään pankista lainojen saldovahvistukset ja tiedot siirtyvistä koroista. Tilinpäätöspäivänä tehdään inventaari, jotta pystytään laskemaan varaston muutos ja kirjaamaan se kirjanpitoon. Palkanlaskennan tietoja tarvitaan lomapalkkavelkojen laskemista ja kirjaamista varten.

Tilinpäätöstä laadittaessa asetetaan usein tavoitteeksi tulos, johon pyritään tilinpäätöksen yhteydessä tehtävillä ratkaisuilla (tavoitetulos). Tilikauden tulokseen voidaan vaikuttaa mm. yli- tai alipoistojen kirjaamisella tai varausten muodostamisella tai purkamisella. Viimeiseksi lasketaan yrityksen verotettava tulo sekä siitä aiheutuvat verot ja jaksotetaan ne.

Pienen yrityksen tilinpäätös

Muistilista

- ✔ selvittelytilin selvittely ja tyhjentäminen
- ✔ varaston muutoksen laskeminen ja kirjaaminen
- ✔ siirtovelat
- ✔ siirtosaamiset
- ✔ puhelinedun alv-oikaisu, ellei sitä ole tehty kuukausittain
- ✔ vanhojen jaksotusten purku
- ✔ alv-velkatilin täsmäytys: kirjanpito > < verotiliote
- ✔ myyntisaamisten ja ostovelkojen täsmäytys: kirjanpito > < reskontra
- ✔ mahdolliset luottotappiokirjaukset
- ✔ pankkitilien täsmäytys: kirjanpito > < pankin tiliote
- ✔ luotollisen pankkitilin miinussaldo velaksi
- ✔ lainatilien täsmäytys: kirjanpito > < pankin saldovahvistus
- ✔ pitkäaikaisten lainojen lyhennyserien siirto lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan
- ✔ korkojaksotukset
- ✔ sotu- ja ennakonpidätysvelkojen täsmäytys: kirjanpito > < verotiliote
- ✔ työntekijöiden jäsenmaksuvelkojen ja palkkaennakkotilin täsmäytys palkkakirjanpitoon
- ✔ TyEL-jaksotus
- ✔ lomapalkkavelat
- ✔ suunnitelmapoistot ja mahdolliset ylipoistot
- ✔ mahdolliset varaukset
- ✔ kaikkien taseen tilien käyminen läpi: tilien sisältö on tiedettävä ja tase-erittelyt on laadittava
- ✔ verotettavan tulon laskeminen
- ✔ verojen jaksotus ja kirjaaminen

Konserni

Konsernilla tarkoitetaan kahden tai useamman juridisesti itsenäisen yrityksen muodostamaa kokonaisuutta, jossa yhdellä yrityksellä eli **emoyrityksellä** on määräysvalta muissa konserniin kuuluvissa yrityksissä eli **tytäryrityksissä**. Emoyritys tytäryrityksineen muodostaa näin konsernin.

Määräysvalta voi syntyä suoraan siten, että emoyrityksellä on
- enemmän kuin puolet toisen yhtiön osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai
- oikeus nimittää tai erottaa toisen yrityksen hallituksen jäsenten enemmistö.

Konsernisuhde syntyy myös silloin, kun emoyrityksellä yhdessä yhden tai useamman tytäryrityksensä kanssa tai tytäryrityksellä yksin tai yhdessä muiden tytäryritysten kanssa on määräysvalta toisessa yrityksessä.

Konsernitilinpäätöksessä on esitettävä konsernin tulos ja taloudellinen asema siten kuin konserniyritykset olisivat yksi kirjanpitovelvollinen. Konserniyritysten välisiin toimiin perustuvien konsernin sisäisten erien vaikutus eliminoidaan. Konsernituloslaskelmaa laadittaessa on vähennettävä konsernin sisäiset tuotot ja kulut sekä sisäinen voitonjako. Konsernitasetta laadittaessa taas on vähennettävä konserniyritysten keskinäiset saamiset ja velat. Pienkonsernit voivat jättää konsernitilinpäätöksen laatimatta.

Seuraavassa on muutamia esimerkkejä konsernisuhteen syntymisestä.

a) Konserni, jossa emoyhtiöllä on välitön määräysvalta tytäryhtiössä.

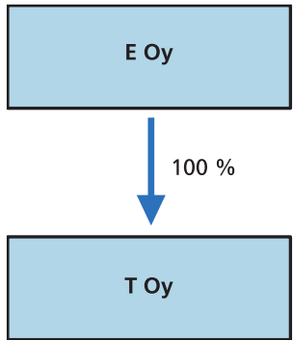

b) Konserni, jossa emoyhtiöllä on välitön määräysvalta yhteen tytäryhtiöön ja välillinen määräysvalta toiseen tytäryhtiöön.

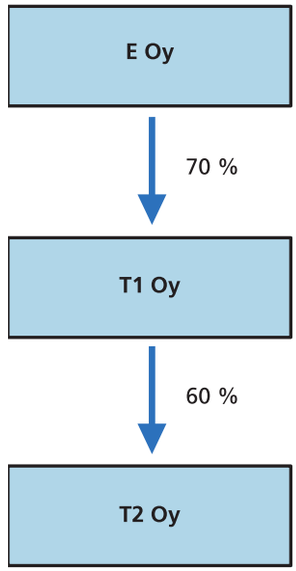

c) Emoyhtiöllä on välitön määräysvalta tytäryhtiössä T1 sekä osittain välitön, osittain välillinen määräysvalta tytäryhtiössä T2.

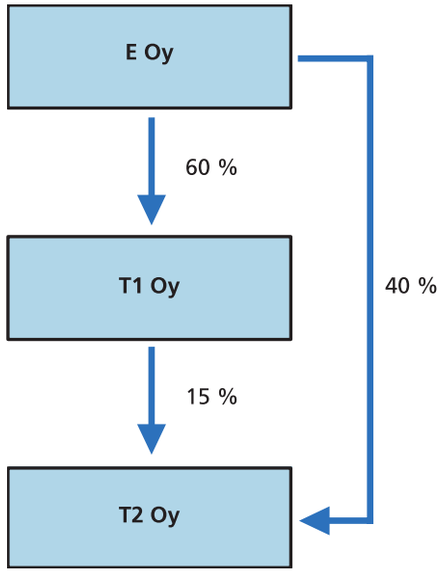

Yllä olevan kuvan tapauksessa emoyhtiö hallitsee 40 % suoraan oman omistuksensa perusteella ja 15 % T1 Oy:n kautta. Siten emoyhtiö käyttää T2 Oy:n yhtiökokouksessa suoraan ja T1 Oy:n välityksellä valtaa, joka vastaa 55 % T2 Oy:n osakepääomasta.

IFRS-tilinpäätös

Yritysten kansainvälistyminen on synnyttänyt tarpeen esittää yritysten tilinpäätökset eri maissa mahdollisimman vertailukelpoisesti. IAS/IFRS-normiston **(IFRS = International Financial Reporting Standards)** lähtökohtana on esittää tilinpäätösinformaatio siten, että se palvelee sijoittajia mahdollisimman hyvin. IAS/IFRS-standardien pakollinen soveltaminen rajataan Suomessa vain pörssiyhtiöiden konsernitilinpäätöksiin tai yksittäistilinpäätöksiin, jos yhtiö ei muodosta konsernia.

IAS/IFRS koostuu normeista ja standardeista sekä niiden tulkinnoista, ja se sisältää enemmän sitovaa yksityiskohtaista säätelyä kuin suomalaiset tilinpäätöksen laatimisperiaatteet. IFRS-tilinpäätöksessä taseen merkitys korostuu. Liitetiedot ovat keskeinen osa IFRS-tilinpäätösraportointia, ja niissä on esitettävä paljon enemmän tietoa kuin Suomen kirjanpitolainsäädäntö (FAS) edellyttää. Tilinpäätöstä voidaan kutsua IFRS-tilinpäätökseksi vain, jos se täyttää kaikkien standardien ja tulkintojen vaatimukset.

Leasing

3.1 Teuvon Kioski maksaa kassakoneen leasingvuokran 96,72 euroa (78 + 18,72 alv) ajalta 1.4.–30.6. Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.

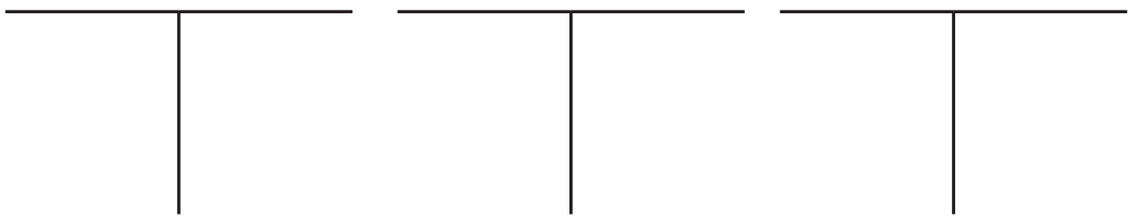

Arvonkorotukset

3.2 a) Alvi Oy:llä on tontti, jonka alkuperäinen hankintahinta on ollut 60 000 euroa. Tontin arvoa on korotettu 120 000 eurolla viisi vuotta sitten. Kiinteistöjen hintojen yleisen alenemisen vuoksi tontin käypä arvo on enää 140 000 euroa.

Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.

b) Alvi Oy myy edellä mainitun tontin myöhemmin 150 000 eurolla. Mahdollinen myyntivoitto kirjataan tilille Käyttöomaisuuden myyntivoitot, joka on tuloslaskelmassa Liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Luottotappiot

3.3

6.8. Melli Oy lähettää Mässy Oy:lle tavaraa ja laskun 2 280 euroa (2 000 + 280 alv).
14.10. Mässy Oy on jättänyt konkurssianomuksen. Saaminen päätetään kirjata luottotappioksi.

Tee kirjaukset Melli Oy:n kirjanpitoon.

3.4

2.4. Virsu Oy myy tavaraa l.m. 372 eurolla (300 + 72 alv) Veijo Varikselle.
31.12. Saatavaa on yritetty turhaan periä Varikselta. Varikselle lähetetty posti ei mene perille eikä hänen olinpaikastaan ole tietoa. Tilinpäätöstä laadittaessa saaminen päätetään poistaa kirjanpidosta.

Tee Virsu Oy:n kirjanpitoon tarvittavat kirjaukset.

3.5

23.1. Alvi Oy myy tavaraa Welmu Oy:lle 2 480 eurolla (2 000 + 480 alv).
5.8. Alvi Oy siirtää saamisen tilille Epävarmat saamiset, sillä laskusta ei ole toistuvista perimisyrityksistä huolimatta saatu suoritusta.
12.9. Welmu Oy:ltä saadaan 620 euron osasuoritus laskusta.
2.12. Welmu Oy on asetettu konkurssiin eikä laskun loppuosaa pesänhoitajan mukaan tulla saamaan.

Tee tarvittavat kirjaukset Alvi Oy:n kirjanpitoon.

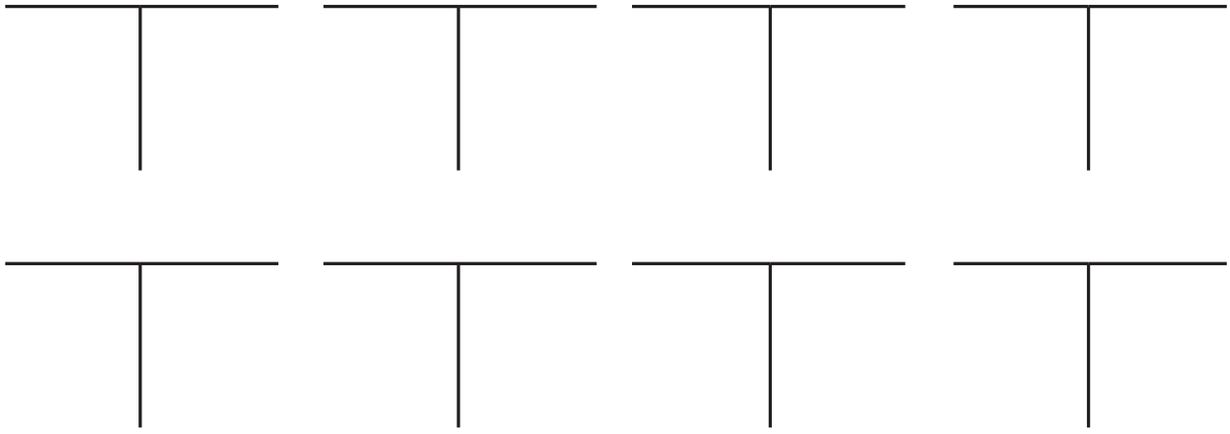

3.6 Kirjaa seuraavat Virsu Oy:n liiketapahtumat tiliristikoille.

4.7. Myydään töppösiä Tossu Oy:lle ja lähetetään siitä lasku 372 euroa (300 + 72 alv).
6.8. Lähetetään Tossu Oy:lle huomautus maksamattomasta laskusta.
10.8. Tossu Oy:ltä saapuu suoritus 124 euroa, jonka työssäoppimisjaksolla oleva, kirjanpitoa harjoitteleva merkonomiopiskelija kirjaa erehdyksessä uudelleen myynniksi.
15.8. Virsu Oy:n varsinainen kirjanpitäjä oikaisee virheellisen kirjauksen palattuaan lomalta.
31.12. Tossu Oy on asetettu konkurssiin, eikä sieltä ole enää odotettavissa suorituksia. Virsu Oy kirjaa siis lopun saatavasta luottotappioksi.

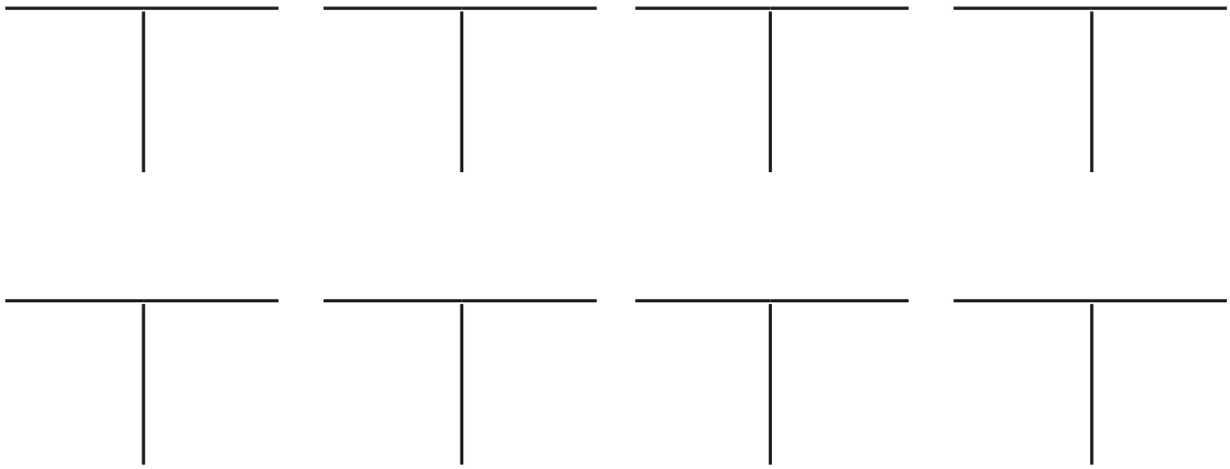

Ulkomaanrahan määräiset erät

3.7 Tekla Oy:llä on tilinpäätöspäivänä 12 000 USD:n myyntisaaminen. Laskun kirjaamispäivän kurssi oli 1 EUR = 1,2663 USD. Tilinpäätöspäivän kurssi on 1 EUR = 1,2864 USD.
Kirjaa kurssiero tilinpäätökseen.

3.8 Mihin tuloslaskelmassa seuraavat kurssierot kirjataan?

a) Myyntisaamisista aiheutunut _____

b) Ostoveloista aiheutunut. _____

c) Rahoituksesta aiheutunut _____

3.9 Selvitä, mihin kurssiin muutetaan kirjanpitoa varten

a) valuuttamääräiset ostolaskut _____

b) valuuttamääräiset myyntilaskut _____

Siirtyvät erät

3.10 Mitä KILA on lausunut Siirtovelkojen ja Muiden velkojen erosta? Ks. KILA 1999/1561.

_____

_____

_____

_____

3.11 Maksetaan vakuutusmaksua 800 euroa ajalta 1.9.x1–31.8.x2. Kuinka suuri osa vakuutusmaksusta kohdistuu päättyvään tilikauteen ja kuinka suuri osa seuraavaan?

_____

_____

3.12 Mäki Oy:n tilikausi on vuosi. Tilikaudella on maksettu vahinkovakuutusmaksua 1 200 euroa ajalta 1.8.x1–31.7.x2. Maksu on kirjattu kokonaisuudessaan vakuutuskulujen tilille.

Tee tarvittava jaksotus tilinpäätökseen ja päätä tilit.

Vakuutuskulut	Siirtosaamiset	Tulostili	Tasetili
(1 200)			

Tee tarvittavat kirjaukset seuraavan tilikauden kirjanpitoon.

	Siirtosaamiset	Tulostili	Tasetili

3.13 Mäki Oy:n pankilta saaman ilmoituksen mukaan sen lainasta on kertynyt tilinpäätöspäivään 31.12. mennessä tilikaudelle kuuluvaa, maksamatonta korkoa 560 euroa ajalta 1.11.–31.12.x2. Kirjaa tilikaudelle kuuluva korko tilinpäätökseen ja päätä tilit.

Korkokulut	Siirtovelat	Tulostili	Tasetili

Tee tarvittavat kirjaukset seuraavan tilikauden kirjanpitoon, kun Mäki Oy maksaa 31.1. pankille lainan lyhennyksen ja ajalta 1.11.x1–31.1.x2 kertynyttä korkoa 840 euroa.

3.14 Alvi Oy maksoi tilikaudella 420 euroa yritysvakuutusmaksua ajalta 1.10.x1–30.9.x2. Summa sisältyy vakuutusmaksujen tilin saldoon. Pankin antaman ilmoituksen mukaan tilikaudelle kuuluvat kertyneet ja maksamattomat korot ovat 540 euroa. Vuokralaisen etukäteen maksama vuokra tammikuulta, 250 euroa, on kirjattu vuokratuottoihin.

Kirjaa tarvittavat jaksotukset ja päätä tilit.

Vakuutuskulut	Korkokulut	Vuokratuotot	Siirtosaamiset
(960)	(1 240)	(3 250)	

Siirtovelat	Tulostili	Tasetili

Seuraavalla tilikaudella:

Pura jaksotukset Siirtovelat- ja Siirtosaamiset-tileiltä.
Maksetaan pankille 610 euroa korkoa. Siitä 540 euroa on edellisellä tilikaudella kertynyttä korkoa.

Siirtosaamiset	Siirtovelat	Vakuutuskulut	Vuokratuotot

Pankki	Korkokulut

3.15 Tee tarvittavat kirjaukset Heikin Herkku Ky:n tilinpäätökseen.

a) Myymälätilan joulukuun vuokra 1 500 euroa on vielä maksamatta.

b) TyEL-vakuutusmaksua joudutaan maksettujen palkkojen perusteella maksamaan 660 euroa lisää.

c) Vakuutusmaksu 2 400 euroa, jonka vakuutuskausi on 1.12.x1–30.11.x2, on kirjattu kokonaan vakuutuskulujen tilille.

d) Vuokralaiselta on saatu etukäteen tammikuun vuokra 100 euroa varastotilasta. Vuokra on kirjattu vuokratuottoihin.

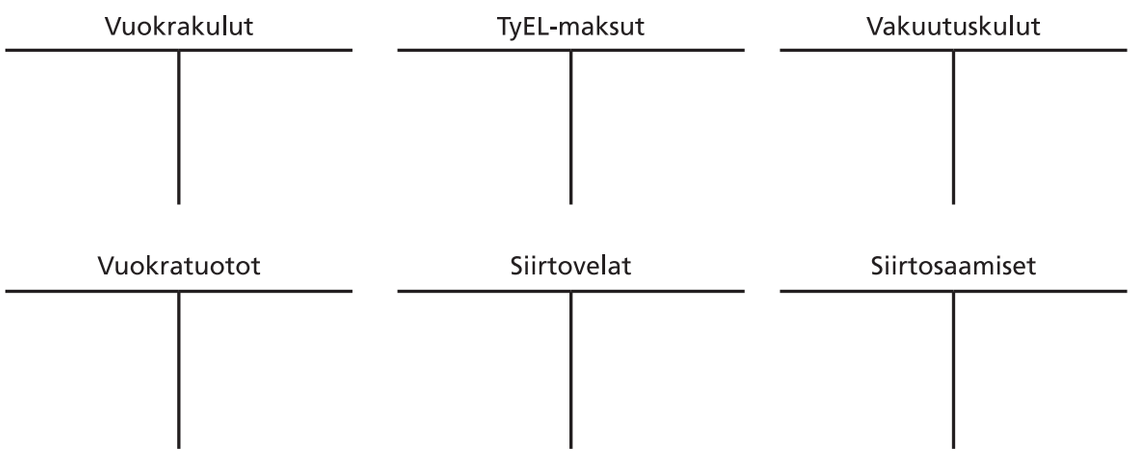

Seuraavalla tilikaudella:

Merkitse alkusaldot Siirtovelat- ja Siirtosaamiset-tileille.

a) Maksetaan myymälätilan vuokra joulukuulta 1 500 euroa.
b) Maksetaan TyEL-tasoitusmaksu 660 euroa edelliseltä tilikaudelta
c) Puretaan edellisen tilinpäätöksen vakuutusmaksujaksotus.
d) Puretaan edellisen tilinpäätöksen vuokrajaksotus.

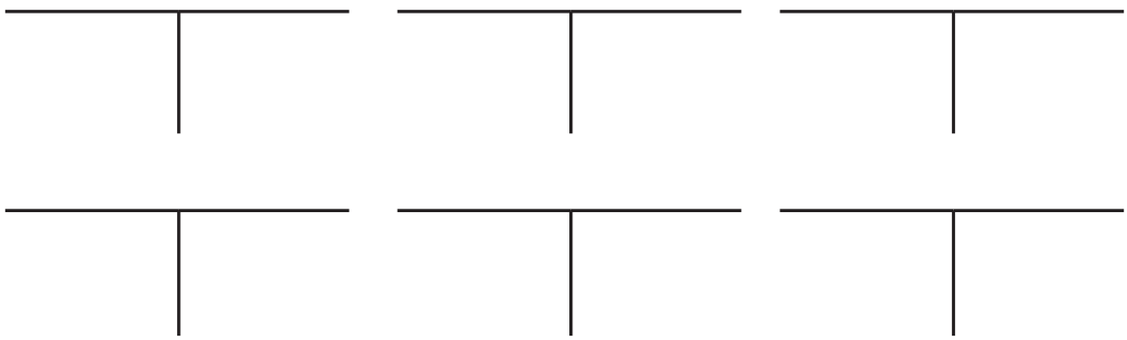

3.16 Alvi Oy on maksanut TyEL-ennakkomaksuja tilikaudella 6 900 euroa.
Työntekijöiden palkasta on pidätetty TyEL-maksuja 1 600 euroa.
Tilikaudella maksettujen palkkojen määrä on 32 000 euroa.
Työnantajalta perittävä maksu on 23 % palkoista, työntekijän osuus tästä on 5 %.

Päätä työntekijöiltä pidätetty osuus TyEL-maksujen tilille ja tee tarvittava jaksotus.

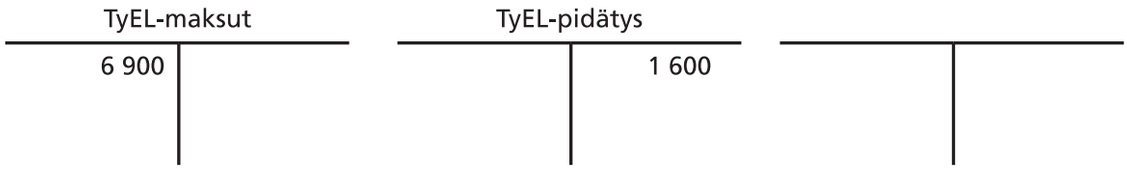

3.17 Laske lomapalkkavelat Melli Oy:n tilinpäätöstä 31.12.x2 varten.

	Kuukausi-palkka euroa/kk	Loma-oikeus pvää/kk	Työssä-oloaika kk
Arttu Aho	2 800	2,5	9
Miisa Mäki	3 100	2,5	9
Netta Niemi	2 200	2	9
Sirkku Saari	2 700	2,5	9

3.18 Laske Alvi Oy:lle lomapalkkavelan muutos:

	31.12.20x2	31.12.20x1	Muutos
Lomapalkat	18 000	15 000	
Lomarahat 50 % edellisestä		7 500	
Yhteensä		22 500	
TyEL 18 %		4 050	
Sotu-, tyött.-, tapat.- ja ryheva-maksut 5 %		1 125	
Lomapalkkavelka taseessa 31.12.20x2		27 675	

Vaihto-omaisuus tilinpäätöksessä

3.19 Millä nimikkeellä tuotannollinen yritys esittää raaka-ainevarastonsa taseessa?

3.20 Mihin euromäärään tuote XYZ arvostetaan tilinpäätöksessä?

Tuote on vahingoittunut varastossa, ja siitä on seuraavat tiedot:

- hankintahinta (ilman alv:a) 200,00
- hankintahinta (sis. alv) 248,00
- jälleenhankintahinta tilinpäätöspäivänä (ilman alv:a) 190,00
- jälleenhankintahinta tilinpäätöspäivänä (sis. alv) 235,60
- todennäköinen myyntihinta (ilman alv:a) 160,00
- todennäköinen myyntihinta (sis. alv) 198,40

3.21 Yritys myy tuotetta Z, josta tiedetään seuraavaa:

1.1.	varastossa ollut	40 kpl	10 €
14.3.	tullut tavaraa	80 kpl	12 €
22.6.	tullut tavaraa	40 kpl	12 €
2.10.	tullut tavaraa	30 kpl	11 €
14.12.	tullut tavaraa	50 kpl	13 €

Tilikauden päättyessä tuotetta Z on varastossa 110 kpl.
Mikä on tuote Z:n loppuvaraston hankintameno?

3.22 Melli Oy:n makeisvaraston arvo 31.12.x1 oli 26 904 euroa (sis. alv).
Varaston arvo tilinpäätöksessä 31.12.x2 on 27 816 euroa (sis. alv).
Laske ja kirjaa varaston muutos tilinpäätökseen.

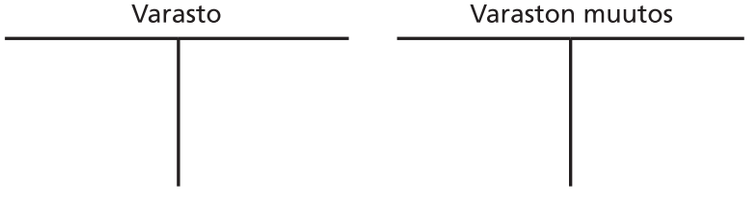

3.23 Mitä tarkoittaa alimman arvon periaate?

3.24 Mitä tarkoitetaan LIFO-periaatteella?

3.25 Smartcasual Ky myy muotivaatteita naisille.
Tilinpäätöspäivänä sen varastossa on seuraavia tuotteita:

Tuote	Määrä (kpl)	Hankintahinta (euroa /+ alv/kpl)	Yhteensä (euroa)
Hame	67	40	2 680
Jakku	42	60	2 520
Iltapuku	27	120	3 240
Pusero	52	50	2 600
Huivi	22	35	770

Varastossa olevat hameet ovat menneet pois muodista ja ne joudutaan myymään asiakkaille alennusmyynnissä hintaan 35 euroa (+ alv/kpl).

Myymälässä tapahtui pieni vesivahinko, jonka seurauksena jakut kastuivat osittain. Ne myydään asiakkaille hintaan 50 euroa (+ alv/kpl).

Laske varaston arvo tilinpäätöspäivänä.

Ennakkomaksut

3.26 Missä taseen kohdassa esitetään tontista maksettu ennakkomaksu?

_____

3.27 Divaani Oy valmistaa sohvia. Mihin yritys kirjaa tai missä se esittää seuraavat asiat:

a) varastossa olevan puutavaran sekä verhoilukankaat

_____

b) puuvalmiit sohvat, jotka ovat vielä ilman verhoilua

_____

c) varastossa olevat valmiit sohvat

_____

d) tilatut raaka-aineet, joista on maksettu ennakkoa?

_____

Suunnitelmapoistot

3.28 Laske seuraavaan taulukkoon EVL:n sallimat enimmäispoistot eri hyödykkeistä.

	Hankinta-hinta (euroa)	EVL-poisto-prosentti	Poisto (euroa)	EVL-meno-jäännös (euroa)
Tontti	65 000			
Myymälärakennus	520 000			
Toimistorakennus	260 000			
Kasvihuone	42 000			
Ajoneuvot	68 000			
Myymäläkalusto	140 000			

3.29 Divaani Oy hankkii uusia uusia koneita 20 000 eurolla. Koneiden poistosuunnitelmaksi päätetään 25 %:n menojäännöspoisto.

Laske ja kirjaa poistot seuraavan kolmen vuoden tilinpäätöksiin.

1. vuosi

Kalusto	Kaluston sumu-poisto	Tulostili	Tasetili

2. vuosi

Kalusto	Kaluston sumu-poisto	Tulostili	Tasetili

3. vuosi

Kalusto	Kaluston sumu-poisto	Tulostili	Tasetili

3.30 Melli Oy:n Kalusto-tilin menojäännös tilikauden alkaessa on 22 600 euroa.
Tilikauden aikana yrityksellä on ollut muun muassa seuraavanlaisia liiketapahtumia:

6.2. Hankitaan uusia konttorikalusteita l.m. 7 440 eurolla (6 000 + 1 440 alv).
10.2. Maksetaan konttorikalusteiden toimittamisesta johtunut rahti 248 euroa (200 + 48 alv).
18.2. Maksetaan konttorikalustelasku. Vähennetään käteisalennusta 2 %.
25.5. Ostetaan pankkikortilla henkilökunnan taukotiloihin uusi kahvinkeitin 124 euroa (100 + 24 alv).
16.12. Hankitaan uusi pakettiauto, joka maksaa 39 680 euroa (32 000 + 7 680 alv). Annetaan vaihdossa vanha auto, josta autoliike hyvittää 11 160 euroa (9 000 + 2 160 alv). Erotus maksetaan pankista.

Kirjaa liiketapahtumat kirjanpitoon. Kirjaa kalustosta tilinpäätökseen 25 %:n menojäännöspoisto ja päätä Kalusto- ja Kaluston sumupoisto -tilit.

Kalusto

(22 600)

Hank. alv-saamiset

Ostovelat

3. vuoden kalusto

Pankki

(37 000)

Kaluston sumu-poistot

Myynnin alv-velka

Tulostili

Tasetili

3.31 Heikin Herkku Ky hankkii uuden myymälärakennuksen. Rakennuksen hankintahinta on 600 000 euroa. Poistosuunnitelman mukaan rakennus poistetaan 30 vuodessa.

Sumu-menojäännös: _____

Suunnitelmapoisto: _____

EVL-menojäännös: _____

EVL-enimmäispoisto: _____

Ylipoisto/alipoisto: _____

Kokonaispoistot: _____

1. tilinpäätös

Yhtiön toiminta on ollut erittäin kannattavaa ja se haluaa tehdä verotuksessa mahdollisimman suuret poistot.

Myymälärakennus	Rakennuksen sumu-poistot	Poistoeron muutos
(600 000)		

Kertynyt poistoero	Tulostili	Tasetili

2. tilinpäätös

Yhtiön toiminta on edelleen jatkunut kannattavana. Kokonaispoistot halutaan tehdä niin suurina kuin ne verotuksessa hyväksytään.

Sumu-menojäännös: _____

Suunnitelmapoisto: _____

EVL-menojäännös: _____

EVL-enimmäispoisto: _____

Ylipoisto/alipoisto: _____

Kokonaispoistot: _____

Myymälärakennus	Rakennuksen sumu-poistot	Poistoeron muutos

Kertynyt poistoero	Tulostili	Tasetili

3. tilinpäätös
Kolmantena vuonna kokonaispoistot halutaankin heikon tuloksen vuoksi tehdä mahdollisimman pieninä.

Sumu-menojäännös: _____

Suunnitelmapoisto: _____

EVL-menojäännös: _____

EVL-enimmäispoisto: _____

Ylipoisto/alipoisto: _____

Kokonaispoistot: _____

Myymälärakennus	Rakennuksen sumu-poistot	Poistoeron muutos

Kertynyt poistoero	Tulostili	Tasetili

3.32

a) Divaani Oy:llä on teollisuusrakennus, jonka alkuperäinen hankintahinta oli 800 000 euroa. Rakennuksesta on tähän mennessä tehty suunnitelman mukaisia poistoja 120 000 euroa. Rakennukseen liittyvää, kertynyttä poistoeroa on 36 000 euroa. Suunnitelmapoisto on 40 000 euroa. Yritys haluaa tehdä verotuksessa mahdollisimman suuret poistot.

Sumu-menojäännös: _____

Suunnitelmapoisto: _____

EVL-menojäännös: _____

EVL-enimmäispoisto: _____

Ylipoisto/alipoisto: _____

Kokonaispoistot: _____

Teollisuusrakennus	Rakennuksen sumu-poistot	Poistoeron muutos

Kertynyt poistoero	Tulostili	Tasetili

b) Seuraavana vuonna yritys tekee jälleen verotuksessa mahdollisimman suuret poistot.

Sumu-menojäännös: _____

Suunnitelmapoisto: _____

EVL-menojäännös: _____

EVL-enimmäispoisto: _____

Ylipoisto/alipoisto: _____

Kokonaispoistot: _____

Teollisuusrakennus	Rakennuksen sumu-poistot	Poistoeron muutos

Kertynyt poistoero	Tulostili	Tasetili

c) Yritys haluaa jälleen seuraavana vuonna tehdä mahdollisimman suuret poistot verotuksessa.

Sumu-menojäännös: _____

Suunnitelmapoisto: _____

EVL-menojäännös: _____

EVL-enimmäispoisto: _____

Ylipoisto/alipoisto: _____

Kokonaispoistot: _____

Teollisuusrakennus	Rakennuksen sumu-poistot	Poistoeron muutos

Kertynyt poistoero	Tulostili	Tasetili

3.33 Mäki Oy hankkii teollisuusrakennuksen 400 000 eurolla. Rakennukselle laaditaan poistosuunnitelma 20 vuodeksi. Täydennä taulukko.

Tilin-päätös	Sumu-poisto	Sumumeno-jäännös	EVL-poisto	EVL-meno-jäännös	Yli-/ alipoisto	Kertynyt poistoero
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						

3.34 Perälän Putki Oy:n Kalusto-tilin saldo tilinpäätöspäivänä on 38 400 euroa. Kertynyt poistoero -tilillä on kalustoon liittyvää poistoeroa 4 200 euroa. Kaluston sumu-poisto on 5 600 euroa. Tilikaudelta on tulossa heikko tulos, joten poistoeroa päätetään purkaa tilinpäätöksessä.

Tee tarvittavat kirjaukset ja päätä tilit Tulos- ja Tasetileille.

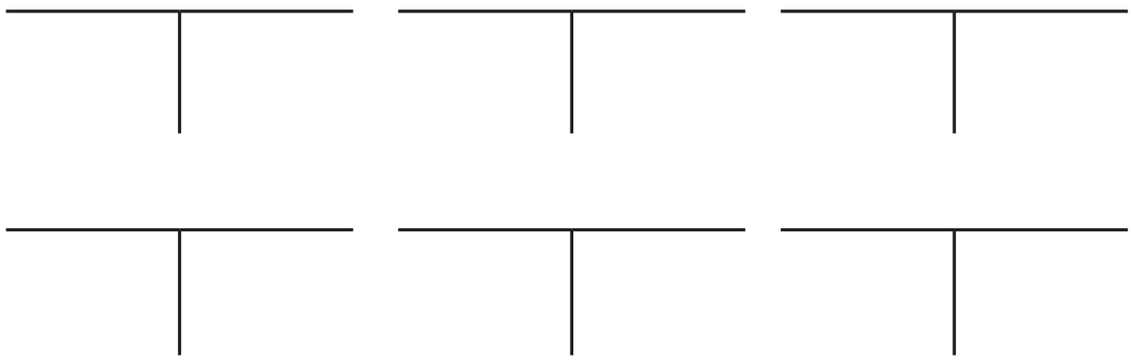

Kuinka suuret kaluston kokonaispoistot tilinpäätöksessä ovat?

_____

3.35 Piironki Oy:n Kalusto-tilin saldo tilinpäätöspäivänä on 63 800 euroa. Kertynyt poistoero -tilillä on kalustoon liittyvää poistoeroa 8 600 euroa. Kaluston sumu-poisto on 6 300 euroa. Tilikaudelta on tulossa heikko tulos, joten poistoeroa päätetään purkaa tilinpäätöksessä.

Tee tarvittavat kirjaukset ja päätä tilit Tulos- ja Tasetileille.

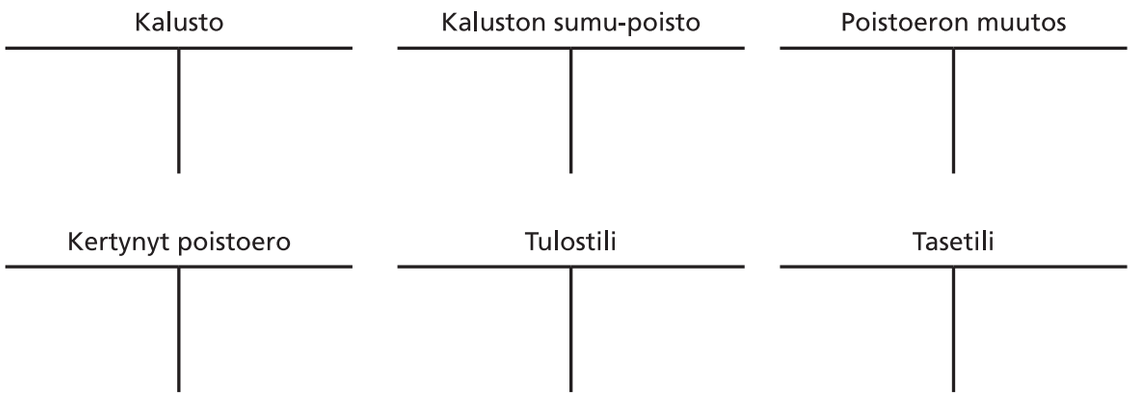

Kuinka suuri kaluston EVL-menojäännös oli tilikauden alkaessa?
Kuinka suuri kaluston EVL-menojäännös on tilikauden päättyessä?

3.36 Virsu Oy myy omistamansa teollisuusrakennuksen. Rakennuksen alkuperäinen hankintahinta oli 500 000 euroa ja siitä on tehty tähän mennessä suunnitelman-mukaisia poistoja 150 000 euroa. Taseessa on myytyyn rakennukseen liittyvää kertynyttä poistoeroa 40 000 euroa. Rakennuksesta saadaan myytäessä 400 000 euroa.

Tee myyntiin liittyvät kirjaukset kirjanpitoon.

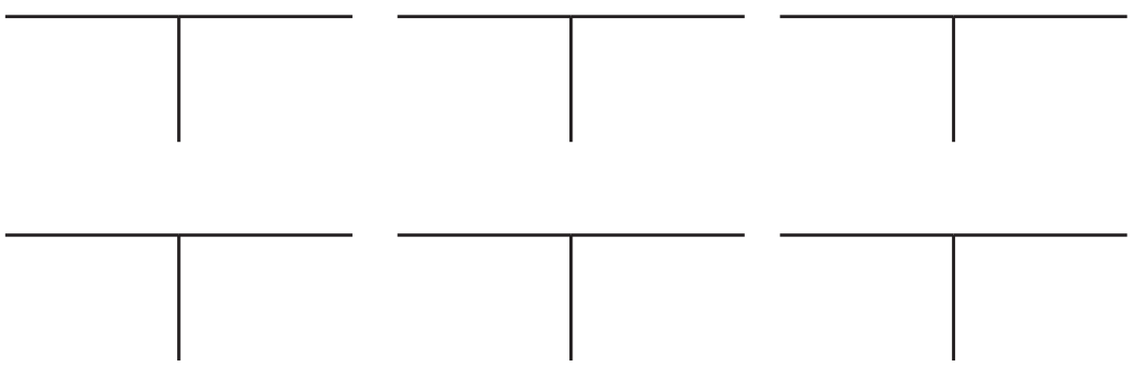

3.37 Minkälaisen lausunnon KILA on 26.5.2009/1838 antanut pysyviin vastaaviin kuuluvan vähäarvoisen irtaimen omaisuuden poistoista?

Varaukset

3.38 Laske Heikin Herkku Ky:lle toimintavarauksen enimmäismäärä viideltä tilikaudelta.

	Tilikauden aikana maksetut ennakonpidätyksenalaiset palkat (euroa)	Toimintavarauksen maksimimäärä (euroa)	Varauksen lisäys/vähennys (euroa)
1. tilinpäätös	120 000		
2. tilinpäätös	100 000		
3. tilinpäätös	130 000		
4. tilinpäätös	130 000		
5. tilinpäätös	140 000		

3.39 Tee tarvittavat toimintavaraukseen liittyvät kirjaukset tilinpäätökseen.

1. tilinpäätös
Tilinpäätöstä edeltäneiden 12 kuukauden aikana Kanelia Ky on maksanut ennakonpidätyksenalaisia palkkoja yhteensä 110 000 euroa. Koska kyseessä on yrityksen ensimmäinen tilikausi, taseessa ei ole aikaisempaa varausta. Toimintavaraus tehdään enimmäismääräisenä.

2. tilinpäätös
Tilinpäätöstä edeltäneiden 12 kuukauden aikana Kanelia Ky on maksanut ennakonpidätyksenalaisia palkkoja yhteensä 130 000 euroa.
Toimintavaraus halutaan tehdä enimmäismääräisenä.

3. tilinpäätös
Tilinpäätöstä edeltäneiden 12 kuukauden aikana Kanelia Ky on maksanut ennakonpidätyksenalaisia palkkoja yhteensä 120 000 euroa.
Toimintavaraus halutaan jälleen tehdä enimmäismääräisenä.

4. tilinpäätös
Tilinpäätöstä edeltäneiden 12 kuukauden aikana Kanelia Ky on maksanut ennakonpidätyksenalaisia palkkoja yhteensä 140 000 euroa.
Tulos näyttää muodostuvan tappiolliseksi, mutta tilinpäätöksessä pyritään kuitenkin kaikin käytettävissä olevin keinoin näyttämään mahdollisimman hyvää tulosta.

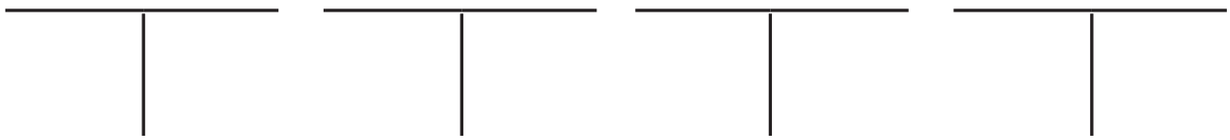

3.40 Mikä vaikutus yrityksen tulokseen on sillä, että

a) varaus kasvaa _____

b) varaus pienenee? _____

3.41 Osa Virsu Oy:n töppöstoimituksista on myöhästynyt tehtaalla olleiden tuotantovaikeuksien vuoksi. Asiakasyritys Kenkätukku Oy vaatii sopimuksen perusteella 8 000 euron korvausta myöhästymisestä. Maksettavaksi tulevan korvauksen määräksi arvioidaan 6 000 euroa.

Aiheuttaako tämä kirjauksia tilinpäätökseen?

_____

_____

3.42 a) Manninen Oy on rakennusalan yritys. Urakkasopimuksen mukaan yrityksellä on velvollisuus korjata asiakkaan takuuajan kuluessa havaitsemat virheet ja puutteet. Takuuaika on vuosi. Manninen Oy arvioi takuukorjauksista aiheutuvan seuraavalla tilikaudella yhteensä 12 000 euron kulut. Takuukorjaustyöt se ostaa aliurakoitsijalta.

Tee tarvittavat kirjaukset tilinpäätökseen ja päätä tilit.

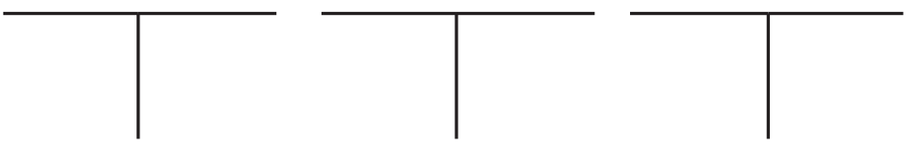

b) Seuraavalla tilikaudella takuukorjauksia teetetään alihankintana. Lopullinen lasku niistä on 14 000 euroa.

Kirjaa laskun suoritus kirjanpitoon.

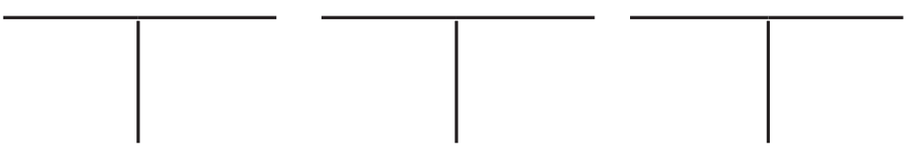

3.43 Säästöpuoti Ky:llä on myymälärakennus, jonka menojäännös taseessa on 2 100 000 euroa. Rakennukseen liittyvää kertynyttä ylipoistoa on 350 000 euroa. Rakennuksen suunnitelman mukainen poisto on 100 000 euroa/vuosi. Yrityksen taseessa on myös toimintavarausta edelliseltä tilikaudelta 32 000 euroa. Päättyneen tilikauden palkat olivat 150 000 euroa. Tilikaudelta on tulossa heikko tulos.

Mitä voisit tehdä? Tee tarvittavat kirjaukset tiliristikoille.

Myymälärakennus	Rakennuksen sumu-poistot	Kertynyt poistoero	Poistoeron muutos

Varausten muutos	Toimintavaraus	Tulostili	Tasetili

Verojen jaksottaminen

3.44 Osakeyhtiön verotettava tulo on 27 200 euroa. Ennakkoveroja on tilikaudella maksettu 6 000 euroa.

Laske lopullinen verojen määrä ja jaksota verot tilinpäätökseen.

Tuloverot	
(6 000)	

3.45 Osakeyhtiön verotettava tulo on 33 400 euroa. Ennakkoveroja on tilikaudella maksettu 9 000 euroa.

Laske lopullinen verojen määrä ja jaksota verot tilinpäätökseen.

Tuloverot	
(9 000)	

3.46 Yhdistä oikeat asiat:

1. Palautuneet luottotappiot	Poistoeron lisäys tuloslaskelmassa
2. Vaihto-omaisuus	Erääntyy seuraavan vuoden aikana
3. FIFO-periaate	Voi olla enintään 2 500 euron edestä
4. Pienhankinnat	Kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin
5. Toimintavaraus	Pörssiyhtiöt laativat
6. Lyhytaikainen velka	Koneiden ja laitteiden pitkäaikainen vuokraus
7. IFRS-tilinpäätös	Osakeyhtiö ei voi tehdä
8. Leasing	Emoyritys tytäryrityksineen
9. Ylipoisto	Ensin tulleet tavarat myydään ensin
10. Konserni	Valmistusyrityksessä raaka-aineet

4 Tilinpäätösasiakirjat ja tilintarkastus

Tilinpäätöksen laadinnasta säädetään kirjanpitolaissa (KPL). Kirjanpitoasetuksessa (KPA) sekä Asetuksessa pien- ja mikroyritysten tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista (PMA) on tarkempia tilinpäätöksen laatimiseen liittyviä määräyksiä. Kirjanpitovelvolliset jaetaan kirjanpitolain mukaan koon perusteella pienyrityksiin, mikroyrityksiin ja suuryrityksiin. Yritystermillä tarkoitetaan myös yhdistyksiä, säätiöitä sekä asunto-osakeyhtiöitä. Yrityksen kokoluokka vaikuttaa siihen, minkälainen tilinpäätös sen on laadittava.

Pienyritykset (enintään yksi raja-arvo saa ylittyä)

- Taseen loppusumma on 6 000 000 euroa.
- Liikevaihto on 12 000 000 euroa.
- Palveluksessa on keskimäärin 50 henkilöä.

Mikroyritykset (enintään yksi raja-arvo saa ylittyä)

- Taseen loppusumma on 350 000 euroa.
- Liikevaihto on 700 000 euroa.
- Palveluksessa on keskimäärin 10 henkilöä.

Suuryritykset (vähintään kaksi raja-arvoa ylittyy)

- Taseen loppusumma on 20 000 000 euroa.
- Liikevaihto on 40 000 000 euroa.
- Palveluksessa on keskimäärin 250 henkilöä.

Kriteerien tulee täyttyä kahdella peräkkäisellä tilikaudella.

Liikkeen- tai ammatinharjoittajan on kirjanpitolain mukaan pakko laatia tilinpäätös yleensä vain silloin, kun sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella on ylittynyt vähintään kaksi mikroyrityksen raja-arvoista tai jos tilikausi poikkeaa kalenterivuodesta. Käytännössä tilinpäätöksen laatiminen voi olla järkevää, vaikka kirjanpitolaki ei siihen pakottaisi, sillä tilinpäätöstietoja tarvitaan muun muassa erilaisia rahoitus- ja avustushakemuksia varten.

Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva kirjanpitovelvollisen toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti. Olennaisuudella tarkoitetaan seikkoja, joilla voidaan kohtuullisesti odottaa olevan merkitystä tiedon käyttäjän päätöksenteossa. Jos tilinpäätös on laadittu pien- tai mikroyrityssäännöksiä noudattaen, siitä on oltava maininta.

Tilinpäätös ja sitä täydentävä toimintakertomus on laadittava neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä suomen tai ruotsin kielellä ja euromääräisenä. Jos tiedot esitetään jonkin muun valuutan määräisinä, tietojen muuntamisessa käytetty kurssi on ilmoitettava. Tilinpäätös käsittää taseen, tuloslaskelman, mahdollisen toimintakertomuksen ja rahoituslaskelman sekä niiden liitteinä ilmoitettavat liitetiedot. Tilinpäätösaineistossa tulee olla myös luettelo kirjanpidoista ja tositelajeista sekä tieto tositteiden säilytystavasta. Tilinpäätökseen kuuluvien ja siihen liitettyjen asiakirjojen tulee olla selkeitä, ja niiden on muodostettava yhtenäinen kokonaisuus. Asiakirjat tulee sitoa yhteen, ja sivujen tai aukeamien on oltava juoksevasti numeroituja.

Tilinpäätöksen sisältö on siis seuraava:

- tase
- tuloslaskelma
- rahoituslaskelma
- liitetiedot
- toimintakertomus
- toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen allekirjoitukset
- luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista sekä tieto niiden säilytystavoista
- tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä.

Tilinpäätöksen katsotaan valmistuneen, kun se on allekirjoitettu. Osakeyhtiön tilinpäätöksen allekirjoittavat toimi- ja päätösvaltainen hallitus ja toimitusjohtaja. Avoimen yhtiön tilinpäätöksen allekirjoittavat kaikki yhtiömiehet ja mahdollisesti valittu toimitusjohtaja. Kommandiittiyhtiön tilinpäätöksen allekirjoittavat vastuunalaiset yhtiömiehet ja mahdollinen toimitusjohtaja. Yksityisliikkeen tilinpäätöksen allekirjoittaa elinkeinonharjoittaja.

Tilinpäätösaineisto

Tuloslaskelma

Kirjanpitoasetus sisältää neljä eri **tuloslaskelmakaavaa**:

- kululajikohtainen tuloslaskelma
- toimintokohtainen tuloslaskelma
- aatteellisen yhteisön ja säätiön tuloslaskelma
- kiinteistön tuloslaskelma.

Liiketoimintaa harjoittavat kirjanpitovelvolliset käyttävät tavallisesti niin sanottua kululajipohjaista tuloslaskelmakaavaa. Tuloslaskelmasta pitää käydä ilmi, miten tilikauden tulos on syntynyt.

Tuloslaskelmassa on aina esitettävä **vertailutieto** edelliseltä vuodelta. Ne nimikkeet, joiden kohdalle ei tule lukua päättyneellä tai sitä edeltäneellä tilikaudella (nollarivit), jätetään pois.

Pienyritysten on mahdollista laatia **lyhennetty tuloslaskelma**. Lyhennetyn tuloslaskelman alkupään erät henkilöstökuluihin saakka on yhdistetty bruttotulokseksi, joka on tällöin tuloslaskelman ensimmäinen erä. Pienyrityksen tuloslaskelma vastaa bruttotuloksesta alkaen peruskaavaa. Mikroyritykset voivat esittää tuloslaskelmansa vielä pienyrityksiäkin lyhyemmässä muodossa. Lyhennetyn tuloslaskelman kaava löytyy PMA:sta.

Kululajikohtainen tuloslaskelmakaava

		(Tilikausi)		(Edellinen tilikausi)
LIIKEVAIHTO		0,00		0,00
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varaston muutos (lisäys + tai vähennys –)		+/– 0,00		+/– 0,00
Valmistus omaan käyttöön (+)		+ 0,00		+ 0,00
Liiketoiminnan muut tuotot		0,00		0,00
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00
Varastojen muutos (lisäys + tai vähennys –)	+/– 0,00	0,00	+/– 0,00	0,00
Ulkopuoliset palvelut		0,00		0,00
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot		0,00		0,00
Henkilösivukulut		0,00		0,00
Eläkekulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut henkilösivukulut	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		0,00		0,00
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä		0,00		0,00
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset		0,00		0,00
Liiketoiminnan muut kulut		0,00		0,00
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		0,00		0,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä		0,00		0,00
Tuotot osuuksista omistusyhteysyrityksissä		0,00		0,00
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista				
Muut korko- ja rahoitustuotot		0,00		0,00
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista		0,00		0,00
Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista		0,00		0,00
Korkokulut ja muut rahoituskulut		0,00		0,00
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		0,00		0,00
Tilinpäätössiirrot				
Poistoeron muutos (lisäys + tai vähennys –)		+/– 0,00		+/– 0,00
Verotusperusteisten varausten muutos (lisäys + tai vähennys –)		+/– 0,00		+/– 0,00
Konserniavustus		0,00		0,00
Tuloverot		0,00		0,00
Muut välittömät verot		– 0,00		– 0,00
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		0,00		0,00

Liikevaihto	Tähän luetaan varsinaisen toiminnan myyntituotot, joista on vähennetty annetut alennukset ja arvonlisävero.
Liiketoiminnan muut tuotot	Näihin kuuluvat sellaiset tuotot, jotka eivät liity varsinaiseen suoritetuotantoon, kuten käyttöomaisuuden myyntivoitot, vuokratuotot tai yritystuet.
Ostot	Tähän merkitään varsinaisen vaihto-omaisuuden hankintamenon lisäksi vaihto-omaisuuden hankintaan liittyvät muut menot, kuten ostorahdit ja tullit.
Varastojen muutos	Oikaisee tilikauden aikana tehdyt ostot vastaamaan tilikauden myyntiä. Valmistustoimintaa harjoittava yritys esittää valmiiden ja keskeneräisten varastojen muutoksen tuloslaskelmassa heti liikevaihdon jälkeen.
Ulkopuoliset palvelut	Näihin kuuluvat välittömästi valmistukseen liittyvät kulut, kuten alihankinnat ja työvoiman vuokrauksesta aiheutuneet kulut.
Henkilöstökulut	Tänne sisällytetään palkat ja palkan perusteella määräytyvät henkilösivukulut, kuten sosiaaliturvamaksut, pakolliset ja vapaaehtoiset henkilövakuutusmaksut sekä vapaaehtoiset ja lakisääteiset eläkekulut.
Poistot	Poistot ovat pysyvien vastaavien hankintamenon tilikaudelle kohdistuva osa.
Liiketoiminnan muut kulut	Tähän luetaan muut varsinaisesta liiketoiminnasta johtuvat kulut, joita ei ole erikseen esitetty tuloslaskelmassa aiemmin. Tällaisia kuluja ovat esimerkiksi mainoskulut, edustuskulut, vuokrakulut ja vapaaehtoiset henkilöstökulut.
Liikevoitto tai -tappio	Osoittaa yrityksen varsinaisen toiminnan tuloksen.
Rahoitustuotot ja -kulut	Sisältää korkotuotot, osinkotuotot sekä henkilöyhtiöistä saadut voitto-osuudet.
Muut rahoituskulut	Korkokulujen lisäksi tähän erään kuuluvat esimerkiksi lainojen toimitusmaksut sekä rahoituksen kurssitappiot.
Tilinpäätössiirrot	Tässä esitetään **Poistoeron muutos** sekä **Verotusperusteisten varausten** muutos, jotka ovat tuloksen järjestelyeriä.
Tuloverot	Tässä esitetään tuloksen perusteella määräytyvät suoriteperusteiset verot.

TASE

	Tilikauden päättymis-päivä __.__.____		Edellisen tilikauden päättymispäivä __.__.____	
Vastaavaa				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Kehittämismenot	0,00		0,00	
Aineettomat oikeudet	0,00		0,00	
Liikearvo	0,00		0,00	
Muut aineettomat hyödykkeet	0,00		0,00	
Ennakkomaksut	0,00	0,00	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet				
Rakennukset ja rakennelmat				
Koneet ja kalusto	0,00		0,00	
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00		0,00	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00	0,00	0,00
Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yrityksissä	0,00		0,00	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	0,00		0,00	
Osuudet omistusyhteys-yrityksissä	0,00		0,00	
Saamiset omistusyhteys-yrityksiltä	0,00		0,00	
Muut osakkeet ja osuudet	0,00		0,00	
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	0,00		0,00	
Keskeneräiset tuotteet	0,00		0,00	
Valmiit tuotteet/Tavarat	0,00		0,00	
Muu vaihto-omaisuus	0,00		0,00	
Ennakkomaksut	0,00	0,00	0,00	0,00
Saamiset				
Pitkäaikaiset				
Myyntisaamiset	0,00		0,00	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	0,00		0,00	
Saamiset omistusyhteys-yrityksiltä	0,00		0,00	
Lainasaamiset	0,00		0,00	
Muut saamiset	0,00		0,00	
Maksamattomat osakkeet/osuudet	0,00		0,00	
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset				
Myyntisaamiset	0,00		0,00	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	0,00		0,00	
Saamiset omistusyhteys-yrityksiltä	0,00		0,00	
Lainasaamiset	0,00		0,00	
Muut saamiset	0,00		0,00	
Maksamattomat osakkeet/osuudet	0,00		0,00	
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoitusarvopaperit				
Osuudet saman konsernin yrityksissä	0,00		0,00	
Muut osakkeet ja osuudet	0,00		0,00	
Muut arvopaperit	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset		0,00		0,00
Vastaavaa yhteensä		0,00		0,00

	Tilikauden päättymis-päivä __.__.____		Edellisen tilikauden päättymispäivä __.__.____	
Vastattavaa				
OMA PÄÄOMA				
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma		0,00		0,00
Ylikurssirahasto		0,00		0,00
Arvonkorotusrahasto		0,00		0,00
Muut rahastot		0,00		0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		0,00		0,00
Vararahasto		0,00		0,00
Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot		0,00		0,00
Käyvän arvon rahasto		0,00		0,00
Muut rahastot	0,00	0,00	0,00	0,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)		0,00		0,00
Tilikauden voitto (tappio)		0,00		0,00
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ				
Poistoero	0,00		0,00	
Verotusperäiset varaukset	0,00	0,00	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET				
Eläkevaraukset	0,00		0,00	
Verovaraukset	0,00		0,00	
Muut pakolliset varaukset	0,00	0,00	0,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Joukkovelkakirjalainat	0,00		0,00	
Vaihtovelkakirjalainat	0,00		0,00	
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00		0,00	
Takaisinlainat työeläkevakuutuslaitoksilta	0,00		0,00	
Eläkelainat	0,00		0,00	
Saadut ennakot	0,00		0,00	
Ostovelat	0,00		0,00	
Rahoitusvekselit	0,00		0,00	
Velat saman konsernin yrityksille	0,00		0,00	
Velat omistusyhteysyrityksille	0,00		0,00	
Muut velat	0,00		0,00	
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikainen				
Pääomalainat	0,00		0,00	
Joukkovelkakirjalainat	0,00		0,00	
Vaihtovelkakirjalainat	0,00		0,00	
Lainat rahoituslaitoksilta	0,00		0,00	
Takaisinlainat työeläkevakuutuslaitoksilta	0,00		0,00	
Eläkelainat	0,00		0,00	
Saadut ennakot	0,00		0,00	
Ostovelat	0,00		0,00	
Rahoitusvekselit	0,00		0,00	
Velat saman konsernin yrityksille	0,00		0,00	
Velat omistusyhteysyrityksille	0,00		0,00	
Muut velat	0,00		0,00	
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Vastattavaa yhteensä		0,00		0,00

Tase

Taseen kaavoja on kirjanpitoasetuksessa ainoastaan yksi (ks. s. 151–152).

Pien- ja mikroyritykset (ks. rajat edeltä s. 146) voivat halutessaan laatia taseen lyhennettynä, jolloin taseen eriä voidaan esittää yhdisteltyinä.

VASTAAVAA	Vastaavaa -puolella esitetään yrityksen varat. Vastaavaa-puolen erät jaetaan pysyviin ja vaihtuviin.
Pysyvät vastaavat	Tänne kuuluvat erät, jotka on tarkoitettu tuottamaan tuloa useana tilikautena.
Vaihtuvat vastaavat	Muut Vastaavaa-puolen erät ovat vaihtuvia ja muodostuvat seuraavista osista:
Vaihto-omaisuus	Tähän kuuluvat sekä suoraan myytäväksi tarkoitetut tuotteet että myytävien tuotteiden valmistuksessa tarvittavat raaka-aineet ja tarvikkeet.
Saamiset	Saamiset jaetaan pitkä- ja lyhytaikaisiin saamisiin. Pitkäaikaisia ovat saamiset, jotka erääntyvät yli vuoden kuluttua. **Myyntisaamisia** ovat yrityksen harjoittamasta tuote- tai palvelumyynnistä syntyneet saamiset. **Muut saamiset** voivat olla esimerkiksi arvonlisäverosaamisia tai työntekijöille maksettuja palkkaennakoita. **Siirtosaamiset** johtuvat menojen ja tulojen jaksottamisesta suoriteperusteisiksi tilinpäätöstä laadittaessa. Tyypillinen siirtosaaminen on vakuutuskauden alkaessa maksettu vakuutusmaksu, josta osa kohdistuu seuraavaan tilikauteen.
Rahoitusarvopaperit	Rahoitusarvopapereita ovat sellaiset arvopaperit, joihin rahat on sijoitettu tilapäisesti.
Rahat ja pankkisaamiset	Tällä nimikkeellä ilmoitetaan kassassa olevat käteiset rahat sekä pankkitalletukset.
VASTATTAVAA	Vastattavaa-puolella esitetään oma ja vieras pääoma sekä tilinpäätössiirtojen kertymä
Oma pääoma	Oman pääoman esitystapa vaihtelee sen mukaan, onko kyseessä osakeyhtiö, osuuskunta, muu yhtiömuoto, yhdistys tai säätiö. Osakepääoman pitää täsmätä kaupparekisteriin merkityn osakepääoman kanssa.
Tilinpäätössiirtojen kertymä	Tässä esitetään Kertynyt poistoero ja Vapaaehtoiset varaukset.
Kertynyt poistoero	Kertynyt poistoero on muodostunut suunnitelman ylittävistä poistoista, jotka tilipäätöksissä on tehty verotussyistä.
Verotusperusteiset varaukset	Myös verotusperusteiset varaukset tehdään verotussyistä.

Vieras pääoma	Vieras pääoma jaetaan taseessa pitkäaikaiseksi ja lyhytaikaiseksi. Pitkäaikaiseksi katsotaan velka tai se osa velasta, joka erääntyy yli vuoden kuluttua.
Muut velat	Muita velkoja ovat esimerkiksi arvonlisäverovelka tai ennakonpidätys- ja sosiaaliturvamaksuvelka.
Siirtovelat	Siirtovelat syntyvät tilikaudelle kuuluvien tulojen tai menojen jaksottamisesta. Siirtovelkaa on esimerkiksi seuraavaan tilikauteen kohdistuva etukäteen saatu vuokratulo.

Liitetiedot

Tilinpäätöksen on annettava oikea ja riittävä kuva kirjanpitovelvollisen tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa. Liitetietoja koskevia vaatimuksia on KPA:ssa, PMA:ssa, osakeyhtiölaissa (OYL) sekä avoimia ja kommandiittiyhtiöitä koskevassa laissa (AKYL). Pieni osakeyhtiö ei ole velvollinen esittämään PMA:ssa säädetyn lisäksi muuta kuin verotusta koskevassa laissa tai sen nojalla annetussa säännöksessä edellytetyt tiedot. Pienyrityksen tulee kuitenkin esittää kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla liitetietona myös muut seikat, jotka ovat tarpeen oikean ja riittävän kuvan aikaansaamiseksi. Tämä vaatimus ei koske mikroyrityksiä (ns. suojasatama). Liitetiedoista ei tarvitse esittää vertailutietoja edelliseltä vuodelta, mutta oikean ja riittävän kuvan antamiseksi se on suositeltavaa. Liitetietojen on perustuttava tositteisiin, ellei tiedon perusta muuten ole ilmeinen.

Pienen osakeyhtiön tavallisimpia liitetietovaatimuksia:

- tilinpäätöksen laatimisperiaatteet
- arvonkorotukset
- tieto yli 5 vuoden kuluttua erääntyvistä veloista
- annetut vakuudet ja taseen ulkopuoliset sitoumukset ja järjestelyt sekä eläkevastuut
- lainat toimitusjohtajalle ja hallintoelimiin kuuluville henkilöille sekä heidän puolestaan annetut sitoumukset
- liiketoimet intressitahojen kanssa
- henkilöstön keskimääräinen lukumäärä tilikauden aikana
- omien osakkeiden hankinnat ja luovutukset

- olennaiset tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen ja arvio tulevasta kehityksestä
- olennaiset tapahtumat tilikauden aikana
- oman pääoman muutokset
- pääomalainat
- laskelma yrityksen varojen riittävyydestä
- laskelma jakokelpoisesta vapaasta omasta pääomasta
- hallituksen ehdotus jakokelpoisen vapaan oman pääoman käytöstä.

Jos yhtiö jakaa osinkoa, on hallituksen lisäksi esitettävä perusteet sille, että osingonjako ei vaaranna yhtiön maksukykyisyyttä. KILA pitää myös hyvän kirjapitotavan mukaisena esittää liitetietona oman pääoman jako sidottuun ja vapaaseen omaan pääomaan.

Henkilöyhtiön tilinpäätöksen liitetietona on ilmoitettava yhtiösopimuksessa sovittujen yhtiöpanosten yhteismäärä sekä siitä yhtiölle suoritettu ja tilikauden päättyessä jäljellä oleva määrä. Tiedot on annettava erikseen kultakin yhtiömieheltä ja kommandiittiyhtiön vastuunalaiselta yhtiömieheltä. Henkilöyhtiöiden on lisäksi ilmoitettava saamiset yhtiömiehiltä, velat yhtiömiehille sekä yhtiömiesten puolesta annetut patentit, vakuudet ja vastuusitoumukset. Ks. s. 13.

Osuuskunta voi itse päättää, kertooko se osuuskuntalaissa säädetyt asiat toimintakertomuksessa vai liitetietoina. Esitettävät asiat koskevat muun muassa oman pääoman ja omien osuuksien ja osakkeiden erittelyitä. Myös lainoista ja vastuusitoumuksista lähipiiriin kuuluville sekä mahdollisista rakenne- ja rahoitusjärjestelyistä on annettava liitetietoja.

Toimintakertomus

Tilinpäätökseen on liitettävä toimintakertomus, jos kirjanpitovelvollinen on julkinen osakeyhtiö, sellainen osuuskunta tai yksityinen osakeyhtiö, joka ei ole mikro- tai pienyritys, tai kirjanpitovelvollinen on yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö. Toimintakertomuksessa annetaan tietoja kirjanpitovelvollisen toiminnan kehittymisestä ja tuloksellisuudesta, taloudellisesta tilanteesta sekä merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Pien- ja mikroyritysten ei tarvitse laatia toimintakertomusta. Mikäli jokin toimintakertomuksessa kirjanpitolain mukaan esitettävä tieto kuitenkin on tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi, pienyrityksen on esitettävä se liitetietona. Tällainen edellä mainitussa säännöksessä edellytetty tieto voi olla esimerkiksi arvio kirjanpitovelvollisen tulevasta kehityksestä. Mikroyrityksen ei tarvitse antaa edellä mainittuja tietoja.

KILA on 12.9.2006 antanut yleisohjeen toimintakertomuksen laatimisesta.

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma on osa tilinpäätöstä aina, jos kysymyksessä on suuryritys tai yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö. Rahoituslaskelma kertoo, mistä yritys on saanut rahaa ja mihin se on rahat käyttänyt.

Rahoituslaskelma laaditaan rahavirtalaskelmana siten, että se kuvaa liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirtoja. Tilikauden tuloslaskelma laaditaan aina suoriteperusteisena, mutta rahavirtalaskelmaa varten suoriteperusteiset erät muutetaan maksuperusteisiksi.

Liiketoiminnan rahavirta osoittaa, miten yritys on myyntituloillaan selviytynyt juoksevista kuluista ja muista liiketoiminnan välittömistä menoista. Positiiviset rahavirrat kertovat, että rahaa on jäänyt yli voitonjakoon ja investointeihin.

Investointien rahavirtoja ovat aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden hankinnat ja myynnit, kuten yritysostot ja laitehankinnat. Useimmiten yrityksen tulorahoitus ei kata kaikkia investointeja. Tällöin yhtiö hakee lisärahoitusta omistajilta ja pankeilta.

Rahoituksen rahavirrat kuvaavat oman ja vieraan pääoman muutoksia tilikauden aikana. Ne kertovat, mistä lähteistä yritys on toimintaansa rahoittanut ja kuinka paljon osinkoa se on maksanut omistajilleen.

KILA on 30.1.2007 antanut yleisohjeen rahoituslaskelman laatimisesta.

Tase-erittelyt ja liitetietotositteet

Tilinpäätöstä ja toimintakertomusta varmentamaan laaditaan tase-erittelyt ja liitetietotositteet.

Tase-erittelyt ovat tärkeä osa tilinpäätöstä. On huomattava, että ne eivät kuitenkaan ole julkista tilinpäätösaineistoa eikä niitä siis rekisteröidä kaupparekisteriin. Tase-erittelyissä on yksityiskohtaisesti eriteltävä taseen kaikkien tilien sisältö tai esitettävä tilin saldon varmistava dokumentti, kuten pankin antama saldovahvistus tai ulkopuolisen antama vahvistus merkittävästä myyntisaamisesta. Myös tase-erittelyt on päivättävä, ja niiden laatijoiden on allekirjoitettava ne. Tilitoimistossa laaditut tase-erittelyt allekirjoittavat sekä kirjanpitäjä että asiakasyrityksen edustaja. Tase-erittelyjen yhteyteen arkistoidaan myös liitetietotositteet.

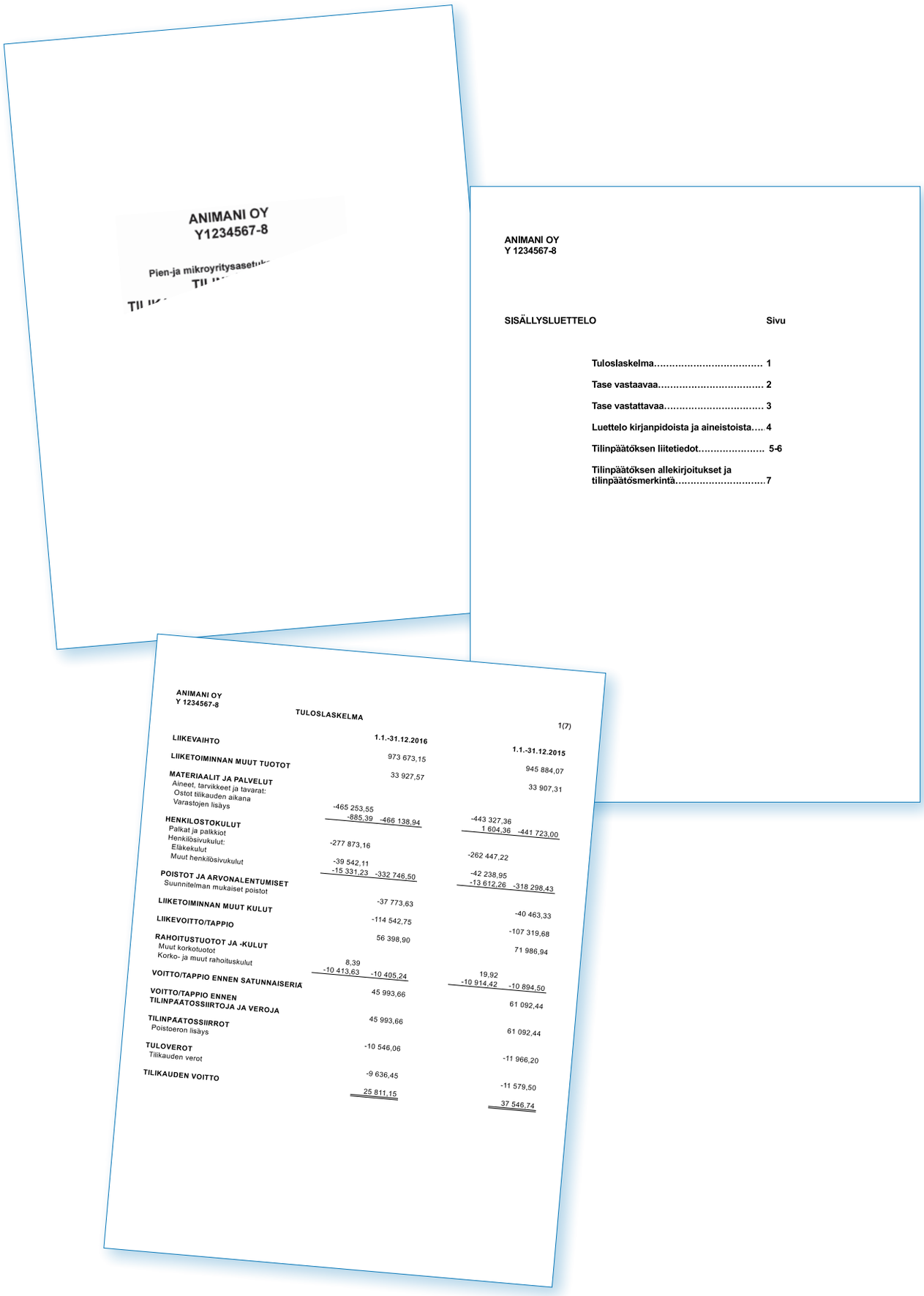

ANIMANI OY
Y1234567-8

Pien-ja mikroyritysasetus

TILI

ANIMANI OY
Y 1234567-8

SISÄLLYSLUETTELO Sivu

Tuloslaskelma..... 1

Tase vastaavaa..... 2

Tase vastattavaa..... 3

Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista.... 4

Tilinpäätöksen liitetiedot..... 5-6

Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä.....7

ANIMANI OY
Y 1234567-8

TULOSLASKELMA

1(7)

	1.1.-31.12.2016		1.1.-31.12.2015	
LIIKEVAIHTO		973 673,15		945 884,07
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT		33 927,57		33 907,31
MATERIAALIT JA PALVELUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	-465 253,55		-443 327,36	
Varastojen lisäys	-885,39	-466 138,94	1 604,36	-441 723,00
HENKILÖSTÖKULUT				
Palkat ja palkkiot	-277 873,16		-262 447,22	
Henkilösivukulut:				
Eläkekulut	-39 542,11		-42 238,95	
Muut henkilösivukulut	-15 331,23	-332 746,50	-13 612,26	-318 298,43
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
Suunnitelman mukaiset poistot		-37 773,63		-40 463,33
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT		-114 542,75		-107 319,68
LIIKEVOITTO/TAPPIO		56 398,90		71 986,94
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Muut korkotuotot	8,39		19,92	
Korko- ja muut rahoituskulut	-10 413,63	-10 405,24	-10 914,42	-10 894,50
VOITTO/TAPPIO ENNEN SATUNNAISERIA		45 993,66		61 092,44
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		45 993,66		61 092,44
TILINPÄÄTÖSSIIRROT				
Poistoeron lisäys		-10 546,06		-11 966,20
TULOVEROT				
Tilikauden verot		-9 636,45		-11 579,50
TILIKAUDEN VOITTO		25 811,15		37 546,74

ANIMANI OY 2(7)
Y 1234567-8 **TASE**

	31.12.16		31.12.15	
VASTAAVAA				
PYSYVAT VASTAAVAT				
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	100 076,06		100 076,06	
Rakennukset ja rakennelmat	188 752,34		211 823,61	
Koneet ja kalusto	43 635,47		45 208,67	
Muut aineelliset hyödykkeet	10 140,31	342 604,18	11 441,73	368 550,07
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	2 370,07	2 370,07	2 370,07	2 370,07
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	57 800,90	57 800,90	58 686,29	58 686,29
Saamiset				
Myyntisaamiset	26 318,41		5 672,13	
Muut saamiset	1 013,69		581,67	
Siirtosaamiset	8 195,01	35 527,11	6 113,61	12 367,41
Rahat ja pankkisaamiset		103 685,12		98 625,23
VASTAAVAA YHTEENSÄ		541 987,38		540 599,07

ANIMANI OY 3(7)
Y 1234567-8 **TASE**

	31.12.16		31.12.15	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma	33 637,59		33 637,59	
Arvonkorotusrahasto	70 000,00		70 000,00	
Edell.tilikausien tappio	-15 808,93		-53 355,67	
Tilikauden voitto	25 811,15	113 639,81	37 546,74	87 828,66
TILINPAATOSSIIRTOJEN KERTYMA				
Poistoero	22 512,26	22 512,26	11 966,20	11 966,20
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	297 121,69	297 121,69	339 944,27	339 944,27
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	46 122,58		40 005,03	
Ostovelat	49 693,12		46 297,67	
Muut velat	7 963,88		9 450,93	
Siirtovelat	4 934,04	108 713,62	5 106,31	100 859,94
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		541 987,38		540 599,07

ANIMANI OY 4(7)
Y 1234567-8

LUETTELO KIRJANPIDOISTA JA AINEISTOISTA

Tilikartta	paperitulosteena
Päiväkirja	muistitikulla
Pääkirja	muistitikulla
Alv-laskelma	atk-tulosteina
Tilinpäätösaineisto	sidottuna
Tase-erittelyt	irtolehtina

TOSITELAJIT JA SÄILYTTÄMISTAPA

Pankkitositteet	1 - 5342	paperitositteina
Kassatositteet	1 - 76	paperitositteina
Muistiotositteet	1 - 163	paperitositteina
Myyntilaskut	1 - 86	paperitositteina
Ostolaskut	1 - 368	paperitositteina

ANIMANI OY 5(7)
Y 1234567-8

TILINPAATOKSEN LIITETIEDOT

1. TILINPAATOKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintamenoon vähenettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Vaihto-omaisuus on arvostettu muuttuvaan hankintamenoon FIFO-periaatteen ja alimman arvon periaatteen mukaisesti.
Saamiset on arvostettu nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon.

Poistosuunnitelma on seuraava:

Koneet ja kalusto	tasapoisto 6 vuodessa
Rakennus	tasapoisto 20 vuodessa
Rakennelmat	tasapoisto 5 vuodessa
Muut aineelliset hyödykkeet	tasapoisto 10 vuodessa

2. HENKILOSTON KESKIMAARAINEN LUKUMAARA

2016	2015
11	10

3. PITKAAIKAISET VELAT

Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan sisältyy seuraavat 5 vuoden tai sitä pidemmän ajan kuluessa maksettavaksi erääntyvät velat:

	2016	2015
Lainat rahoituslaitoksilta	146 202,87	178 851,38

4. VELKOJEN VAKUUDET

	2016	2015
Velan vakuudeksi annetut kiinnitykset		
Kiinteistökiinnitys	467 280,38	467 280,38
Yrityskiinnitys	100 456,00	100 456,00
Kiinnitys määräätaan	16 818,79	16 818,79

6(7)

5. OMAN PAAOMAN MUUTOKSET

	2016	2015
Osakepääoma	33 637,59	33 637,59
Arvonkorotusrahasto	70 000,00	70 000,00
Ed.tilikausien voitto/tappio	-15 808,93	-53 355,67
Tilikauden voitto/tappio	25 811,15	37 546,74
	113 639,81	87 828,66

6. OMA PAAOMA

	2016	2015
Sidottu oma pääoma:		
Osakepääoma	33 637,59	33 637,59
Arvonkorotusrahasto	70 000,00	70 000,00
	103 637,59	103 637,59
Vapaa oma pääoma:		
Edellisten tilikausien tappio	-15 790,93	-53 355,67
Tilikauden voitto	25 811,15	37 564,74
	10 020,22	-15 790,93

7. ARVONKOROTUKSET

Taseen pysyvissä vastaavissa olevan tontin arvoa on vuonna 2012 korotettu 70,000 €:lla. Arvonkorotuksen kohteena olleen tontin käypä arvo on määritetty käyttäen kiinteistönvälittäjän antamaa alinta arviota.

8. LASKELMA JAKOKELPOISISTA VAROISTA

	2016	2015
Kertyneet tappiot ed.tilikausilta	-15 808,93	-53 355,67
Tilikauden voitto/tappio	25 811,15	37 546,74
	10 002,22	-15 808,93

9. HALLITUKSEN EHDOTUS JAKOKELPOISEN VAPAAN PAAOMAN KAYTOSTA

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että tilikauden voitosta jaetaan osinkoa 25 euroa osakkeelle, yhteensä 5 000 euroa ja loppu siirretään tilille Voitto/tappio edellisiltä tilikausilta.
Hallituksen näkemyksen mukaan osingonjako ei vaaranna yhtiön maksukykyisyyttä.

ANIMANI OY 7(7)
Y 1234567-8

TILINPAATOKSEN ALLEKIRJOITUS

Helsingissä 30.4.2017

Maija-Leena Kataja
Maija-Leena Kataja
Toimitusjohtaja

Katriina Mäki-Peltonen
Katriina Mäki-Peltonen
Hallituksen puheenjohtaja

TILINTARKASTUSMERKINTA

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 12.5.2017

Elina Tammilehto
Elina Tammilehto
KHT

Kirjanpitoaineiston säilyttäminen

Kirjanpitoaineisto (tositteet ja liiketapahtumia kuvaava kirjeenvaihto) on säilytettävä vähintään kuusi vuotta sen kalenterivuoden lopusta lukien, jonka aikana tilikausi on päättynyt. Tilinpäätös, toimintakertomus, kirjanpidot, tililuettelo sekä luettelo kirjanpidoista ja aineistoista on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. Kaikki aineisto voidaan säilyttää konekielisenä.

Tilinpäätöksen rekisteröinti

Tilinpäätös julkistetaan rekisteröimällä se kaupparekisteriin. Tilinpäätösasiakirjat on ilmoitettava rekisteröitäväksi kuuden kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Osakeyhtiön on ilmoitettava tilinpäätös ja toimintakertomus rekisteröitäväksi kahden kuukauden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta. Rekisteröitäväksi toimitetaan tuloslaskelma, tase, liitetiedot ja mahdollinen toimintakertomus. Ilmoitukseen on liitettävä jäljennös tilintarkastuskertomuksesta sekä hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan kirjallinen ilmoitus tilinpäätöksen vahvistamisen päivämäärästä ja yhtiön voittoa koskevasta yhtiökokouksen päätöksestä. Tase-erittelyt eivät siis kuulu julkistettavaan tilinpäätökseen.

Verohallinto toimittaa osakeyhtiöiden ja osuuskuntien veroilmoituslomakkeella 6B ja sen liitteenä annetut tilinpäätösasiakirjat ja tiedot kaupparekisteriin Patentti ja rekisterihallitukselle. Lisätietoja aiheesta on verkkosivuilla www.prh.fi.

Tilintarkastus

Tilintarkastuslain mukaan tilintarkastus käsittää yhteisön tai säätiön tilikauden kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tarkastuksen. Tilintarkastuksen tavoitteena on varmentaa, että tilinpäätös ja toimintakertomus on kaikilta olennaisilta osiltaan laadittu sovellettavan tilinpäätösnormiston mukaisesti. Lisäksi tilintarkastuksen tavoitteena on selvittää vastuuvelvollisten toiminnan lainmukaisuutta.

Tilintarkastus **ei ole pakollista** sellaisissa osakeyhtiöissä, osuuskunnissa, avoimissa yhtiöissä, kommandiittiyhtiöissä tai asunto-osakeyhtiöissä, joissa sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella on ylittynyt enintään yksi seuraavista rajoista:

- taseen loppusumma 100 000 euroa
- liikevaihto tai sitä vastaava tuotto 200 000 euroa
- palveluksessa keskimäärin kolme henkilöä.

Yhtiön yhtiöjärjestyksessä voidaan kuitenkin määrätä tilintarkastajan valitsemisesta. Tilintarkastajana voi toimia ainoastaan hyväksytty tilintarkastaja eli joko HT-, KHT- tai JHTT-tilintarkastaja.

Kaikkein suurimmissa yhteisöissä ja säätiöissä vähintään yhden tilintarkastajan on oltava KHT-tilintarkastaja tai KHT-yhteisö. Myös julkisen osakeyhtiön tilintarkastajaksi on valittava vähintään yksi KHT-tilintarkastaja tai KHT-yhteisö.

Pienet yhdistykset on vapautettu tilintarkastusvelvollisuudesta. Suurilla yhdistyksillä on oltava HT- tai KHT-tilintarkastaja. Yhdistyksellä on kuitenkin aina oltava **toiminnantarkastaja**, jos sillä ei ole tilintarkastajaa.

Luettelo aineistosta, jota tilintarkastaja tarvitsee työssään

Tositteet	• tarkastettavan tilikauden kaikki tositteet • uusi, kuluva tilikausi 1–2 kuukautta
Kirjanpitokirjat	• kassakirja • myyntireskontra • ostoreskontra • päivä- ja pääkirja • alv-laskelmat ja kausiveroilmoitukset • tilinpäätöserittelyt (tuloslaskelma-, tase- ja liitetietoerittelyt) liitteineen • inventaari • tilinpäätös allekirjoitettuna • edellisen tilikauden tilinpäätös ja tarkastusraportit (kertomus, pöytäkirja, muistiot), jos tarkastettu aikaisemmin muualla • uuden, kuluvan tilikauden viimeisin tuloslaskelma ja tase • tieto uuden, kuluvan tilikauden merkittävistä luottotappioista jos ne kohdistuvat tarkastettavaan tilikauteen
Hallinto	• yhtiöjärjestys • kaupparekisteriote • osake- ja osakasluettelo • hallituksen ja yhtiökokouksen pöytäkirjat myös kuluvalta tilikaudelta • vuokra-, kauppa- ja muut merkittävät sopimukset • verotuspäätös, verotusarvolaskelmat ja muut verotus-asiakirjat, esimerkiksi verovalitukset • veroilmoitusjäljennökset • vakuutuskirjayhteenveto • panttaukset, rasitustodistukset • palkkakirjanpito: työsopimukset, verokortit, henkilörekisteri-tiedot ja vuosi-ilmoitukset • arvopaperit inventointia varten (säilytystodistus) • tarvittaessa organisaatiokaavio • tarvittaessa laskelma oman pääoman riittävyydestä • tieto uudella tilikaudella tapahtuneista merkittävistä asioista, jos niistä ei ole informoitu tarkastettavassa tilinpäätöksessä

Tilintarkastaja tekee tilinpäätökseen merkinnän tilintarkastuksesta. Suoritetusta tilintarkastuksesta tilintarkastaja antaa erillisen tilintarkastuskertomuksen. Tämä voidaan haluttaessa liittää muun tilinpäätösmateriaalin yhteyteen. Kirjanpitäjä ei kuitenkaan saa laatia tilintarkastuskertomusta valmiiksi tilintarkastajaa varten.

4.1 Minne seuraavat erät sijoittuvat virallisessa tuloslaskelmassa tai taseessa?

1. Henkilökunnalle hankitut kahvitarvikkeet _____
2. Luotollisen pankkitilin negatiivinen saldo _____
3. Arvonkorotusrahasto _____
4. Käyttöomaisuudesta saadut myyntivoitot _____
5. Konttorikalusteista maksettu ennakkomaksu _____
6. Luottokorttiprovisiot _____
7. Toimintavaraus _____
8. Myyntirahdit _____
9. Siivous- ja puhtaanapitokulut _____
10. Palautuneet luottotappiot _____
11. Tuotannon alihankintatyöt _____
12. SVOP-rahasto _____
13. Annetut alennukset _____
14. Patenttioikeudet _____
15. Piha-asfaltointi _____
16. Osamaksuvelat _____
17. Ostoveloista maksetut viivästyskorot _____
18. Vuokratuotot _____
19. Työntekijöille maksetut päivärahat _____
20. Ennakonpidätysvelka _____

4.2 Kirjoita tarpeelliset tilinpäätöksen liitetiedot

a) Melli Oy:n (tehtävä 1.15., s. 40) oman pääoman muutosten osalta

b) Tekla Oy:n (tehtävä 1.16., s. 41) oman pääoman muutosten osalta.

4.3 Selvitä KILA:n yleisohjeesta 1.2.2011, mitä tarkoitetaan KPL 3:8 §:ssä mainitulla tositteiden säilytystavalla.

4.4 Minkälaisen dokumentin liittäisit seuraavien tilien tase-erittelyyn:

a) Aineet ja tarvikkeet

b) Ennakonpidätysvelka

c) Myyntisaamiset

d) Pankkilaina?

4.5 Ota kantaa seuraaviin väittämiin:

	OIKEIN	VÄÄRIN
1. Niin sanottu pieni kirjanpitovelvollinen voi jättää liitetiedot laatimatta.		
2. Saamiset on taseessa jaettava pitkäaikaisiin ja lyhytaikaisiin saamisiin.		
3. Asunto-osakeyhtiöille on KPA:ssa oma tasekaava.		
4. Jos tilikauden tulos on tappiollinen, tilinpäätöstä ei tarvitse rekisteröidä kaupparekisteriin.		
5. Ensimmäisen tilikauden tilintarkastajaksi voidaan valita maallikkotilintarkastaja.		
6. Päivä- ja pääkirja voidaan säilyttää CD-levyllä.		
7. Kaikkien osakeyhtiöiden tulee laatia toimintakertomus.		
8. Kirjanpitäjän on laadittava tilintarkastus-kertomus valmiiksi tilintarkastajaa varten.		
9. Tililuettelo on säilytettävä 6 vuotta tilikauden päättymisestä.		
10. Jos suunnitelmapoistot on tehty EVL:n enimmäispoistojen suuruisina, poistosuunnitelmaa ei tarvitse esittää liitetiedoissa.		

4.6 Yhdistä oikeat asiat.

1. Rahoituslaskelma	Luettelo on kirjanpito-asetuksessa
2. Luettelo kirjanpidosta ja aineistoista	Kertoo yrityksen varsinaisen toiminnan tuloksen
3. Tuloslaskelma	Julkisen osakeyhtiön aina laadittava
4. Mainoskulut	Esitetään kohdassa Muut saamiset
5. Liikevoitto	Ei julkista tilinpäätös-aineistoa
6. Arvonlisävero-saaminen	Hoidettava 6 kk:n kuluessa tilikauden päättymisestä
7. Liitetietovaatimukset	Esitetään liiketoiminnan muissa kuluissa
8. Toimintakertomus	Esitettävä vertailutieto edelliseltä vuodelta
9. Tase-erittelyt	Säilytettävä 10 vuotta
10. Tilinpäätösasia-kirjojen rekisteröinti	Pienen kirjanpitovelvollisen ei tarvitse laatia

4.7 Laske tilikauden tulos ja laadi tuloslaskelma ja tase.

	TULOSTILI		TASETILI	
Kalusto			22 500	
Varasto			21 800	
Myyntisaamiset			5 500	
Kassa			580	
Pankkitili			10 150	
Oma pääoma				7 780
Tilikauden tulos				
Lainat				24 600
Lainojen lyh.erät				5 000
Ostovelat				8 700
Siirtovelat				3 130
Myynnit		213 530		
Ostot	136 800			
Varaston muutos		2 200		
Palkat	32 500			
TyEL	5 420			
Muut hlösivukulut	1 650			
Poisto kalustosta	7 500			
Vuokrakulut	6 000			
Konttoritarvikkeet	410			
Autokulut	1 100			
Muut liikekulut	8 050			
Korkokulut	1 580			
Tuloverot	3 400			
Yhteensä				

TULOSLASKELMA		1.1.–31.12.20x1
LIIKEVAIHTO		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana		
Varastojen muutos		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot		
Henkilösivukulut		
Eläkekulut		
Muut henkilösivukulut		
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot		
Liiketoiminnan muut kulut		
LIIKEVOITTO		
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
VOITTO ENNEN VEROJA		
Tuloverot		
TILIKAUDEN VOITTO		

TASE		31.12.20x1
Vastaavaa		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto		
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Tavarat		
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset		
Vastattavaa		
OMA PÄÄOMA		
Oma pääoma		
Tilikauden voitto		
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta		
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta		
Ostovelat		
Siirtovelat		

4.8 Laske tilikauden tulos ja laadi tuloslaskelma ja tase.

	TULOSTILI		TASETILI	
Maa-alueet			10 000	
Rakennukset			45 000	
Kalusto			9 000	
Varasto			12 500	
Myyntisaamiset			5 000	
Pankkitili			6 500	
Kassa			800	
Oma pääoma				27 000
Tilikauden tulos				
Laina				26 000
Lainojen lyh.erät				6 000
Ostovelat				10 300
Myynnit		141 300		
Vuokratuotot		4 800		
Ostot	67 600			
Varaston muutos		1 500		
Palkat	30 000			
TyEL	4 800			
Muut sos.kulut	1 900			
Poisto rakennuksista	5 000			
Poisto kalustosta	3 000			
Vuokrakulut	4 300			
Vakuutuskulut	900			
Sähkö	1 200			
Mainoskulut	800			
Edustuskulut	350			
Muut liikekulut	2 490			
Korkokulut	1 410			
Muut rahoituskulut	130			
Tuloverot	4 220			
Yhteensä				

TULOSLASKELMA 1.1.–1.12.20x1

LIIKEVAIHTO		
Liiketoiminnan muut tuotot		
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana		
Varastojen muutos		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot		
Henkilösivukulut		
Eläkekulut		
Muut henkilösivukulut		
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot		
Liiketoiminnan muut kulut		
LIIKEVOITTO		
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
VOITTO ENNEN VEROJA		
Tuloverot		
TILIKAUDEN VOITTO		

TASE		31.12.20x1
Vastaavaa		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Koneet ja kalusto		
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Tavarat		
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset		
Vastattavaa		
OMA PÄÄOMA		
Oma pääoma		
Tilikauden voitto		
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta		
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta		
Ostovelat		

4.9 Laadi Vuorelan Varaosa Oy:n tilinpäätösaineisto tilikaudelta 1.1.–31.12.20x2 seuraavien tietojen perusteella.

- Vuorelan Varaosa Oy toimii osoitteessa Vasarakatu 47, 40320 Jyväskylä, puh. 014 3343 799.
- Tilikausi on ollut 1.1.20x2–31.12.20x2, Y-tunnus 2233445-6.
- Vuorelan Varaosa Oy:n toimitusjohtaja on Veera Vuorela. Hallitukseen kuuluu kolme jäsentä, Veera Vuorela, Vesa Vuorela (hallituksen puheenjohtaja) ja Sisko Siivola, joka ei työskentele yrityksessä. Yrityksen omistavat Veera (51 %), Vesa (39 %) sekä heidän poikansa Valtteri (5 %) ja tyttärensä Viivi (5 %).
- Yrityksen henkilökunta vuonna 20x2 (20x1): Veeran ja Vesan lisäksi 2 (1) koko-aikaista ja 2 (2) osa-aikaista työntekijää.
- Kirjanpidon ja palkanlaskennan hoitaa tilitoimisto Annukka Ahlqvist Oy ja siivouksesta huolehtii Jyväskylän Siivousapu Ky.
- Tilintarkastajaksi on valittu KHT-tilintarkastaja Leena Liukkonen.
- Yrityksen käytössä on leasingvuokrattu kopiokone, joka voidaan sopimuksen mukaan vuonna 20x4 lunastaa omaksi 150 euron hinnalla. Vuonna 20x3 erääntyvät leasingmaksut ovat 340 euroa. Yrityksessä on kuitenkin harkittu modernimman ja monikäyttöisemmän laitteen (kopiokone-tulostin-skanneri) hankintaa.
- Tilikaudella yrityksen liiketapahtumat on kirjattu kirjanpitoon ostolaskuista, kassa-, pankki- ja muistiotositteista. Vesa Vuorela, joka on koulutukseltaan merkonomi, valmistelee kirjanpitoaineiston tilitoimistoa varten.
- Nordeasta saadun tiedon mukaan vuonna 20x3 erääntyvien lainojen tai niiden osien määrä on 5 000 euroa ja yli viiden vuoden kuluttua erääntyvien velkojen määrä on 10 000 euroa. Lainan numero on FI8212365400987l0. Lainan vakuutena on yrityskiinnitys.
- Tilikaudella jaettiin osinkoa 3 000 euroa.
- Hallitus tulee esittämään yhtiökokoukselle, että tilikauden voitosta jaetaan osinkoa 10 000 euroa ja että loppu jätetään tilille Voitto/tappio edellisitä tilikausilta.
- Yritys tekee suunnitelmapoistonsa EVL:n maksimipoistojen mukaisina.
- Yhtiössä on 200 kappaletta osakkeita, jotka tuottavat yhtäläiset ääni- ja osinko-oikeudet.

TULOSLASKELMA

Vuorelan Varaosa Oy
Kausi 1.1.20x2–31.12.20x2

		Ed. kausi		Kausi x2
Liikevaihto		210 550,00		228 650,00
Liiketoiminnan muut tuotot		16 440,00		17 696,00
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	82 340,00		86 020,00	
Varastojen vähennys	2 300,00	84 640,00	2 500,00	88 520,00
**				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	105 000,00		107 000,00	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	16 320,00		18 190,00	
Muut henkilösivukulut	1 020,00	126 340,00	1 035,00	126 340,00
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		4 670,00		4 650,00
Liiketoiminnan muut kulut		5 212,00		5 415,00
Liikevoitto-/tappio		10 128,00		21 536,00
**				
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	35,00		20,00	
Korkokulut ja muut rahoituskulut	–6 700,00	–6 665,00	–6 500,00	–6 480,00
**				
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		3 463,00		15 056,00
**				
Tuloverot		900,00		3 915,00
Tilikauden voitto		2 563,00		11 141,00

TASE

Vuorelan Varaosa Oy
Kausi 1.1.20x2–31.12.20x2

VASTAAVAA		31.12.20x2		31.12.20x1
PYSYVÄT VASTAAVAT				
**				
Aineelliset hyödykkeet				
Rakennukset ja rakennelmat	41 850,00		45 087,00	
Koneet ja kalusto	4 500,00	46 350,00	5 820,00	50 907,00
**				
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Tavarat		7 500,00		9 000,00
Saamiset				
Lyhytaikaiset				
Myyntisaamiset	6 800,00		2 967,00	
Muut saamiset	0,00		0,00	
Siirtosaamiset	275,00	7 075,00	620,00	3 587,00
Rahat ja pankkisaamiset		15 680,00		11 556,00
		76 605,00		75 050,00

VASTATTAVAA		31.12.20x2		31.12.20x1
OMA PÄÄOMA				
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	8 000,00		8 000,00	
Voitto/tappio ed.tilikausilta	3 800,00		4 237,00	
Tilikauden voitto	11 141,00	22 941,00	2 563,00	14 800,00
**				
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta		40 000,00		45 000,00
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	5 000,00		5 000,00	
Ostovelat	4 000,00		4 260,00	
Muut velat	1 560,00		2 780,00	
Siirtovelat	3 104,00	13 664,00	3 210,00	15 250,00
		76 605,00		75 050,00

5 Yritysten verotus

Tuloverolaki (TVL) sisältää kaikkia verovelvollisia koskevia tuloverotukseen liittyviä säännöksiä. Luonnollisten henkilöiden verotettava tulo määräytyy aina TVL:n perusteella. Maatilatalouden tuloverolaki (MVL) sisältää vastaavat maatilatalouden harjoittajia koskevat säännökset. Elinkeinoverolaissa (EVL) säädetään, mitkä elinkeinotoiminnasta saadut tulot ovat veronalaisia ja mitä vähennyksiä niistä saadaan tehdä.

Maksettaviin veroihin vaikuttavat myös monet muut lait, kuten veroasteikkolaki tai laki varojen arvostamisesta verotuksessa, joka säätelee nettovarallisuuden, osakkeen matemaattisen arvon sekä kiinteistöveron perusteena olevan kiinteistön arvon laskentaa.

Ennakonpidätystä ja ennakonkantoa koskevat säännökset ovat ennakkoperintälaissa (EPL) ja -asetuksessa (EPA).

Verotusmenettelyssä noudatetaan lakia verotusmenettelystä (VML). Tämä laki säätelee esimerkiksi ilmoitusvelvollisuutta, verotuksen toimittamista ja muutoksenhakua.

Välittömän verotuksen vaiheet

Ennakkoperintä

Veroja peritään ennakkoon verovuoden aikana sitä mukaa, kun tuloa kertyy. Verojen ennakkoperintä toimitetaan ennakonpidätyksenä tai ennakonkantona.

Ennakonpidätys peritään muun muassa palkasta ja palkkiosta sekä työkorvauksista, jos työn suorittajaa ei ole merkitty ennakkoperintärekisteriin.

Luonnollisille henkilöille maksetuista palkoista, palkkioista, työkorvauksista ja käyttökorvauksista pidätys toimitetaan henkilökohtaisen pidätysprosentin mukaan. Myös yrityksille maksetuista työkorvauksista on tehtävä ennakonpidätys, jos yritystä ei ole merkitty ennakkoperintärekisteriin. Yrityksiltä suoritettava pidätys on 13 %. Suoritusten maksajat antavat veroviranomaisille vuosi-ilmoituksen maksamistaan suorituksista ja niistä toimittamistaan ennakonpidätyksistä.

Ennakkoveroa maksavat **ennakkoperintärekisteriin** merkityt verovelvolliset, joilla on tuloa elinkeinotoiminnasta, maataloudesta tai muusta tulonhankkimistoiminnasta. Ennakkoverot määrätään ja pannaan maksuun kalenterivuosittain. Yhteisöjen eli esimerkiksi osakeyhtiöiden, ennakkoverot sen sijaan määrätään ja luetaan hyväksi tilikausittain. Ennakkoverot määrätään tavallisesti viimeksi toimitetun verotuksen perusteella. Ennakonkannossa pyritään perimään määrä, joka mahdollisimman tarkkaan vastaa verovelvollisen tulosta suoritettavien verojen ja maksujen yhteismäärää. Ennakkoperintärekisteriin merkityille verottaja lähettää ennakkoverolipun.

Ennakot maksetaan veron suuruuden mukaan 2–12 erässä verohallinnon tilille viimeistään kunkin kuukauden 23. päivänä. Ennakoiden määrää voidaan muuttaa verovuoden aikana. Yritys voi vielä tilikauden päättymisenkin jälkeen täydentää ennakkoverojaan ja välttyä viivästyskoroilta maksamalla oma-aloitteisesti ennakon täydennysmaksua viimeistään veroilmoituksen viimeisenä palautuspäivänä. Jos ennakot ovat olleet liian suuret, yritys voi hakea ennakon palauttamista neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä.

Osakeyhtiön ennakkoverot kirjataan kuluiksi tuloslaskelmaan. Tilinpäätöstä laadittaessa lasketaan ja jaksotetaan toteutuneen tuloksen perusteella lopullinen vero. Ks. s. 117.

Yksityisen elinkeinonharjoittajan tuloslaskelmaan lasketaan ja jaksotetaan ainoastaan elinkeinotoiminnasta johtuneet verot. Henkilöyhtiöt eivät ole erillisiä verovelvollisia, joten niiden tuloslaskelmassa ei saa näkyä veroja. Jos yhtiömiehet maksavat ennakkoverojaan yhtiön tililtä, ne on käsiteltävä yksityiskäyttönä tai saatavana kyseiseltä yhtiömieheltä.

Verohallinto
PL 713
33101 Tampere

702/51/12/3344556-7 (1)

ENNAKKOVEROLIPPU
Verovuosi 2016

Y-tunnus
43344556-7
Kotikunta
Ylöjärvi

Melli Oy
Tikkaritie 15
33470 Ylöjärvi

Tilikausi
01.01.2016-31.12.2016

Tulostettu/ järjestysnumero
29.05.2015

Pankkiyhteys
IBAN FI19 5403 0720 0102 65 BIC OKOYFIHH

MAKSETTAVAT ERÄT	**EURO**
23.01.2016	796,16
23.02.2016	796,16
23.03.2016	796,16
23.04.2016	796,16
23.05.2016	796,16
23.06.2016	796,16
23.07.2016	796,16
23.08.2016	796,16
23.09.2016	796,16
23.10.2016	796,16
23.11.2016	796,16
23.12.2016	796,16

VEROJEN ERITTELY

Tulovero	9 553,92
Yleisradiovero	0,00
Ennakkovero pyöristettynä	9 553,92

VEROTETTAVA TULO JA/TAI TAPPIO

Elinkeinotoiminnan tulolähde	
Tulo (500)	47 769,60
Verotettava tulo (510)	47 769,60
Verotettava tulo yhteensä	47 769,60
Yleisradioveron peruste	47 769,60

Ennakoihin voi hakea muutosta

Ennakoihin voi hakea muutosta, jos viimeksi päättyneen tilikauden ennakko on liian suuri tai jos kuluvan tilikauden ennakko on liian suuri tai pieni. Muutosta voi hakea joko lomakkeella Yhteisön ennakkoveron hakemus/muutos (5017) tai sähköisesti veroilmoituksen liitteenä.

Ennakkoverolippu.

Veroilmoitukset ja verotuksen valmistuminen

Verohallinto toimittaa tuloverotuksen verovelvollisen antaman veroilmoituksen perusteella. Veroilmoitus on mahdollista antaa sähköisesti tai paperilomakkeella.

Verotus toimitetaan verovuodelta, joka määräytyy yhtiön tilikauden perusteella. Jos tilikausi on kalenterivuosi, verovuosi muodostuu siitä tilikaudesta tai niistä tilikausista, jotka ovat päättyneet kyseisen kalenterivuoden aikana. Veroilmoitus on annettava jokaiselta tilikaudelta erikseen. Osakeyhtiön ja osuuskunnan on annettava veroilmoitus Verohallinnolle neljän kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Yksityiset elinkeinonharjoittajat ja henkilöyhtiöt antavat veroilmoituksensa tilikauden päättymisajankohdasta riippumatta verovuotta seuraavan huhtikuun alussa tai veroilmoituslomakkeelle merkittynä myöhäisempänä ajankohtana toukokuussa.

Osinkoa jakavan osakeyhtiön on tehtävä vuosi-ilmoitus Verohallinnolle edellisenä vuonna maksamistaan osingoista maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden tammikuun loppuun mennessä.

Kun verotus on valmistunut, verovelvolliselle lähetetään verotuspäätös, josta ilmenee lopullinen veron määrä.

Osakeyhtiöillä ja osuuskunnilla verotus päättyy 10 kuukauden kuluttua tilikauden päättymisestä. Jäännösverojen eräpäivä on tätä seuraavan kuukauden 25. päivänä. Ennakonpalautukset maksetaan tästä seuraavan kuukauden 7. päivänä. Jos osakeyhtiölle tai osuuskunnalle lopullisessa verotuksessa määrättävät verot ovat suuremmat tai pienemmät kuin yhteisölle maksuunpannut ennakot, erotukselle lasketaan joko maksettavaa tai palautettavaa yhteisökorkoa.

Muiden yritysmuotojen verotus päättyy lokakuussa ja jäännösverot tulevat maksuun joulukuussa. Jäännösverosta peritään korkoa ja palautettavalle verolle maksetaan palautuskorkoa. Verovelvolliset voivat maksaa ennakon täydennysmaksua ennen verotuksen päättymistä ja välttyä siten kokonaan tai osittain yhteisökorolta tai jäännösveron korolta.

Muutoksenhaku

Toimitettuun verotukseen on mahdollista hakea muutosta verotuksen **oikaisulautakunnalta**. Oikaisuvaatimus on tehtävä viiden vuoden kuluessa verotuksen päättymistä seuraavan vuoden alusta lukien. Oikaisuvaatimuksen yhteydessä on myös mahdollista vaatia maksuunpantujen verojen perimistä koskevan päätöksen täytäntöönpanon kieltoa tai keskeyttämistä.

Verotuksen oikaisulautakunnan päätöksestä on mahdollista valittaa hallinto-oikeuteen. Valitus on tehtävä viiden vuoden kuluessa verotuksen päättymistä seuraavan vuoden alusta.

Hallinto-oikeuden päätöksestä voidaan vielä valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen (KHO), mutta valittamiseen tarvitaan valituslupa KHO:lta. Valitus on tehtävä 60 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista.

Ennakkoratkaisut

Verohallinto voi antaa sitovan ennakkoratkaisun tuloverotusta, ennakkoperintää, arvonlisäverotusta, arpajaisveroa, lähdeveroa, varainsiirtoveroa, kiinteistöveroa sekä perintö- ja lahjaveroa koskevissa asioissa. Verohallinnon ennakkoratkaisusta voi valittaa hallinto-oikeuteen ja edelleen KHO:een, jos asiassa saadaan valituslupa.

Keskusverolautakunnan ennakkoratkaisua on mahdollista hakea asioista, jotka ovat lain tulkinnan kannalta merkittäviä tai joiden käsittelyyn muutoin on erityisen painava syy. Keskusverolautakunta voi antaa ennakkoratkaisuja tuloverotuksesta, lähdeverosta ja arvonlisäverotukseen liittyvistä kysymyksistä. Keskusverolautakunnan ennakkoratkaisua ei anneta, jos asia on ratkaistu Verohallinnon yksikön päätöksellä tai sitä koskeva hakemus on vireillä Verohallinnon yksikössä. Keskusverolautakunnan päätöksestä voi valittaa suoraan korkeimpaan hallinto-oikeuteen, eikä valituksen tekemiseen tarvita valituslupaa.

Verotarkastus

Verotarkastuksia tekemällä verohallinto haluaa varmistaa yritysten taloushallinnon, kirjanpidon luvuista johdettujen veroilmoitusten ja muiden verotukseen liittyvien seikkojen oikeellisuuden. Verotarkastuksilla turvataan verotulojen kertyminen ja verorasituksen tasapuolinen jakautuminen eri verovelvollisten välillä. Tarkastustoiminta myös osaltaan ennaltaehkäisee mahdollisia väärinkäytöksiä.

Verotarkastuksen kohteiksi voidaan valita tietyn toimialan yritykset tai tietyntyyppistä toimintaa harjoittavat yritykset. Yrityksiä otetaan verotarkastuksiin myös satunnaisesti. Verotarkastuksen kohteeksi joutuminen ei aina tarkoita sitä, että yritystä epäillään väärinkäytöksistä.

Verotarkastuksesta ilmoitetaan ennen tarkastuksen aloittamista verovelvolliselle. Verotarkastus tehdään etukäteen ilmoittamatta vain siinä tapauksessa, että yhtiötä epäillään väärinkäytöksistä. Verotarkastuksessa ei aina etsitä virheitä verovelvollisen toiminnasta, vaan kyseessä saattaa olla vertailutietotarkastus, jolloin kerätään tietoja käytettäväksi jonkun muun verovelvollisen verotuksessa.

Tulolajit

Luonnollisten henkilöiden saamat tulot jaetaan pääoma- ja ansiotuloihin. **Pääomatuloja** ovat erilaiset omaisuuden tuottamat tulot, esimerkiksi

- korkotulot (eivät kuitenkaan lähdeverollisten tilien korot)
- vuokratulot
- luovutusvoitot
- jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus
- osinkotulon pääomatulo-osuus
- osakaslaina osakeyhtiöstä.

Pääomatuloista voidaan verotuksessa vähentää pääomatulojen hankkimisesta johtuneet menot. Myös asuntolainan korot vähennetään pääomatuloista.

Pääomatuloista maksetaan veroa valtiolle. Verokanta on 30 000 euron tuloihin asti 30 %. Sen ylittävästä tulonosasta verokanta on 34 %.

Ansiotuloja ovat esimerkiksi

- palkkatulot
- eläketulot
- luontoisedut
- jaettavan yritystulon ansiotulo-osuus
- osinkotulon ansiotulo-osuus.

Ansiotuloista voi verotuksessa vähentää näiden tulojen hankkimisesta johtuneet menot. Jos henkilöllä ei ole pääomatuloja, asunto- ja opintolainan korot siirtyvät vähennettäviksi alijäämähyvitysmenettelyn kautta ansiotulon verosta. Ansiotuloista maksetaan veroa valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle. Ansiotuloja verotetaan valtionverotuksessa progressiivisen tuloveroasteikon mukaan. Kunnallisvero ja kirkollisvero määräytyvät verovelvollisen kotikunnan mukaan. Ansiotulojen perusteella määräytyy myös Kelalle maksettava sairausvakuutusmaksu, jonka suuruus vahvistetaan vuosittain. Luonnolliset henkilöt maksavat lisäksi niin sanottua Yle-veroa ansio- ja pääomatulojensa yhteismäärän perusteella. Vero on enimmillään 143 euroa ja sen määräytymisperusteet kerrotaan Verohallinnon internetsivuilla www.vero.fi.

Valtion tuloveroasteikko 2016

Verotettava ansiotulo (euroa)	Vero alarajan kohdalla (euroa)	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta (%)
16 700–25 000	8,00	6,50
25 000–40 800	547,50	17,50
40 800–72 300	3 312,50	21,50
72 300–	10 085,00	31,75

Esimerkkejä kuntien ja seurakuntien veroprosenteista 2016

Kunta	Kunnan tulovero-prosentti	Ev.lut.-seura-kunnan tulovero-prosentti	Ortodoksisen seurakunnan tuloveroprosentti
Alajärvi	22,00	1,75	2,10
Enontekiö	21,25	1,65	2,20
Espoo	18,00	1,00	1,80
Helsinki	18,50	1,00	1,80
Joensuu	20,50	1,45	1,80
Jyväskylä	20,00	1,45	1,95
Kajaani	21,00	1,65	1,95
Kauniainen	16,50	1,00	1,80
Kittilä	20,25	1,50	2,20
Kokemäki	21,25	1,75	1,75
Kokkola	21,50	1,70	2,10
Lappeenranta	21,00	1,35	1,85
Lemland	16,75	1,70	1,75
Mänttä-Vilppula	22,00	1,80	2,00
Oulu	20,00	1,30	2,00
Pello	20,25	1,60	2,20
Rovaniemi	21,00	1,25	2,20
Sotkamo	21,25	1,65	1,95
Tampere	19,75	1,25	2,00
Turku	19,50	1,00	1,75
Vantaa	19,00	1,00	1,80

ESIMERKKI 5.1 **VEROT JA MAKSUT ANSIOTULOISTA**

Jennin verotettava ansiotulo on 52 000 euroa. Jenni asuu Jyväskylässä, jossa kunnallisvero on 20 % ja kirkollisvero 1,45 %. Sairausvakuutusmaksu on 2,12 %.

Verot ja maksut ansiotulosta ovat seuraavat:

Valtion tulovero (2016)			
• 40 800 eurosta		3 312,50	
• 21,5 % x 11 200 euroa		2 408,00	5 720,50
Kunnallisvero	20 % x 52 000 euroa		10 400,00
Kirkollisvero	1,45 % x 52 000 euroa		754,00
Sairausvakuutusmaksu	2,12 % x 52 000 euroa		1 102,40
Yle-vero			143,00
Verot ja maksut yhteensä			18 119,90

Yrityksen verotettavan tulon laskeminen

Tiedot yrityksen verotettavan tulon laskemiseksi saadaan tilinpäätöksen tuloslaskelmasta. Elinkeinoverolain mukaan tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneet menot ja menetykset ovat yrityksen verotuksessa vähennyskelpoisia.

Yrityksen tuotot ovat pääosin veronalaisia. Verovapaita tuottoja ovat esimerkiksi

- verovapaat osinkotuotot
- käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoitot osakeyhtiössä ja osuuskunnassa, kun osakkeet omistettu vuoden ajan ja omistusosuus ollut vähintään 10 %
- voitto-osuus henkilöyhtiöstä
- veronpalautus ja sille saatu korko.

Seuraavia menoja **ei** kuitenkaan **voi vähentää verotuksessa**:

- tuloverot
- verojen viivästysseuraamukset ja veron korotukset
- puolet edustuskuluista
- sakot, pysäköintivirhemaksut, ylikuormamaksut ja muut rangaistusluonteiset maksut
- yksityisliikkeessä yrittäjälle itselleen, hänen puolisolleen tai alle 14-vuotiaalle lapselle maksettu palkka
- elinkeinoverolain salliman maksimipoiston ylittävä poiston osa.

ESIMERKKI 5.2 **VEROTETTAVAN TULON LASKEMINEN**

T:mi Kallen Kalaliikkeen tuloslaskelma tilikaudelta 1.1.–31.12.20x1 on seuraava:

TULOSLASKELMA		1.1.–31.12.20x1
LIIKEVAIHTO		159 269
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	32 775	
Varastojen vähennys	1 963	34 738
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	60 000	
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	10 730	
Muut henkilösivukulut	2 459	73 189
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot		5 287
Liiketoiminnan muut kulut		25 254
LIIKEVOITTO/-TAPPIO		20 801
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korko- ja rahoitustuotot		56
Korkokulut ja muut rahoituskulut		872
VOITTO/TAPPIO ENNEN VEROJA		19 985
Tuloverot		4 203
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		15 782

Tuloslaskelman erään Liiketoiminnan muut kulut sisältyy muun muassa

- edustuskuluja 240 euroa
- auton kuluja yhteensä 2 800 euroa. Ajoista 60 % on elinkeinotoimintaan liittyviä ja 40 % yksityisiä ajoja.
- pysäköintivirhemaksuja 120 euroa.

Suunnitelman mukaisiin poistoihin sisältyy autosta tehty poisto 2 200 euroa. Korkokuluihin on kirjattu 40 euroa verojen viivästyskorkoja.

Laskelma verotettavasta tulosta:

Tilikauden voitto		15 782
+ Tuloverot		4 203
+ Puolet edustuskuluista		120
+ Yksityisosuus autokuluista	40 % x 2 800 euroa	1 120
+ Yksityisosuus auton poistosta	40 % x 2 200 euroa	880
+ Pysäköintivirhemaksut		120
+ Verojen viivästyskorot		40
Verotettava tulo		22 265

Jos vahvistettuja tappiota olisi vähentämättä 6 000 euroa, verovuoden lopullinen verotettava tulo olisi 22 265 – 6 000 = 16 265 euroa.

Eri yhtiömuotojen veroilmoituslomakkeet täyttöoppaineen ovat saatavissa Verohallinnon internetsivuilla. Yrityksen verotettava tulo lasketaan veroilmoituslomakkeen tuloverolaskelmalla, jossa on kaksi saraketta. Toiseen sarakkeeseen merkitään elinkeinotoiminnan veronalaiset tuotot ja verotuksessa vähennyskelpoiset kulut. Toinen sarake on niitä tuotto- ja kulueriä varten, joissa kirjanpitoon merkitty määrä eroaa verotuksessa huomioon otettavasta määrästä.

Voit harjoitella verohallinnon sivuilla olevan veroilmoituksen tuloverolaskelman täyttöä edellä olevan esimerkin luvuilla.

Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityistä elinkeinonharjoittajaa verotetaan luonnollisena henkilönä hänen kaikkien ansio- ja pääomatulojensa perusteella. Yritystulo jaetaan yrittäjän ansio- ja pääomatulona verotettavaksi. Jako perustuu yrityksen **nettovarallisuuteen**.

Nettovarallisuuden laskeminen

Nettovarallisuus on yritystoimintaan kuuluvien varojen ja velkojen erotus. Se lasketaan verovuotta edeltävän vuoden taseen perusteella. Yksityisliikkeessä sellainen omaisuus, jota käytetään osittain yritystoiminnassa ja osittain yksityiskäytössä kuuluu nettovarallisuutta laskettaessa yrityksen varoihin, jos sitä käytetään yli 50-prosenttisesti yritystoiminnassa. Yksityisen liikkeen- tai ammatinharjoittajan varoihin ei lueta verottomia tai korkotulon lähdeveron alaisia talletuksia. Myöskään arvonkorotuksia ei oteta huomioon nettovarallisuutta laskettaessa. Käyttöomaisuuskiinteistöt ja -arvopaperit arvostetaan varojen arvostamislain mukaiseen vertailuarvoon, jos se on suurempi kuin verotuksessa poistamaton hankintameno.

Nettovarallisuuteen lisätään 30 % tilinpäätöstä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetuista ennakonpidätyksenalaisista palkoista. Palkat lasketaan siltä tilikaudelta, jonka verotuksesta on kysymys. Näin saadaan **pääomatulo-osuuden laskentaperuste**.

ESIMERKKI 5.3 **NETTOVARALLISUUDEN LASKEMINEN**

TASE 31.12.20x0

Vastaavaa			**Vastattavaa**		
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineelliset hyödykkeet			Oma pääoma		3 525
Koneet ja kalusto	12 536	12 536	Tilikauden voitto		16 391
VAIHTUVAT VASTAAVAT			VIERAS PÄÄOMA		
Vaihto-omaisuus			Pitkäaikainen		
Tavarat	2 867	2 867	Lainat rahoituslaitoksilta	12 773	12 773
Saamiset			Lyhytaikainen		
Lyhytaikaiset			Lainat rahoituslaitoksilta	2 360	
Myyntisaamiset	5 930		Ostovelat	1 900	
Siirtosaamiset	3 120	9 050	Muut velat	1 776	
Rahat ja pankkisaamiset		14 600	Siirtovelat	328	6 364
		39 053			39 053

Kaluston arvona nettovarallisuuslaskennassa käytetään verotuksessa poistamatonta menojäännöstä. Yksityisliikkeen nettovarallisuuteen luetaan rahavaroista ainoastaan käteisvarat, ei siis pankkitilillä olevia rahoja. Erä Rahat ja pankkisaamiset sisältää 10 000 euroa pankkitilillä olevia varoja.

Varat		**Velat**	
Koneet ja kalusto	12 536	Lainat rahoituslaitoksilta	15 133
Tavarat	2 867	Ostovelat	1 900
Saamiset	9 050	Muut velat	1 776
Rahat	4 600	Siirtovelat	328
	29 053		19 137

Varat	29 053
– Velat	19 137
= Nettovarallisuus	9 916
+ 30 % palkoista	18 000
= Pääomatulo-osuuden laskenta-peruste	27 916

Pääomatulona verotetaan 20 % pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta. Loppuosa verotettavasta tulosta verotetaan ansiotulona. Yrittäjä voi ennen verotuksen päättymistä halutessaan vaatia, että pääomatulona verotetaan määrä, joka vastaa 10 %:n tuottoa nettovarallisuudelle. Vaihtoehtoisesti hän voi vaatia, että yritystulo verotetaan kokonaan ansiotulona.

Pääomatulon määrää laskettaessa poikkeuksena on kuitenkin käyttöomaisuuteen kuuluvien kiinteistöjen ja arvopapereiden luovutusvoittojen verotus. Pääomatulo-osuus yritystulosta on aina vähintään näiden luovutusvoittojen suuruinen, eikä niitä siis voi muuntaa ansiotuloksi.

ESIMERKKI 5.4 **JAKO PÄÄOMATULO-ANSIOTULO**

Kallen Kalaliikkeen verotettava tulo on 22 265 euroa.
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste on 27 916 euroa.

Verotettava tulo 22 265 euroa jakautuu

pääomatuloon 20 % x 27 916 =	5 583
ansiotuloon 22 265 – 5 583 =	16 682
	22 265

Jos pääomatulon määräksi halutaan 10% laskentaperusteesta, verotettava tulo jakautuu

pääomatuloon 10 % x 27 916 =	2 791
ansiotuloon 22 265 – 2 791 =	19 474
	22 265

Vaihtoehtoisesti voidaan koko verotettava tulo 22 265 euroa vaatia verotettavaksi ansiotulona. Jos tuloon kuitenkin sisältyisi käyttöomaisuuden myyntivoittoja 3 400 euroa, tulosta olisi

pääomatuloa	3 400
ansiotuloa 22 265 – 3 400 =	18 865
	22 265

Jos puolisot harjoittavat elinkeinotoimintaa yhdessä, liikkeen tulo voidaan jakaa verotuksessa yrittäjäpuolisoiden kesken. Ansiotuloksi katsottava osuus jaetaan työpanosten suhteessa tai muun selvityksen puuttuessa puoliksi puolisoiden kesken. Tasajako on yleensä verotuksellisesti edullisin.Ansiotulona verotettava osuus lisätään yrittäjän muihin mahdollisiin ansiotuloihin ja verotus toimitetaan yhteenlaskettujen tulojen perusteella.

Pääomatuloksi katsottava osuus jaetaan puolisoiden kesken niiden osuuksien mukaan, jotka puolisoilla on elinkeinotoiminnan nettovarallisuudesta. Jos muuta selvitystä ei anneta, nettovarallisuuden oletetaan jakautuvan puoliksi. Pääomatulo-osuus lisätään yrittäjän muihin mahdollisiin pääomatuloihin.

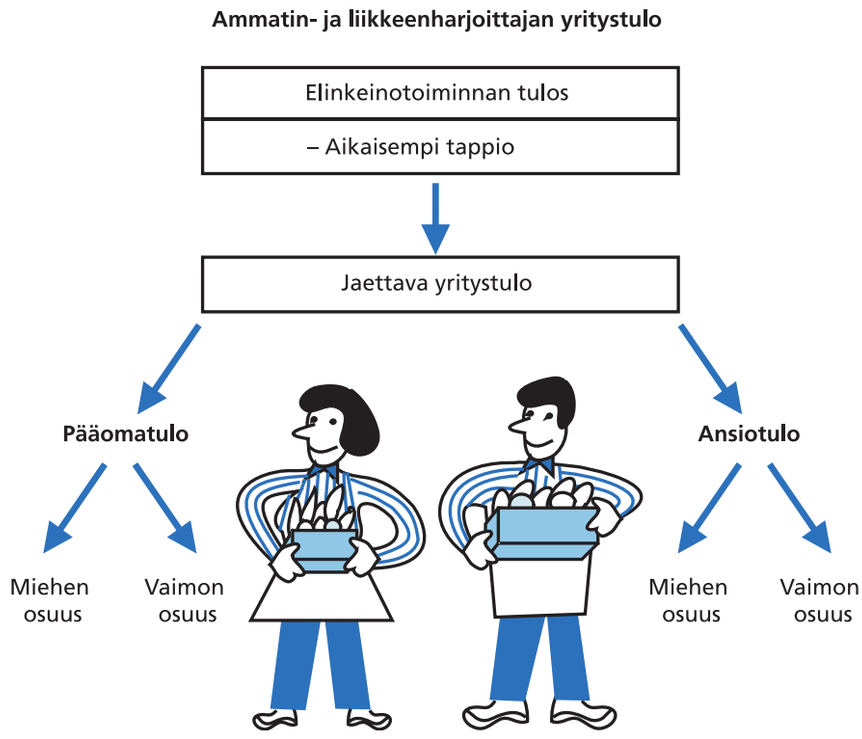

Tulonjako puolisoiden kesken.

Tappiollisesta tilikaudesta vahvistetaan elinkeinotoiminnan verovuoden tappio, joka on mahdollista vähentää seuraavan kymmenen vuoden aikana syntyvästä verotettavasta tulosta. Tappion voi myös vaihtoehtoisesti vähentää saman ja seuraavien kymmenen vuoden aikana saaduista pääomatuloista. Tappio on mahdollista jakaa puolisoiden välillä pääomatuloista tehtäväksi vähennykseksi.

Autokulut

Liike- tai ammattitoiminnassa käytettävä auto voi olla joko elinkeinotoiminnan varallisuutta tai liikkeen- tai ammatinharjoittajan yksityisvarallisuutta. Auto kuuluu elinkeinotoiminnan varoihin, jos yli puolet autolla ajetuista kilometreistä liittyy elinkeinotoimintaan. Autolla ajetuista kilometreistä on siis pidettävä ajopäiväkirjaa.

Jos auto on kirjattu taseeseen, myös kaikki autoon liittyvät kulut kirjataan kirjanpitoon. Auton kuluista ovat vähennyskelpoisia kuitenkin ainoastaan elinkeinotoimintaan liittyvien ajojen kulut. Kirjanpitoon kirjattuja auton kuluja ja autosta tehtyä poistoa on siksi oikaistava omien ajojen osuudella. Jos oikaisua ei tehdä kirjanpidossa, yksityisajojen osuutta vastaava määrä kuluista lisätään verotettavaan tuloon veroilmoituslomakkeella.

Jos liikkeen- tai ammatinharjoittaja on tehnyt elinkeinotoimintaan liittyviä matkoja yksityisvarallisuuteensa kuuluvalla autolla, hän voi vähentää verotuksessa niin sanottuna lisävähennyksenä määrän, joka vastaa palkansaajien verovapaan kilometrikorvauksen määrää. Samoin hän voi vähentää tekemistään työmatkoista lisävähennyksenä määrän, joka vastaa palkansaajalle maksettavaa päivärahaa.

Henkilöyhtiöt

Henkilöyhtiöt eivät ole erillisiä verovelvollisia vaan **laskentayksikköjä**. Avoimet ja kommandiittiyhtiöt ovat tuloverolain mukaan **elinkeinoyhtymiä**. Niiden verotettava tulo jaetaan osakkaiden henkilökohtaisesti verotettavaksi tuloksi. Yhtiömiesten osuus yhtiön tulosta ja osuus yhtiön varallisuudesta voivat olla erisuuruiset. Verotettavan tulon jakoperusteena on osakkaiden tekemä yhtiösopimus eikä se, mitä yhtiön voitosta on todellisuudessa jaettu yhtiömiehille.

Osakkaan osuudesta yhtiön tuloon verotetaan pääomatulona määrä, joka vastaa 20 %:n vuotuista korkoa osakkaan osuudelle yhtiön edellisen vuoden nettovarallisuudesta. Pääomatulo-osuuden ylittävä osuus tulosta verotetaan ansiotulona. Nettovarallisuudesta riippumatta pääomatuloksi katsotaan

aina osakkaan osuus käyttöomaisuuteen kuuluvien kiinteistöjen ja arvopapereiden luovutusvoitosta.

Henkilöyhtiöissä nettovarallisuus lasketaan samalla tavalla kuin yksityisliikkeissä. Saamisia yhtiömiehiltä ei pidetä henkilöyhtiön elinkeinotoiminnan varoina. Myös henkilöyhtiöiden nettovarallisuuteen lisätään 30 % tilikauden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetuista ennakonpidätyksenalaisista palkoista.

ESIMERKKI 5.5 **AVOIN YHTIÖ**

Avoimessa yhtiössä on kaksi yhtiömiestä.Yhtiösopimuksen mukaan voitto jaetaan yhtiömiesten kesken tasan. Yhtiön verotettava tulo on 38 000 euroa. Pääomatulo-osuuden laskentaperuste on 22 000 euroa.

Kummankin yhtiömiehen osuus:	
Verotettavasta tulosta 50 % x 38 000 euroa	19 000
Pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta 50 % x 22 000 euroa	11 000
Pääomatuloa 20 % x 11 000 euroa	2 200
Ansiotuloa 19 000 – 2 200 euroa	16 800

Kommandiittiyhtiön äänettömän yhtiömiehen osuus verotettavasta tulosta on hänen saamansa voitto-osuus. Äänettömän yhtiömiehen tulo-osuus verotetaan pääomatulona, jos hänen sijoituksensa tuotto on enintään 20 prosenttia. Tämän ylittävä osa äänettömän yhtiömiehen tulo-osuudesta verotetaan ansiotulona. Loppuosa verotettavasta tulosta ja nettovarallisuudesta kuuluu vastuunalaisille yhtiömiehille.

ESIMERKKI 5.6 **KOMMANDIITTIYHTIÖ**

Kommandiittiyhtiössä on yksi vastuunalainen ja yksi äänetön yhtiömies. Äänettömän yhtiömiehen pääomapanos on 10 000 euroa. Yhtiösopimuksen mukaan äänetön yhtiömies saa sijoitukselleen 15 % korkoa vuodessa. Yhtiön verotettava tulo on 50 000 euroa. Pääomatulo-osuuden laskentaperuste on 80 000 euroa.

Äänetön yhtiömies:	
Osuus verotettavasta tulosta 15 % x 10 000 euroa	1 500
Äänettömän yhtiömiehen tulo-osuus verotetaan kokonaan pääomatulona, koska se on alle 20 % laskentaperusteesta.	
Vastuunalainen yhtiömies:	
Osuus verotettavasta tulosta 50 000 – 1 500 euroa	48 500
Osuus pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta 80 000 – 10 000	70 000
Pääomatuloa 20 % x 70 000 euroa	14 000
Ansiotuloa 48 500 – 14 000 euroa	34 500

Avoimen yhtiön yhtiömiehet ja kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet saattavat nostaa yksityisnostoina yhtiöstä enemmän rahaa kuin he ovat yhtiöön sijoittaneet tai kuin yhtiö on tuottanut voittoa. Myös yrityksen tappiollinen toiminta voi aiheuttaa sen, että oma pääoma on negatiivinen tai nolla. Jos avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön nettovarallisuus on negatiivinen tai nolla, avoimen yhtiön yhtiömiehet tai kommandiittiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet eivät voi saada pääomatuloa nettovarallisuuden perusteella. Koko tulo-osuus on tällöin ansiotuloa, ellei tulo-osuuteen sisälly käyttöomaisuuskiinteistöjen tai käyttöomaisuusarvopapereiden luovutusvoittoja. Tällä ei kuitenkaan ole vaikutusta äänettömän yhtiömiehen tulo-osuuden verotukseen.

ESIMERKKI 5.7 **KOMMANDIITTIYHTIÖ / NEGATIIVINEN OMA PÄÄOMA**

Kommandiittiyhtiön verotettava tulo on 36 000 euroa. Äänettömän yhtiömiehen panos on 30 000 euroa. Yhtiösopimuksen mukaan äänettömän yhtiömiehen voitto-osuus on 10 % hänen sijoittamalleen pääomalle. Vastuunalaisia yhtiömiehiä on yksi. Pääomatulo-osuuden (pot) laskentaperuste on negatiivinen 50 000 euroa.

Äänetön yhtiömies:	
Osuus verotettavasta tulosta 10 % x 30 000 euroa	3 000
Äänettömän yhtiömiehen tulo-osuus on kokonaan pääomatuloa, koska voitto-osuus ei ylitä 20 % pääomapanoksesta.	
Vastuunalainen yhtiömies:	
Osuus verotettavasta tulosta 36 000 – 3 000 euroa	33 000
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste	–50 000
Äänettömän yhtiömiehen osuus	–30 000
Vastuunalaisen osuus pot-laskentaperusteesta	–80 000

Vastuunalaisen yhtiömiehen tulo-osuus verotetaan kokonaan ansiotulona, koska pääomatulo-osuuden laskentaperuste on negatiivinen.

Henkilöyhtiössä saatetaan joutua tekemään osakaskohtaisia oikaisuja, kun selvitetään pääomatulo-osuuden laskentaperustetta. Yhtiöosuuden hankintaan otettu velka vähennetään yhtiömiehen osuudesta elinkeinotoiminnan varoihin. Velan korko taas vähennetään yhtiömiehen tulo-osuudesta ennen tulo-osuuden jakamista pääoma- ja ansiotuloksi. Jos yhtiömies tai hänen perheensä asuu yhtiön varoihin kuuluvassa asunnossa, asunnon arvo vähennetään kyseisen yhtiömiehen osuudesta varoihin. Vähennettävä arvo on sama, jota on käytetty yhtiön nettovarallisuutta laskettaessa.

ESIMERKKI 5.8 **OIKAISUT HENKILÖYHTIÖSSÄ / YHTIÖOSUUDEN HANKINTAVELKA JA KORKO**

Avoimessa yhtiössä on kaksi yhtiömiestä A ja B. Yhtiön verotettava tulo on 70 000 euroa. Kummankin osuudet tuloon ovat yhtä suuret. Yhtiön pääomatulo-osuuden laskentaperuste on 220 000 euroa. A on rahoittanut yhtiöosuutensa lainalla, jota on vielä jäljellä 30 000 euroa. A on maksanut lainasta korkoja 1 200 euroa.

A:n osuus pääomatulon laskentaperusteesta	110 000
– yhtiöosuuden hankintavelka	30 000
A:n pääomatulo-osuuden laskentaperuste	80 000
A:n osuus verotettavasta tulosta	35 000
– yhtiöosuuden hankintavelan korko	1 200
	33 800
A:n tulo-osuudesta	
pääomatuloa 20 % x 80 000 euroa	16 000
ansiotuloa 33 800 – 16 000 euroa	17 800
B:n tulo-osuudesta	
pääomatuloa 20 % x 110 000 euroa	22 000
ansiotuloa 35 000 – 22 000 euroa	13 000

Verotusyhtymät ovat kiinteistön viljelyä tai hallintaa varten perustettuja yhteenliittymiä. Ne eivät ole erillisiä verovelvollisia.

Osakeyhtiöt

Osakeyhtiöt ovat itsenäisiä verovelvollisia. Yhteisön tulovero on 20 prosenttia osakeyhtiön verotettavasta tulosta. Verotettava tulo lasketaan kuten muissakin yritysmuodoissa. Yhteisöt (osakeyhtiöt, osuuskunnat, yhdistykset ja säätiöt) maksavat lisäksi ns. Yle-veroa, jos niiden verotettava tulo ylittää 50 000 euroa. Yrityksille Yle-vero on kuitenkin vähennyskelpoinen kulu. Veron määräytymisperusteet kerrotaan Verohallinnon internetsivuilla www.vero.fi.

Osinkojen verotus

Osinkoihin kohdistuu osittainen kahdenkertainen verotus. Yksityishenkilöiden saamia osinkoja verotetaan eri tavoin sen mukaan, onko osingon maksanut pörssiyhtiö vai muu yhtiö. Yksityishenkilön pörssiyhtiöstä saamasta osingosta 15 prosenttia on verovapaata tuloa ja 85 prosenttia on veronalaista pääomatuloa. Pääomatulojen verokanta (v. 2016) on 30 000 euroon saakka 30 prosenttia ja sen ylittävältä osalta 34 prosenttia. Osingon maksava yhtiö tekee osingosta 25,5 prosentin suuruisen ennakonpidätyksen.

ESIMERKKI 5.9 **PÖRSSIYHTIÖSTÄ SAADUN OSINGON VEROTUS**

Ritva Törhönen saa eräästä pörssiyhtiöstä osinkoa 2 400 euroa.

Osingosta on

verovapaata 15 % x 2 400 euroa	360
veronalaista pääomatuloa 85 % x 2 400 euroa	2 040
	2 400

Pääomatulon vero 30 % x 2 040 euroa = 612 euroa.
Vero brutto-osingosta 612 : 2 400 = 25,5 %.

Muusta kuin julkisesti noteeratusta yhtiöstä saadun osingon verokohtelun määrää yhtiön osakkeiden matemaattinen arvo. Matemaattinen arvo saadaan, kun yhtiön verovuotta edeltävän vuoden tilinpäätöksen mukainen nettovarallisuus jaetaan yhtiön tilinpäätösajankohtana ulkona olevien osakkeiden määrällä. Yhtiön itse lunastamia tai hankkimia omia osakkeita ei tällöin huomioida. Uuden yhtiön osakkeen matemaattiseksi arvoksi katsotaan osakkeen nimellisarvo tai kirjanpidollinen vasta-arvo.

Nettovarallisuus saadaan, kun yhtiön varoista vähennetään velat. Se lasketaan samoin periaattein kuin yksityisliikkeissä ja henkilöyhtiöissä. Myös pankkitileillä olevat varat huomioidaan osakeyhtiön nettovarallisuutta laskettaessa. Osakeyhtiössä ei kuitenkaan tehdä palkkojen lisäystä.

Osakeyhtiön nettovarallisuus lasketaan aina verovuotta edeltävän vuoden tilinpäätöksestä. Jos yhtiön tilikausi on päättynyt 31.12.2015 ja osinkoa jaetaan vuoden 2016 aikana, osakkeen matemaattinen arvo lasketaan tilinpäätöksen 31.12.2015 perusteella. Jos taas tilikausi päättyy 31.8.2016 ja osinko jaetaan syksyllä 2016, osakkeen matemaattinen arvo lasketaan taseen 31.8.2015 perusteella. Asiaa tarkastellaan osingonsaajan kannalta. Osinko verotetaan osakkaan sen verovuoden tulona, jonka aikana osinko on osingonjakopäätöksen mukaan nostettavissa. Jos yhtiökokouksen osingonjakopäätöksessä ei mainita maksamisajankohtaa, osingot ovat nostettavissa heti yhtiökokouksen jälkeen, jolloin osinkoja verotetaan yhtiökokouksen pitovuonna.

Kun osingon määrä jää alle 150 000 euron, se on osakkeiden matemaattiselle arvolle laskettuun 8 prosentin tuottoon saakka 75 prosenttia verovapaata ja 25 prosenttia pääomatuloa. Matemaattinen arvo lasketaan osakaskohtaisesti. 150 000 euron ylittävästä osingonosasta 15 prosenttia on verovapaata tuloa ja 85 prosenttia veronalaista pääomatuloa.

Jos osingon määrä ylittää osakkeen matemaattiselle arvolle lasketun 8 prosentin tuoton, ylittävästä osasta 75 prosenttia on veronalaista ansiotuloa ja 25 prosenttia verovapaata tuloa. Osinkoa jakava yhtiö tekee osingosta 7,5 prosentin suuruisen ennakonpidätyksen. Ennakonpidätys 150 000 ylittävän osingon osalta on 27 prosenttia.

ESIMERKKI 5.10 **LISTAAMATTOMASTA YHTIÖSTÄ SAADUN OSINGON VEROTUS**

Verovapaata 25 %	Ansiotuloa 75 %	Osinko yli 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta
Verovapaata 15 %	Pääomatuloa 85 %	Osinko alle 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta
Pääomatuloa 25 %	Verovapaata 75 %	150 000 euroa

a) Osinkoa jaetaan vähemmän kuin 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta.

Osakkaan omistamien osakkeiden matemaattinen arvo 100 000 euroa.
Osinkoa jaetaan 6 000 euroa.

8 % x 100 000 euroa 8 000

Verovapaata 75 % x 6 000 euroa	4 500
Pääomatuloa 25 % x 6 000 euroa	1 500
	6 000

b) Osinkoa jaetaan 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta, mutta osingon määrä ylittää 150 000 euroa.

Osakkaan omistamien osakkeiden matemaattinen arvo 2 000 000 euroa.
Osinkoa jaetaan 160 000 euroa.

8 % x 2 000 000 euroa 160 000

150 000 euroon saakka osingosta

Verovapaata 75 % x 150 000 euroa	112 500
Pääomatuloa 25 % x 150 000 euroa	37 500

150 000 euron ylittävä osuus osingosta
160 000 – 150 000 = 10 000

Verovapaata 15 % x 10 000 euroa	1 500
Pääomatuloa 85 % x 10 000 euroa	8 500
	160 000

c) Osinkoa jaetaan enemmän kuin 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta.

Osakkaan omistamien osakkeiden matemaattinen arvo 100 000 euroa.
Osinkoa jaetaan 20 000 euroa.

8 % x 100 000 euroa	8 000
Verovapaata 75 % x 8 000 euroa	6 000
Pääomatuloa 25 % x 8 000 euroa	2 000

8 %:n rajan ylittävä osuus osingosta 20 000 – 8 000 = 12 000

Verovapaata 25 % x 12 000 euroa	3 000
Ansiotuloa 75 % x 12 000	9 000
	20 000

d) Osinkoa jaetaan enemmän kuin 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta, ja osingon määrä ylittää 150 000 euroa.

Osakkaan omistamien osakkeiden matemaattinen arvo 2 000 000 euroa.
Osinkoa jaetaan 180 000 euroa.

8 % x 2 000 000 euroa	160 000

150 000 euroon saakka osingosta

Verovapaata 75 % x 150 000 euroa	112 500
Pääomatuloa 25 % x 150 000 euroa	37 500

150 000 euron ylittävä osuus osingosta
160 000 – 150 000 = 10 000

Verovapaata 15 % x 10 000 euroa	1 500
Pääomatuloa 85 % x 10 000 euroa	8 500

8 %:n rajan ylittävä osuus osingosta 180 000 – 160 000 = 20 000

Verovapaata 25 % x 20 000 euroa	5 000
Ansiotuloa 75 % x 20 000	15 000
	180 000

Osakaskohtaiset oikaisut

YEL-yrittäjänä pidetään osakeyhtiössä johtavassa asemassa työskentelevää osakasta, joka omistaa yksin yli 30 % tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa yli 50 % yhtiön osakkeista tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä tai jolla on muutoin vastaava määräämisvalta. Jos osakeyhtiön **YEL-osakkaalla** on verovuonna ollut käytössään yhtiön omistama asunto tai vapaa-ajan asunto, vähennetään sen arvo hänen osakkeittensa matemaattisesta arvosta. Asunnon arvo vähennetään, vaikka asunto olisi ollut osakkaalla luontoisetuna tai hän maksaisi siitä vuokraa. Vähentämisen edellytyksenä on, että yrittäjä on käyttänyt asuntoa sen verovuoden aikana, jonka veronalaista tuloa osinko on. Vähennettävä arvo on sama, jota on käytetty yhtiön nettovarallisuutta laskettaessa.

Osakkaan ja hänen perheenjäsentensä yhtiöstä ottama **osakaslaina** vähennetään ensisijaisesti lainanottajan osakkeiden matemaattisesta arvosta. Jos laina ylittää kyseisen osakkaan omien osakkeiden arvon, se vähennetään muiden perheenjäsenten osakkeiden arvosta osakeomistusten suhteessa. Osakkaan osakkeiden arvosta vähennetään myös perheenjäsenten ottamat osakaslainat. Nämä säännöt koskevat tilannetta, jossa osakas yksin tai perheenjäsentensä kanssa omistaa vähintään 10 % osakkeista tai heillä on vastaava osuus kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä.

Osakaslaina on pääomatuloa, kun osakas saa yhtiöstään lainan, jota hän ei ole maksanut takaisin saman kalenterivuoden aikana. Lainasumma verotetaan pääomatulona, jos lainansaaja, hänen perheenjäsenensä tai he yhdessä omistavat vähintään 10 % lainan myöntäneen yhtiön osakkeista tai lainansaajalla ja hänen perheellään on vähintään 10 % osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. Pääomatulona verotetun osakaslainan lyhennys vähennetään maksajan pääomatuloista, jos maksu tapahtuu viimeistään viidentenä vuonna lainan maksamisvuoden jälkeen.

Työperäinen osinko

Osinkoa ei verotuksessa käsitellä osinkona, jos osakkaiden saamien osinkojen erilainen määrä perustuu sopimuksen, yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen päätöksen mukaan osingonsaajien erilaiseen työpanokseen. Osinkoa saatetaan tällaisessa tapauksessa verottaa niin sanottuna työ-

peräisenä osinkona, mikä merkitsee sitä, että koko osinko rinnastetaan verotuksessa palkkaan. Tällainen osinko verotetaan sen henkilön ansiotulona, joka on tehnyt työn osinkoa jakaneessa yhtiössä.

Osakeyhtiön saamat osingot

Listaamattoman yhtiön listatusta yhtiöstä saamat osingot ovat kokonaan veronalaista tuloa. Osinkotulosta osakeyhtiö maksaa veroa yhteisöverokannan mukaan. Osinko on kuitenkin edellä mainitussa tilanteessa kokonaan verovapaata, jos osakeyhtiön omistus osinkoa jakavasta yhtiöstä on vähintään 10 %. Listatun yhtiön toisesta listatusta yhtiöstä saama osinko on kokonaan verovapaata. Listatun yhtiön listaamattomasta yhtiöstä saamat osingot ovat myös verovapaita. Listaamattoman yhtiön toisesta listaamattomasta yhtiöstä saamat osingot ovat aina verovapaita.

ESIMERKKI 5.11 **LISTAAMATTOMAN YHTIÖN LISTATUSTA YHTIÖSTÄ SAAMAT OSINGOT**

Animani Oy saa osinkoa Rodentia Oy:stä 8 000 euroa. Osinkotulo sisältyy tuloslaskelman erään Rahoitustuotot ja -kulut. Osinko on kokonaan verovapaata tuloa, ja se huomioidaan verotettavan tulon laskelmassa.

Tilikauden voitto	24 200
+ verot	7 800
+ puolet edustuskuluista	250
– saatu verovapaa osinko	8 000
Verotettava tulo	24 250

Osuuskunta

Osuuskunnat ovat itsenäisiä verovelvollisia. Osuuskunnan verokanta on yhteisöverokanta 20 %.

Osuuskunnan tappio voidaan vähentää seuraavan kymmenen vuoden aikana syntyvästä verotettavasta tulosta. Pienissä osuuskunnissa jäsenten vaihtuminen on tavallista. Tappioiden vähennysoikeus kuitenkin menetetään, jos tappiovuoden aikana tai sen jälkeen yli puolet osuuskunnan osuuksista on vaihtanut omistajaa muun saannon kuin perinnön tai testamentin vuoksi.

Monet osuuskunnat maksavat ylijäämänpalautusta tai ostohyvitystä asiakasjäsenilleen tai jälkitiliä tavaran- tai palveluntoimittajajäsenilleen. Ylijäämää on esimerkiksi osuuskunnasta osuuspääoman korkona saatu voitonjako.

Muista kuin julkisesti noteeratuista osuuskunnista saaduista ylijäämistä veronalaista pääomatuloa on 25 prosenttia ja verovapaata tuloa 75 prosenttia 5 000 euron määrään saakka kun saajana on yksityishenkilö. 5 000 euroa ylittävästä osasta veronalaista pääomatuloa on 85 prosenttia ja verovapaata tuloa 15 prosenttia. Ylijäämä jaetaan kuitenkin ansio- ja pääomatuloksi tietyissä tilanteissa. Ansio- ja pääomatuloksi jakaminen edellyttää, että ylijäämä ylittää osuuksista ja osakkeista maksetulle merkintähinnalle lasketun kahdeksan prosentin vuotuisen tuoton. Jako edellyttää myös sitä, että osuuskunnassa on alle 500 jäsentä. Näiden ehtojen täyttyessä kahdeksan prosentin vuotuisen tuoton ylittävä ylijäämä on 75-prosenttisesti veronalaista ansiotuloa, 25 prosenttia on verovapaata tuloa. Ylijäämän palautus osuuskunnan jäsenille on verovapaata tuloa, jos se jaetaan heidän tekemiensä yksityistalouden ostojen perusteella (ns. bonukset).

Osuuskunnan on toimitettava ennakonpidätys luonnolliselle henkilölle ja kuolinpesälle maksamastaan ylijäämästä. Ennakonpidätys julkisesti noteeratun osuuskunnan maksamista ylijäämistä on 25,5 prosenttia. Ennakonpidätys muun kuin julkisesti noteeratun osuuskunnan maksamista ylijäämistä on 7,5 prosenttia, jos asiakkaan samalta osuuskunnalta verovuonna saamien ylijäämien määrä on yhteensä enintään 5 000 euroa. Rajan ylittävästä osasta ennakonpidätys on 25,5 prosenttia. Ylijäämää jakavan osuuskunnan on seurattava samalle saajalle maksamiensa ylijäämien 5 000 euron rajan ylittymistä. Ennakonpidätystä ei toimiteta muulle kuin luonnolliselle henkilölle tai kuolinpesälle maksettavasta ylijäämästä.

Jos ylijäämä on saajan elinkeinotoiminnan tai maatalouden tuloa, ylijäämästä 25 prosenttia on veronalaista elinkeinotuloa tai maatalouden tuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa 5 000 euron määrään saakka. 5 000 euroa ylittävästä osasta on veronalaista elinkeinotuloa tai maatalouden tuloa 75 prosenttia ja verovapaata tuloa 25 prosenttia.

Kun varoja jaetaan osuuskunnan vapaan oman pääoman rahastosta, sovelletaan lähtökohtaisesti ylijäämän verotussääntöjä. Pääomansijoituksen palautus sijoittajalle 10 vuoden kuluessa sijoituksen tekemisestä verotetaan kuitenkin luovutuksena.

Osuuskunta on julkisesti noteerattu, kun sen osuudella tai osakkeella käydään kauppaa arvopaperipörssissä. Suomessa ei tällä hetkellä ole julkisesti noteerattuja osuuskuntia. Ohjeet julkisesti noteeratun osuuskunnan jakaman ylijäämän verotuksesta kuitenkin löytyvät Verohallinnon internetsivuilta www.vero.fi.

Yhtymän ja yhteisön saamien ylijäämien verotuksesta on säädetty erikseen. Verotus toimitetaan pääosin samalla tavalla kuin yhtymän ja yhteisön saamien osinkojen verotus. Osuuskunnan oikeudesta vähentää jakamansa ylijäämänpalautus on säädetty EVL 18 §:n 4 momentissa.

Tulolähdejako

Verotettava tulo osakeyhtiössä, henkilöyhtiöissä ja yksitysliikkeessä voi kuulua elinkeinotoiminnan, maatalouden tai muun toiminnan tulolähteeseen. Elinkeinotoimintaa verotetaan elinkeinotoiminnan tulolähteessä (EVL-tulolähde), maatalouden toimintaa maatalouden tulolähteessä (MVL-tulolähde) ja kaikkea muuta toimintaa henkilökohtaisen tulon tulolähteessä (TVL-tulolähde). Kutakin tulolähdettä varten on oma tuloverolakinsa (EVL, MVL, TVL), joka määrää, miten tulosta verotetaan. Tulolähdejaolla on merkitystä varsinkin tappioita vähennettäessä. Tappio vahvistetaan erikseen jokaiselle tulolähteelle.

Useimmilla yrityksillä on vain yksi tulolähde, EVL, jolloin niiden saamia tuloja verotetaan elinkeinoverolain mukaan. Tyypillistä muun toiminnan eli TVL-tuloa on esimerkiksi ulkopuoliselle vuokratusta osakehuoneistosta saatu vuokratulo silloin, kun vuokraustoiminta ei liity elinkeinotoimintaan. Myös osakeyhtiön osakaslainasta perimä korko on tuloverolain alaista eli TVL-tuloa. Muun toiminnan tulolähteeseen kuuluu lisäksi metsätalouden tulo.

TEHTÄVÄT

5.1 Mitkä ovat Verohallinnon tehtävät?

5.2 Kenelle veroilmoituslomake 6C on tarkoitettu?

5.3 Paljonko on seuraavien kuntien veroprosentti?

a) Kangasala _____

b) Muurame _____

c) Ruovesi _____

d) Vihti _____

5.4 Selvitä, minkälaisia vähennyksiä verottaja viran puolesta tekee ansiotuloverotuksessa.

5.5 Jenni on saanut seuraavia tuloja viime vuonna:

a) palkkaa päätoimestaan toimistopäällikkönä Divaani Oy:ssä

b) kokouspalkkioita hallituksen jäsenyydestä Melli Oy:ssä

c) myyntivoittoa asunnosta, jonka hän omisti ja jossa hän asui kolme vuotta

d) osuuspääoman korkoa paikallisen osuusliikkeen osuudesta

e) vuokratuloja vuokralle antamastaan kesämökistä.

Kuinka Jennin saamia tuloja verotetaan?

5.6 Elinalla on verotettavaa pääomatuloa 5 200 euroa ja ansiotuloa 63 200 euroa.

Kunnallisvero on hänen kotikunnassaan 19 % ja kirkollisvero 1,25 %.
Sairausvakuutusmaksu on 2,04 %.

Kuinka paljon Elinan tuloista menee veroja ja maksuja yhteensä?

5.7 Eetun verotettava ansiotulo viime vuodelta oli 22 350 euroa.

Eetu asuu Espoossa ja kuuluu kirkkoon. Kuinka paljon Eetu joutuu maksamaan veroja ja maksuja yhteensä?

Yksityisliike

5.8 Laske Sannin Lankapuodin verotettava tulo ensimmäiseltä tilikaudelta.

Tilikauden tulos on tilinpäätösluonnoksen mukaan 22 500 euroa. Tuloslaskelmaan on kirjattu mm.

- ennakkoveroja 5 100 euroa
- pysäköintivirhemaksuja 40 euroa
- edustuskuluja 300 euroa.

5.9 Laske Teuvon Kioskin verotettava tulo, kun tilinpäätösluonnoksen mukaan tulos olisi voittoa 28 500 euroa.

- Tuloslaskelmassa on ennakkoveroja tilikaudelta 8 300 euroa.
- Tuloslaskelmaan on kirjattu auton kulut myös Teuvon yksityisten ajojen osalta.
- Auton kilometreistä 52 % syntyy tukussa, tilitoimistossa yms. asioilla käynneistä.
- Loput syntyvät Teuvon omista ajoista, kuten mökillä käynneistä ja lasten kuljettamisesta päiväkotiin.
- Kirjanpitoon on kirjattu auton kulut 4 400 euroa ja poisto autosta 3 600 euroa.

5.10 Liikkeenharjoittaja Saimi Siltasen liikkeen verotettava tulo on 22 400 euroa.
Yrityksen varat ovat 32 000 euroa ja velat 16 500 euroa.
Palkkoja on päättyneellä tilikaudella maksettu 15 700 euroa.

Kuinka verotettava tulo jakautuu pääomatuloon ja ansiotuloon

a) 20 %:n tuoton mukaan

b) 10 %:n tuoton mukaan?

5.11 T:mi Kallen Kalaliikkeen verotettava tulo on 64 500 euroa. Tuloon sisältyy käyttöomaisuuden luovutusvoittoja 18 000 euroa. Liikkeen varat olivat edellisen verovuoden päättyessä 142 000 euroa ja velat 53 200 euroa. Palkkoja on maksettu tilinpäätöstä edeltäneiden 12 kk:n aikana 78 000 euroa.

Kuinka paljon liikkeen verotettavasta tulosta luetaan pääomatuloksi ja kuinka paljon ansiotuloksi

a) 20 %:n tuoton mukaan

b) 10 %:n tuoton mukaan

c) jos verovelvollinen vaatisi koko yritystulon katsomista ansiotuloksi?

5.12 Kauppias Risto Riikosen tase oli edellisen verovuoden päättyessä seuraava:

Vastaavaa	
Pysyvät vastaavat	
Rakennukset ja rakennelmat	170 000
Koneet ja kalusto	40 000
Vaihtuvat vastaavat	
Vaihto-omaisuus	80 500
Rahat ja pankkisaamiset	12 500
	303 000
Vastattavaa	
Oma pääoma	55 000
Toimintavaraus	22 500
Vieras pääoma	
Pitkäaikainen	140 500
Lyhytaikainen	85 000
	303 000

Lisäksi tiedetään seuraavaa:

Liikerakennuksen vertailuarvo on 210 000 euroa. Kalustoon kuuluva auto on pääasiassa yrittäjän yksityisessä käytössä. Auton kirjanpitoarvo on 12 000 euroa.

Rahat ja pankkisaamiset ovat käteiskassassa olevia varoja. Edellisen 12 kuukauden aikana palkkoja on maksettu 75 000 euroa. Liikkeen verotettava tulo on 73 000 euroa.

Miten verotettava tulo jakautuu pääoma- ja ansiotuloon?

Avoin yhtiö

5.13 Avoin yhtiö Tammi & Katajan verotettava tulo on 46 000 euroa. Edellisiltä vuosilta on vahvistettuja tappioita vähentämättä 4 000 euroa. Yhtiön nettovarallisuus on 30 000 euroa.

Tilikaudella on maksettu palkkoja 60 000 euroa. Kummankin yhtiömiehen osuus yhtiön tulosta ja varallisuudesta on 50 %.

Laske yhtiömiehille tulevat pääomatulo- ja ansiotulo-osuudet.

5.14 Avoimen yhtiön verotettava tulo on 50 000 euroa. Yhtiössä on kaksi yhtiömiestä Vilma ja Veera, joiden tulo-osuudet ovat yhtä suuret. Pääomatulo-osuuden laskentaperusteena olevat varat ovat 132 000 euroa ja velat 78 000 euroa. Palkkoja on tilinpäätöstä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettu 40 000 euroa.

a) Laske yhtiömiehille tulevat pääomatulo- ja ansiotulo-osuudet.

b) Kuinka paljon pääomatuloa ja ansiotuloa yhtiömiehille tulisi, jos verotettava tulo olisikin 100 000 euroa?

5.15 Avoimen yhtiön yhtiömiehiä ovat Arttu ja Perttu. Artun osuus yhtiön tulosta ja varallisuudesta on 60 % ja Pertun 40 %. Yhtiön verotettava tulo on 36 000 euroa. Artulla on yhtiöosuuden hankintaa varten otettua velkaa 14 000 euroa. Hän on maksanut lainasta korkoja 490 euroa. Yhtiön pääomatulo-osuuden laskentaperuste on 50 000 euroa.

Kuinka paljon yhtiömiehille syntyy verotettavaa pääomatuloa ja kuinka paljon ansiotuloa?

Kommandiittiyhtiö

5.16 Kaihomieli Ky:n yhtiömiehiä ovat Elli Erkkilä (vastuunalainen) ja Lilli Lampela (äänetön). Lilli on sijoittanut yhtiöön 10 000 euroa ja yhtiösopimuksen mukaan hän saa sijoitukselleen 10%:n koron. Yrityksen nettovarallisuus on 45 000 euroa. Palkkoja tilikaudella (12 kk) maksettiin 10 000 euroa. Laske yhtiömiesten pääoma- ja ansiotulo-osuudet, kun verotettava tulo on 35 000 euroa.

5.17 Niittyvilla Ky:n elinkeinotoiminnan verotettava tulo on 43 000 euroa. Äänettömän yhtiömiehen pääomapanos on 20 000 euroa. Yhtiösopimuksen mukaan äänetön yhtiömies saa sijoitukselleen 10 %:n koron. Pääomatulo-osuuden laskentaperuste on 64 000 euroa.

Kuinka paljon yhtiömiesten osuuksista on pääomatuloa ja kuinka paljon ansiotuloa?

5.18 Kitupiikki Ky:ssä on kaksi vastuunlaista ja yksi äänetön yhtiömies. Äänettömän yhtiömiehen 8 000 euron sijoitukselle maksetaan yhtiösopimuksen mukaan 15 % korkoa. Vastuunalaisten yhtiömiesten osuudet yhtiön tuloon ovat yhtä suuret.

Kitupiikki Ky:n verotettava tulo on 52 400 euroa. Vahvistettuja tappioita edellisiltä vuosilta on vähentämättä 7 200 euroa. Yhtiön nettovarallisuus oli edellisen tilikauden päättyessä 42 000 euroa. Päättyneellä tilikaudella maksettiin palkkoja 36 000 euroa.

Kuinka yhtiömiehiä verotetaan?.

5.19 Kommandiittiyhtiössä on yksi vastuunalainen ja yksi äänetön yhtiömies. Äänettömän yhtiömiehen pääomapanos on 10 000 euroa. Yhtiösopimuksen mukaan äänetön yhtiömies saa korkoa pääomalleen 12 %. Yhtiön verotettava tulo on 28 000 euroa. Pääomatulo-osuuden laskentaperuste on negatiivinen.

Laske yhtiömiehille tulevat pääomatulo- ja ansiotulo-osuudet

5.20 Tehotytöt Ky:n vastuunalainen yhtiömies on Nelli Nuora ja äänetön Milla Mäki. Äänetön yhtiömies on sijoittanut yhtiöön 10 000 euroa ja yhtiösopimuksen mukaan hän saa sijoitukselleen korkoa 15 %. Yhtiön verotettava tulo on 28 000 euroa. Edellisiltä vuosilta vahvistettuja tappioita on vähentämättä 3 000 euroa. Yhtiön varat taseessa ovat 70 000 euroa. Vierasta pääomaa on 42 000 euroa. Taseen saamisiin sisältyy saamisia Nelli Nuoralta 10 000 euroa. Tilikauden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana palkkoja maksettiin 50 000 euroa.

Laske yhtiömiehille tulevat pääoma- ja ansiotulo-osuudet.

Osakeyhtiö

5.21 Annukka Ahlqvist saa osinkoa omistamistaan pörssiyhtiön osakkeista 6 000 euroa.

Kuinka osinkoa verotetaan, ja kuinka paljon Annukka maksaa veroja osinkotuloistaan?

5.22 Mari Manninen on saanut osinkoa eri pörssiyhtiöiden osakkeista yhteensä 75 000 euroa.

Kuinka paljon hän maksaa saamistaan osingoista veroa?

5.23 Karkkikartano Oy:n tulos olisi alustavan tilinpäätösluonnoksen mukaan 38 000 euroa voittoa.

Tuloslaskelmaan on tilikaudella kirjattu muun muassa seuraavia eriä:

- edustuskuluja 600 euroa
- sakkoja 150 euroa
- osinkotuloja Melli Oy:stä 4 200 euroa
- ennakkoveroja 12 000 euroa
- suunnitelmapoistoa kalustosta 1 200 euroa, EVL:n sallima poiston enimmäismäärä 1 000 euroa. Yrityksellä ei ole kertynyttä poistoeroa.

Laske edellisten tietojen perusteella verotettavan tulon ja lopullisen veron määrä.

5.24 Tilinpäätösluonnoksen perusteella Divaani Oy:n tulos on voittoa 44 000 euroa. Tuloslaskelmassa on muun muassa seuraavia tuottoja ja kuluja:

- edustuskuluja 2 600 euroa
- pysäköintivirhemaksuja 360 euroa
- ennakkoveroja 10 200 euroa
- osinkotuloja eräästä pörssiyhtiöstä 6 000 euroa.

Laske edellisten tietojen perusteella verotettavan tulon ja lopullisen veron määrä.

5.25 Laske Virsu Oy:n nettovarallisuus.

TASE **31.12.20x1**

Vastaavaa		**Vastattavaa**	
Rakennus	200 000,00	Osakepääoma	65 000,00
Koneet ja kalusto	50 000,00	Voitto ed. tilikausilta	55 000,00
Osakkeet	90 000,00	Tilikauden voitto	85 000,00
Vaihto-omaisuus	70 000,00	Kertynyt poistoero	15 000,00
Myyntisaamiset	38 000,00	Lainat rahoituslaitoksilta	190 000,00
Rahat ja pankkisaamiset	7 000,00	Ostovelat	45 000,00
	455 000,00		455 000,00

Rakennuksen vertailuarvo on 180 000 euroa.

Kertynyt poistoero liittyy rakennukseen.

Osakkeiden vertailuarvo on 82 000 euroa.

Tilikaudella palkkoja maksettiin 120 000 euroa.

5.26 Laske Kyläluuta Oy:n osakkeen matemaattinen arvo, kun tiedetään seuraavaa: Yhtiön varat ovat 360 000 euroa ja velat 270 000 euroa. Osakepääoma koostuu 1 000 osakkeesta, joista yhtiölle on hankittu 100 kappaletta.

5.27 Heidi Härö saa osinkoja Leninki Oy:stä. Heidi omistaa 140 kpl yhtiön osakkeita. Yhtiö jakaa osinkoa 8 euroa osakkeelle. Osakkeen matemaattinen arvo on 100 euroa.

Kuinka paljon Heidi saa osinkoja yhteensä, ja kuinka niitä verotetaan?

5.28 Mari Mannisella on 500 kpl Manninen Oy:n osakkeita. Yhtiö jakaa osinkoa 5 euroa osakkeelle. Osakkeen matemaattinen arvo on 6 euroa.

Kuinka paljon Mari saa osinkoja, ja miten niitä verotetaan?

5.29 Pentti Perälä omistaa 200 kpl Perälän Putki Oy:n osakkeita. Yhtiö jakaa osinkoa 4 euroa osakkeelle. Yhtiön nettovarallisuus on 20 000 euroa. Yhtiön osakkeiden lukumäärä on yhteensä 500 kpl. Miten Pentin saamia osinkoja verotetaan?

5.30 Antti Arolalla on 1 000 kpl Arolan Auto Oy:n osaketta. Yhtiön osakkeen matemaattinen arvo on 900 euroa. Arolan Auto Oy jakaa osinkoa 65 euroa osakkeelle. Kuinka paljon Antti saa osinkoja, ja miten niitä verotetaan?

5.31 Mikko Mäki saa osinkoja Mäki Oy:stä. Mikolla on 1 000 kappaletta yhtiön osakkeita. Osakkeen matemaattinen arvo on 800 euroa. Osinkoa jaetaan 76 euroa osakkeelle.

Selvitä, miten Mikon saamia osinkoja verotetaan.

5.32 Piironki Oy:n osakkeenomistajia ovat Ella Erola ja Aleksi Arola. Ellalla on yhtiön osakkeista 60 % ja Aleksilla 40 %. Osakkeita on yhtiössä yhteensä 100 kpl ja osakkeen matemaattinen arvo on 200 euroa. Taseen varoihin sisältyy Ellalle annettua osakaslainaa 5 000 euroa. Piironki Oy maksaa osinkoa 80 euroa osakkeelle.

Miten Ellan ja Aleksin saamia osinkoja verotetaan?

5.33 Selvitä, mitä tarkoitetaan peitellyllä osingonjaolla.

Osuuskunta

5.34 Laske Osuuskunta Tomeran verotettava tulo, kun tilikauden ylijäämä tilinpäätösluonnoksen mukaan on 4 830 euroa.

Tuloslaskelmaan sisältyy muun muassa seuraavia:

- edustuskuluja 62 euroa
- osinkotuloa eräästä pörssiyhtiöstä 200 euroa
- osuuspääoman korkoa Osuuskunta Luotsista 20 euroa.

5.35 Yhdistä oikeat asiat:

1. Luovutusvoitot	Ei lueta yhtiön elinkeino-toiminnan varoihin
2. Sairausvakuutusmaksu	Progressiivinen
3. Sakot	Voi maksaa ylijäämän-palautusta
4. Saaminen yhtiömieheltä	Vähennyskelvotonta verotuksessa
5. Osakeyhtiö	Pääomatuloa
6. Osuuskunta	Merkitystä tappioiden vähentämisessä
7. Tulolähdejako	Varojen ja velkojen erotus
8. Verotarkastus	Määräytyy ansiotulon perusteella
9. Nettovarallisuus	Itsenäinen verovelvollinen
10. Valtiolle maksettava vero	Ehkäisee väärinkäytöksiä

6 Tilinpäätöksen tulkitseminen

Yrityksen on toimintansa jatkuvuuden ja markkinoilla menestymisensä vuoksi pidettävä huolta kannattavuudestaan, maksuvalmiudestaan ja vakavaraisuudestaan. Yrityksen tilinpäätöstiedoista voidaan laskea tunnuslukuja, joiden perusteella sekä yritys itse että sen sidosryhmät voivat tehdä arvioita yrityksen taloudellisesta tilasta ja sen menestymisestä toimialallaan.

ESIMERKKI 6.1 **PIIRONKI OY / VIRALLINEN TULOSLASKELMA JA TASE**

TULOSLASKELMA	1.1.20x1–31.12.20x1	
LIIKEVAIHTO		1 193 100
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	745 000	
Varastojen lisäys (–) tai vähennys (+)	–25 000	720 000
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	142 000	
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	25 560	
Muut henkilösivukulut	9 940	177 500
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot		13 700
Liiketoiminnan muut kulut		167 000
LIIKEVOITTO (–TAPPIO)		114 900
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korko- ja rahoitustuotot	650	
Korkokulut ja muut rahoituskulut	–6 483	–5 833
VOITTO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		109 067
Tuloverot		29 000
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		80 067

TASE	31.12.20x1		31.12.20x0	
VASTAAVAA				
Pysyvät vastaavat				
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	75 000	75 000	82 000	82 000
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	300 000	300 000	275 000	275 000
Saamiset				
Myyntisaamiset	40 000	40 000	53 000	53 000
Rahat ja pankkisaamiset		28 000		9 600
VASTAAVAA YHTEENSÄ		443 000		419 600
VASTATTAVAA				
Oma pääoma				
Osakepääoma	29 000		29 000	
Ed. tilikausien tulos	46 900		18 000	
Tilikauden voitto	80 067	155 967	28 900	75 900
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	106 253	106 253	152 000	152 000
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	32 000		45 747	
Ostovelat	105 000		103 953	
Muut velat	27 280		26 000	
Siirtovelat	16 500	180 780	16 000	191 700
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		443 000		419 600

Tunnuslukujen laskemista varten on virallinen tuloslaskelma ryhmiteltävä uudelleen. Laaditaan **oikaistu tuloslaskelma**, jossa on useampia välituloksia kuin virallisessa tuloslaskelmassa. Oikaistussa tuloslaskelmassa kulut jaetaan muuttuviin kuluihin ja kiinteisiin kuluihin. **Muuttuvat kulut** ovat kuluja, jotka riippuvat suoraan myynnin tai tuotannon määrästä. Kaupan alalla muuttuvat kulut ovat lähinnä tavaroiden hankintakuluja. Teollisuudessa muuttuvia kuluja ovat tuotannossa tarvittavat raaka-aineet sekä valmistuksen palkat. **Kiinteiden kulujen** katsotaan lyhyellä aikavälillä olevan myynnin tai tuotannon määrästä riippumattomia. Kiinteitä kuluja ovat esimerkiksi henkilöstökulut, vuokrat, markkinointikulut, palveluiden ostot, poistot ja korot. Palveluyrityksissä suurin osa kuluista on yleensä kiinteitä.

Myös tasetta voidaan joutua oikaisemaan tunnuslukujen laskentaa varten. Pienten yritysten tunnuslukuanalyysissä se ei kuitenkaan yleensä ole tarpeen.

ESIMERKKI 6.2 **PIIRONKI OY:N OIKAISTU TULOSLASKELMA**

OIKAISTU TULOSLASKELMA	1.1.20x1–31.12.20x1	
LIIKEVAIHTO	1 193 100	100 %
Muuttuvat kulut		
Materiaalit ja palvelut / Aine-ja tarvikekäyttö	720 000	
MYYNTIKATE	473 100	39,7 %
Kiinteät kulut		
Henkilöstökulut	177 500	
Liiketoiminnan muut kulut	167 000	
KÄYTTÖKATE	128 600	10,8 %
Suunnitelman mukaiset poistot	13 700	
LIIKETULOS	114 900	9,6 %
Korko- ja rahoitustuotot	650	
Korkokulut ja muut rahoituskulut	6 483	
Välittömät verot	29 000	
NETTOTULOS	80 067	6,7 %
Satunnaiset tuotot ja kulut	0,00	
TULOS (VOITTO TAI TAPPIO)	80 067	6,7 %

Seuraavien esimerkkien tunnusluvut on laskettu käyttäen Piironki Oy:n oikaistun tuloslaskelman ja taseen tietoja.

Kannattavuus

Kannattavuus on tärkeää toiminnan jatkuvuuden kannalta. Yrityksen toiminta on kannattavaa, jos toiminnasta saatavat tuotot ovat siitä aiheutuvia kustannuksia suuremmat. Tällöin yritys tuottaa voittoa. Jos tuotot jäävät kustannuksia pienemmiksi, yritys tuottaa tappiota. Kannattavuuteen vaikuttavat yrityksen tuotot, kulut sekä yritystoimintaan sitoutunut pääoma.

Myyntikate saadaan, kun liikevaihdosta vähennetään muuttuvat kulut eli myytyjen tavaroiden hankintameno. Myyntikate kuvaa yrityksen liiketoiminnan tilannetta muuttuvien kulujen jälkeen. Myyntikateprosenttia käytetään tunnuslukuna yleisesti kaupan alalla ja teollisuudessa. Myyntikateprosentti soveltuu kuitenkin vain yksittäisen yrityksen kehityksen tarkasteluun tai samalla toimialalla toimivien yritysten keskinäiseen vertailuun.

$$\text{Myyntikateprosentti} = \frac{\text{Myyntikate}}{\text{Liikevaihto (+ Liiketoiminnan muut tuotot)}} \times 100$$

ESIMERKKI 6.3 **MYYNTIKATEPROSENTTI**

$$\frac{473\,100}{1\,193\,100} \times 100 = 39{,}7\ \%$$

Käyttökate kuvaa liiketoiminnan tulosta ennen korkoja, veroja, poistoja ja arvonalentumisia. Käyttökateprosentti on käyttökelpoinen tunnusluku yksittäisen yrityksen kehityksen tarkasteluun tai samalla toimialalla toimivien yritysten keskinäiseen vertailuun.

$$\text{Käyttökateprosentti} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liikevaihto (+ Liiketoiminnan muut tuotot)}} \times 100$$

ESIMERKKI 6.4 **KÄYTTÖKATEPROSENTTI**

$$\frac{128\,600}{1\,193\,100} \times 100 = 10{,}8\ \%$$

Yritystutkimusneuvottelukunta (YTN) antaa käyttökatteelle seuraavat suuntaa-antavat vaihteluvälit:

Teollisuus	10–25 %
Kauppa	2–10 %
Palvelut	5–15 %

Liiketulos on virallisen, kirjanpitolain mukaisen tuloslaskelman ensimmäinen välitulos. Se on kansainvälisestikin käytetty luku, joka kertoo, kuinka paljon liiketoiminnan varsinaisista tuotoista on jäljellä ennen rahoituseriä ja veroja.

$$\text{Liiketulosprosentti} = \frac{\text{Liiketulos}}{\text{Liikevaihto (+ Liiketoiminnan muut tuotot)}} \times 100$$

ESIMERKKI 6.5 **LIIKETULOSPROSENTTI**

$$\frac{114\,900}{1\,193\,100} \times 100 = 9{,}6\ \%$$

Yritystutkimusneuvottelukunta (YTN) antaa liiketulosprosentille seuraavat ohjearvot:

yli 10 %	hyvä
5–10 %	tyydyttävä
alle 5 %	heikko

Nettotulos kertoo yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tuloksen. Nettotulos saadaan, kun liiketulokseen lisätään tuloslaskelman rahoitustuotot ja vähennetään rahoituskulut ja verot. Kannattavan yrityksen nettotuloksen pitäisi olla ainakin pitkällä aikavälillä positiivinen. Nettotuloksessa eivät ole mukana satunnaiset tuotot ja kulut, koska ne eivät liity yrityksen normaaliin toimintaan.

Rahoitustulos saadaan, kun nettotulokseen lisätään poistot ja arvonalentumiset. Rahoitustuloksen tulee riittää lainojen lyhennyksiin, käyttöpääoman lisäyksiin sekä voitonjakoon. Käyttöpääomalla tarkoitetaan juoksevaan liiketoimintaan sitoutuvan rahan määrää.

Käyttöpääoma = Vaihto-omaisuus eli varasto + Myyntisaamiset – Ostovelat

Varasto ja myyntisaamiset sitovat rahaa, osan tarvittavasta rahoituksesta yritys kuitenkin saa ostamalla luotolla eli ostoveloista. Varaston tulee olla riittävä, mutta ei liian suuri. Tärkeää on myös tavaroiden nopea vaihtuvuus varastossa. Tavoitteena ovat myyntiin nähden mahdollisimman pienet myyntisaamiset. Ostoille puolestaan pyritään neuvottelemaan mahdollisimman pitkät maksuajat.

Tärkein yrityksen kannattavuutta kuvaava mittari on **sijoitetun pääoman tuottoprosentti**. Sijoitetulla pääomalla tarkoitetaan omistajien sijoituksia eli omaa pääomaa ja luotonantajien sijoituksia eli korollista vierasta pääomaa. Tunnusluku kuvaa sitä vuotuista tuottoa prosentteina, mikä yritystoiminnalla on siihen sijoitetulle pääomalle ansaittu. Sijoitetun pääoman tuottoprosentin pitäisi olla vähintään yrityksen veloistaan maksaman koron suuruinen.

$$\text{Sijoitetun pääoman tuottoprosentti} = \frac{\text{Voitto ennen veroja + Korko- ja rahoituskulut}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin}} \times 100$$

ESIMERKKI 6.6 **SIJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTOPROSENTTI**

$$\frac{109\,067 + 6\,483}{283\,934\ *} \times 100 = 40\ \%$$

* (155 967 + 106 253 + 32 000) + (75 900 + 152 000 + 45 747) : 2

Keskeisimmät tekijät, joilla yritys itse voi parantaa kannattavuuttaan, ovat myyntihinnan korotus, myyntimäärän lisäys ja kustannusten alentaminen.

Maksuvalmius

Maksuvalmiudella eli likviditeetillä tarkoitetaan yrityksen kykyä selvitä ajallaan kaikista maksuvelvoitteistaan. Erityisesti velkojat ja tavarantoimittajat ovat kiinnostuneita yrityksen maksuvalmiuden tunnusluvuista. Maksuvalmiuden tunnusluvut lasketaan taseen perusteella.

Tilikauden viimeisen päivän maksuvalmiustilannetta tarkastellaan **Quick ratio** -tunnusluvulla. Quick ratio kertoo, riittävätkö yrityksen jo käytössä olevat rahavarat ja asiakkailta tulossa olevat suoritukset eli myyntisaamiset lyhytaikaisten velkojen maksamiseen. Rahat ja pankkisaamiset sekä myyntisaamiset ovat rahoitusomaisuutta.

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat} - \text{Saadut ennakkomaksut}}$$

ESIMERKKI 6.7 **QUICK RATIO**

Yritystutkimusneuvottelukunta (YTN) on antanut Quick ratiolle seuraavat ohjearvot:

yli 1	hyvä
0,5 – 1	tyydyttävä
alle 0,5	heikko

$$\frac{28\,000 + 40\,000}{180\,780} = 0{,}38$$

Current ratio mittaa yrityksen kykyä selviytyä lyhytaikaisten velkojen maksusta vaihto- ja rahoitusomaisuudellaan.

$$\text{Current Ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus} + \text{Vaihto-omaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat} - \text{Saadut ennakkomaksut}}$$

ESIMERKKI 6.8 **CURRENT RATIO**

Yritystutkimusneuvottelukunta (YTN) on antanut Current Ratiolle seuraavat ohjearvot:

yli 2	hyvä
1–2	tyydyttävä
alle 1	heikko

$$\frac{68\,000 + 300\,000}{180\,780} = 2{,}04$$

Myyntisaamisten ja ostovelkojen maksuajat vaikuttavat myös yrityksen maksuvalmiuteen. Myyntisaamisten kiertoa voi nopeuttaa lyhentämällä asiakkaille myönnettäviä maksuaikoja ja tehostamalla perintää. Ostovelat puolestaan pienentävät päivittäisen liiketoiminnan hoitamiseen sitoutuvan rahan määrää. Myös varaston kiertoa on syytä seurata. Suuret varastot sitovat rahaa, varastojen pienentyminen puolestaan vapauttaa sitä.

Vakavaraisuus

Vakavaraisuudella tarkoitetaan pitkän aikavälin maksuvalmiutta eli yrityksen kykyä selviytyä veloistaan pitkällä aikavälillä. Mitä suurempi osa yrityksen koko pääomasta on omaa pääomaa, sitä vakavaraisempi yritys on. Vakavaraisella yrityksellä on hyvät mahdollisuudet selviytyä mahdollisista taloudellisista kriiseistä. Myös vakavaraisuuden tunnusluvut lasketaan taseen perusteella. Vakavaraisuutta mittaavana tunnuslukuna käytetään **omavaraisuusastetta**. Omavaraisuusaste osoittaa, kuinka suuri osa rahoitustarpeesta on hoidettu omistajan sijoituksilla ja yritykseen jätetyillä voitoilla. Mitä suurempi omavaraisuusaste yrityksellä on, sitä vähemmän sillä on velkaa ja sitä pienemmät myös sen korkokustannukset ovat. Yritys voi parantaa omavaraisuusastetta toimimalla voitollisesti, maksamalla pois velkojaan tai lisäämällä omaa pääomaansa maksullisella osakepääoman korotuksella.

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{Saadut ennakkomaksut}} \times 100$$

ESIMERKKI 6.9 **OMAVARAISUUSASTE**

$$\frac{155\,967}{443\,000} \times 100 = 35{,}0\ \%$$

Näitä ohjearvoja käytettäessä on otettava huomioon yrityksen toimiala.

Yritystutkimusneuvottelukunta (YTN) on antanut omavaraisuusasteelle seuraavia ohjearvoja:

yli 40 %	hyvä
20–40 %	tyydyttävä
alle 20 %	heikko

Gearingluku eli **nettovelkaantumisaste** on paljon käytetty vakavaraisuuden tunnusluku varsinkin pörssiyhtiöissä. Gearingin laskennassa tarvitaan käsitettä korolliset nettovelat. Nettovelat saadaan, kun korollisista veloista vähennetään rahoitusomaisuuden likvidit varat. Likvideillä varoilla tarkoitetaan rahoja ja pankkisaamisia sekä lyhytaikaisia sijoituksia. Nettovelat ovat se velkojen määrä, joka jäisi jäljelle, jos yritys käyttäisi kaikki likvidit varansa velkojen maksuun. Korollisten nettovelkojen laskennassa ei myyntisaamisia huomioida varoina eikä ostovelkoja velkoina.

$$\text{Gearing} = \frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$$

ESIMERKKI 6.10 **GEARING**

$$\frac{138\,253 - 28\,000}{155\,967} \times 100 = 70\ \%$$

Jos gearing on tasan 100 %, yrityksellä on yhtä paljon korollista nettovelkaa ja omaa pääomaa. Gearingille ei voida antaa ohjearvoja. Mitä pienempi gearing kuitenkin on, sitä parempi yrityksen vakavaraisuus on. Negatiivinen gearing on merkki erinomaisesta vakavaraisuudesta.

TEHTÄVÄT

6.1 Yhdistä oikeat asiat:

1. Omavaraisuusaste	Vaikuttaa kannattavuuteen
2. Kustannusten alentaminen	Nettovelkaantumisaste
3. Nettotulos	Maksuvalmius
4. Likviditeetti	Varsinaisen liiketoiminnan tulos
5. Gearing	Mittaa vakavaraisuutta

6.2 Laadi oikaistu tuloslaskelma tilikaudelta 1.1.–31.12.20x2 ja laske sen perusteella

a) myyntikate ja myyntikateprosentti
b) käyttökate ja käyttökateprosentti
c) liiketulosprosentti
d) tulosprosentti.

TULOSLASKELMA		1.1.–31.12.20x2		1.1.–31.12.20x1
LIIKEVAIHTO		167 981		146 169
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	38 814		30 300	
Varastojen muutos	1 061	39 875	287	30 587
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	61 515		49 892	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	11 663		9 571	
Muut henkilösivukulut	2 461	75 639	1 996	61 459
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		2 882		3 842
Liiketoiminnan muut kulut		32 583		36 709
LIIKEVOITTO/-TAPPIO		17 002		13 572
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korko- ja rahoitustuotot		56		32
Korkokulut ja muut rahoituskulut		975		1 278
VOITTO/TAPPIO ENNEN VEROJA		16 083		12 326
Tuloverot		4 503		3 451
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		11 580		8 875

6.3 Arvioi kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta sekä niiden kehitystä annettujen tietojen perusteella.

TULOSLASKELMA	1.1.–31.12.x2	1.1.–31.12.x1
LIIKEVAIHTO	160 000	125 000
MYYNTIKATE	76 800	52 500
LIIKEVOITTO	17 000	12 000
Korkokulut	6 100	3 000
VOITTO ENNEN VEROJA	10 900	9 000
Verot	3 161	2 610
TILIKAUDEN VOITTO	7 739	6 390

TASE

Vastaavaa		
PYSYVÄT VASTAAVAT	88 000	62 000
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	45 500	29 000
Myyntisaamiset	16 000	12 500
Rahat ja pankkisaamiset	500	9 000
	150 000	112 500
Vastattavaa		
OMA PÄÄOMA	58 050	56 250
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma	22 950	28 750
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoituslaitoksilta	47 000	17 000
Ostovelat	22 000	10 500
	150 000	112 500

Kokonaisharjoituksia

1

Pekkalan Puoti

Laadi Pekkalan Puodin tilinpäätös tilinpäätöstaulukkoon.

Päätä alatilit päätileilleen.
Laske ja kirjaa myymälärakennuksesta EVL:n sallima enimmäispoisto.
Laske ja kirjaa kalustosta EVL:n sallima enimmäispoisto.
Laske ja kirjaa varaston muutos. Varaston inventaariarvo tilinpäätöspäivänä on 16 400 euroa.
Lainoista erääntyy seuraavan tilikauden aikana maksettavaksi 9 300 euroa.

	Jäännöstase		APV		Tulostili		Tasetili	
Rakennukset	54 000							
Kalusto	12 000							
Varasto	14 200							
Myyntisaamiset	2 600							
Kassa	1 900							
Pankkitili	10 400							
Oma pääoma		36 300						
Yksityiskäyttö	18 000							
Tilikauden tulos								
Lainat		33 200						
Lainojen lyh.erät								
Ostovelat		10 200						
Muut velat		1 800						
Myynti		208 100						
Ostot	98 050							
Ostojen alennukset		1 850						
Varaston muutos								
Palkat	43 200							
TyEL	7 800							
Muut hlösivukulut	2 160							
Poisto rakennuksista								
Poisto kalustosta								
Vuokrakulut	8 800							
Sähkö	1 820							
Edustuskulut	480							
Mainoskulut	1 230							
Muut liikekulut	8 940							
Korkokulut	1 280							
Muut rah.kulut	90							
Tuloverot	4 500							
Yhteensä	291 450	291 450						

TULOSLASKELMA	1.1.–31.12.20x2
LIIKEVAIHTO	
Materiaalit ja palvelut	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	
Ostot tilikauden aikana	
Varastojen muutos	
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	
Muut henkilösivukulut	
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	
Liiketoiminnan muut kulut	
LIIKEVOITTO	
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkokulut ja muut rahoituskulut	
VOITTO ENNEN VEROJA	
Tuloverot	
TILIKAUDEN VOITTO	

TASE	31.12.20x2
Vastaavaa	
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineelliset hyödykkeet	
Rakennukset ja rakennelmat	
Koneet ja kalusto	
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	
Tavarat	
Saamiset	
Lyhytaikaiset	
Myyntisaamiset	
Rahat ja pankkisaamiset	
Vastattavaa	
OMA PÄÄOMA	
Oma pääoma	
Tilikauden voitto	
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen	
Lainat rahoituslaitoksilta	
Lyhytaikainen	
Lainat rahoituslaitoksilta	
Ostovelat	
Muut velat	

2 Teuvon kioski

Laadi Teuvon kioskin tilinpäätös tilinpäätöstaulukkoon.

Päätä alatilit päätileilleen.
Laske ja kirjaa kalustosta EVL:n sallima enimmäispoisto.
Laske ja kirjaa varaston muutos. Varaston inventaariarvo tilinpäätöspäivänä on 8 200 euroa.
Lainoista erääntyy seuraavan tilikauden aikana maksettavaksi 4 600 euroa.
Vakuutuskuluihin sisältyy seuraavan tilikauden osalta maksettu 420 euron vakuutusmaksu.
Varastotilan vuokra joulukuulta 250 euroa on jäänyt maksamatta.

	Jäännöstase		APV		Tulostili		Tasetili	
Kalusto	34 200							
Varasto	9 600							
Myyntisaamiset	1 240							
Siirtosaamiset								
Kassa	830							
Pankkitili	8 850							
Oma pääoma		20 100						
Yksityiskäyttö	21 500							
Tilikauden tulos								
Lainat		21 600						
Lainojen lyh.erät								
Ostovelat		9 900						
Siirtovelat								
Myynti		212 420						
Ostot	149 900							
Varaston muutos								
YEL	4 600							
Kaluston poisto								
Vuokrakulut	7 800							
Vakuutuskulut	2 380							
Autokulut	5 700							
Mainoskulut	1 760							
Muut liikekulut	9 970							
Korkokulut	960							
Muut rahoituskulut	90							
Tuloverot	4 640							
Yhteensä	264 020	264 020						

TULOSLASKELMA	1.1.–31.12.20x2
LIIKEVAIHTO	
Materiaalit ja palvelut	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	
Ostot tilikauden aikana	
Varastojen muutos	
Henkilöstökulut	
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	
Liiketoiminnan muut kulut	
LIIKEVOITTO	
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkokulut ja muut rahoituskulut	
VOITTO ENNEN VEROJA	
Tuloverot	
TILIKAUDEN VOITTO	

TASE	31.12.20x2
Vastaavaa	
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineelliset hyödykkeet	
Koneet ja kalusto	
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	
Tavarat	
Saamiset	
Lyhytaikaiset	
Myyntisaamiset	
Siirtosaamiset	
Rahat ja pankkisaamiset	
Vastattavaa	
OMA PÄÄOMA	
Oma pääoma	
Tilikauden voitto	
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen	
Lainat rahoituslaitoksilta	
Lyhytaikainen	
Lainat rahoituslaitoksilta	
Ostovelat	
Siirtovelat	

3

Kasari Oy

Laadi Kasari Oy:n tilinpäätös tilinpäätöstaulukkoon.

Laske ja kirjaa kalustosta EVL:n sallima enimmäispoisto.
Laske ja kirjaa varaston muutos. Varaston inventaariarvo tilinpäätöspäivänä on 17 400 euroa.
Lainoista erääntyy seuraavan tilikauden aikana maksettavaksi 5 000 euroa.
Pankin antaman ilmoituksen mukaan päättynelle tilikaudelle kohdistuvat, kertyneet, maksamattomat lainan korot ovat 140 euroa.
Vuokratuottoihin sisältyy vuokralaisen etukäteen maksama tammikuun vuokra 500 euroa.
Laske verotettava tulo. Laske ja jaksota verot.

	Jäännöstase		APV		Tulostili		Tasetili	
Kalusto	22 000							
Varasto	19 200							
Siirtosaamiset								
Pankkitili	15 830							
Osakepääoma		6 000						
Voitto ed.tilikausilta		3 600						
Tilikauden tulos								
Lainat		25 000						
Lainojen lyh.erät								
Ostovelat		2 380						
Verotili		1 350						
Siirtovelat								
Myynti		182 360						
Vuokratuotot		6 500						
Ostot	116 130							
Varaston muutos								
Palkat	27 300							
TyEL	4 640							
Sotu-maksut	630							
Muut sos.menot	1 010							
Kaluston poisto								
Leasingvuokrat	800							
Vakuutuskulut	1 300							
Sähkö	1 100							
Mainoskulut	400							
Edustuskulut	320							
Muut liikekulut	9 870							
Korkokulut	960							
Tuloverot	5 700							
Yhteensä	227 190	227 190						

TULOSLASKELMA	1.1.–31.12.20x2
LIIKEVAIHTO	
Liiketoiminnan muut tuotot	
Materiaalit ja palvelut	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	
Ostot tilikauden aikana	
Varastojen muutos	
Henkilöstökulut	
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	
Liiketoiminnan muut kulut	
LIIKEVOITTO	
Rahoitustuotot ja -kulut	
Korkokulut ja muut rahoituskulut	
VOITTO ENNEN VEROJA	
Tuloverot	
TILIKAUDEN VOITTO	

TASE	31.12.20x2
Vastaavaa	
PYSYVÄT VASTAAVAT	
Aineelliset hyödykkeet	
Koneet ja kalusto	
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
Vaihto-omaisuus	
Tavarat	
Saamiset	
Lyhytaikaiset	
Myyntisaamiset	
Siirtoisaamiset	
Rahat ja pankkisaamiset	
Vastattavaa	
OMA PÄÄOMA	
Oma pääoma	
Tilikauden voitto	
VIERAS PÄÄOMA	
Pitkäaikainen	
Lainat rahoituslaitoksilta	
Lyhytaikainen	
Lainat rahoituslaitoksilta	
Ostovelat	
Siirtovelat	

4 Remontti-Reiska Oy

Laadi uuden yrityksen kirjanpito neljältä ensimmäiseltä kuukaudelta. Täsmäytä pankkitilin saldo aina kuukauden päättyessä. Ennakonpidätys-, sotu- ja arvonlisäverovelkoja seurataan kirjanpidossa omilla tileillään.

Helmikuu

2.2. Juuso Järvi, Ilkka Ikkala ja Verneri Välimaa perustavat korjauspalveluita tarjoavat yrityksen, Remontti-Reiska Oy:n. He laativat perustamissopimuksen, jossa osakkeen merkintähinnaksi sovitaan 50 euroa. Yhtiön tilikausi on 1.2.–31.1.

Juuso merkitsee	10	osaketta
Ilkka merkitsee	20	osaketta
Verneri merkitsee	20	osaketta
Yhteensä	50	osaketta

5.2. Juuso maksaa merkitsemänsä osakkeet, yhteensä 500 euroa, yhtiön tilille Ilkka maksaa merkitsemänsä osakkeet, yhteensä 1 000 euroa, yhtiön tilille.

7.2. Myös Verneri maksaa osakkeensa, yhteensä 1 000 euroa, yhtiön tilille.

12.2. Maksetaan kaupparekisteri-ilmoituksen käsittelymaksu 350 euroa ja lähetetään ilmoitus uuden yhtiön perustamisesta kaupparekisteriin.

28.2. Kaupparekisteristä saapuu ilmoitus Remontti-Reiska Oy:n rekisteröimisestä.

Remontti-Reiska Oy
Yritystili

Tiliote ajalta 1.2.–28.2.x1

	Panot	Otot
5.2.	500,00	
	1 000,00	
7.2.	1 000,00	
12.2.		350,00
Yhteensä	2 500,00	350,00
Saldo 28.2.		2 150,00

Maaliskuu

4.3. Nostetaan pankista 12 000 euron laina, josta pankki perii palkkiota 300 euroa.
Hankitaan yhtiön käyttöön käytetty pakettiauto, joka maksaa 6 000 euroa. Laskussa on merkintä "Voittomarginaalijärjestelmä – käytetyt tavarat".

5.3. Ostetaan pankkikortilla pakettiautoon polttoainetta 84,57 eurolla (68,20 + 16,37 alv).
Maksetaan yhtiön toimitilan vuokra 520 euroa.

6.3. Siirretään yhtiön pankkitililtä kassaan 500 euroa.

7.3. Hankitaan työkaluja ja muita remonttitarvikkeita l.m. 1 736 eurolla (1 400 + 336 alv).
Hankitaan toimitiloihin kalusteita l.m. 3 100 eurolla (2 500 + 600 alv). Ostetaan käteisellä erilaisia konttoritarvikkeita 74,40 eurolla (60 + 14,40 alv).

8.3. Saadaan pankkitilille asiakkaan erehdyksessä maksama, toiselle yritykselle kuuluva 50 euron suoritus.

10.3. Maksetaan 7.3. saatu lasku työkaluista.
Vähennetään käteisalennus 2 %.

14.3. Maksetaan kalustelasku 3 100 euroa.

Remontti-Reiska Oy
Yritystili

Tiliote ajalta 1.3.–31.3.x1

	Panot	Otot
Saldo 28.2.	2 150,00	
4.3.	11 700,00	
		6 000,00
5.3.		84,57
		520,00
6.3.		500,00
7.3.		
8.3.	50,00	
10.3.		1 701,28
14.3.		3 100,00
16.3.		50,00
22.3.	372,00	
25.3.		310,00
Yhteensä	14 272,00	12 265,85
Saldo 31.3.		2 006,15

15.3. Lähetetään ensimmäiselle asiakkaalle lasku pienestä korjaustyöstä 372 euroa (300 + 72 alv).
16.3. Palautetaan asiakkaan 8.3. maksama virhesuoritus.
18.3. Lähetetään toiselle asiakkaalle lasku remontista 2 480 euroa (2 000 + 480 alv).
22.3. Saadaan asiakkaalta 372 euron suoritus 15.3. lähetetystä laskusta.
25.3. Maksetaan lehti-ilmoituksesta 310 euroa (250 + 60 alv).
28.3. Lähetetään asiakkaalle lasku korjaustöistä 2 728 euroa (2 200 + 528 alv).
31.3. Päätetään alv-tilit.

Huhtikuu

1.4. Saadaan asiakkaalta suoritus 18.3. lähetetystä laskusta 2 480 euroa.
3.4. Ostetaan maalia ja muita remonttitarvikkeita käteisellä 372 eurolla (300 + 72 alv).
Pankki perii palvelumaksuja 59 euroa.
5.4. Maksetaan yhtiön toimitilan vuokra 520 euroa.
8.4. Maksetaan sähkölasku 295,12 euroa (238 + 57,12 alv).
10.4. Maksetaan autovakuutus 281 euroa.
12.4. Lähetetään asiakkalle lasku korjaustöistä 2 232 euroa (1 800 + 432 alv).
15.4. Ostetaan pankkikortilla polttoainetta pakettiautoon 89,28 eurolla (72 + 17,28).
19.4. Saadaan asiakkaalta suoritus 12.4. lähetetystä laskusta 2 232 euroa.
20.4. Lähetetään asiakkalle lasku korjauksista 657,20 euroa (530 + 127,20 alv).
21.4. Maksetaan yritysvakuutusmaksu 140 euroa.
25.4. Lähetetään asiakkalle lasku maalaustyöstä 930 euroa (750 + 180 alv).
25.4. Maksetaan puhelinlasku 272,80 euroa (220 + 52,80 alv).
27.4. Saadaan 657,20 euron suoritus 20.4. lähetetystä laskusta.
30.4. Maksetaan palkka 1 354 euroa apumiehelle Teemulle: palkat 1 800 euroa, ennakonpidätykset 342 euroa, TyEL-pidätys 93 euroa, tyött.vak.maksupidätys 11 euroa, sotu-maksu 38,15 euroa.
30.4. Päätetään alv-tilit.

Remontti-Reiska Oy
Yritystili

Tiliote ajalta 1.4.–30.4.x1

	Panot	Otot
Saldo 31.3.	2 006,15	
1.4.	2 480,00	
3.4.		59,00
5.4.		520,00
8.4.		295,12
10.4.		281,00
15.4.		89,28
19.4.	2 232,00	
21.4.		140,00
25.4.		272,80
27.4.	657,20	
30.4.		1 354,00
Yhteensä	7 375,35	3 011,20
Saldo 30.4.		4 364,15

Toukokuu

5.5. Maksetaan yhtiön toimitilan vuokra 520 euroa.
Pankki perii palvelumaksuja 62 euroa.

7.5. Saadaan asiakkaalta suoritus 25.4. lähetetystä laskusta 930 euroa.

11.5. Lähetetään asiakkalle lasku korjaustöistä 1 488 euroa (1 200 + 288 alv).

12.5. Haetaan käteisellä kahvitarvikkeita lähikaupasta 15,96 eurolla (14 + 1,96 alv).

12.5. Tilitetään maaliskuun alv, huhtikuun ennakonpidätykset ja sotu-maksu.

13.5. Maksetaan YEL-maksuja 540 euroa.
Saadaan lasku asiakkaille jaettaviksi tarkoitetuista avaimenperistä 186 euroa (150 + 36 alv).

17.5. Saadaan pankkitilille suoritus 11.5. lähetetystä laskusta 1 488 euroa.
Maksetaan vakuutusyhtiölle työttömyysvakuutusmaksua 120 euroa.

18.5. Maksetaan pankkikortilla auton huollosta 319,92 euroa (258 + 61,92 alv).

20.5. Lähetetään asiakkalle lasku remonttityöstä 4 960 euroa (4 000 + 960 alv).
Maksetaan TyEL-maksua 419 euroa.

21.5. Ostetaan pankkikortilla polttoainetta pakettiautoon 80,60 eurolla (65 + 15,60 alv).

23.5. Maksetaan ennakkoveroa 320 euroa.

26.5. Saadaan suoritus 20.5. lähetetystä laskusta 4 960 euroa.
Maksetaan 13.5. saatu lasku avaimenperistä 186 euroa.

29.5. Lähetetään asiakkaalle lasku maalaustyöstä 409,20 euroa (330 + 79,20 alv).

31.5. Maksetaan Ilkalle 40,50 euroa kilometrikorvauksia omalla autolla tehdyistä työajoista.

31.5. Päätetään alv-tilit.

Remontti-Reiska Oy
Yritystili

Tiliote ajalta 1.5.–31.5.x1

	Panot	Otot
Saldo 30.4.	4 364,15	
5.5.		520,00
		62,00
7.5.	930,00	
12.5.		440,10
13.5.		540,00
17.5.	1 488,00	
		120,00
18.5.		319,92
20.5.		419,00
21.5.		80,60
23.5.		320,00
26.5.	4 960,00	
		186,00
31.5.		40,50
Yhteensä	11 742,15	3 048,12
Saldo 31.5.		8 694,03

Tilin nro	Tilin nimi
	Ajoneuvot
	Konttorikalusto
	Alv-saamiset
	Myyntisaamiset
	Osakemerkintäsaamiset
	Selvitystili
	Kassa
	Pankki
	Laina
	Ostovelat
	Osakeanti
	Ennakonpidätysvelat
	Sotu-maksuvelat
	Alv-velat
	Maksettava alv
	Myynnit
	Ostot
	Palkat
	Sotu-maksut
	TyEL-maksut
	TyEL-pidätykset
	Työttömyysvakuutusmaksut
	Tyött.vak.maksupidätykset
	YEL-maksut
	Toimitilavuokrat
	Kahvitarvikkeet
	Km-korvaukset
	Mainoskulut
	Auton huolto ja korjaus
	Auton polttoaineet
	Konttoritarvikkeet
	Kolmen vuoden kalusto
	Sähkö
	Yritysvakuutusmaksut
	Puhelinkulut
	Pankkikulut
	Liiketoiminnan muut kulut
	Korkokulut
	Muut vieraan pääoman kulut
	Ennakkoverot

Lisää tarvittaessa kirjanpitoon tilejä.

5 Smartcasual Ky

Smartcasual Ky on vaateliike, jonka vastuunalaisia yhtiömiehiä ovat Kaisa Kanerva ja Maisa Manner. Äänetön yhtiömies on Kaisan mies Kaapo. Omistajat työskentelevät yhtiössä, mutta eivät nosta yhtiöstä palkkaa. Sesonkiaikoina liikeessä on myös ulkopuolisia työntekijöitä. Kyseessä on yhtiön ensimmäinen tilikausi, jonka kirjanpidon omistajat ovat tähän asti hoitaneet itse.

Tee tilinavaus ja jatka kirjanpitoa marras- ja joulukuulta. Laadi myös tilinpäätös 31.12.20x1. Ennakonpidätys-, sotu- ja arvonlisäverovelkoja seurataan omilla tileillään.

Tilin nro	Tilin nimi	Tilin saldo 31.10.20x1	
	Kalusto	16 800,00	
	Kassa	680,00	
	Maksukorttisaamiset	1 326,00	
	Pankkitili	11 109,00	
	K.K:n pääomapanos		3 000,00
	M.M:n pääomapanos		3 000,00
	Äänettömän pääomapanos		2 000,00
	K.K:n yksityiskäyttö	9 000,00	
	M.M:n yksityiskäyttö	9 000,00	
	Laina 1		16 520,00
	Laina 2		21 290,00
	Ostovelat		7 375,00
	Arvonlisäverovelka		1 320,00
	Myynnit		101 900,00
	Ostot	74 760,00	
	Yhteisöhankinnat	6 742,00	
	Palkat	3 800,00	
	Sotu	80,00	
	TyEL	684,00	
	Tyött.-, tapat.- ja ryheva-maksut	190,00	
	YEL-maksut	1 200,00	
	Vuokrakulut	8 000,00	
	Sähkö	1 465,00	
	Mainos- ja PR-kulut	963,00	
	Puhelin	642,00	
	Vakuutusmaksut	1 340,00	
	Muut liikekulut	7 078,00	
	Korkokulut	1 546,00	
		156 405,00	156 405,00

Lisää tarvittaessa uusia tilejä.

Ostovelat: 1 230 euroa, 3 475 euroa ja 2 670 euroa.
Sähkölaskut ja muut juoksevat kulut kirjataan maksuperusteella.
Maksettava alv-velka: syyskuulta 740 euroa, lokakuulta 580 euroa.
Kuukauden myynti kirjataan kuukauden lopussa per Maksukorttisaamiset an Myynti.
Luottokunnan tilitykset kirjataan per Pankkitili an Maksukorttisaamiset.

Marraskuu

1.11. Maksetaan ostoveloissa ollut 1 230 euron lasku.
2.11. Siivouspalvelulle maksetaan heidän laskunsa 248 (200 + 48 alv) euroa. Luottokunnan tilityksiä tilille 846 euroa. Maksetaan 3 475 euron ostovelka.
5.11. Maksetaan ostoveloissa ollut 2 670 euron lasku. Viedään kassasta pankkiin 156 euroa.
12.11. Tilitetään Verohallinnolle syyskuun alv 740 euroa. Luottokunnan tilityksiä tilille 480 euroa.
15.11. Maksetaan liikehuoneiston vuokra 800 euroa. Luottokunnan tilityksiä tilille 3 530 euroa.
17.11. Ruotsista saapuu tavaraa ja lasku 3 200 SEK. 1 EUR = 8,2121 SEK. Viedään kassasta pankkiin 694 euroa. Luotokunnan tilityksiä tilille 2 437 euroa.
23.11. Maksetaan ennakkoveroja 460 euroa.
27.11. Maksetaan paikallislehdessä olleesta mainoksesta 297,60 euroa (240 + 57,60 alv). Luottokunnan tilityksiä tilille 1 943 euroa.
30.11. Kaisalle ja Maisalle maksetaan syksyn muotimessuilla käynnistä päivärahoja 144 euroa. Luottokunnan tilityksiä tilille 756 euroa.
30.11. Kirjataan marraskuun myynti 12 016 (9 690,32 + 2 325,68 alv) euroa, josta käteiskassaan 739 euroa. Päätetään alv-tilit.

Joulukuu

2.12. Siivouspalvelulle maksetaan heidän laskunsa 248 (200 + 48 alv) euroa. Luottokunnan tilityksiä tilille 1 079 euroa.
3.12. Maksetaan Ruotsin ostolasku 3 200 SEK. 1 EUR = 8,4621 SEK. Viedään kassasta pankkiin 268 euroa.
5.12. Saapuu myytäväksi hankittua tavaraa ja lasku 1 240 (1 000 + 240 alv) euroa. Luottokunnan tilityksiä tilille 938 euroa.
10.12. Maksetaan Muodin maailma -lehden seuraavan vuoden tilaus 104,50 euroa (95 + 9,50 alv). Maksetaan sähkölasku 260,40 (210 + 50,40 alv) euroa.
12.12. Tilitetään Verohallinnolle lokakuun alv 740 euroa. Luottokunnan tilityksiä tilille 1 638 euroa.
15.12. Maksetaan liikehuoneiston vuokra joulukuulta ja tammikuulta yhteensä 1 600 euroa. Maksetaan yritysvakuutusmaksu 1 200 euroa ajalta 1.12.x1–30.11.x2.
16.12. Viedään kassasta pankkiin 465 euroa. Luottokunnan tilityksiä tilille 1 497 euroa.
18.12. Saadaan lasku Ruotsista 4 800 SEK. 1 EUR = 8,4732 SEK. Luottokunnan tilityksiä tilille 1 445 euroa.
21.12. Maksetaan puhelinlasku 89,28 (72 + 17,28 alv) euroa.
23.12. Viedään kassasta pankkiin 283 euroa. Luottokunnan tilityksiä tilille 2 892 euroa.
29.12. Maksetaan lasku pikkujouluista, 248 euroa: Ruoka (112,28 + 15,72 alv) ja juomat (96,78 + 23,22 alv) Luottokunnan tilityksiä tilille 2 760 euroa.
31.12. Maksetaan palkka 1 655,50 euroa apumiehelle: palkat 2 200 euroa, ennakonpidätykset 418 euroa,TyEL-pidätys 113,30 euroa, tyött.vak.maksupidätykset 13,20 euroa ja sotu-maksu 46,64 euroa. Kirjataan joulukuun myynti 12 389 (9 991,13 + 2 397,87 alv) euroa, josta käteiskassaan siirretään 965 euroa. Päätetään alv-tilit.

Tilinpäätöstiedot:
Tilinpäätöspäivänä varastossa on myymätöntä tavaraa 14 980 euron (12 080,65 + 2 899,35 alv) arvosta. Pankin antaman ilmoituksen mukaan tilikaudelle kohdistuvat, maksamattomat korot ovat 469 euroa. Lainasta 1 erääntyy seuraavan tilikauden aikana 3 800 euroa. Lainasta 2 erääntyy 5 400 euroa. Ruotsin kruunun kurssi on tilinpäätöspäivänä 1 EUR = 8,2231 SEK.

6 Kaisan Kukkakeidas Oy

Laadi Kaisan Kukkakeidas Oy:n tilinpäätös alla olevien tietojen perusteella.

Tilin nro	Tilin nimi	Tilien saldot 31.12.20x2	
	Myymälärakennus	155 752,12	
	Varastorakennus	13 615,05	
	Kalusto	43 635,33	
	Varasto	26 740,90	
	Myyntisaamiset	6 190,25	
	Hankintojen alv-saamiset	18 648,09	
	Kassa	8 770,10	
	Pankkitili	106 427,96	
	Osakepääoma		38 000,00
	Edellisten tilikausien tulos		14 651,14
	Laina 1		92 758,40
	Laina 2		45 653,12
	Ostovelat		28 156,00
	Ennakonpidätysvelat		6 793,01
	Sotu-maksuvelat		918,88
	Työntekijöiden jäsenmaksuvelka		33,50
	Myynnin alv-velka		35 987,35
	Maksettava alv-velka		23 948,71
	Myynnit 24 %		542 333,04
	Ostot 24 %	215 758,16	
	Palkat	126 467,05	
	TyEL	12 590,27	
	Sotu-maksut	2 698,38	
	Tyött.vak.maksut	2 399,79	
	Mainoskulut	10 640,02	
	Käyttö- ja ylläpitokulut	35 573,04	
	Ajoneuvokulut	2 105,32	
	Muut liiketoiminnan kulut	25 526,11	
	Korkokulut	4 952,12	
	Muut rahoituskulut	230,65	
	Tuloverot	10 512,44	
		829 233,15	829 233,15

Tilikauden päättyessä varastossa on kukkia, taimia ja puutarhatarvikkeita yhteensä 28 861 euron arvosta (23 275 + 5 586 alv).

Pankin ilmoituksen mukaan lainasta 1 erääntyy seuraavalla tilikaudella maksettavaksi 10 320,00 euroa. Lainasta 2 erääntyy 3 640,00 euroa. Edellä mainittujen lainojen päättyneelle tilikaudelle kohdistuvat, maksamattomat korot ovat yhteensä 483,15 euroa.

Myyntisaamisiin sisältyy 1 860 euron (1 500 + 360 alv) saaminen Welmu Oy:ltä, joka on asetettu konkurssiin.

Edustuskulut tilikaudella olivat 220 euroa ja sisältyvät erään Liiketoiminnan muut kulut.

Lomapalkkavelat lomarahoineen ovat 10 140 euroa ja sivukulut näistä ovat 2 355 euroa. Edellisessä tilinpäätöksessä kirjattu lomapalkkavelka on purettu kesällä.

Vakuutusyhtiöstä tulleen vuosilaskelman mukaan TyEL-maksua hyvitetään 308 euroa.

Suunnitelmapoistot ovat seuraavat:
Myymälärakennus: 7 %:n menojäännöspoisto
Varastorakennus: 20 %:n menojäännöspoisto
Kalusto: 25 %:n menojäännöspoisto

Jaksota myös verot.

Esimerkkitililuettelo

(Liikekirjurin perustililuettelosta muokannut kirjan tekijä)

TASE			Vastaavaa
100	1		**PYSYVÄT VASTAAVAT**
100	2		**Aineettomat hyödykkeet**
102	3		**Kehittämismenot**
	6	1021	Kehittämismenot
103	3		**Aineettomat oikeudet**
	6	1031	Patentit
	6	1033	Tekijänoikeudet
	6	1035	Tavaramerkkioikeudet
	6	1037	Lisenssimaksut
	6	1039	Toimilupaoikeudet
	6	1041	Atk-ohjelmien lisenssimaksut
	6	1043	Puhelinliittymät
	6	1045	Hälytysliittymät
	6	1049	Muut aineettomat oikeudet
105	3		**Liikearvo**
	6	1051	Liikearvo
	6	1055	Fuusiotili
	6	1057	Fuusioaktiiva
106	3		**Konserniliikearvo**
	6	1061	Konserniliikearvo
107	3		**Muut pitkävaikutteiset menot**
	6	1071	Mainos- ja markkinatutkimusmenot
	6	1073	Osakehuoneiston perusparannusmenot
	6	1075	Vuokrahuoneiston perusparannusmenot
	6	1081	Atk-ohjelmat
	6	1089	Muut pitkävaikutteiset menot
109	3		**Ennakkomaksut**
	6	1091	Ennakkomaksut aineettomista hyödykkeistä
109	9		***Aineettomat hyödykkeet yhteensä***
110	2		**Aineelliset hyödykkeet**
110	3		**Maa- ja vesialueet**
110	4		**Omistetut**
	6	1101	Maa- ja vesialueet
	6	1105	Liittymismaksut
	6	1109	Arvonkorotukset maa- ja vesialueista
111	4		**Vuokraoikeudet**
	6	1111	Maanvuokraoikeudet
	6	1113	Liittymismaksut vuokrakiinteistöistä
112	3		**Rakennukset ja rakennelmat**
112	4		**Omistetut**
	6	1121	Rakennukset 7 % menojäännöspoisto
	6	1125	Rakennukset 4 % menojäännöspoisto
	6	1131	Rakennusten tekniset laitteet 25 % menojäännöspoisto
	6	1135	Väestönsuojat ym. max. 25 % tasapoisto
	6	1141	Rakennelmat 20 % menojäännöspoisto
	6	1143	Muut rakennukset ja rakennelmat
	6	1145	Arvonkorotukset (vanhat rakennuksista tehdyt)
115	4		**Vuokraoikeudet**
	6	1151	Rakennusten vuokraoikeudet
116	3		**Koneet ja kalusto**
	6	1161	Koneet ja laitteet
	6	1165	Tuotannon koneet ja laitteet
	6	1171	Kuorma- ja pakettiautot
	6	1173	Henkilöautot
	6	1175	Ammattiautot
	6	1179	Muut ajoneuvot ja alukset
	6	1201	Kalusto ja muu irtain
	6	1209	Vuokrattava kalusto
	6	1211	Vapaa-ajan asuntojen kalusto ja muu irtaimisto
	6	1213	Työsuhdeasuntojen kalusto ja muu irtaimisto
	6	1241	Käyttöönottamattomat koneet ja kalusto
	6	1249	Muut koneet ja kalusto
130	3		**Muut aineelliset hyödykkeet**
	6	1301	Maa-ainesten ottopaikat
	6	1303	Maa- ja vesirakennukset

	6	1305	Piha-asfaltit
	6	1315	Elävä käyttöomaisuus
	6	1329	Muut poistokelpoiset aineelliset hyödykkeet
	6	1331	Taide-esineet
	6	1335	Keräilyhyödykkeet
	6	1339	Muut aineelliset hyödykkeet (ei poistokelpoiset)
138	3	**Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat**	
	6	1381	Ennakkomaksut aineellisista hyödykkeistä
	6	1391	Keskeneräiset käyttöomaisuushankinnat
139	9	***Aineelliset hyödykkeet yhteensä***	
140	2	**Sijoitukset**	
140	3	**Osuudet saman konsernin yrityksissä**	
	6	1401	Tytäryritysten osakkeet
	6	1403	Emoyrityksen osakkeet
	6	1405	Sisaryritysten osakkeet
	6	1407	Muut konserniosuudet
	6	1409	Arvonkorotus konserniosuuksista
141	3	**Saamiset saman konsernin yrityksiltä**	
	6	1411	Pitkäaikaiset saamiset saman konsernin yrityksiltä
	6	1413	Konserniyrityksille annetut pääomalainat
142	3	**Osuudet omistusyhteysyrityksissä**	
	6	1421	Osakkuusyritysten osakkeet
	6	1423	Osakkuusyritysosuudet
	6	1425	Muut omistusyhteysyritysosakkeet
	6	1427	Muut omistusyhteysyritysosuudet
	6	1429	Arvonkorotus omistusyhteysyritysosuuksista
143	3	**Saamiset omistusyhteysyrityksiltä**	
	6	1431	Pitkäaikaiset saamiset omistusyhteysyrityksiltä
144	3	**Muut osakkeet ja osuudet**	
	6	1441	Huoneisto-osakkeet
	6	1447	Pörssiosakkeet
	6	1453	Muut osakkeet
	6	1457	Pankkiosuudet
	6	1461	Sijoitusrahasto-osuudet
	6	1465	Puhelinosuudet
	6	1467	Muut osuudet
	6	1469	Arvonkorotus muista osakkeista ja osuuksista
147	3	**Muut saamiset**	
	6	1471	Pitkäaikaiset lainasaamiset
	6	1473	Pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainat
	6	1475	Pitkäaikaiset saamistodistukset
	6	1477	Pitkäaikaiset optiolainat
	6	1479	Pitkäaikaiset vaihtovelkakirjalainat
	6	1481	Pitkäaikaiset nollakorkolainat
	6	1483	Liittymismaksusaamiset
	6	1489	Muut pitkäaikaiset saamiset
149	3	**Omat osakkeet / osuudet**	
	6	1491	OYJ:n (pörssinoteerattu) omat osakkeet
149	8	***Sijoitukset yhteensä***	
149	9	***PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ***	
150	1	**VAIHTUVAT VASTAAVAT**	
150	2	**Vaihto-omaisuus**	
150	3	**Aineet ja tarvikkeet**	
	6	1501	Aineet ja tarvikkeet
151	3	**Keskeneräiset tuotteet**	
	6	1511	Keskeneräiset tuotteet
152	3	**Valmiit tuotteet**	
	6	1521	Valmiit tuotteet
153	3	**Tavarat**	
	6	1531	Tavarat
	6	1533	Matkalla olevat tavarat
154	3	**Muu vaihto-omaisuus**	
	6	1541	Kiinteistöt
	6	1543	Arvopaperit
	6	1549	Muu vaihto-omaisuus
155	3	**Ennakkomaksut**	
	6	1551	Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta
159	9	***Vaihto-omaisuus yhteensä***	

160	2		**Pitkäaikaiset saamiset**
160	3		**Myyntisaamiset**
	6	1601	Pitkäaikaiset myyntisaamiset
	6	1621	Pitkäaikaiset valuuttamääräiset myyntisaamiset
	6	1623	Pitkäaikaiset osamaksusaamiset
163	3		**Saamiset saman konsernin yrityksiltä**
	6	1631	Pitkäaikaiset konsernimyyntisaamiset
	6	1633	Pitkäaikaiset konsernisiirtosaamiset
	6	1635	Pitkäaikaiset konsernilainasaamiset
	6	1639	Pitkäaikaiset muut konsernisaamiset
164	3		**Saamiset omistusyhteysyrityksiltä**
	6	1641	Pitkäaikaiset omistusyhteysyritysmyyntisaamiset
	6	1643	Pitkäaikaiset omistusyhteysyrityssiirtosaamiset
	6	1645	Pitkäaikaiset omistusyhteysyrityslainasaamiset
	6	1649	Pitkäaikaiset muut omistusyhteysyrityssaamiset
165	3		**Lainasaamiset**
	6	1651	Pitkäaikaiset saamiset työntekijöiltä
	6	1653	Pitkäaikaiset saamiset johdolta
	6	1655	Pitkäaikaiset saamiset osakkailta ja omaisilta
	6	1656	Pitkäaikaiset saamiset osakkailta ja omaisilta (veronalaiset)
	6	1657	Pitkäaikaiset muut lähipiirilainat
	6	1659	Pitkäaikaiset muut lainasaamiset
166	3		**Muut saamiset**
	6	1665	Pitkäaikaiset vakuustalletukset
	6	1667	Pitkäaikaiset maksetut vuokravakuudet
	6	1669	Pitkäaikaiset muut saamiset
167	3		**Maksamattomat osakkeet/osuudet**
	6	1671	Pitkäaikaiset maksamattomat osakkeet / osuudet
168	3		**Siirtosaamiset**
	6	1681	Pitkäaikaiset siirtosaamiset
169	3		**Laskennalliset verosaamiset**
	6	1691	Pitkäaikaiset laskennalliset verosaamiset
169	9		***Pitkäaikaiset saamiset yhteensä***
170	2		**Lyhytaikaiset saamiset**
170	3		**Myyntisaamiset**
	6	1701	Myyntisaamiset 1
	6	1702	Myyntisaamiset 2
	6	1705	Myymäläsaamiset
	6	1707	Provisiosaamiset
	6	1711	Luottokorttisaamiset
	6	1713	Pankkikorttisaamiset
	6	1715	Myyntisaamiset ennakkolaskuista
	6	1717	Factoring-myyntisaamiset matkalla
	6	1718	Factoring-myyntisaamiset laskutili
	6	1719	Factoring-osamaksusaamiset
	6	1721	Myyntisaamiset, valuuttamääräiset
	6	1723	Osamaksusaamiset
	6	1727	Siirtyvät myyntisaamiset/selvittelytili
	6	1729	Muut myyntisaamiset
173	3		**Saamiset saman konsernin yrityksiltä**
	6	1731	Konsernimyyntisaamiset
	6	1733	Konsernisiirtosaamiset
	6	1735	Konsernilainasaamiset
	6	1739	Muut konsernisaamiset
174	3		**Saamiset omistusyhteysyrityksiltä**
	6	1741	Omistusyhteysyritysmyyntisaamiset
	6	1743	Omistusyhteysyrityssiirtosaamiset
	6	1745	Omistusyhteysyrityslainasaamiset
	6	1749	Muut omistusyhteysyrityssaamiset
175	3		**Lainasaamiset**
	6	1751	Saamiset työntekijöiltä
	6	1753	Saamiset johdolta
	6	1755	Saamiset osakkailta ja omaisilta
	6	1756	Saamiset osakkailta ja omaisilta (veronalaiset)
	6	1757	Muut lähipiirilainat
	6	1759	Muut lainasaamiset
176	3		**Muut saamiset**
	6	1761	Verosaamiset
	6	1763	Arvonlisäverosaamiset
	6	1764	Anotut arvonlisäveropalautukset

	6		1765	Vakuustalletukset
	6		1767	Maksetut vuokravakuudet
	6		1769	Kuluennakot työntekijöille
	6		1771	Vahingonkorvaussaamiset
	6		1777	Selvittelytili
	6		1779	Muut saamiset
178	3	**Maksamattomat osakkeet/osuudet**		
	6		1781	Osakemerkintäsaamiset
	6		1783	Maksamattomat osuudet
180	3	**Siirtosaamiset**		
	6		1801	Palkkamenot (siirtosaamiset)
	6		1803	Eläkevakuutusmaksut (siirtosaamiset)
	6		1804	Sosiaaliturvamaksut (siirtosaamiset)
	6		1805	Työnantajan pakolliset vakuutusmaksut (siirtosaamiset)
	6		1809	Vuokramenot (siirtosaamiset)
	6		1811	Korkomenot (siirtosaamiset)
	6		1813	Tuloverot (siirtosaamiset)
	6		1819	Muut menoennakot (siirtosaamiset)
	6		1831	Vuokratulot (siirtosaamiset)
	6		1833	Korkotulot (siirtosaamiset)
	6		1837	Valmistusasteen mukaiset tulot (siirtosaamiset)
	6		1839	Muut tulojäämät (siirtosaamiset)
	6		1841	Ostojen alennukset (siirtosaamiset)
	6		1843	Laskennalliset kurssitappiot (siirtosaamiset)
	6		1845	Arvonlisäverosaamiset ennakkomaksuista (siirtosaamiset)
	6		1847	Veronhyvityssaamiset (siirtosaamiset)
	6		1849	Muut siirtosaamiset
185	3	**Laskennalliset verosaamiset**		
	6		1851	Laskennalliset verosaamiset
185	9	***Lyhytaikaiset saamiset yhteensä***		
186	2	**Rahoitusarvopaperit**		
186	3	**Osuudet saman konsernin yrityksissä**		
	6		1861	Tytäryritysten osakkeet (rahoitusomaisuus)
	6		1863	Emoyrityksen osakkeet (rahoitusomaisuus)
	6		1865	Sisaryritysten osakkeet (rahoitusomaisuus)
	6		1867	Muut konserniosuudet (rahoitusomaisuus)
187	3	**Omat osakkeet**		
	6		1871	OYJ:n (pörssinoteerattu) omat osakkeet (rahoitusomaisuus)
188	3	**Muut osakkeet ja osuudet**		
	6		1881	Muut osakkeet ja osuudet (rahoitusomaisuus)
189	3	**Muut arvopaperit**		
	6		1891	Muut rahoitusarvopaperit
189	9	***Rahoitusarvopaperit yhteensä***		
190	2	**Rahat ja pankkisaamiset**		
190	3	**Rahat**		
	6		1900	Käteisvarat
	6		1905	Valuuttakassat
191	3	**Pankkisaamiset**		
	6		1910	Pankkitili 1
	6		1920	Pankkitili 2
	6		1960	Lyhytaikaiset talletukset
	6		1961	Lyhytaikaiset lähdeveronalaiset talletukset
	6		1970	Sijoitustili
	6		1984	Valuuttatili
	6		1986	Valuuttatalletukset
199	3	**Rahansiirrot ja täsmäytykset**		
	6		1991	Täsmäytykset
	6		1995	Rahansiirrot matkalla
	6		1996	Virhemaksut
199	8	***VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ***		
199	9	***Vastaavaa yhteensä***		

TASE		Vastattavaa		
200	1	**OMA PÄÄOMA**		
200	2	**Osakepääoma**		
	6		2001	Osakepääoma
201	2	**Osakeanti**		
	6		2011	Osakeanti, maksullinen
	6		2013	Osakeanti, maksuton
			2015	Rahastokorotus
			2017	Osakepääomasijoitus
202	2	**Ylikurssirahasto**		
	6		2021	Ylikurssirahasto
203	2	**Arvonkorotusrahasto (oy)**		
	6		2031	Arvonkorotusrahasto (oy)
204	2	**Käyvän arvon rahasto**		
	6		2041	Käyvän arvon rahasto
205	2	**Vararahasto (oy)**		
	6		2051	Vararahasto (oy)
206	2	**Muut rahastot (oy)**		
206	3	**Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto**		
	6		2061	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto
207	3	**Yhtiöjärjestyksen mukaiset rahastot (oy)**		
	6		2071	Yhtiöjärjestyksen mukainen rahasto
208	3	**Muut rahastot (oy)**		
	6		2081	Muut rahastot (oy)
209	9	***Muut rahastot yhteensä***		
210	2	**Osuuspääoma**		
	6		2101	Osuuspääoma
	6		2103	Lisäosuuspääoma
	6		2105	Sijoitusosuuspääoma
	6		2109	Irtisanotut osuusmaksut
211	2	**Arvonkorotusrahasto (osk)**		
	6		2111	Arvonkorotusrahasto (osk)
212	2	**Muut rahastot (osk)**		
212	3	**Vararahasto (osk)**		
	6		2121	Vararahasto (osk)
213	3	**Sääntöjen mukaiset rahastot (osk)**		
	6		2131	Sääntöjen mukainen rahasto
214	3	**Muut rahastot (osk)**		
	6		2141	Muut rahastot (osk)
214	9	***Muut rahastot yhteensä***		
215	2	**Pääomapanokset (ay)**		
	6		2151	Pääomapanos, yhtiömies A
	6		2153	Pääomapanos, yhtiömies B
216	2	**Arvonkorotusrahasto (ay)**		
	6		2161	Arvonkorotusrahasto (ay)
217	2	**Pääomapanokset (ky)**		
	6		2171	Vastuunalaisen yhtiömiehen A panos
	6		2173	Vastuunalaisen yhtiömiehen B panos
	6		2181	Äänettömän yhtiömiehen C panos
	6		2183	Äänettömän yhtiömiehen D panos
219	2	**Arvonkorotusrahasto (ky)**		
	6		2191	Arvonkorotusrahasto (ky)
220	2	**Peruspääoma (tmi)**		
	6		2201	Peruspääoma
221	2	**Arvonkorotusrahasto (tmi)**		
	6		2211	Arvonkorotusrahasto (tmi)
225	2	**Edellisten tilikausien voitto (tappio)**		
	6		2251	Edellisten tilikausien voitto/tappio
	6		2261	Osingonjako
	6		2265	Omista osakkeista maksettu määrä
	6		2271	Osuuskorot
	6		2291	Voitto-osuus yhtiömies A
	6		2293	Voitto-osuus yhtiömies B
	6		2311	Voitto-osuus vastuunalainen yhtiömies A
	6		2313	Voitto-osuus vastuunalainen yhtiömies B
	6		2321	Voitto-osuus äänetön yhtiömies C
	6		2323	Voitto-osuus äänetön yhtiömies D

233	2		**Pääomavajaus edellisiltä tilikausilta**
	6	2331	Pääomavajaus yhtiömies A
	6	2333	Pääomavajaus yhtiömies B
	6	2337	Pääomavajaus
234	2		**Yksityistilit tilikaudella**
	6	2341	Yksityissijoitukset rahana yhtiömies A
	6	2343	Muut yksityissijoitukset yhtiömies A
	6	2345	Yksityissijoitukset rahana yhtiömies B
	6	2347	Muut yksityissijoitukset yhtiömies B
	6	2351	Yksityisnostot rahana yhtiömies A
	6	2353	Muut yksityisnostot yhtiömies A
	6	2355	Yksityisnostot rahana yhtiömies B
	6	2357	Muut yksityisnostot yhtiömies B
	6	2361	Yksityissijoitukset rahana
	6	2363	Muut yksityissijoitukset
	6	2365	Yksityisnostot rahana
	6	2367	Muut yksityisnostot
237	2		**Tilikauden voitto (tappio)**
	6	2371	Tilikauden voitto
	6	2375	Tilikauden tappio
238	2		**Pääomalainat**
	6	2381	Pääomalaina
238	9		***OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ***
239	1		**VÄHEMMISTÖOSUUDET**
	6	2391	Vähemmistöosuus
240	1		**TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ**
240	2		**Poistoero**
	6	2401	Perustamismenojen poistoero
	6	2403	Tutkimusmenojen poistoero
	6	2405	Kehittämismenojen poistoero
	6	2407	Aineettomien oikeuksien poistoero
	6	2411	Liikearvon poistoero
	6	2421	Muiden pitkävaikutteisten menojen poistoero
	6	2431	Rakennusten poistoero
	6	2441	Koneiden ja kaluston poistoero
	6	2449	Muiden aineellisten hyödykkeiden poistoero
245	2		**Verotusperusteiset varaukset**
	6	2451	Käyttöomaisuuden jälleenhankintavaraus
	6	2453	Toimitilan jälleenhankintavaraus
	6	2461	Luottotappiovaraus
	6	2471	Takuuvaraus
	6	2481	Toimintavaraus
	6	2491	Hankintamenon muutosvaraus
	6	2493	Asuintalovaraus
	6	2499	Muut verotusperusteiset varaukset
249	9		***TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ***
250	1		**PAKOLLISET VARAUKSET**
250	2		**Eläkevaraukset**
	6	2501	Eläkevaraukset
253	2		**Verovaraukset**
	6	2531	Verovaraukset
255	2		**Muut pakolliset varaukset**
	6	2551	Oikeudenkäyntivaraus
	6	2561	Hinnanlaskuvaraus
	6	2571	Pitkäaikaishankkeiden pakolliset varaukset
	6	2581	Muut pakolliset varaukset
258	9		***PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ***
259	1		**KONSERNIRESERVI**
	6	2591	Konsernireservi

260	1		**VIERAS PÄÄOMA**
260	2		**Pitkäaikainen vieras pääoma**
260	3		**Joukkovelkakirjalainat**
	6	2601	Pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainat
	6	2603	Pitkäaikaiset obligaatiolainat
	6	2605	Pitkäaikaiset debentuurilainat
	6	2609	Muut joukkovelkakirjalainat
261	3		**Vaihtovelkakirjalainat**
	6	2611	Pitkäaikaiset vaihtovelkakirjalainat
262	3		**Lainat rahoituslaitoksilta**
	6	2621	Pitkäaikainen rahoituslaitoslaina 1
	6	2622	Pitkäaikainen rahoituslaitoslaina 2
	6	2631	Pitkäaikainen rahoitusyhtiölaina 1
	6	2632	Pitkäaikainen rahoitusyhtiölaina 2
	6	2639	Pitkäaikainen factoringluottotili
	6	2641	Pankki 1 tililimiitti
	6	2642	Pankki 2 tililimiitti
	6	2649	Muut pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta
265	3		**Eläkelainat**
	6	2651	Pitkäaikaiset eläkelainat
266	3		**Saadut ennakot**
	6	2661	Pitkäaikaiset saadut ennakot
267	3		**Ostovelat**
	6	2671	Pitkäaikaiset ostovelat
	6	2681	Pitkäaikaiset osamaksuvelat
269	3		**Rahoitusvekselit**
	6	2691	Pitkäaikaiset rahoitusvekselit
270	3		**Velat saman konsernin yrityksille**
	6	2701	Pitkäaikaiset saadut ennakot konserniyrityksiltä
	6	2703	Pitkäaikaiset ostovelat konserniyrityksille
	6	2705	Pitkäaikaiset rahoitusvekselit konserniyrityksiltä
	6	2707	Pitkäaikaiset muut velat konserniyrityksille
	6	2709	Pitkäaikaiset siirtovelat konserniyrityksille
271	3		**Velat omistusyhteysyrityksille**
	6	2711	Pitkäaikaiset saadut ennakot omistusyhteysyrityksiltä
	6	2713	Pitkäaikaiset ostovelat omistusyhteysyrityksiltä
	6	2715	Pitkäaikaiset rahoitusvekselit omistusyhteysyrityksiltä
	6	2717	Pitkäaikaiset muut velat omistusyhteysyrityksiltä
	6	2719	Pitkäaikaiset siirtovelat omistusyhteysyrityksiltä
272	3		**Muut velat**
	6	2721	Pitkäaikaiset velat työntekijöille
	6	2723	Pitkäaikaiset velat johdolle
	6	2725	Pitkäaikaiset velat osakkaille
	6	2731	Pitkäaikaiset optiolainat
	6	2741	Pitkäaikaiset saadut vuokravakuudet
	6	2749	Pitkäaikaiset muut velat
275	3		**Siirtovelat**
	6	2751	Pitkäaikaiset siirtovelat
277	3		**Laskennalliset verovelat**
	6	2771	Pitkäaikaiset laskennalliset verovelat
279	9		***Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä***
280	2		**Lyhytaikainen vieras pääoma**
280	3		**Joukkovelkakirjalainat**
	6	2801	Joukkovelkakirjalainat
	6	2803	Obligaatiolainat
	6	2805	Debentuurilainat
	6	2809	Muut joukkovelkakirjalainat
281	3		**Vaihtovelkakirjalainat**
	6	2811	Vaihtovelkakirjalainat
282	3		**Lainat rahoituslaitoksilta**
	6	2821	Pitkäaikaisen rahoituslaitoslainan 1 lyhennyserät
	6	2822	Pitkäaikaisen rahoituslaitoslainan 2 lyhennyserät
	6	2825	Lyhytaikainen rahoituslaitoslaina 1
	6	2826	Lyhytaikainen rahoituslaitoslaina 2
	6	2831	Pitkäaikaisen rahoitusyhtiölainan 1 lyhennyserät
	6	2832	Pitkäaikaisen rahoitusyhtiölainan 2 lyhennyserät
	6	2835	Lyhytaikainen rahoitusyhtiölaina 1
	6	2836	Lyhytaikainen rahoitusyhtiölaina 2
	6	2841	Factoring-luottotili
	6	2849	Muut lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta

285	3		**Eläkelainat**	
	6		2851	Lyhytaikaiset eläkelainat
286	3		**Saadut ennakot**	
	6		2861	Saadut ennakot
287	3		**Ostovelat**	
	6		2871	Ostovelat 1
	6		2872	Ostovelat 2
	6		2877	Ostovelat investoinneista
	6		2879	Ostovelat ennakkolaskuista
	6		2881	Osamaksuvelat
	6		2888	Maksuliikennetili
	6		2889	Muut ostovelat
289	3		**Rahoitusvekselit**	
	6		2891	Rahoitusvekselit
290	3		**Velat saman konsernin yrityksille**	
	6		2901	Saadut ennakot konserniyrityksiltä
	6		2903	Ostovelat konserniyrityksille
	6		2905	Rahoitusvekselit konserniyrityksiltä
	6		2907	Muut velat konserniyrityksille
	6		2909	Siirtovelat konserniyrityksille
291	3		**Velat omistusyhteysyrityksille**	
	6		2911	Saadut ennakot omistusyhteysyrityksiltä
	6		2913	Ostovelat omistusyhteysyrityksille
	6		2915	Rahoitusvekselit omistusyhteysyrityksiltä
	6		2917	Muut velat omistusyhteysyrityksille
	6		2919	Siirtovelat omistusyhteysyrityksille
292	3		**Muut velat**	
	6		2921	Ennakonpidätysvelka
	6		2923	Sosiaaliturvamaksuvelka
	6		2925	Jäsenmaksutilitysvelka
	6		2931	TyEL-velka
	6		2933	Ulosottotilitysvelka
	6		2935	Tilitysvelat
	6		2937	Maksuunpantu verovelka
	6		2938	Maksuunpantu ennakkoverovelka
	6		2939	Arvonlisäverovelka
	6		2940	Velat työntekijöille
	6		2941	Velat osakkaille
	6		2942	Velat johdolle
	6		2943	Voitonjakovelat
	6		2944	Optiolainat
	6		2945	Saadut vuokravakuudet
	6		2947	Selvittelytili
	6		2949	Muut lyhytaikaiset velat
295	3		**Siirtovelat**	
	6		2951	Vuokratulot (siirtovelat)
	6		2953	Korkotulot (siirtovelat)
	6		2955	Jaksotetut investointiavustukset (siirtovelat)
	6		2959	Muut tuloennakot (siirtovelat)
	6		2961	Palkkamenot (siirtovelat)
	6		2962	Lomapalkkamenot (siirtovelat)
	6		2963	Eläkevakuutusmaksut (siirtovelat)
	6		2964	Sosiaaliturvamaksut (siirtovelat)
	6		2965	Työnantajan pakolliset vakuutusmaksut (siirtovelat)
	6		2966	Vuokramenot (siirtovelat)
	6		2967	Korkomenot (siirtovelat)
	6		2968	Tuloverot (siirtovelat)
	6		2969	Muut menojäämät (siirtovelat)
	6		2971	Myynnin alennukset (siirtovelat)
	6		2973	Vastaiset menot ja menetykset (siirtovelat)
	6		2975	Laskennalliset kurssivoitot (siirtovelat)
	6		2977	Arvonlisäverovelat ennakkomaksuista (siirtovelat)
	6		2979	Muut siirtovelat
298	3		**Laskennalliset verovelat**	
	6		2981	Laskennalliset verovelat
298	8	***Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä***		
298	9	**VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ**		
299	9	**Vastaavaa yhteensä**		

TULOSLASKELMA

300	1	**Myyntituotot**		
300	2	**Yleiset myyntitilit**		
	6		3000	Myynti, 24 %
	6		3001	Myynti, 14 %
	6		3002	Myynti, 10 %
	6		3003	Myynti, 0 %
320	2	**Oheispalvelut**		
	6		3200	Puhelintuotot
	6		3210	Veikkaustuotot
	6		3220	Automaattituotot
	6		3230	Muut oheispalvelutuotot
325	2	**Toimitusveloitukset ja osamaksulisät**		
	6		3250	Laskutuslisät
	6		3260	Kuljetusvakuutukset
	6		3270	Kuljetusveloitukset
	6		3280	Muut toimitusveloitukset
	6		3290	Osamaksulisät
330	2	**Komissiokauppa ja agentuuri**		
	6		3300	Komissiomyynti
	6		3310	Komissio-ostot
	6		3320	Välityspalvelutuotot
333	2	**Tavaravienti**		
	6		3330	Tavaramyynti Ahvenanmaalle
	6		3350	Yhteisömyynti EMU-maat
	6		3360	Yhteisömyynti muut EU-maat
	6		3370	Kolmikantamyynti
	6		3380	Myynti yhteisön ulkopuolelle
340	2	**Myynti, käytetyt tavarat ja taide-, keräily- ja antiikkiesineet**		
	6		3400	Myynti käytetyt tavarat
	6		3410	Myynti käytetyt tavarat marginaalimenettely
	6		3420	Myynti taide-, keräily- ja antiikkiesineet
	6		3430	Myynti taide-, keräily- ja antiikkiesineet marginaalimenettely
344	2	**Myynti, arvopaperit ja kiinteistöt**		
	6		3440	Kiinteistöjen myynti
	6		3450	Vuokratuotot
	6		3460	Arvopapereiden myynti
	6		3470	Osinkotuotot
	6		3480	Korkotuotot
	6		3490	Muut kiinteistö- ja arvopaperituotot
350	2	**Myynnin oikaisuerät**		
	6		3500	Myynnin alennukset
	6		3510	Yhteisömyynnin alennukset EMU-maat
	6		3520	Yhteisömyynnin alennukset muut EU-maat
	6		3550	Apteekkimaksu
	6		3560	Muut välilliset verot
	6		3570	Maksut asiakkaan puolesta
	6		3580	Myynnin valuuttakurssierot
	6		3590	Muut myynnin oikaisuerät
359	9	**LIIKEVAIHTO**		
360	1	**Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (–)**		
	6		3600	Valmiiden tuotteiden varaston muutos
	6		3610	Keskeneräisten tuotteiden varaston muutos
	6		3620	Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen arvonalennu
363	1	**Valmistus omaan käyttöön (+)**		
	6		3630	Valmistus omaan käyttöön, aineettomat hyödykkeet
	6		3640	Valmistus omaan käyttöön, aineelliset hyödykkeet
365	1	**Liiketoiminnan muut tuotot**		
	6		3650	Käyttöomaisuuden myyntivoitot
	6		3660	Myyntivoitto liiketoimintakaupoista
	6		3700	Leasinghyvitykset
	6		3710	Keskeytysvakuutuskorvaukset
	6		3720	Vakuutusten takaisinostoarvot
	6		3730	Saadut vahingonkorvaukset
	6		3750	Vuokratuotot kiinteistöistä
	6		3760	Vuokratuotot huoneistoista
	6		3770	Vuokratuotot henkilöstön virkistystiloista

	6	3780	Vuokratuotot koneista ja kalustosta
	6	3790	Muut vuokratuotot
	6	3800	Saadut avustukset
	6	3810	Saadut työllistämiskorvaukset
	6	3820	Saadut oppisopimuskorvaukset
	6	3840	Saadut tuet
	6	3850	Työvoiman vuokraustuotot
	6	3860	Kuljetuspalvelutuotot
	6	3870	Toimistopalvelutuotot
	6	3880	Tietoliikennepalvelutuotot
	6	3890	Muut palvelutuotot
	6	3900	Rojaltit
	6	3910	Provisiot
	6	3920	Lisenssimaksut
	6	3930	Asiamiespalkkiot
	6	3950	Muut palkkiot ja korvaukset
	6	3980	Fuusiovoitto
	6	3990	Muut liiketoiminnan muut tuotot
400	1	**Materiaalit ja palvelut**	
400	2	**Aineet, tarvikkeet ja tavarat**	
400	3	**Ostot tilikauden aikana**	
400	4	**Aine-, tarvike- ja tavaraostot**	
	6	4000	Ostot, 24 %
	6	4001	Ostot, 14 %
	6	4002	Ostot, 10 %
	6	4003	Ostot, 0 %
	6	4070	Ostot välitysmyynti
	6	4080	Ostot, ostaja verovelvollinen
409	4	**Tavaratuonti**	
	6	4090	Tavaraostot Ahvenanmaalta
	6	4100	Verot ja muut maksut Ahvenanmaan maahantuonnissa
	6	4110	Yhteisöhankinnat
	6	4120	Välittäjän kolmikantaosto
	6	4130	Ostot tuonti
	6	4140	Tullit, verot ja muut maksut tullattaessa
415	4	**Ostot, käytetyt tavarat ja taide-, keräily- ja antiikkiesineet**	
	6	4150	Ostot käytetyt tavarat
	6	4160	Ostot käytetyt tavarat marginaalimenettely
	6	4170	Ostot taide, keräily- ja antiikkiesineet
	6	4180	Ostot taide, keräily- ja antiikkiesineet marginaalimenettely
420	4	**Ostot, arvopaperit ja kiinteistöt**	
	6	4200	Kiinteistöostot
	6	4210	Arvopapereiden ostot
	6	4220	Muut vaihto-omaisuusosakkeiden kulut
423	4	**Ostojen oikaisuerät**	
	6	4230	Ostojen alennukset
	6	4240	Yhteisöhankintojen alennukset
	6	4260	Palautetut tavarat ja päällykset
	6	4270	Saadut vahingonkorvaukset
	6	4280	Saadut avustukset materiaalihankintoihin
	6	4290	Ostorahdit
	6	4300	Yhteisökuljetus
	6	4310	Ostojen kuljetusvakuutusmaksut
	6	4320	Tuontihuolinta
	6	4330	Muut hankintakulut
	6	4340	Yksityiskäyttö
	6	4350	Liikkeen käyttö
	6	4360	Myynti henkilökunnalle
	6	4370	Ostojen valuuttakurssierot
	6	4380	Rakentamispalvelun oman käytön arvonlisävero
	6	4390	Muut ostojen oikaisuerät
440	3	**Varastojen lisäys (+) tai vähennys (–)**	
	6	4400	Aine- ja tarvikevaraston muutos
	6	4410	Tavaravaraston muutos
	6	4420	Muun vaihto-omaisuusvaraston muutos
	6	4440	Aine-, tarvike-, tavara- ja muiden vaihto-omaisuusvarast. arvona
445	2	**Ulkopuoliset palvelut**	
	6	4450	Alihankinta 1
	6	4460	Alihankinta 2
	6	4480	Vuokrattu työvoima
	6	4490	Muut ulkopuoliset palvelut
449	9	***Materiaalit ja palvelut yhteensä***	

499	9		**BRUTTOTULOS**
500	1		**Henkilöstökulut**
500	2		**Palkat ja palkkiot**
500	3		**Työntekijöiden palkat ja palkkiot**
500	4		**Työssäoloajan normaalipalkat**
	6	5000	Työntekijäpalkat
	6	5010	Kuukausipalkat
	6	5020	Tuntipalkat
	6	5050	Ulkomaan työskentelyn palkat
	6	5060	Palkat, lähdeveronalaiset
	6	5090	Palkkojen jaksotus
510	4		**Lisät ja korvaukset**
	6	5100	Ylityönlisät
	6	5110	Muut palkanlisät
	6	5120	Ennakonpidätyksen alaiset päivärahat
	6	5130	Muut ennakonpidätyksen alaiset korvaukset
	6	5170	Osapalkkiot
	6	5180	Kannustuspalkkiot
	6	5190	Lisien, korvausten ja palkkioiden jaksotus
520	4		**Palkkiot**
	6	5200	Palkkiot
	6	5290	Palkkioiden jaksotus
530	4		**Loma-ajan ja sosiaalipalkat**
	6	5300	Vuosilomapalkat
	6	5310	Vuosilomakorvaukset
	6	5320	Lomaltapaluurahat
	6	5330	Lomapalkkojen jaksotus
	6	5340	Sairausajan ja vanhempainvapaan palkat
	6	5350	Muut sosiaalipalkat
	6	5390	Sosiaalipalkkojen jaksotus
540	4		**Luontoisedut**
	6	5400	Asuntoedut
	6	5410	Ravintoedut
	6	5420	Autoedut
	6	5430	Puhelinedut
	6	5440	Muut luontoisedut
547	4		**Saadut korvaukset palkoista**
	6	5470	Saadut sairausvakuutuskorvaukset
	6	5480	Saadut tapaturmavakuutuskorvaukset
	6	5490	Korvausten jaksotus
560	3		**Johdon palkat**
560	4		**Johdon palkat ja palkkiot**
	6	5600	Johdon palkat
	6	5610	Johdon osapalkkiot
	6	5620	Johdon vuosilomapalkat
	6	5630	Johdon vuosilomakorvaukset
	6	5640	Johdon lomaltapaluurahat
	6	5690	Johdon palkkojen jaksotus
570	4		**Johdon luontoisedut**
	6	5700	Johdon asuntoedut
	6	5710	Johdon ravintoedut
	6	5720	Johdon autoedut
	6	5730	Johdon puhelinedut
	6	5740	Johdon muut luontoisedut
577	4		**Saadut korvaukset johdon palkoista**
	6	5770	Saadut sairausvakuutuskorvaukset
	6	5780	Saadut tapaturmavakuutuskorvaukset
	6	5790	Korvausten jaksotus
580	3		**Osakkaiden ja omaisten palkat**
580	4		**Osakkaiden ja omaisten palkat ja palkkiot**
	6	5800	Osakkaiden/omaisten palkat
	6	5810	Osakkaiden/omaisten osapalkkiot
	6	5820	Osakkaiden/omaisten vuosilomapalkat
	6	5830	Osakkaiden/omaisten vuosilomakorvaukset
	6	5840	Osakkaiden/omaisten lomaltapaluurahat
	6	5890	Osakkaiden/omaisten palkkojen jaksotus
590	4		**Osakkaiden ja omaisten luontoisedut**
	6	5900	Osakkaiden/omaisten asuntoedut
	6	5910	Osakkaiden/omaisten ravintoedut
	6	5920	Osakkaiden/omaisten autoedut

	6	5930	Osakkaiden/omaisten puhelinedut
	6	5940	Osakkaiden/omaisten muut luontoisedut
596	4	**Saadut korvaukset osakkaiden ja omaisten palkoista**	
	6	5960	Saadut sairausvakuutuskorvaukset
	6	5970	Saadut tapaturmavakuutuskorvaukset
	6	5980	Korvausten jaksotus
599	3	**Luontoisetujen vastatili**	
	6	5990	Luontoisetujen vastatili
600	2	**Henkilösivukulut**	
600	3	**Eläkekulut**	
600	4	**Maksetut eläkkeet**	
	6	6000	Maksetut eläkkeet
	6	6090	Eläkkeiden jaksotus
610	4	**Eläkevakuutusmaksut**	
	6	6100	YEL-maksut
	6	6110	YEL-maksujen jaksotus
	6	6130	TyEL-maksut
	6	6140	Työntekijäin TyEL-maksut
	6	6150	TyEL-maksujen jaksotus
	6	6240	Vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut
	6	6250	Vapaaehtoisten eläkevakuutusmaksujen jaksotus
	6	6270	Muut pakolliset eläkevakuutusmaksut
	6	6280	Muiden pakollisten eläkevakuutusmaksujen jaksotus
629	4	**Tilikauden aikainen jaksotus**	
	6	6290	Tilikauden aikainen jaksotus
630	3	**Muut henkilösivukulut**	
630	4	**Sosiaaliturvamaksut**	
	6	6300	Sosiaaliturvamaksut
	6	6390	Sosiaaliturvamaksujen jaksotus
640	4	**Pakolliset vakuutusmaksut**	
	6	6400	Tapaturmavakuutusmaksut
	6	6410	Työttömyysvakuutusmaksut
	6	6420	Työntekijöiden työttömyysvakuutusmaksut
	6	6430	Ryhmähenkivakuutusmaksut
	6	6480	Muut pakolliset vakuutusmaksut
	6	6490	Pakollisten vakuutusmaksujen jaksotus
650	4	**Muut henkilöstön vakuutusmaksut**	
	6	6500	Henkilövakuutusmaksut (vapaaehtoiset)
	6	6590	Henkilövakuutusmaksujen jaksotus
669	4	**Tilikauden aikainen jaksotus**	
	6	6690	Tilikauden aikainen jaksotus
679	9	***Henkilöstökulut yhteensä***	
680	1	**Poistot ja arvonalentumiset**	
680	2	**Suunnitelman mukaiset poistot**	
	6	6800	Poisto perustamismenoista
	6	6810	Poisto tutkimusmenoista
	6	6820	Poisto kehittämismenoista
	6	6830	Poisto aineettomista oikeuksista
	6	6840	Poisto liikearvosta
	6	6850	Poisto muista pitkävaikutteisista menoista
	6	6860	Poisto rakennuksista ja rakennelmista
	6	6870	Poisto koneista ja kalustosta
	6	6890	Poisto muista aineellisista hyödykkeistä
693	2	**Konserniliikearvon poisto ja konsernireservin vähennys**	
	6	6930	Poisto konserniaktiivasta
	6	6940	Konsernireservin vähennys
695	2	**Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä**	
	6	6950	Arvonalentumiset maa- ja vesialueista
	6	6960	Arvonalentumiset sumu-poistettavista pysyvistä vastaavista
	6	6970	Arvonalentumiset ennakkomaksuista
	6	6980	Arvonalennusten palautukset
699	2	**Vaihtuvien vastaavien poikkeuksellliset arvonalentumiset**	
	6	6990	Vaihtuvien vastaavien poikkeuksellliset arvonalentumiset
699	9	***Poistot ja arvonalentumiset yhteensä***	

700	1	**Liiketoiminnan muut kulut**		
700	2	**Vapaaehtoiset henkilösivukulut**		
	6		7000	Henkilökunnan koulutus
	6		7010	Sisäiset palaverit ja henkilökuntajuhlat
	6		7020	Virkistys- ja harrastustoiminta
	6		7040	Loma-asuntojen hoitokulut
	6		7050	Työterveyshuolto
	6		7060	Saadut Kela-korvaukset
	6		7070	Henkilökunnan ruokailu / lounassetelit
	6		7080	Henkilökunnan ruokalan kulut
	6		7090	Ruokatarjoilun omaan käyttöön ottamisen arvonlisävero
	6		7100	Saadut ruokakorvaukset
	6		7110	Kahvitarvikkeet
	6		7120	Työvaatteet
	6		7130	Suojavälineet
	6		7140	Henkilöstön hankintakulut
	6		7150	Työpaikkailmoitukset
	6		7160	Lahjat henkilökunnalle
	6		7170	Muut henkilösivukulut
720	2	**Toimitilakulut**		
	6		7200	Maa-aluevuokrat
	6		7210	Kiinteistöjen vuokrat
	6		7220	Toimitilavastikkeet
	6		7230	Toimitilavuokrat
	6		7240	Varastovastikkeet
	6		7250	Varastovuokrat
	6		7260	Autotallivastikkeet
	6		7270	Autotalli- ja autopaikkavuokrat
	6		7280	Henkilöstöasuntojen vastikkeet
	6		7290	Henkilöstöasuntojen vuokrat
	6		7300	Asuinhuoneistojen vastikkeet
	6		7310	Muut vuokrat ja vastikkeet
	6		7320	Energian erityisvähennys
	6		7330	Hallinto
	6		7340	Käyttö ja huolto
	6		7350	Ulkoalueiden hoito
	6		7360	Siivous ja puhtaanapito
	6		7370	Lämmitys
	6		7380	Vesi ja jätevesi
	6		7390	Sähkö ja kaasu
	6		7400	Jätehuolto
	6		7410	Vahinkovakuutukset
	6		7420	Kiinteistövero
	6		7430	Korjaukset
	6		7440	Saadut vakuutuskorvaukset
	6		7450	Muut toimitilojen hoitokulut
	6		7460	Vartiointi- ja turvallisuuskulut
	6		7470	Muut toimitilakulut
750	2	**Ajoneuvokulut**		
	6		7500	Ajoneuvoleasing
	6		7510	Leasinghyvitykset
	6		7520	Ajoneuvovuokrat
	6		7530	Ajoneuvojen polttoaine
	6		7540	Ajoneuvojen huolto ja korjaus
	6		7550	Renkaat ja autotarvikkeet
	6		7560	Ajoneuvojen julkiset maksut
	6		7570	Ajoneuvovakuutukset
	6		7580	Kolarivahingot
	6		7590	Maksetut vahingonkorvaukset
	6		7600	Maksetut ajoneuvokorvaukset
	6		7610	Muut ajoneuvokulut
764	2	**Atk-laite- ja -ohjelmistokulut**		
	6		7640	Atk-laite- ja ohjelmistoleasing
	6		7650	Atk-laite- ja ohjelmistovuokrat
	6		7660	Atk-ohjelmistot, päivitykset ja ylläpito
	6		7670	Atk-laitehuollot, korjaukset ja asennukset
	6		7680	Atk-laitehankinnat (< 3v. kalusto)
	6		7690	Atk-laitteiden pienhankinnat
	6		7700	Muut atk-laite- ja -ohjelmistokulut

771	2	**Muut kone- ja kalustokulut**	
	6	7710	Kone- ja kalustoleasing
	6	7720	Kone- ja kalustovuokrat
	6	7730	Kone- ja kalustohuolto ja korjaus
	6	7740	Kone- ja kalustohankinnat (< 3v. kalusto)
	6	7750	Koneiden ja kaluston pienhankinnat
	6	7760	Maksetut työkalukorvaukset
	6	7770	Muut kone- ja kalustokulut
780	2	**Matkakulut**	
	6	7800	Matkaliput
	6	7810	Taksikulut
	6	7820	Hotelli- ym. majoitus
	6	7830	Ruokailut matkalla
	6	7840	Matkavakuutukset
	6	7850	Paikoituskulut
	6	7860	Muut matkakulut
	6	7870	Kilometrikorvaukset
	6	7880	Päivärahat
	6	7890	Ulkomaan päivärahat
	6	7900	Yömatkarahat
	6	7910	Ateriakorvaukset
795	2	**Edustuskulut**	
	6	7950	Edustustilaisuudet
	6	7960	Edustuslahjat
	6	7970	Edustusmatkat
	6	7980	Edustustilat
	6	7990	Muut edustuskulut
800	2	**Myyntikulut**	
	6	8000	Maksetut myyntiprovisiot
	6	8010	Luottokorttiprovisiot
	6	8020	Myyntirahdit
	6	8030	Myyntihuolinta
	6	8040	Muut myyntikulut
805	2	**Markkinointikulut**	
	6	8050	Mainostoimistopalvelut
	6	8060	Suoramainonta
	6	8070	Ilmoitusmainonta
	6	8080	TV- ja radiomainonta
	6	8090	Internetmainonta
	6	8100	Mainosteippaukset
	6	8110	Ulkomainonta
	6	8120	Mainosmateriaali ja tarvikkeet
	6	8130	Mainoslahjat ja palkinnot
	6	8140	Muut mainoskulut
	6	8150	Markkinointitilaisuudet
	6	8160	Markkinatutkimukset
	6	8170	Messut ja näyttelyt
	6	8180	Asiakaslehdet
	6	8190	Asiakasviihde
	6	8200	Somisteet, kukat
	6	8210	Tavaranäytteet
	6	8220	Maksettu markkinointituki
	6	8230	Muut myynnin edistämiskulut
	6	8250	Suhdetoimintakulut
	6	8260	Kannatusilmoitukset ja -maksut
	6	8270	Huomionosoitukset
	6	8280	Lahjoitukset
830	2	**Tutkimus- ja kehityskulut**	
	6	8300	Tuotekehityspalvelut
	6	8310	Patentit, mallisuoja ja tavaramerkit
	6	8320	Laaduntarkkailu
	6	8330	Sertifiointi ja laatutodistukset
	6	8340	Koulutus
	6	8350	Muut tutkimus- ja kehityskulut
837	2	**Hallintopalvelut**	
	6	8370	Vuokratyövoima
	6	8380	Taloushallintopalvelut
	6	8390	Tilintarkastuspalvelut
	6	8410	Laki ja konsultointipalvelut
	6	8420	Perintä- ja luottotietopalvelut
	6	8430	Muut hallintopalvelut
	6	8440	Viranomaismaksut

845	2	**Muut hallintokulut**		
	6		8450	Kirjat
	6		8460	Lehdet
	6		8470	Tietopalvelut
	6		8480	Jäsenmaksut
	6		8490	Muu tiedonhankinta
	6		8500	Puhelinkulut
	6		8510	Matkapuhelinkulut
	6		8520	Telefaxkulut
	6		8530	Datasiirtokulut
	6		8540	Posti- ja lähettikulut
	6		8550	Arvo-osuuksien hoitokulut
	6		8560	Rahaliikenteen kulut
	6		8570	Pyöristyserot
	6		8580	Vastuuvakuutukset
	6		8590	Esinevakuutukset
	6		8600	Muut vakuutukset
	6		8610	Maksetut vahingonkorvaukset
	6		8620	Toimistotarvikkeet
	6		8630	Lomakkeet ja painatuskulut
	6		8640	Valokopiot
	6		8650	Kokous- ja neuvottelukulut
	6		8680	Muut hallintokulut
870	2	**Muut liikekulut**		
	6		8700	Myynnin luottotappiot
	6		8710	Yhteisömyynnin luottotappiot
	6		8720	Marginaaliverotusmyynnin luottotappiot
	6		8730	Palautuneet luottotappiot
	6		8740	Yle-vero
	6		8750	Veronkorotukset, vähennyskelpoiset
	6		8760	Muut vähennyskelpoiset liikekulut
	6		8770	Veronkorotukset, vähennyskelvottomat
	6		8780	Sakot, pysäköintivirhemaksut ja muut rangaistusmaksut
	6		8790	Fuusiotappio
	6		8800	Muut vähennyskelvottomat liikekulut
	6		8850	Käyttöomaisuuden luovutustappiot
889	2	**Täsmäytyserot**		
	6		8890	Täsmäytyserot
898	9	***Liiketoiminnan muut kulut yhteensä***		
899	1	**Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta)**		
	6		8990	Osuus osakkuusyritysten tuloksesta
899	9	**LIIKEVOITTO (-TAPPIO)**		
900	1	**Rahoitustuotot ja -kulut**		
900	2	**Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä**		
	6		9000	Osinkotuotot konserniyrityksiltä
	6		9010	Osuuskorot konserniyrityksiltä
	6		9020	Muut tuotot konserniyrityksiltä
903	2	**Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta)**		
	6		9030	Osuus osakkuusyritysten tuloksesta
904	2	**Tuotot osuuksista omistusyhteysyrityksissä**		
	6		9040	Osinkotuotot omistusyhteysyrityksiltä
	6		9050	Osuuskorot omistusyhteysyrityksiltä
	6		9060	Muut tuotot omistusyhteysyrityksiltä
907	2	**Tuotot osuuksista muissa omistusyhteysyrityksissä**		
	6		9070	Tuotot osuuksista muissa omistusyhteysyrityksissä
908	2	**Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista**		
908	3	**Saman konsernin yrityksiltä**		
	6		9080	Sijoitustuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista konserniir
909	3	**Muilta**		
	6		9090	Osinkotuotot
	6		9100	Osuuskorot
	6		9120	Voitto-osuus yhtymistä
	6		9130	Luovutusvoitot osuuksista
	6		9140	Muut tuotot pysyvien vastaavien sijoituksista
915	2	**Muut korko- ja rahoitustuotot**		
915	3	**Saman konsernin yrityksiltä**		
	6		9150	Korko- ja rahoitustuotot konsernisaamisista

916	3			**Muilta**
	6		9160	Korkotuotot omistusyhteysyrityssaamisista
	6		9170	Korkotuotot myyntisaamisista
	6		9180	Korkotuotot osamaksusaamisista
	6		9190	Korkotuotot lainasaamisista
	6		9200	Korkotuotot henkilökuntasaamisista
	6		9210	Korkotuotot osakaslainasaamisista
	6		9220	Korkotuotot pankkisaamisista
	6		9230	Korkotuotot talletuksista
	6		9240	Palautettava yhteisökorko/palautuskorko
	6		9250	Muut korkotuotot
	6		9260	Valuuttakurssivoitot
	6		9270	Osinkotuotot rahoitusarvopapereista
	6		9280	Muut tuotot rahoitusarvopapereista
	6		9290	Muut rahoitustuotot
930	2			**Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista**
	6		9300	Konserniosuuksien arvonalentumiset
	6		9310	Konsernisaamisten arvonalentumiset
	6		9320	Omistusyhteysyritysosuuksien arvonalentumiset
	6		9330	Omistusyhteysyrityssaamisten arvonalentumiset
	6		9340	Osakkeiden ja osuuksien arvonalentumiset
	6		9350	Saamisten arvonalentumiset
	6		9360	Arvonalentumisten palautukset
937	2			**Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista**
	6		9370	Konserniosuuksien arvonalentumiset
	6		9380	Omistusyhteysyritysosuuksien arvonalentumiset
	6		9390	Osakkeiden ja osuuksien arvonalentumiset
	6		9400	Muiden rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset
	6		9410	Arvonalentumisten palautukset
942	2			**Korkokulut ja muut rahoituskulut**
942	3			**Saman konsernin yrityksille**
	6		9420	Korkokulut veloista konserniyrityksille
	6		9430	Muut rahoituskulut konserniyrityksille
944	3			**Muille**
	6		9440	Korkokulut joukkovelkakirjalainoista
	6		9450	Korkokulut vaihtovelkakirjalainoista
	6		9460	Korkokulut rahoituslaitoslainoista
	6		9470	Korkokulut rahoitusyhtiölainoista
	6		9480	Korkokulut eläkelainoista
	6		9490	Korkokulut ostoveloista
	6		9500	Korkokulut rahoitusvekseleistä
	6		9510	Korkokulut omistusyhteysyrityslainoista
	6		9520	Korkokulut osakaslainoista
	6		9530	Maksettava yhteisökorko / jäännösveron korko
	6		9540	Verojen viivästysseuraamukset
	6		9550	Muut korkokulut
	6		9560	Lainojen hoitokulut
	6		9570	Limiittipalkkiot
	6		9580	Takausprovisiot
	6		9590	Luottovakuutukset
	6		9600	Kiinnityskulut
	6		9610	Perimiskulut
	6		9620	Kurssitappiot
	6		9640	Factoring-kulut
	6		9650	Terminointikulut
	6		9660	Saamisten luottotappiot
	6		9670	Muut kulut rahoitusarvopapereista
	6		9690	Muut rahoituskulut
979	9			**TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA**

980	1		**Tilinpäätössiirrot**
980	2		**Poistoeron lisäys (–) tai vähennys (+)**
	6	9800	Aineettomien hyödykkeiden poistoeron muutos
	6	9810	Rakennusten poistoeron muutos
	6	9820	Koneiden ja kaluston poistoeron muutos
	6	9830	Muiden aineellisten hyödykkeiden poistoeron muutos
984	2		**Verotusperusteisten varausten lisäys (–) tai vähennys (+)**
	6	9840	Käyttöomaisuuden jälleenhankintavarauksen muutos
	6	9850	Toimitilan jälleenhankintavarauksen muutos
	6	9860	Takuuvarauksen muutos
	6	9870	Toimintavarauksen muutos
	6	9880	Hankintamenon muutosvarauksen muutos
	6	9890	Muiden verotusperusteisten varausten muutos
990	1		**Tuloverot**
990	2		**Tilikauden ja aikaisempien tilikausien verot**
	6	9900	Ennakkoverot
	6	9910	Ennakonpidätys työkorvauksista
	6	9930	Lähdeverot
	6	9940	Tilikauden verojaksotus
	6	9950	Veronpalautukset / jäännösverot
	6	9960	Muut tuloverot
997	2		**Laskennalliset verot**
	6	9970	Laskennalliset verot
999	1		**Vähemmistöosuudet**
	6	9990	Vähemmistöosuudet
999	9		**TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)**
	6	9998	Tilikauden tappio
	6	9999	Tilikauden voitto

Resultaträkning enligt kostnadsslag

	(Räkenskapsperiod)		(Föregående räkenskapsperiod)	
OMSÄTTNING		0,00		0,00
Förändring av lager av färdiga varor och varor under tillverkning (+/–)		+/– 0,00		+/– 0,00
Tillverkning för eget bruk (+)		+ 0,00		+ 0,00
Övriga rörelseintäkter		0,00		0,00
Material och tjänster				
Material, förnödenheter och varor				
Inköp under räkenskapsperioden	0,00	0,00	0,00	0,00
Förändring av lager (+/–)	+/– 0,00	0,00	+/– 0,00	0,00
Köpta tjänster		0,00		0,00
Personalkostnader				
Löner och arvoden		0,00		0,00
Lönebikostnader		0,00		0,00
Pensionskostnader	0,00	0,00	0,00	0,00
Övriga lönebikostnader	0,00	0,00	0,00	0,00
Avskrivningar och nedskrivningar				
Avskrivningar enligt plan		0,00		0,00
Nedskrivningar av tillgångar bland bestående aktiva		0,00		0,00
Exceptionella nedskrivningar av rörliga aktiva		0,00		0,00
Övriga rörelsekostnader		0,00		0,00
RÖRELSEVINST (-FÖRLUST)		0,00		0,00
Finansiella intäkter och kostnader				
Intäkter från andelar i företag inom samma koncern		0,00		0,00
Intäkter från andelar i ägarintresseföretag		0,00		0,00
Intäkter från övriga placeringar bland bestående aktiva		0,00		0,00
Övriga ränteintäkter och finansiella intäkter		0,00		0,00
Nedskrivningar av placeringar bland bestående aktiva		0,00		0,00
Nedskrivningar av finansiella värdepapper bland rörliga aktiva		0,00		0,00
Räntekostnader och övriga finansiella kostnader		0,00		0,00
VINST (FÖRLUST) FÖRE BOKSLUTSDISPOSITIONER OCH SKATTER		0,00		0,00
Bokslutsdispositioner				
Förändring av avskrivningsdifferens (+/–)		+/– 0,00		+/– 0,00
Förändring av skattemässiga reserver (+/–)		+/– 0,00		+/– 0,00
Koncernbidrag		0,00		0,00
Inkomstskatt		– 0,00		– 0,00
Övriga direkta skatter		– 0,00		– 0,00
RÄKENSKAPSPERIODENS VINST (FÖRLUST)		0,00		0,00

BALANSRÄKNING

	(Bokslutsdag) __.__.____		(Föregående bokslutsdag) __.__.____	
Aktiva				
BESTÅENDE AKTIVA				
Immateriella tillgångar				
Utvecklingsutgifter	0,00		0,00	
Immateriella rättigheter	0,00		0,00	
Goodwill	0,00		0,00	
Övriga immaterialla tillgångar	0,00		0,00	
Förskottsbetalningar	0,00	0,00	0,00	0,00
Materiella tillgångar				
Mark- och vattenområden				
Byggnader och konstruktioner	0,00		0,00	
Maskiner och inventarier	0,00		0,00	
Övriga materiella tillgångar	0,00		0,00	
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar	0,00	0,00	0,00	0,00
Placeringar				
Andelar i företag inom samma koncern	0,00		0,00	
Fordringar hos företag inom samma koncern	0,00		0,00	
Andelar i ägarintresseföretag	0,00		0,00	
Fordringar hos ägarintresseföretag	0,00		0,00	
Övriga aktier och andelar	0,00		0,00	
Övriga fordringar	0,00	0,00	0,00	0,00
RÖRLIGA AKTIVA				
Omsättningstillgångar				
Material och förnödenheter	0,00		0,00	
Varor under tillverkning	0,00		0,00	
Färdiga produkter/varor	0,00		0,00	
Övriga omsättningstillgångar	0,00		0,00	
Förskottsbetalningar	0,00	0,00	0,00	0,00
Fordringar				
Kundfordringar	0,00		0,00	
Fordringar hos företag inom samma koncern	0,00		0,00	
Fordringar hos ägarintresseföretag	0,00		0,00	
Lånefordringar	0,00		0,00	
Övriga fordringar	0,00		0,00	
Obetalda aktier/andelar	0,00		0,00	
Resultatregleringar	0,00	0,00	0,00	0,00
Finansiella värdepapper				
Andelar i företag inom samma koncern	0,00		0,00	
Övriga aktier eller andelar	0,00		0,00	
Övriga värdepapper	0,00	0,00	0,00	0,00
Kassa och bank		0,00		0,00
Aktiva sammanlagt		0,00		0,00

	(Bokslutsdag) __.__.____		(Föregående bokslutsdag) __.__.____	
Passiva				
EGET KAPITAL				
Aktie- eller andelskapital eller annat motsvarande kapital		0,00		0,00
Överkursfond		0,00		0,00
Uppskrivningsfond		0,00		0,00
Övriga fonder		0,00		0,00
Fond för inbetalt fritt eget kapital		0,00		0,00
Reservfond		0,00	0,00	
Fonder enligt bolagsordningen eller stadgarna				
Fond för verkligt värde		0,00		0,00
Övriga fonder	0,00	0,00	0,00	0,00
Balanserad vinst (förlust) från tidigare räkenskapsperioder		0,00		0,00
Räkenskapsperiodens vinst (förlust)		0,00		0,00
ACKUMULERADE BOKSLUTSDISPOSITIONER				
Avskrivningsdifferens	0,00		0,00	
Skattemässiga reserver	0,00	0,00	0,00	0,00
AVSÄTTNINGAR				
Avsättningar för pensioner	0,00		0,00	
Skatteavsättningar	0,00		0,00	
Övriga avsättningar	0,00	0,00	0,00	0,00
FRÄMMANDE KAPITAL				
Masskuldebrevslån	0,00		0,00	
Lån mot konvertibla skuldebrev	0,00		0,00	
Skulder till kreditinstitut	0,00		0,00	
Pensionslån	0,00		0,00	
Återlåning från arbetspensions-försäkringsanstalter				
Erhållna förskott	0,00		0,00	
Leverantörsskulder	0,00		0,00	
Finansieringsväxlar	0,00		0,00	
Skulder till företag inom samma koncern	0,00		0,00	
Skulder till ägarintresseföretag	0,00		0,00	
Övriga skulder	0,00		0,00	
Resultatregleringar	0,00	0,00	0,00	0,00
Passiva sammanlagt		0,00		0,00

Profit and loss account

(based on the nature of expences)

		(Financial year)		(The previous financial year)
TURNOVER (net sales)		0,00		0,00
Variation in stocks of finished and semifinished goods (+/–)		+/– 0,00		+/– 0,00
Manufacturing for enterprise's own use (+)		+ 0,00		+ 0,00
Other operating income		0,00		0,00
Raw materials and services				
Raw materials and consumables				
Purchases during the financial year	0,00	0,00	0,00	0,00
Variation in stocks (+/–)	+/– 0,00	0,00	+/– 0,00	0,00
External services		0,00		0,00
Staff expenses				
Wages and salaries		0,00		0,00
Social security expenses		0,00		0,00
Pension expenses	0,00	0,00	0,00	0,00
Other social security expenses	0,00	0,00	0,00	0,00
Depreciation and reduction in value				
Depreciation according to plan		0,00		0,00
Recuction in value of non-current assets		0,00		0,00
Exceptional reduction in value of current assets		0,00		0,00
Other operating expenses		0,00		0,00
OPERATING PROFIT (LOSS)		0,00		0,00
Financial income and expenses				
Income from group member companies		0,00		0,00
Income from participating interests		0,00		0,00
Income from other investments held as non-current assets		0,00		0,00
Other interest income and other financial income		0,00		0,00
Reduction in value of investments held as non-current assets		0,00		0,00
Reduction in value of investments held as current assets		0,00		0,00
Interest and other financial expenses		0,00		0,00
		0,00		0,00
PROFIT (LOSS) BEFORE APPROPRIATIONS AND TAXES		0,00		0,00
Appropriations				
Change in cumulative accelerated depreciation (+/–)		+/– 0,00		+/– 0,00
Change in untaxed reserves (+/–)		+/– 0,00		+/– 0,00
Group contribution		+/– 0,00		+/– 0,00
Income taxes		– 0,00		– 0,00
Other direct taxes		– 0,00		– 0,00
PROFIT (LOSS) OF THE FINANCIAL YEAR		0,00		0,00

BALANCE SHEET

	(Date of the end of the financial year) __.__._____		(Date of the end of the previous financial year) __.__._____	
Assets				
NON-CURRENT ASSETS				
Intangible assets				
Development expenditure	0,00		0,00	
Intangible rights	0,00		0,00	
Goodwill	0,00		0,00	
Other intangible assets	0,00		0,00	
Advance payments	0,00	0,00	0,00	0,00
Tangible assets				
Land and waters				
Buildings	0,00		0,00	
Machinery and equipment	0,00		0,00	
Other tangible assets	0,00		0,00	
Advance payments and construction in progress	0,00	0,00	0,00	0,00
Investments				
Holdings in group member companies	0,00		0,00	
Receivables from group member companies	0,00		0,00	
Participating interests	0,00		0,00	
Receivables from participating interest companies	0,00		0,00	
Other shares and similar rights of ownership	0,00		0,00	
Other receivables	0,00	0,00	0,00	0,00
CURRENT ASSETS				
Stocks				
Raw materials and consumables	0,00		0,00	
Semifinished products	0,00		0,00	
Finished products/goods	0,00		0,00	
Other stocks	0,00		0,00	
Advance payments	0,00	0,00	0,00	0,00
Debtors				
Trade debtors	0,00		0,00	
Amounts owed by group member companies	0,00		0,00	
Amounts owed by participating interest companies	0,00		0,00	
Loans receivable	0,00		0,00	
Other debtors	0,00		0,00	
Subscribed capital unpaid	0,00		0,00	
Prepayments and accrued income	0,00	0,00	0,00	0,00
Investments				
Holdings in group member companies	0,00		0,00	
Other shares and similar rights of ownership	0,00		0,00	
Other investments	0,00	0,00	0,00	0,00
Cash in hand and at banks		0,00		0,00
Assets, total		0,00		0,00

	(Date of the end of the financial year) __.__.____		(Date of the end of the previous financial year) __.__.____	
Equity and liabilities				
CAPITAL AND RESERVES				
Subscribed capital		0,00		0,00
Share premium account		0,00		0,00
Revaluation reserve		0,00		0,00
Other reserves		0,00		0,00
Invested unrestricted equity fund	0,00		0,00	
Legal reserve	0,00		0,00	
Reserves provided for by the articles of association or comparable rules	0,00		0,00	
Fair value reserve	0,00		0,00	
Other reserves	0,00	0,00	0,00	0,00
Retained earnings (loss)		0,00		0,00
Profit (loss) of the financial year		0,00		0,00
APPROPRIATIONS				
Cumulative accelerated depreciation	0,00		0,00	
Untaxed reserves	0,00	0,00	0,00	0,00
PROVISIONS				
Provisions for pensions	0,00		0,00	
Provisions for taxation	0,00		0,00	
Other provisions	0,00	0,00	0,00	0,00
CREDITORS				
Bonds	0,00		0,00	
Convertible bonds	0,00		0,00	
Loans from credit institutions	0,00		0,00	
Pension loans	0,00		0,00	
Advances received	0,00		0,00	
Trade creditors	0,00		0,00	
Bills of exchange payable	0,00		0,00	
companies	0,00		0,00	
Amounts owed to participating interest companies	0,00		0,00	
Other creditors	0,00		0,00	
Accruals and deferred income	0,00	0,00	0,00	0,00
Equity and liabilities, total		0,00		0,00

Sanasto

suomi	ruotsi	englanti
Arvonlisävero (ALV, alv)	Mervärdesskatt (MOMS)	Value added tax (VAT)
Avoin yhtiö	Öppet bolag	Partnership
Edustuskulut	Representationskostnader	Representational expenses
Elinkeinoverolaki	Näringsskattelag	Business Income Tax Act
Kannattavuus	Lönsamhet	Profitability
Kaupparekisteri	Handelsregister	Traderegister
Kirjanpito	Bokföring	Accounting
Kolmikantakauppa	Trepartshandel	Triangulation
Kommandiittiyhtiö	Kommanditbolag	Limited partnership company
Kulut	Kostnader	Expenses
Käyttökate	Driftsbidrag, Täckningsbidrag	EBITDA (Earnigs Before Interest, Tax, Depreciation and Amortisation)
Käyttöomaisuus	Anläggningstillgångar	Fixed assets, Capital assets
Käännetty verovelvollisuus	Omvänd momsskyldighet	Reverse charge
Lasku	Faktura	Invoice
Luottotappio	Kreditförlust	Credit loss
Maksuvalmius	Likviditet	Liquidity
Myyntikate	Försäljningsbidrag	Sales margin
Nettotulos	Nettobehållning	Net profit, Net income
Oma pääoma	Eget kapital	Own capital
Omavaraisuusaste	Självförsörjningsgrad	Equity ratio
Osakepääoma	Aktiekapital	Equity
Osakeyhtiö	Aktiebolag	Limited company, Incorporated company
Osakkeenomistaja	Aktieägare	Shareholder
Osingonjako	Dividendutdelning	Distribution of dividend
Osinko	Dividend	Dividend
Osinkotulo	Dividendinkomst	Dividend Income
Poisto	Avskrivning	Depreciation
Pääomatulo	Kapitalinkomst	Capital Income
Rahoituslaskelma	Finansieringsanalys	Financial statement
Tappio	Förlust	Loss
Tase	Balansräkning	Balance sheet
Tilintarkastaja	Revisor	Auditor
Toimitusjohtaja (Tj)	Verkställande direktör (Vd)	Managing director (MD), Chief executive officer (CEO)
Tuloslaskelma	Resultaträkning	Profit and loss account, Income statement
Tunnusluku	Nyckeltal	Key Ratio
Tuonti	Import	Import
Vaihto-omaisuus	Omsättningstillgångar	Current assets
Vakavaraisuus	Soliditet	Solvency
Varasto	Lager	Inventories
Varaston muutos	Lagerförändring	Variation in stocks/inventories
Veroilmoitus	Skattedeklaration	Tax Return
Verotarkastus	Skattegranskning	Tax inspection
Verotus	Beskattning	Taxation
Vienti	Export	Export
Voitto	Vinst	Profit
Yhtiökokous	Bolagsstämma	General meeting, Annual meeting
Yksityisliike	Privatföretag	Private entrepreneur

Hakemisto

A

aatteellisen yhteisön ja säätiön tuloslaskelma 148
Ahvenanmaan maakunta 70
AKYL 11, 154
alijäämähyvitysmenettely 183
alimman arvon periaate 102
ammatinharjoittajan tuloslaskelma 148
ansiotulo 183, 188
apporttiomaisuus 17
arvonkorotukset 24, 86
arvonkorotusrahasto 20, 24, 87
arvonlisävero 46
arvonlisäverokannat 49
arvonlisäverolaki 46
asunto-osakeyhtiö 161
autokulut 192
avoin yhtiö 11, 148, 161, 192
avoimen yhtiön yhtiömies 194
avoimia ja kommandiittiyhtiöitä koskeva laki (AKYL) 11, 154

B

brutto-osinko 197

C

current ratio 230

E

edustuskulut 55
elinkeinoverolaki (EVL) 107, 177
elinkeinoyhtymä 192
emoyritys 119
energiavähennys 62
enimmäispoistoprosentit 107
ennakkomaksut 65
ennakkomaksut tilinpäätöksessä 103
ennakkoperintä 177
ennakkoperintäasetus (EPA) 177
ennakkoperintälaki (EPL) 177
ennakkoperintärekisteri 177, 178
ennakkoratkaisu 181
ennakkoverolippu 117, 179
ennakon täydennysmaksu 180
ennakonkanto 177
ennakonpidätys 177
epäkuranttiusvähennys 102
EPA 177
EPL 177
EVL 204
EVL-tulolähde 204

F

FAS 121

G

gearingluku 232

H

hallinto-oikeus 181
harvainosuuskunta 26
henkilöauto 54
henkilösivukulujen jaksottaminen 97
henkilösivukulut 98
henkilöstökulut 56, 150
henkilöyhtiö 117, 155, 178, 192, 193, 204
hintojen alenemisesta johtuva vähennys 102
hyllypoisto 110
hyvä kirjanpitotapa 84

I

IFRS, International Financial Reporting Standards 121
IFRS-tilinpäätös 121
IFRS-tilinpäätösraportointi 121
Intrastat-ilmoitus 66, 69, 70
investointien rahavirrat 156
itsenäinen verovelvolliinen 197

J

julkinen osakeyhtiö (oyj) 15, 24,
jäännösarvo 85
jäännösarvon erotus 86
jäännösvero 117, 180
jäännösveron korko 180

K

kannattavuus 227
kaupparekisteri 11, 13, 15, 160
kaupparekisteri-ilmoitus 22
kausiveroilmoitus 46, 66, 68, 69
kertynyt poistoero 153
keskusverolautakunta 181
keskusverolautakunnan ennakkoratkaisu 181
kevennetyt laskumerkintävaatimukset 52
kiinteät kulut 226
kiinteistöinvestointien arvonlisäverovähennys 60
kiinteistön tuloslaskelma 148
kiinteistön vuokraaminen 61
KILA 11, 13, 63, 84, 106, 113, 155, 156, 157
kirjanpidollinen vasta-arvo 18
kirjanpitoaineiston säilyttäminen 160
kirjanpitoasetus (KPA) 146, 148, 150, 154
kirjanpitolaki (KPL) 88, 101, 105, 146
kirjanpitolautakunta (KILA) 11, 13, 63, 84, 106, 113, 155, 156, 157
kirkollisvero 183
kokonaispoisto 108
kolmikantakauppa 67
kommandiittiyhtiö 13, 148, 161, 192, 193, 194
konserni 119
konsernisuhde 119
konsernitase 119
konsernitilinpäätös 119
konsernituloslaskelma 119
korkein hallinto-oikeus (KHO) 181
KPA 146, 148, 150, 154
KPL 88, 101, 105, 146
kululajikohtainen tuloslaskelma 148
kunnallisvero 183
kurssiero 89
kurssitappio 89
kurssivoitto 90
käyttökate 227
käyttökateprosentti 228

käyttöpääoma 229
käyvän arvon rahasto 17

L

lahja 56
laskentayksikkö 192
laskun sisältövaatimukset 50
leasing 85
liiketappio 150
liiketoiminnan muut kulut 150
liiketoiminnan muut tuotot 150
liiketoiminnan rahavirta 156
liiketulos 228
liiketulosprosentti 228
liikevaihto 150
liikevoitto 150
liitetiedot 147, 154
liitetietotositteet 157
likviditeetti 230
listaamaton osakeyhtiö 202
listaamaton yhtiö 199, 202
listattu osakeyhtiö 202
listattu yhtiö 202
lisäosuuspääoma 27
lisävähennys 192
lomapalkkavelat 99
luonnollinen henkilö 178
luottotappiot 88
lyhennetty tuloslaskelma 148
lyhytaikaiset velat 92
lyhytikäinen käyttöomaisuus 113

M

maatilatalouden tuloverolaki (MVL) 177, 204
maksuperusteinen 156
maksuvalmius 230
marginaaliveromenettely 62
matemaattinen arvo 197
menojäännöspoisto 106
muu kuin julkisesti noteerattu yhtiö 198
muut rahoituskulut 150
muut velat 154
muutoksenhaku 181
muuttuvat kulut 226
MVL 177, 204
MVL-tulolähde 204
myyntikate 227
myyntikateprosentti 227
määränpäämaaperiaate 66
määräysvalta 119

N

negatiivinen oma pääoma 12, 14, 22
nettotulos 228
nettovarallisuuden laskeminen 188
nettovarallisuus 188, 192, 198
nettovelkaantumisaste 232
nollaverokanta 49
normaalimenettely 63

O

oikaistu tuloslaskelma 226
oikaisulautakunta 181
Oikeusrekisterikeskuksen kuulutusrekisteri 25
olennaisuuden periaate 93
oma käyttö 53
oma pääoma 153
omaan lukuun rakentaminen 61
oman pääoman negatiivisuus 12, 14, 22
omavaraisuusaste 231
omien osakkeiden hankkiminen 24
omien osakkeiden lunastaminen 24
osakaskohtaiset oikaisut 201
osakaslaina 201
osakepääoman korottaminen 19
osakepääomasijoitus 20
osakeyhtiö 15, 148, 154, 160, 161, 180, 197, 204
osakeyhtiölaki (OYL) 22, 154
osakeyhtiön ennakkoverot 178
osakeyhtiön omat osakkeet 24
osakeyhtiön osakkeet 15
osakeyhtiön perustaminen 15
osakeyhtiön saamat osingot 202
osakeyhtiön negatiivinen oma pääoma 23
osinko 196, 199, 200
osinko-oikeus 22
osinkoa jakava osakeyhtiö 180
osinkojen verotus 197
ostohyvitys 203
ostot 150
osuuskunnan oma pääoma 29
osuuskunnan säännöt 26
osuuskunta 26, 161, 180, 203
osuusmaksu 27
osuuspääoma 27
osuuspääoman korko 203
OYL 23, 154

P

pakolliset varaukset 116
pakolliset laskumerkinnät 50
palautuskorko 180
palveluiden myynti 67
Patentti- ja rekisterihallitus 160
perustamissopimus 15
pieni henkilöyhtiö 155
pieni osakeyhtiö 154
pieni yhdistys 161
pienen yrityksen tilinpäätös 118
pienhankinnat 113
pitkäaikaisten velkojen lyhennyserät 92
PMA 146, 148, 154
poistoero 108
poistoeron muutos 150
poistosuunnitelma 105
poistot 150
progressiivinen tuloveroasteikko 183
puhelinetu 56
pysyvien vastaavien myynti 112
pysyvät vastaavat 153
pysäköintimaksut 56
pääomalaina 23
pääomapanos 11
pääomatulo 183, 188, 197
pääomatulo-osuuden laskentaperuste 188
pääomatulo-ansiotulojako 190

Q

quick ratio 230

R

rahastokorotus 19
rahat ja pankkisaamiset 153
rahoituksen rahavirrat 157
rahoitusarvopaperit 153
rahoituskulut 150
rahoituslaskelma 147, 156
rahoitustulos 229
rahoitustuotot 150
rakennusalan käännetty arvonlisäverovelvollisuus 57
ryhmähenkivakuutusmaksu 97, 99

S

saamiset 153
sairausvakuutusmaksu 183
sidottu oma pääoma 17
siirtosaamiset 93, 153

siirtovelat 93, 116, 154
siirtyvät erät 93
sijoitetun pääoman tuottoprosentti 229
sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto (SVOP) 17
sijoitusosuuspääoma 28
sosiaaliturvamaksu 99
sumu-poistot 105
Suomen kirjanpitolainsäädäntö (FAS) 121
suoriteperusteinen 117, 156
suunnitelman mukaiset poisto-ajat 106
suunnitelman ylittävät poistot 108
suunnitelmapoistot 105

T

tapaturmavakuutusmaksu 99
tasapoisto 106
tase 147, 153, 225
tase-erittelyt 157
tasekaava 151, 152, 153, 268, 269, 271, 272
tavanomaiset mainoslahjat 55
tax free -myynti 70
terminointikurssi 90
tilinpäätöksen rekisteröinti 160
tilinpäätöksen tulkitseminen 224
tilinpäätös 146
tilinpäätössiirtojen kertymä 153
tilinpäätösasiakirjat 146
tilinpäätössiirrot 148
tilintarkastaja 161
tilintarkastus 146, 161
tilintarkastuslaki 161
tilintarkastusvelvollisuus 161
toiminimi 9
toiminnantarkastaja 161
toimintakertomus 147, 156
toimintavaraus 114
toimintokohtainen tuloslaskelma 148
tullausarvo 72
tulolajit 183
tulolähdejako 204
tuloslaskelma 147, 148, 224
tuloslaskelmakaava 148, 149, 267, 270
tuloverolaki (TVL) 177, 182, 204
tuloverolaskelma 187
tuloverot 150
tunnusluku 224
tuonti 72
TVL 177, 204
TVL-tulolähde 204
TyEL-maksu 97, 99
tytäryritys 119
työmatkasta aiheutuneet kulut 56
työpanos 11, 13
työperäinen osinko 201
työpuku 56
työtapaturmavakuutusmaksu 97
työttömyysvakuutusmaksu 97, 99

U

ulkomaanrahan määräiset erät 89
ulkopuoliset palvelut 150

V

vaihto-omaisuus 101, 153
vaihto-omaisuus tilinpäätöksessä 101
vaihtuvat vastaavat 153
vakavaraisuus 231
valtion tuloveroasteikko 184
verotusperäiset varaukset 114, 153
verotusperäisten varausten muutos 150
vapaa oma pääoma 17
vararahasto 29
varastojen muutos 150
varaukset 114
vastaavaa 153
vastainen meno tai menetys 116
vastattavaa 153
vastuu yhtiön sitoumuksista 11
VAT-tunnus 50, 66
velkojainsuojamenettely 25
Verohallinto 52, 160, 181, 187
veroilmoitus 180, 187
verojen jaksottaminen tilinpäätökseen 117
verotarkastus 182
verotettava tulo 183, 192, 204
verottomat toiminnot 50
verotuksen valmistuminen 180
verotusmenettelyä koskeva laki (VML) 177
verovapaa osinko 197, 198
verovapaat tuotot 185
verovuosi 180
vertailutieto 148, 154
vienti 69
vieras pääoma 154
virallinen tuloslaskelma 224
virkistysmenot 56
VML 177
voitonjakokelpoiset varat 21
voitonjako 21
voitto-osuus 14
voittomarginaali 63
voittomarginaalijärjestelmä 63
vuosilomalaki 99
vähennysoikeus arvonlisäverotuksessa 53
vähimmäispääoma 9
väliosinko 21

Y

Y-tunnus 50, 66
YEL-osakas 201
yhteisöhankinnat 68
yhteisökorko 180
yhteisömyynnit 50, 66
yhteisöverokanta 203
yhtiöjärjestys 15
yhtiömies 11, 13
yhtiöpanos 13
yhtiösopimus 11
yksityinen elinkeinonharjoittaja 9, 178, 188
yksityinen osakeyhtiö 24
yksityinen osakeyhtiö (oy) 15
yksityishenkilö 197
yksityiskäyttö 9, 10
yksityisliike 9, 117, 148
yksityisnostot 11, 13, 53
yksityisotto 11, 13, 53
yksityistili 10, 11, 13
yksitysliike 204
ylijäämän palautus 29, 200, 203
ylikurssirahasto 17, 29
ylipoisto 108
yrityksen verotettavan tulon laskeminen 185
yritysmuodot 9
yritysten verotus 177
yritystulo 188
yritystutkimusneuvottelukunta (YTN) 228, 230, 231

Ä

äänetön yhtiömies 13

1. YRITYSMUODOT

YKSITYISLIIKE

1.1. **Kirjaa tapahtumat ja päätä alatilit päätililleen.**
Sivu 31

1. Teuvo perustaa kioskin ja sijoittaa yritykseen omaa pääomaa 5 000 euroa.
2. Teuvo ottaa pankkitililtä rahaa yksityiskäyttöönsä 800 euroa.
3. Teuvo hakee tukusta tavaraa myyntitarkoitukseen 1 000 eurolla pankkitililtä.
4. Hän ottaa kioskista tavaraa yksityiskäyttöön 200 euron arvosta.
5. Yrityksessä tarvitaan pikaisesti rahaa, joten Teuvo tekee kassaan 1 300 euron yksityissijoituksen.
6. Teuvo nostaa kassasta yksityiskäyttöön 420 euroa.

Mikä on oman pääoman määrä kauden päättyessä?

Pankki		Kassa		Ostot		Oma pääoma	
5 000	800	1 300	420			*1 220*	*6 300*
	1 000			1 000	200	*200*	
						4 880	Loppusaldo taseeseen

Yksityiskäyttö (raha)		Yksityiskäyttö (tavarat)		Yksityisijoitukset		Tasetili		
					5 000		4 880	Oma pääoma
800		200			1 300			
420			*200*	*6 300*				
	1 220							

Laskelma:

Oma pääoma kauden alkaessa	0	
+ Oman pääoman sijoitukset	6 300	(5 000 + 1 300) euroa
- Yksityiskäyttö	1 420	(800 + 420 + 200) euroa
= Oma pääoma kauden päättyessä	4 880	euroa

1.2. **1. T:mi Kepan Kukan oma pääoma on tilikauden alkaessa 8 750 euroa. Pankissa on rahaa 5 210 euroa.**
Sivu 32 **2. Kepa maksaa yrityksen tililtä omakotitalonsa remonttilaskun 4 830 euroa.**
3. Hän siirtää henkilökohtaiselta tililtään yrityksen tilille 2 000 euroa.
4. Kepa ottaa yrityksen pankkitililtä yksityiskäyttöön rahaa 1 500 euroa.

Paljonko oman pääoman määrä on kauden päättyessä?

	Oma pääoma		Yksityiskäyttö		Yksityissijoitukset		Pankki		Tasetili		
1		8 750					5 210			4 420	Oma pääoma
2			4 830					4 830			
3						2 000	2 000				
4			1500					1 500			
5	*6 330*			*6 330*	*2 000*						
6		*2 000*									

Laskelma:

Oma pääoma kauden alkaessa	8 750	
+ Oman pääoman sijoitukset	2 000	
- Yksityiskäyttö	6 330	
= Oma pääoma kauden päättyessä	4 420	

1.3. **Sanni Kangas on käyttänyt liikkeensä kirjanpidossa olevaa autoa myös yksityisajoihinsa.**
Sivu 32 **Auton kulut, yhteensä 12 000 euroa, on kirjattu kirjanpitoon kuluksi.**
Autolla on ajettu vuoden aikana yhteensä 28 000 km. Sannin omia ajoja näistä on 7 000 km. Autosta on tehty 3 200 euron poisto.

Kirjaa kirjanpitoon Sannin yksityiskäyttö auton osalta.

Auton kulut		Auton poisto		Muu yksityiskäyttö	
(12 000)	3 000	(3 200)	800	3 000	
				800	

HENKILÖYHTIÖT

1.4. **Teemu, Toni ja Teppo perustavat avoimen yhtiön. Miehet sopivat, että Teemu sijoittaa**
Sivu 33 **yhtiöön 5 000 euroa ja Toni 6 000 euron arvoisen auton ja että Teppo tulee yhtiömieheksi työpanosta vastaan. Tee tarvittavat kirjaukset yhtiön kirjanpitoon.**

Pankki		Kalusto		Teemun yhtiöpanos		Tonin yhtiöpanos	
5 000					5 000		
		6 000					6 000

1.5. Sivu 33

Avoin yhtiö Tammi & Katajan päättyneen tilikauden tulos oli voittoa 8 200 euroa.
Tuukka Tammen pääoma tilikauden alkaessa oli 3 000 euroa ja Kaisa Katajan 4 200 euroa.
Yhtiömiehet ovat yhtiösopimuksessa sopineet voitonjaosta siten, että kumpikin yhtiömies saa ensin tilikauden alussa olleelle pääomalleen 10 %:n tuoton ja loppu voitosta jaetaan tasan yhtiömiehille.

Laske yhtiömiehille tulevat voitto-osuudet.

Tuukka:
10 % x 3 000 = 300 euroa 300 + 3 740 = **4 040 euroa**

Kaisa:
10 % x 4 200 = 420 euroa 420 + 3 740 = **4 160 euroa**

8 200 – 720 = 7 480 euroa 7 480 : 2 = 3 740 euroa

Tuukka haluaa oman voitto-osuutensa rahana tililleen. Kaisan voitto-osuus kirjataan hänen pääomatililleen. Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.

Ed. tilikauden tulos		Tuukan pääomapanos		Kaisan pääomapanos		Pankki	
	8 200		3 000		4 200		4 040
4 040							
4 160					4 160		

1.6. Sivu 34

Katja on Taikapeili Ky:n vastuunalainen yhtiömies. Äänetön yhtiömies on Sirpa, joka on sijoittanut yhtiöön 2 000 euroa. Vastuunalaisen yhtiömiehen pääoma on tilikauden päättyessä 3 150 euroa negatiivinen. Päättyneen tilikauden tulos on voittoa 5 720 euroa. Siitä maksetaan äänettömälle yhtiömiehelle 15 %:n korko hänen sijoitukselleen. Loppu kuuluu vastuunalaiselle yhtiömiehelle.

Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.

Tilikauden voitto		Pankki		Katjan pääomapanos		Sirpan pääomapanos	
	(5 720)			(3 150)			(2 000)
300			300				
5 420					5 420		

1.7. Sivu 34

Minkälaisen ohjeen KILA on 12.12.2000/1639 antanut henkilöyhtiön tappioiden kirjaamisesta?

Henkilöyhtiön tappioiden kirjaaminen vastuunalaisten yhtiömiesten yhtiöpanosten vähennykseksi on hyvän kirjanpitotavan mukaista.

1.8. Sivu 34

Avoin yhtiö JAS:n päättyneen tilikauden tappio oli 3 300 euroa.
Yhtiösopimuksen mukaan tappio jaetaan yhtiömiehille heidän omistusosuuksiensa suhteessa. Yhtiömiehiä on kolme, Jani, Ani ja Sini, ja he omistavat yhtiön tasaosuuksin.

Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.

Tilikauden tappio		Sinin pääomapanos		Anin pääomapanos		Janin yhtiöpanos	
3 300							
	3 300	1 100		1 100		1 100	

OSAKEYHTIÖ

1.9. Sivu 35

Juuso, Ilkka ja Verneri perustavat 4.2. korjauspalveluita tarjoavan yrityksen, Remontti-Reiska Oy:n. He laativat perustamissopimuksen, jossa osakkeen merkintähinnaksi sovitaan 50 euroa.

Juuso merkitsee	**10 osaketta**
Ilkka merkitsee	**20 osaketta**
Verneri merkitsee	**20 osaketta**
Yhteensä	**50 osaketta**

5.2. **Juuso maksaa merkitsemänsä osakkeet, yhteensä 500 euroa, yhtiön tilille**
5.2. **Ilkka maksaa merkitsemänsä osakkeet, yhteensä 1 000 euroa, yhtiön tilille.**
7.2. **Myös Verneri maksaa osakkeensa, yhteensä 1 000 euroa, yhtiön tilille.**
12.2. **Maksetaan kaupparekisteri-ilmoituksen käsittelymaksu 350 euroa ja lähetetään ilmoitus uuden yhtiön perustamisesta kaupparekisteriin.**
28.2. **Kaupparekisteristä saapuu ilmoitus Remontti-Reiska Oy:n rekisteröimisestä.**

Tee yhtiön kirjanpitoon tarvittavat kirjaukset.

	Osakemerkintäsaamiset		Osakeanti		Pankki			Muut liiketoim. kulut		Osakepääoma	
4.2.	2 500			2 500							
5.2.		500			500						
5.2.		1 000			1 000						
7.2.		1 000			1 000						
12.2.						350	12.2.	350			
28.2.			2 500				28.2.				2 500

1.10. Sivu 36

1. Anni ja Enni Ahonen päättävät perustaa Sisustussiskot Oy -nimisen sisustussuunnittelua tarjoavan yrityksen. Kumpikin siskoksista merkitsee 25 osaketta. Perustamissopimuksen mukaan kustakin osakkeesta merkitsijät maksavat yhtiölle 100 euroa. Osakepääomaan kirjataan ainoastaan lain edellyttämä vähimmäismäärä.
2. Siskokset maksavat merkitsemänsä osakkeet yhtiön pankkitilille.
3. Maksetaan perustamisilmoituksen käsittelymaksu 350 euroa ja lähetetään ilmoitus kaupparekisteriin.
4. Saadaan kaupparekisterin ote, jonka mukaan Sisustussiskot Oy on merkitty kaupparekisteriin.

Tee yhtiön kirjanpitoon tarvittavat kirjaukset.

	Osakemerkintäsaamiset		Osakeanti		Pankki		Muut liiketoim. kulut	
1	5 000			5 000				
2		2 500			2 500			
2		2 500			2 500			
3						350	350	
4			5 000					

1.11. Sivu 37

1. Seppo, Riitta ja Janne perustavat kuljetusalalle uuden yrityksen, Kujalan Kuljetus Oy:n. Perustamissopimukseen kirjataan, että osakkeen merkintähinta voidaan maksaa myös apporttiomaisuudella. Osakkeen nimellisarvo on 100 euroa.

Seppo merkitsee	**300**	**osaketta**
Riitta merkitsee	**100**	**osaketta**
Janne merkitsee	**100**	**osaketta**
Yhteensä	**500**	**osaketta**

2. Seppo maksaa merkitsemistään osakkeista 10 000 euroa yhtiön pankkitilille. Loput merkitsemistään osakkeista Seppo maksaa luovuttamalla yhtiön haltuun käytetyn pakettiauton, jonka käypä arvo on autoliikkeen arvion perusteella vähintään 20 000 euroa.
3. Myös Riitta ja Janne maksavat merkitsemänsä osakkeet yhtiön tilille.
4. Kaupparekisteriin maksetaan osakeyhtiön perustamisilmoituksen käsittelymaksu 350 euroa ja lähetetään ilmoitus perustamisesta.
5. Kaupparekisteristä saapuu uuden yhtiön rekisteriote.

Tee yhtiön kirjanpitoon tarvittavat kirjaukset.

	Osakemerkintäsaamiset		Osakeanti		Pankki		Kalusto	
1	50 000			50 000				
2		30 000			10 000		20 000	
3		10 000			10 000			
3		10 000			10 000			
4						350		
5			50 000					

1.12. Sivu 38

Ritva ja Teuvo merkitsevät kumpikin 100 kpl Törhönen Oy:n osakkeita. Merkintähinta on 10 euroa/osake. Ritvan osakkeiden merkintähinta kirjataan kokonaisuudessaan osakepääomaan. Teuvon osakkeiden merkintähinnasta 7 euroa kirjataan osakepääomaan ja 3 euroa SVOP-rahastoon.

Mikä on Ritvan ja mikä Teuvon osakkeiden kirjanpidollinen vasta-arvo?

Ritvan osakkeiden kirjanpidollinen vasta-arvo on 10 euroa/kpl.
Teuvon osakkeiden kirjanpidollinen vasta-arvo on 7 euroa/kpl.

1.13. Sivu 38

1. Virsu Oy:n yhtiökokous tekee päätöksen korottaa yhtiön osakepääomaa tarjoamalla 100 uutta osaketta hintaan 150 euroa/kpl, josta osakepääomaan merkitään 100 euroa. Osakepääoma on ennen korotusta 10 000 euroa.
2. Antti merkitsee 60 kpl ja Pentti 40 kpl uusia osakkeita.
Miehet maksavat merkitsemänsä osakkeet Virsu Oy:n tilille.
3. Kaupparekisteriin maksetaan käsittelymaksu 240 euroa ja tehdään ilmoitus osakepääoman korottamisesta ja uusien osakkeiden antamisesta.

Tee tarpeelliset kirjaukset kirjanpitoon.

	Osakemerkintäsaamiset		Osakeanti		Pankki		Muut liiketoim.kulut	
1	15 000			10 000				
2		9 000			9 000			
2		6 000			6 000			
3						200	200	
4			10 000					

1.14. Sivu 39

Tekla Oy:n yhtiökokous päättää korottaa osakepääomaa 8 000 eurolla. Rahastokorotukseen käytetään vanhan osakeyhtiölain mukaista ylikurssirahastoa.

Yhtiö tekee kaupparekisteriin ilmoituksen osakepääoman korottamisesta ja maksaa kaupparekisterin käsittelymaksun 200 euroa.

Osakepääoma	8 000
Arvonkorotusrahasto	27 500
Ylikurssirahasto	11 000
SVOP-rahasto	14 200
Edellisten tilikausien tulos	-16 350
Tilikauden voitto	18 600
	62 950

Kaupparekisteristä saapuu ilmoitus korotetusta osakepääomasta.
Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.

	Ylikurssirahasto		Rahastokorotus		Osakepääoma		Pankki	
		11 000				8 000		
1	8 000			8 000				
2								200
3			8 000			8 000		

Miltä oma pääoma näyttää rahastokorotuksen jälkeen?

Osakepääoma	16 000
Arvonkorotusrahasto	27 500
Ylikurssirahasto	3 000
SVOP-rahasto	14 200
Edellisten tilikausien tulos	-16 350
Tilikauden voitto	18 600
	62 950

Millä muulla tavalla rahastokorotus olisi voitu toteuttaa?

Rahastokorotus olisi voitu tehdä SVOP-rahastosta tai voittovaroista.

1.15. **a] Kuinka paljon Melli Oy voi jakaa osinkoa vuodelta 20x1?**

Sivu 40

Osakepääoma	22 000
Arvonkorotusrahasto	50 000
Vararahasto	12 000
Edellisten tilikausien tulos	1 340
Tilikauden voitto	5 210
	90 550

5 210 + 1 340 = 6 550 euroa

b) Melli Oy:n voitto päättyneeltä tilikaudelta oli 5 210 euroa. Edellisiltä tilikausilta on voittoa jakamatta 1 340 euroa. Yhtiökokous päättää hallituksen esityksen perusteella jakaa osinkoa 50 euroa osakkeelle. Loppu siirretään tilille Edellisten tilikausien tulos. Yhtiössä on 100 kpl osakkeita, joista Sanna Saaristo omistaa 80 ja Sami Saaristo 20. Tee voitonjaon ja osingonmaksujen kirjaukset tiliristikoille.

Ed. tilikausien tulos		Tilikauden tulos		Osingonjakovelat		Pankki		
	(1 340)		(5 210)					
1		5 000			5 000			1 Yhtiökokouksen päätös osingonjaosta
2	210	210		4 000			4 000	2 Loppuosa voitosta tilille Ed. tilikausien tulos
3				1 000			1 000	3 Osinkojen maksu osakkaille

c) Täydennä Melli Oy:n oma pääoma taseessa edellisten kirjausten jälkeen, kun voitto tilikaudelta 20x2 on 3 450 euroa.

31.12.20x2		**31.12.20x1**	
Osakepääoma	22 000	**Osakepääoma**	22 000
Arvonkorotusrahasto	50 000	**Arvonkorotusrahasto**	50 000
Vararahasto	12 000	**Vararahasto**	12 000
Edellisten tilikausien tulos	1 550	**Edellisten tilikausien tulos**	5 210
Tilikauden voitto	3 450	**Tilikauden voitto**	1 340
	89 000		90 550

1.16. **a] Kuinka paljon Tekla Oy voi jakaa osinkoa, kun oma pääoma 31.12.20x1 näyttää seuraavalta?**

Sivu 41

Osakepääoma	8 000
Arvonkorotusrahasto	27 500
Ylikurssirahasto	11 000
SVOP-rahasto	14 200
Edellisten tilikausien tulos	-16 350
Tilikauden voitto	18 600
	62 950

18 600 – 16 350 = 2 250 euroa

b) Tekla Oy:n päättyneen tilikauden voitosta 18 600 euroa katetaan edellisten tilikausien tappio 16 350 euroa. Osinkoa jaetaan 1 200 euroa. Loput voitosta siirretään tilille Edellisten tilikausien tulos. Ainoa osakkeenomistaja on Tekla Turunen.

Tee voitonjaon ja osingonmaksujen kirjaukset tiliristikoille.

Ed. tilikausien tulos		Tilikauden tulos		Osingonjakovelat		Pankki		
	(16 350)		(18 600)					
1	16 350	16 350						1 Voitosta katetaan ensin vanhat tappiot
2		1 200			1 200			2 Osingonjakopäätös
3	1 050	1 050						3 Loppuosa voitosta tilille Ed. tilikausien tulos
4				1 200			1 200	4 Maksetaan osingot

c) Täydennä Tekla Oy:n oma pääoma taseessa edellä olevien kirjausten jälkeen, kun voitto tilikaudelta 20x2 on 12 360 euroa.

31.12.20x2		**31.12.20x1**	
Osakepääoma	8 000	**Osakepääoma**	8 000
Arvonkorotusrahasto	27 500	**Arvonkorotusrahasto**	27 500
Ylikurssirahasto	11 000	**Ylikurssirahasto**	11 000
SVOP-rahasto	14 200	**SVOP-rahasto**	14 200
Edellisten tilikausien tulos	1 050	**Edellisten tilikausien tulos**	-16 350
Tilikauden voitto	12 360	**Tilikauden voitto**	18 600
	74 110		62 950

1.17. **a Kuinka paljon Divaani Oy voisi jakaa osinkoa vuodelta 20x1?**

Sivu 42

Osakepääoma	16 400
SVOP-rahasto	8 200
Edellisten tilikausien tulos	-4 400
Tilikauden tulos	3 220
	23 420

Osinkoa ei voida jakaa.

b) Tilikauden 20x1 voitto siirretään edellisten tilikausien tappion kattamiseksi tilille Edellisten tilikausien tulos.

Tee tarvittavat kirjaukset tiliristikoille.

Ed. tilikausien tulos		Tilikauden tulos	
(4 400)			3 220
	3 220	3 220	

c) Täydennä Divaani Oy:n oma pääoma taseessa edellä olevien kirjausten jälkeen, kun tilikauden 20x2 tulos on voittoa 5 490 euroa.

31.12.20x2		**31.12.20x1**	
Osakepääoma	16 400	**Osakepääoma**	16 400
SVOP-rahasto	8 200	**SVOP-rahasto**	8 200
Edellisten tilikausien tulos	-1 180	**Edellisten tilikausien tulos**	-4 400
Tilikauden tulos	5 490	**Tilikauden tulos**	3 220
	28 910		23 420

1.18. **Virsu Oy:n oma pääoma taseessa 31.12.20x1 näyttää seuraavalta:**
Sivu 42

Osakepääoma	10 000,00
SVOP-rahasto	3 000,00
Tappio edellisiltä tilikausilta	-3 200,00
Tilikauden voitto	7 400,00
	17 200,00

Kuinka paljon vähemmistö voi vaatia jaettavaksi osinkoa?

Puolet tilikauden voitosta 7 400 euroa : 2 = 3 700 euroa, kuitenkin enintään
8 % omasta pääomasta, 8 % x 17 200 euroa = 1 370 euroa.

1.19. **Mähösen Matto Oy:n osakepääoma on 25 000 euroa. Tappiota edellisiltä tilikausilta on kertynyt 57 600 euroa.**
Sivu 43 **Tilikauden voitto tulee olemaan 8 340 euroa.**

a) Täydennä Mähösen Matto Oy:n oma pääoma taseessa.

Osakepääoma	75 000
Ed. tilikausien tappio	-57 600
Tilikauden voitto	8 340
Oma pääoma yhteensä	25 740

b) Yhtiön omaa pääomaa halutaan vahvistaa. Yhtiöllä on tontti, jonka hankintameno on 100 000 euroa.
Tontin tämänhetkisestä arvosta pyydetään lausunto kahdelta kiinteistönvälittäjältä.
Välittäjien antama varovainen arvio tontin todennäköisestä luovutushinnasta
erilliskuluilla vähennettynä on 160 000 euroa.

Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.

Tontti		Arvonkorotusrahasto (tontti)	
100 000			
60 000			60 000

c) Mähösen Matto Oy:n oma pääoma taseessa näyttää kirjausten jälkeen seuraavalta:

Osakepääoma	75 000
Arvonkorotusrahasto	60 000
Ed. tilikausien tappio	-57 600
Tilikauden voitto	8 340
Oma pääoma yhteensä	85 740

1.20. **Minkälaisen ohjeen KILA on 14.2.2006/1774 antanut taideteosten arvonkorotus-**
Sivu 43 **mahdollisuudesta?**

Taide-esineet eivät ole sellaisia omaisuueriä, joihin voidaan soveltaa KPL 5:17 §:n
arvonkorotuksia koskevia säännöksiä.

OSUUSKUNTA

1.21. **Anu, Mari, Suvi ja Sari perustavat osuuskunnan nimeltä Piikaset. Osuusmaksun suuruudeksi on sovittu 500 euroa.**
Sivu 44 **Sääntöjen mukaan osuusmaksusta on liittymisen yhteydessä maksettava vähintään puolet.**

12.4. **Anu maksaa osuuskunnan tilille puolet osuusmaksusta.**
14.4. **Mari maksaa osuuskunnan tilille puolet osuusmaksusta.**
15.4. **Suvi ja Sari maksavat osuusmaksunsa kokonaan.**

	Osuuspääoma		Pankki	
12.4.		250	250	
14.4.		250	250	
15.4.		500	500	
15.4.		500	500	

Miltä osuuskunnan oman pääoman kohta näyttää taseessa 31.12.,
kun ensimmäisen tilikauden ylijäämä on 680 euroa?

Oma pääoma	
Osuuspääoma	1 500
Ylijäämä	680
Oma pääoma yhteensä	2 180

Tilinpäätöksen liitetiedoissa esitetään maksamattomat osuusmaksut 500 euroa.

1.22. **Osuuskunta Piikasten ylijäämä myöhemmin päättyneeltä tilikaudelta on 2 350 euroa.**
Sivu 44 **Osuuspääoma on 2 000 euroa.**
Osuuskunnan kokous päättää siirtää vararahastoon osuuskuntalain säätämän vähimmäismäärän (1),
maksaa osuuspääomalle korkoa 10 % (2) ja palauttaa ylijäämää 1 200 euroa (3).
Maksetaan jäsenille pankkitililtä osuuspääoman korot sekä ylijäämänpalautukset (4).

Tee tarvittavat kirjaukset osuuskunnan kirjanpitoon.

	Tilikauden ylijäämä		Vararahasto		Osuuspääomankorkovelka		Ylijäämänpalautusvelka		Pankki		Osuuspääoma	
		(2 350)										(2 000)
1	117,50			117,50								
2	200					200						
3	1 200							1 200				
4					200					200		
							1 200			1 200		

1.23. **Yhdistä oikeat asiat:**

Sivu 45

1. Yksityiskäyttö	**Seurataan omalla tilillään**
2. Yhtiömiehen työpanos	**Ei merkitä kirjanpitoon**
3. Hallitus	**Osakeyhtiössä pakollinen**
4. Osuuskunta	**Yksi perustaja riittää**
5. Negatiivinen oma pääoma osakeyhtiössä	**Tehtävä ilmoitus kaupparekisteriin**
6. SVOP	**Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto**
7. Arvonkorotusrahasto	**Ei voida jakaa osinkoina**
8. Henkilöyhtiöissä	**Yksityisnostot mahdollista**
9. Yksityinen elinkeinonharjoittaja	**Ei vaatimuksia minimipääomasta**
10. Osakkeen kirjanpidollinen vasta-arvo	**Osakepääomaan kirjattu määrä**

2. ARVONLISÄVEROTUKSEN KESKEISIÄ KYSYMYKSIÄ

2.1. **a) Mitä ovat oma-aloitteiset verot?**
Sivu 74

Maksaja laskee itse oma-aloitteisesti maksettavien verojen määrän ja maksaa sen verolaissa säädettyyn määräpäivään mennessä ilman Verohallinnon lähettämää tilisiirtolomaketta.
Oma-aloitteisten verojen tiedot ilmoitetaan kausiveroilmoituksella.
Oma-aloitteisia veroja ovat esimerkiksi seuraavat:

- arvonlisävero
- ennakonpidätys ja sosiaaliturvamaksu
- arpajaisvero
- ennakonpidätys puun myyntitulosta
- ennakonpidätys osingoista ja osuuspääoman koroista.

b) Selvitä, missä tilanteissa oma-aloitteisille veroille voidaan määrätä veronkorotusta.

Jos verovelvollinen ei

- anna kausiveroilmoitusta
- anna pyydettyjä kausiveroilmoitusta koskevia lisäselvityksiä
- täydennä puutteellista tai vaillinnaista ilmoitusta
- myös muissa tilanteissa, kun Verohallinto joutuu määräämään oma-aloitteista veroa maksettavaksi.

2.2. **Mikä on oikea verokanta?**
Sivu 74

1. Kuntosalin pääsymaksu	10	%
2. Pullotettu lähdevesi	14	%
3. Vahinkovakuutusmaksu	0	%
4. Nidottu pehmeäkantinen 16-sivuinen kirjanen	10	%
5. Vain apteekissa myytävä rohdosvalmiste	10	%
6. Tenniskurssi	24	%
7. Taksimatka	10	%
8. Pääsylippu elokuviin	10	%
9. Pankin perimä palkkio lainan lyhennyksen yhteydessä	0	%
10. Auton huolto	24	%

2.3. **Selvitä huhtikuun vähennettävän arvonlisäveron määrä, kun yrityksellä on ollut**
Sivu 75 **sen aikana seuraavia arvonlisäverollisia liiketapahtumia:**

	Veron perust	Alv
Ostot 24 %	15 200,00	3 648,00
Ostot 10 %	3 400,00	340,00
Vero yhteisöhankinnoista		276,00
Ravintolaruokailu (asiakastarjoilu)	410,00	57,40
Alkoholin osuus edellisestä laskusta	110,00	26,40
Mainoskuluja	320,00	76,80
Hotelliyöpyminen	120,00	12,00
Aamiaisen osuus laskusta	5,50	0,77
Junaliput	99,00	9,90
Tilintarkastus	510,00	122,40
Siivous- ja puhtaanapitokuluja	320,00	76,80
Konttoritarvikkeita	52,00	12,48
Polttoaineet luontoisetuautoon	83,00	19,92
Sähkölasku	250,00	60,00
Työntekijälle hankittu häälahja	100,00	24,00

Huhtikuulta vähennettävä arvonlisävero on 4 634,38 **euroa.**

2.4. **Teuvo on ottanut kioskistaan tavaraa yksityiskäyttöönsä tammi-syyskuun aikana 850 euron edestä.**
Sivu 75 **Lokakuussa hän ottaa perheensä käyttöön tavaroita, joiden hankintahinta on ollut 91,20 euroa (80 + 11,20 alv).**

Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.

Yksityiskäyttö/Tavarat		Ostot		Myynnin alv-velka	
91,20			80		11,20

2.5. **Kirjaa Easymoney Consulting Oy:n kirjanpitoon seuraavat tapahtumat:**

Sivu 75–

a) Maksetaan puhelinlasku, jonka loppusumma on 372 euroa (300 + 72 alv).
Laskuun sisältyvät kahden luontaisetupuhelimen puhelut.

Laskuun sisältyvä alv: 372 euroa x 24/124 = 72 euroa.
Vähennyskelvotonta: 2 x 20 euroa x 24 % = 9,60 euroa.
Vähennyskelpoinen alv 72 – 9,60 = 62,40 euroa tai (300 – 40) euroa x 24 % = 62,40 euroa.

Puhelinkulut	
309,60	

Hank. alv-saamiset	
62,40	

Pankki	
	372,00

Tehtävä voidaan ratkaista myös toisin:
Puheluiden osuus laskusta 372 euroa : 1,24 = 300 euroa, josta vähennyskelvottomat puhelut 2 x 20 euroa.
Vähennyskelvottomat puhelinkulut 2 x 20 euroa x 1,24 = 49,60 euroa.

Puhelinkulut väh.kelp.	
260,00	

Hank. alv-saamiset	
62,40	

Pankki	
	372,00

Puhelinkulut, väh.kelvoton	
49,60	

b) Hankitaan käteisellä lähikaupasta henkilökunnalle kahvitarvikkeita (kahvia, sokeria, keksejä) 34,20 eurolla (30 + 4,20 alv).

Kahvitarvikkeet	
30,00	

Hank. alv-saamiset	
4,20	

Kassa	
	34,20

c) Yritys saa Saksasta kuntosalilaitelaskun 6 000 euroa. Laitteet tulevat yrityksen kuntosaliin, joka on vapaasti kaikkien yrityksen työntekijöiden käytössä.

Alv 24 % x 6 000 euroa = 1 440 euroa.

Kalusto/Kuntosali	
6 000	
1 440	

Yht. hank. alv-velka	
	1 440

Ostovelat	
	6 000

d) Yritys saa 4.8. asiakkaaltaan kirjamyynneistä ennakkoa 2 200 euroa (2 000 + 200 alv).
Yritys toimittaa 4.10. asiakkaalleen kirjat, joista se sai 4.8. ennakkomaksun.

	Saadut ennakkomaksut	
4.8.		2 000
4.10.	2 000	

Myynnin alv-velka	
	200

Pankki	
2 200	

Myynti	
	2 000

e) Asiakasyrityksen toimitusjohtajan 50-vuotispäivälahjaksi hankitaan golflaukku mailoineen.
Laukkuun painatetaan Easymoney Consultingin logo. Lahjan yhteishinta on 744 euroa (600 + 144 alv) .

Edustuskulut	
744	

Pankki	
	744

f) Henkilökunnalle annettavista lounasseteleistä maksetaan 1 500 euroa.

Lounassetelit	
1 500	

Pankki	
	1 500

g) Toimitusjohtaja on kolaroinut työsuhde-Audinsa. Maksetaan korjauslasku 2 480 euroa (2 000 + 480 alv).

Ajoneuvojen huolto ja korjaus	
2 480	

Pankki	
	2 480

h) Yrityksen tilintarkastajalle tarjotaan lounas lähiravintolassa. Lounaan hinta on 45,60 euroa (40 + 5,60 alv).

Kokous- ja neuvottelukulut	
40	

Hank. alv-saamiset	
5,60	

Kassa	
	45,60

i) Easymoney Consulting Oy maksaa leasingvuokran 744 euroa (600 + 144 alv)
ajalta 1.4.–30.6. autosta, joka on talousjohtajalla luontoisetuna.

Autoleasing 0 %	
744	

Pankki	
	744

2.6. **Tutki KHO:n ratkaisuja arvonlisäverotuksesta.**

Sivu 77 **a) Tutustu KHO:n ratkaisuun 1994/4637. Mitä sanotaan henkilökunnalle pikkujouluaterian vastineeksi annettujen ruokakorien arvonlisäveron vähennyskelpoisuudesta?**

Arvonlisävero ei ole vähennyskelpoinen.

b) Minkälaisen ratkaisun KHO on 21.9.2009/2291 antanut ohjatuista ratsastustunneista?

Ohjattujen ratsastustuntien pitäminen oli AVL:n 85 a §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua palvelua, jolla annettiin mahdollisuus liikunnan eli ratsastuksen harjoittamiseen valvotuissa olosuhteissa. Ratkaisun perusteluissa todettiin, ettei palvelun verotuskohtelua voitu jakaa, vaan verotuskohtelu määräytyi yhtenäisesti sen mukaan, oliko palvelun pääasiallisena tarkoituksena opetus vai liikunta. Ratkaisussa katsottiin, että palvelun pääasiallinen tarkoitus oli ratsastuksenopetuksesta huolimatta mahdollisuus liikunnan harjoittamiseen, minkä vuoksi palveluun sovellettavana verokantana pidettiin 9 prosenttia.

c) Minkälaisen ratkaisun KHO on 29.4.2009/1042 antanut eläinlääkintäpalveluiden yhteydessä myydyistä lääkkeistä?

Eläinlääkintäpalveluiden yhteydessä eläinten hoitoon käytettyjen lääkkeiden myyntiin sovelletaan 9 %:n (**10 %**) verokantaa.

2.7. **Sovelletaanko seuraavissa tapauksissa rakennusalan käännettyä arvonlisäverovelvollisuutta?**

Sivu 78

	Kyllä	Ei
1. Annetaan toiselle rakennusliikkeelle vuokralle rakennuskone ilman käyttäjää.		X
2. Rakennusliike rakentaa omakotitalon Järvisen perheelle.		X
3. Rakennusliike rakentaa valtiolle uuden virastotalon.		X
4. Laskutetaan rakennusmateriaalin kuljetuksesta kuorma-autolla. Ostaja myy sivutoimisesti rakentamispalveluita.		X
5. Veloitetaan rakennusliikettä rakennussiivouksesta.	X	

2.8. **Heikin Herkku Ky on erikoisliike, joka myy asiakkailleen erilaisia ulkomaisia ja kotimaisia elintarvikkeita. Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.**

Sivu 78–

a) Yritys hankkii Ranskasta juustoja myytäväksi asiakkailleen l.m. 2 600 eurolla.

14 % x 2 600 euroa = 364 euroa.

Yhteisöhankinnat		Ostovelat		Hank. alv-saamiset		Yht.hank. alv-velka	
2 600			2 600	364			364

b) Yritys ostaa käteisellä herkkutatteja 850 eurolla suoraan kotimaiselta yksityishenkilöltä.

Ostot, ei alv		Kassa	
850			850

c) Yritys uudistaa myymälänsä ilmettä ja hankkii sinne uusia myymäläkalusteita Ranskasta l.m. 4 000 eurolla.

24 % x 4 000 euroa = 960 euroa.

Myymäläkalusto/EU		Ostovelat		Hank. alv-saamiset		Yht.hank. alv-velka	
4 000			4 000	960			960

d) Yritys ostaa Ruotsista hapansilakkaa Firma Börjes Fisk -nimiseltä pieneltä tuottajalta. Yritys ei ole arvonlisäverovelvollinen. Laskun summa on 1 860 SEK. 1 EUR = 8,2770 SEK. Maksetaan lasku, kurssi on nyt 1 EUR = 8,2550 SEK.

Yhteisöhankinnat 0 %		Ostovelat		Pankki		Yht.hankintojen kurssierot	
224,72		224,72			225,32	0,60	

e) Yritys ostaa käsintehtyjä suklaakonvehteja kotimaiselta valmistajalta l.m. 1 200 + alv.

Ostot		Hank. alv-saamiset		Ostovelat	
1 200		168			1 368

f) Osa edellä mainituista konvehdeista (hankintahinta 200 euroa + alv) toimitetaan joulutervehdyksinä muutamille sidosryhmien edustajille.

Ostot		Hank. alv-saamiset		Edustuskulut	
	200		28	200	
				28	

g) Yritys tuo Yhdysvalloista lastin sitrushedelmiä l.m. 3 800 USD. 1 EUR = 1,2681 USD. Maksetaan tuonnista tullia 370 euroa ja arvonlisävero 472 euroa, yhteensä 842 euroa. Maksetaan lasku yhdysvaltalaiselle myyjäyritykselle. Kurssi on nyt 1 EUR = 1,308 USD

3 800 : 1,2681 =	2 996,60	euroa
3 800 : 1,308 =	2 905,19	euroa
Kurssivoitto	91,41	euroa

Tuontiostot		Ostovelat		Hank. alv-saamiset		Pankki	
2 996,60			2 996,60				842,00
370,00		2 996,60		472,00			2 905,19

Tuontiostojen kurssierot	
	91,41

h) Maksetaan pankkikortilla yrityksen pakettiauton polttoaineista 70 euroa + alv.

Polttoaineet		Hank. alv-saamiset		Kassa	
70,00		16,80			86,80

i) Hankitaan myymälähenkilökunnalle uudet esiliinat l.m. 360 euroa + alv.

Työvaatteet		Hank. alv-saamiset		Ostovelat	
360,00		86,40			446,40

j) Hankitaan Arolan Auto Oy:stä käytetty pakettiauto. Laskussa on merkintä "Voittomarginaalijärjestelmä – käytetyt tavarat". Laskun loppusumma on 12 500 euroa, ja se maksetaan yrityksen pankkitililtä.

Ajoneuvot, 0 %		Pankki	
12 500			12 500

2.9. **Laskutetaan konttoritarvikkeita 120 euroa + alv ja kirja 65 euroa + alv.**

Sivu 80 **Laske laskuun tuleva käteisalennuksen (–2 %) määrä ja erittele arvonlisävero verokannoittain.**

Laskun loppusumma 220,30 euroa. Käteisalennus 2 % x 220,30 euroa = 4,40 euroa.

120	x	0,24	=	28,80	x	0,02	=	0,57	alv 24 %	
65	x	0,1	=	6,50	x	0,02	=	0,13	alv 10 %	
								0,70		
120	x	0,02	=	2,40		3,70				
65	x	0,02	=	1,30		0,70				
				3,70		4,40	alennus yhteensä			

2.10. **Täytä kausiveroilmoitus allaolevien tietojen perusteella:**

Sivu 80–

24 %:n myynnin alv	23 600
14 %:n myynnin alv	7 400
24 %:n hankintojen alv	18 300
14 %:n hankintojen alv	3 700
Myynti Ahvenanmaalle	2 500
Myynti Norjaan	12 400
Yhteisostot	10 000
Yhteisostojen alv	2 400

Kausiveroilmoitus:

301	23 600
302	7 400
306	18 300
306	3 700
309	2 500
309	12 400
313	10 000
305, 306	2 400

2.11. **Yhdistä oikeat asiat:**

Sivu 83

1. Nollaverokannan alaista	**Myynti ulkomaille**
2. Opiskelijoiden tutustumiskäynti yritykseen	**PR-menoja**
3. Rakennusalan käännetty verovelvollisuus	**Ostaja verovelvollinen**
4. Rakennuksen käyttötarkoituksen muutos	**Saattaa aiheuttaa niin sanotun tarkistuksen**
5. Marginaaliverotus	**Vero maksetaan ostojen ja myynnin välisestä erotuksesta**
6. Ennakkomaksut	**Veron saa vähentää, kun maksu tapahtuu**
7. Yhteisöhankinta	**Tavaran hankinta toisesta EU-maasta**
8. Tax free -myynti	**Verotonta matkailijamyyntiä**
9. Kiinteistön vuokraus	**Toiminnasta hakeuduttava erikseen verovelvolliseksi**
10. Ammattikoulutus	**Vapautettu verosta**

3. KIRJANPIDON JA TILINPÄÄTÖKSEN KYSYMYKSIÄ

LEASING

3.1. **Teuvon Kioski maksaa kassakoneen leasingvuokran 96,72 (78 + 18,72 alv)**
Sivu 122 **ajalta 1.4.–30.6. Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.**

Kalustoleasing, 24 %		Hank. alv-saamiset		Pankkitili	
78,00		18,72			96,72

ARVONKOROTUKSET

3.2. **a) Alvi Oy:llä on tontti, jonka alkuperäinen hankintahinta on ollut 60 000 euroa.**
Sivu 122 **Tontin arvoa on korotettu 120 000 eurolla viisi vuotta sitten. Kiinteistöjen hintojen yleisen alenemisen vuoksi tontin käypä arvo on enää 140 000 euroa.**
Tee tarvittavat kirjaukset kirjanpitoon.

Tontti		Arvonkorotusrahasto	
(140 000)			120 000
	60 000	40 000	
	80 000		

b) Alvi Oy myy edellä mainitun tontin myöhemmin 150 000 eurolla. Mahdollinen myyntivoitto kirjataan tilille Käyttöomaisuuden myyntivoitot, joka on tuloslaskelmassa Liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Myyntivoitto: 150 000 – 60 000 = 90 000 euroa.

Tontti		Arvonkorotusrahasto		Käyttöom. myyntivoitot		Pankki	
(140 000)			(80 000)				
	60 000				90 000	150 000	
	80 000	80 000					

LUOTTOTAPPIOT

3.3. **6.8. Melli Oy lähettää Mässy Oy:lle tavaraa ja laskun 2 280 (2 000 + 280 alv).**
Sivu 123 **14.10. Mässy Oy on jättänyt konkurssianomuksen. Saaminen päätetään kirjata luottotappioksi.**
Tee kirjaukset Melli Oy:n kirjanpitoon.

	Myynti, 24 %		Myynnin alv-velka		Myyntisaamiset		Luottotappiot	
6.8.		2 000		480	2 480			
14.10.			480			2 480	2 000	

3.4. **2.4. Virsu Oy myy tavaraa l.m 372 eurolla (300 + 72 alv)Veijo Varikselle.**
Sivu 123 **31.12. Saatavaa on yritetty turhaan periä Varikselta.**
Varikselle lähetetty posti ei mene perille eikä hänen olinpaikastaan ole tietoa.
Tilinpäätöstä laadittaessa saaminen päätetään poistaa kirjanpidosta.
Tee Virsu Oy:n kirjanpitoon tarvittavat kirjaukset.

	Myynti, 24 %		Myynnin alv-velka		Myyntisaamiset		Luottotappiot	
2.4.		300		72	372			
31.12.			72			372	300	

3.5. **23.1. Alvi Oy myy tavaraa Welmu Oy:lle 2 480 eurolla (2 000 + 480 alv) .**
Sivu 123 **5.8. Alvi Oy siirtää saamisen tilille Epävarmat saamiset, sillä laskusta ei ole toistuvista perimisyrityksistä huolimatta saatu suoritusta.**
12.9. Welmu Oy:ltä saadaan 620 euron osasuoritus laskusta.
2.12. Welmu Oy on asetettu konkurssiin eikä laskun loppuosaa pesänhoitajan mukaan tulla saamaan.
Tee tarvittavat kirjaukset Alvi Oy:n kirjanpitoon.

	Myynti, 24 %		Myynnin alv-velka		Myyntisaamiset		Epävarmat saamiset		Pankki		Luottotappiot	
23.1.		2 000		480	2 480							
5.8.						2 480	2 480					
12.9.								620	620			
2.12.			360				2.12.	1 860			1 500	

3.6. **Kirjaa seuraavat Virsu Oy:n liiketapahtumat tiliristikoille.**
Sivu 124

4.7. **Myydään töppösiä Tossu Oy:lle ja lähetetään siitä lasku 372 euroa (300 + 72 alv).**
6.8. **Lähetetään Tossu Oy:lle huomautus maksamattomasta laskusta.**
10.8. **Tossu Oy:ltä saapuu suoritus 124 euroa, jonka työssäoppimisjaksolla oleva, kirjanpitoa harjoitteleva merkonomiopiskelija kirjaa erehdyksessä uudelleen myynniksi.**
15.8. **Virsu Oy:n varsinainen kirjanpitäjä oikaisee virheellisen kirjauksen palattuaan lomalta.**
31.12. **Tossu Oy on asetettu konkurssiin, eikä sieltä ole enää odotettavissa suorituksia. Virsu Oy kirjaa siis lopun saatavasta luottotappioksi.**

	Myyntisaamiset		Myynnit, 24 %		Myynnin alv-velka	
4.7.	372			300		72
10.8.				100		24
15.8.		124	100		24	
31.12.		248			48	

	Pankki		Luottotappiot	
10.8.	124			
31.12.			200	

ULKOMAANRAHAN MÄÄRÄISET ERÄT

3.7. **Tekla Oy:llä on tilinpäätöspäivänä 12 000 USD myyntisaaminen. Laskun kirjaamispäivän kurssi oli 1 EUR = 1,2663 USD.**
Sivu 124 **Tilinpäätöspäivän kurssi on 1 EUR = 1,2864 USD. Kirjaa kurssiero tilinpäätökseen.**

Myyntisaamiset		Myyntien kurssitappiot	
9 476,42			
	148,07	148,07	

SIIRTYVÄT ERÄT

3.8. **Mihin tuloslaskelmassa seuraavat kurssierot kirjataan?**
Sivu 125

a) Myyntisaamisista aiheutunut	Liikevaihdon oikaisuna
b) Ostoveloista aiheutunut	Ostojen oikaisuna
c) Rahoituksesta aiheutunut	Rahoitustuottona tai -kuluna

3.9. **Selvitä, mihin kurssiin muutetaan kirjanpitoa varten**
Sivu 125

a) valuuttamääräiset ostolaskut	Valuutan myyntikurssiin
b) valuuttamääräiset myyntilaskut	Valuutan ostokurssiin

3.10. **Mitä KILA on lausunut Siirtovelkojen ja Muiden velkojen erosta? Ks. KILA 1999/1561.**
Sivu 125

Siirtovelkojen ja muiden velkojen välinen raja vedetään lähtökohtaisesti sillä perusteella, saadaanko velasta ulkopuolinen lasku tai vastaava järjestely.

3.11. **Maksetaan vakuutusmaksua 800 euroa ajalta 1.9.x1–31.8.x2.**
Sivu 125 **Kuinka suuri osa vakuutusmaksusta kohdistuu päättyvään tilikauteen ja kuinka suuri osa seuravaan?**

x1: 800 euroa : 12 x 4 = 266,70 euroa
x2: 800 euroa : 12 x 8 = 533,30 euroa

3.12. **Mäki Oy:n tilikausi on vuosi. Tilikaudella on maksettu vahinkovakuutusmaksua 1 200 euroa**
Sivu 126 **ajalta 1.8.x1–31.7.x2. Maksu on kirjattu kokonaisuudessaan vakuutuskulujen tilille.**
Tee tarvittava jaksotus tilinpäätökseen ja päätä tilit.

Seuraavan tilikauden osuus 1 200 euroa : 12 x 7 = 700 euroa.

Vakuutuskulut		Siirtosaamiset		Tulostili		Tasetili	
(1 200)		700					
	700		*700*	500		700	
	500						

Tee tarvittavat kirjaukset seuraavan tilikauden kirjanpitoon.

Vakuutuskulut		Siirtosaamiset	
700		(700)	
			700

3.13. **Mäki Oy:n pankilta saaman ilmoituksen mukaan sen lainasta on kertynyt tilinpäätöspäivään**
Sivu 126 **31.12. mennessä tilikaudelle kuuluvaa, maksamatonta korkoa 560 euroa ajalta 1.11.–31.12.x2.**
Kirjaa tilikaudelle kuuluva korko tilinpäätökseen ja päätä tilit.

Korkokulut		Siirtovelat		Tulostili		Tasetili	
560			560				
	560	*560*		560			560

Tee tarvittavat kirjaukset seuraavan tilikauden kirjanpitoon, kun Mäki Oy maksaa 31.1. pankille
lainan lyhennyksen ja ajalta 1.11.x1–31.1.x2 kertynyttä korkoa 840 euroa.

Maksetusta korosta 560 on siirtoveloissa ja 280 on uudella tilikaudella kertynyttä korkoa.

Korkokulut		Siirtovelat		Pankki	
280		560	(560)		840

3.14. **Alvi Oy maksoi tilikaudella 420 euroa yritysvakuutusmaksua ajalta 1.10.x1–30.9.x2.**
Sivu 127 **Summa sisältyy vakuutusmaksujen tilin saldoon.**
Seuraavalle tilikaudelle kuuluva osuus 420 euroa : 12 x 9 = 315 euroa. Kirjaus: Siirtosaamiset an Vakuutuskulut.
Pankin antaman ilmoituksen mukaan tilikaudelle kuuluvat kertyneet ja maksamattomat
korot ovat 540 euroa.
Korkokulut an Siirtovelat 540 euroa.
Vuokralaisen etukäteen maksama vuokra tammikuulta, 250 euroa, on kirjattu vuokratuottoihin.
Vuokratuotot an Siirtovelat 250 euroa.
Kirjaa tarvittavat jaksotukset ja päätä tilit.

Vakuutuskulut		Korkokulut		Vuokratuotot		Siirtosaamiset	
(960)		(1 240)			(3 250)		
	315	540		250		315	
	645		**1 780**	**3 000**			**315**

Siirtovelat			Tulostili			Tasetili		
	540	Vak.maksut	**645**	**3000**	Vuokratuotot			
	250	Korkokulut	**1780**					
790					Siirtosaamiset	**315**	**790**	Siirtovelat

Seuraavalla tilikaudella:
Pura jaksotukset Siirtovelat ja Siirtosaamiset -tileiltä.
Maksetaan pankille 610 euroa korkoa. Siitä 540 euroa on edellisellä tilikaudella kertynyttä korkoa.

Siirtosaamiset		Siirtovelat		Vakuutuskulut		Vuokratuotot	
(315)			(790)				
	315	250		315			250
		540					

Pankki		Korkokulut	
	610	70	

3.15. **Tee tarvittavat kirjaukset Heikin Herkku Ky:n tilinpäätökseen.**
Sivu 128– **a) Myymälätilan joulukuun vuokra 1 500 euroa on vielä maksamatta.**
Vuokrakulut an Siirtovelat 1 500 euroa.
b) TyEL-vakuutusmaksua joudutaan maksettujen palkkojen perusteella maksamaan
660 euroa lisää.
TyEL-kulut an Siirtovelat 660 euroa.
c) Vakuutusmaksu 2 400 euroa, jonka vakuutuskausi on 1.12.x1–30.11.x2, on kirjattu
kokonaan vakuutuskulujen tilille.
Maksusta 11/12 x 2 400 euroa = 2 200 euroa kuuluu seuraavalle tilikaudelle. Kirjaus: Siirtosaamiset an Vakuutuskulut.
d) Vuokralaiselta on saatu etukäteen tammikuun vuokra 100 euroa varastotilasta.
Vuokra on kirjattu vuokratuottoihin.
Vuokratuotot an Siirtovelat 100 euroa.

Vuokrakulut		TyEL		Vakuutuskulut	
1 500		660			2 200

Vuokratuotot		Siirtovelat		Siirtosaamiset	
100			1500	2 200	
			660		
			100		

Seuraavalla tilikaudella:
Merkitse alkusaldot Siirtovelat- ja Siirtosaamiset-tileille.
a) Maksetaan myymälätilan vuokra joulukuulta 1 500 euroa.
Siirtovelat an Pankki 1 500 euroa.
b) Maksetaan TyEL-tasoitusmaksu 660 euroa edelliseltä tilikaudelta.
Siirtovelat an Pankki 660 euroa.
c) Puretaan edellisen tilinpäätöksen vakuutusmaksujaksotus.
Vakuutuskulut an Siirtosaamiset 2 200 euroa.
d) Puretaan edellisen tilinpäätöksen vuokrajaksotus.
Siirtovelat an Vuokratuotot 100 euroa.

	Pankki		Siirtovelat		Siirtosaamiset	
				(2 260)	(2 200)	
a)		1 500	1 500			
b)		660	660			
c)						2 200
d)			100			

	Vakuutuskulut		Vuokratuotot	
c)	2 200			
d)				100

3.16. Sivu 129

Alvi Oy on maksanut TyEL-ennakkomaksuja tilikaudella 6 900 euroa. Työntekijöiden palkasta on pidätetty TyEL-maksuja 1 600 euroa. Tilikaudella maksettujen palkkojen määrä on 32 000 euroa. Työnantajalta perittävä maksu on 23 % palkoista, työntekijän osuus tästä on 5 %. Päätä työntekijöiltä pidätetty osuus TyEL-maksujen tilille ja tee tarvittava jaksotus.

TyEL-maksut	
6 900	
	1 600
460	

TyEL-pidätys	
	1 600
1 600	

Siirtovelat	
	460

TyEL-tilin saldo on 6 900 – 1 600 = 5 300 euroa.
Työnantajan osuus TyEL-maksusta on 23 % – 5 % = 18 %. Työnantajan kuluksi tulee 18 % x 32 000 euroa = 5 760 euroa.
Kirjataan siirtovelaksi 5 760 – 5 300 = 460 euroa.

3.17. Sivu 130

Laske lomapalkkavelat Melli Oy:n tilinpäätöstä 31.12.x2 varten.

	Kuukausi-palkka euroa/kk	Loma-oikeus pvää/kk	Työssä-oloaika kk	Loma-ajan palkka
Arttu Aho	2 800	2,5	9	2 520
Miisa Mäki	3 100	2,5	9	2 790
Netta Niemi	2 200	2	9	1 584
Sirkku Saari	2 700	2,5	9	2 430
Loma-ajan palkat yhteensä				9 324
+ lomaraha 50 % ed.				4 662
				13 986
(vuoden 2016 luvuin)				
+ sotu	2,12			296,50
+ TyEL	18,9			2 643,35
+ ryheva	0,07			9,79
+ työttömyysvak.maksu	1			139,86
+ tapaturmavak.maksu	0,9			125,87
				3 215,38
Lomapalkkavelka yhteensä				17 201,38 euroa

3.18. Sivu 130

Laske Alvi Oy:lle lomapalkkavelan muutos:

	31.12.20x2	**31.12.20x1**	**Muutos**
Lomapalkat			
Lomarahat 50 % edellisestä	18 000	15 000	
Yhteensä	9 000	7 500	
TyEL 18 %	27 000	22 500	4 500 lisäystä
Sotu-, tyött.-, tapat.- ja ryheva-maksut 5 %	4 860	4 050	810 lisäystä
Lomapalkkavelka taseessa 31.12.20x2	1 350	1 125	225 lisäystä
	33 210	27 675	5 535 lisäystä

VAIHTO-OMAISUUS TILINPÄÄTÖKSESSÄ

3.19. Sivu 131

Millä nimikkeellä tuotannollinen yritys esittää raaka-ainevarastonsa taseessa?

Aineet ja tarvikkeet

3.20. Sivu 131

Mihin euromäärään tuote XYZ arvostetaan tilinpäätöksessä?
Tuote on vahingoittunut varastossa ja siitä on seuraavat tiedot:

- hankintahinta (ilman alv)	200,00
- hankintahinta (sis. alv)	248,00
- jälleenhankintahinta tilinpäätöspäivänä (ilman alv:a)	190,00
- jälleenhankintahinta tilinpäätöspäivänä (sis. alv)	235,60
- todennäköinen myyntihinta (ilman alv:a)	160,00
- todennäköinen myyntihinta (sis. alv)	198,40

Alimman arvon periaatteen mukaisesti todennäköinen myyntihinta ilman arvonlisäveroa on 160 euroa.

3.21. Sivu 131

Yritys myy tuotetta Z, josta tiedetään seuraavaa:

1.1. varastossa ollut	40 kpl	10 €
14.3. tullut tavaraa	80 kpl	12 €
22.6. tullut tavaraa	40 kpl	12 €
2.10. tullut tavaraa	30 kpl	11 €
14.12. tullut tavaraa	50 kpl	13 €

Tilikauden päättyessä tuotetta Z on varastossa 110 kpl.
Mikä on tuote Z:n loppuvaraston hankintameno?

Kpl	Hinta/kpl	Yhteishinta (euroa)
50	13	650
30	11	330
30	12	360
110		1 340

3.22. Sivu 131

Melli Oy:n makeisvaraston arvo 31.12.x1 oli 26 904 euroa (sis. alv).
Varaston arvo tilinpäätöksessä 31.12.x2 on 27 816 euroa (sis. alv).
Laske ja kirjaa varaston muutos tilinpäätökseen.

Varaston arvo 31.12.x1 ilman alv:a 23 600
Varaston arvo 31.12.x2 ilman alv:a 24 400
->lisäystä 800

Varasto	
23 600	
800	

Varaston muutos	
	800

3.23. Sivu 132

Mitä tarkoittaa alimman arvon periaate?

Jos hyödykkeen todennäköinen hankintahinta tai luovutushinta on tilikauden päättyessä pienempi kuin alkuperäinen hankintahinta, hyödyke pitää arvostaa tähän alimpaan arvoon.

3.24. Sivu 132

Mitä tarkoitetaan LIFO-periaatteella?

Last in – First out: oletuksena, että viimeksi tulleet aineet, tarvikkeet tai tavarat on käytetty ensimmäisenä.

3.25. **Smartcasual Ky myy muotivaatteita naisille.**
Sivu 132 **Tilinpäätöspäivänä sen varastossa on seuraavia tuotteita:**

Tuote	Määrä (kpl)	Hankintahinta	Yhteensä
Hame	67	40	2 680
Jakku	42	60	2 520
Iltapuku	27	120	3 240
Pusero	52	50	2 600
Huivi	22	35	770

Varastossa olevat hameet ovat menneet pois muodista ja ne joudutaan myymään asiakkaille alennusmyynnissä hintaan 35 euroa (+ alv/kpl).

Myymälässä tapahtui pieni vesivahinko, jonka seurauksena jakut kastuivat osittain. Ne myydään asiakkaille hintaan 50 euroa (+ alv/kpl).

Laske varaston arvo tilinpäätospäivänä.

	Kpl	Hinta (euroa)	Yhteishinta
Hameet	67	35	2 345
Jakut	42	50	2 100
Iltapuvut	27	120	3 240
Puserot	52	50	2 600
Huivit	22	35	770
Yhteensä			11 055

ENNAKKOMAKSUT

3.26. **Missä taseen kohdassa esitetään tontista maksettu ennakkomaksu?**
Sivu 133

Vastaavaa / Aineelliset hyödykkeet / Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

3.27. **Divaani Oy valmistaa sohvia. Mihin yritys kirjaa tai missä se esittää seuraavat asiat:**
Sivu 133

a) varastossa olevan puutavaran sekä verhoilukankaat
Aineet ja tarvikkeet

b) puuvalmiit sohvat, jotka ovat vielä ilman verhoilua
Keskeneräiset tuotteet

c) varastossa olevat valmiit sohvat
Valmiit tuotteet / Tavarat

d) tilatut raaka-aineet, joista on maksettu ennakkoa?
Vaihto-omaisuus / Ennakkomaksut

SUUNNITELMAPOISTOT

3.28. **Laske seuraavaan taulukkoon EVL:n sallimat enimmäispoistot eri hyödykkeistä.**
Sivu 133

	Hankintahinta (euroa)	EVL-poistoprosentti	Poisto (euroa)	EVL-meno-jäännös (euroa)
Tontti	65 000	ei poistoa	0	65 000
Myymälärakennus	520 000	7 %	36 400	483 600
Toimistorakennus	260 000	4 %	10 400	249 600
Kasvihuone	42 000	20 %	8 400	33 600
Ajoneuvot	68 000	25 %	17 000	51 000
Myymäläkalusto	140 000	25 %	35 000	105 000

3.29. **Divaani Oy hankkii uusia uusia koneita 20 000 eurolla. Koneiden poistosuunnitelmaksi**
Sivu 134 **päätetään 25 %:n menojäännöspoisto.**
Laske ja kirjaa poistot seuraavan kolmen vuoden tilinpäätöksiin.

1. vuosi

Kalusto		Kaluston sumu-poisto		Tulostili		Tasetili	
20 000			5 000				
	5 000	5 000		5 000			15 000
	15 000		*5 000*				

2. vuosi

Kalusto		Kaluston sumu-poisto		Tulostili		Tasetili	
15 000			3 750				
	3 750	3 750		3 750			11 250
	11 250		*3 750*				

3. vuosi

Kalusto		Kaluston sumu-poisto		Tulostili		Tasetili	
11 250			2 812,50				
	2 812,50	2 812,50		28 12,50			8 437,50
	8 437,50		*2 812,50*				

3.30. **Melli Oy:n Kalusto-tilin menojäännös tilikauden alkaessa on 22 600 euroa. Tilikauden aikana**
Sivu 134 **yrityksellä on ollut muun muassa seuraavanlaisia liiketapahtumia:**

6.2. Hankitaan uusia konttorikalusteita l.m. 7 440 eurolla (6 000 + 1 440 alv).
10.2. Maksetaan konttorikalusteiden toimittamisesta johtunut rahti 248 euroa (200 + 48 alv).
18.2. Maksetaan konttorikalustelasku. Vähennetään käteisalennusta 2 %.
25.5. Ostetaan pankkikortilla henkilökunnan taukotiloihin uusi kahvinkeitin 124 euroa (100 + 24 alv).
16.12. Hankitaan uusi pakettiauto, joka maksaa 39 680 euroa (32 000 + 7 680 alv). Annetaan vaihdossa vanha auto, josta autoliike hyvittää 11 160 euroa (9 000 + 2 160 alv). Erotus maksetaan pankista.

Kirjaa liiketapahtumat kirjanpitoon.
Kirjaa kalustosta tilinpäätökseen 25 %:n menojäänöspoisto ja päätä Kalusto- ja Kaluston sumupoisto -tilit.

Menojäännös 51 680 x 25 % = 12 920 euroa.

Kalusto			Hank. alv-saamiset		Ostovelat		3. vuoden kalusto		Pankki	
1.1.	(22 600)					7 440				
6.2.	6 000		1 440							
10.2.	200		48							248
18.2.		120		28,80	7 440					7 291,20
25.5.			24				100			124
16.12.	32 000	9 000	7 680							28 520
31.12.		12 920								
		38 760								

Kaluston sumu-poistot			Myynnin alv-velka		Tulostili		Tasetili	
16.12.				2160				
31.12.	12 920							
		12 920			12 920	100		
							38 760	

3.31. **Heikin Herkku Ky hankkii uuden myymälärakennuksen. Rakennuksen hankintahinta on 600 000 euroa.**
Sivu 136– **Poistosuunnitelman mukaan rakennus poistetaan 30 vuodessa.**

Sumu-menojäännös:	600 000 euroa
Suunnitelmapoisto:	600 000 euroa : 30 = 20 000 euroa/vuosi
EVL-menojäännös:	600 000 euroa
EVL-maksimipoisto:	7 % x 600 000 euroa = 42 000 euroa
Ylipoisto/alipoisto:	42 000 – 20 000 = 22 000 euroa
Kokonaispoistot:	20 000 + 22 000 = 42 000 euroa

1. tilinpäätös
Yhtiön toiminta on ollut erittäin kannattavaa ja se haluaa tehdä verotuksessa mahdollisimman suuret poistot.

Myymälärakennus			Rak. sumu-poistot		Poistoeron lisäys		Kertynyt poistoero	
(600 000)								
	20 000		20 000					
					22 000			22 000
	580 000			*20 000*		*22 000*	*22 000*	

Tulostili			Tasetili	
20 000				
22 000				
		580 000	22 000	

2. tilinpäätös
Yhtiön toiminta on edelleen jatkunut kannattavana. Kokonaispoistot halutaan tehdä niin suurina kuin ne verotuksessa hyväksytään.

Sumu-menojäännös:	600 000 – 20 000 = 580 000 euroa
Suunnitelmapoisto:	20 000 euroa
EVL-menojäännös:	600 000 – 42 000 = 558 000 euroa
EVL-maksimipoisto:	7 % x 558 000 euroa = 39 060 euroa
Ylipoisto/alipoisto:	39 060 – 20 000 = 19 060 euroa
Kokonaispoistot:	20 000 + 19 060 = 39 060 euroa

Myymälärakennus			Rak. sumu-poistot		Poistoeron lisäys	
(580 000)						
	20 000		20 000			
	560 000				19 060	
				20 000		*19 060*

Kertynyt poistoero			Tulostili		Tasetili	
	(22 000)					
			20 000			
	19 060		19 060			
41 060						41 060

3. tilinpäätös
Kolmantena vuonna kokonaispoistot halutaankin heikon tuloksen vuoksi tehdä mahdollisimman pieninä.

Sumu-menojäännös:	580 000 – 20 000 = 560 000 euroa
Suunnitelmapoisto:	20 000 euroa
EVL-menojäännös:	600 000 – 42 000 – 39 060 = 518 940 euroa
EVL-maksimipoisto:	7 % x 518 940 euroa = 36 325,80 euroa
Ylipoisto/alipoisto:	Puretaan poistoeroa suunnitelmapoiston verran
Kokonaispoistot:	20 000 – 20 000 = 0 euroa

Myymälärakennus			Rak. sumu-poistot		Poistoeron vähennys	
(560 000)						
	20 000		20 000			
	540 000					20 000
				20 000	*20 000*	

Kertynyt poistoero			Tulostili		Tasetili	
	(41 060)					
			20 000			
20 000				20 000		
21 060						21 060

3.32. **a) Divaani Oy:llä on teollisuusrakennus, jonka alkuperäinen hankintahinta oli 800 000 euroa. Rakennuksesta on**
Sivu 137– **tähän mennessä tehty suunnitelman mukaisia poistoja 120 000 euroa. Rakennukseen liittyvää,**
kertynyttä poistoeroa on 36 000 euroa. Suunnitelmapoisto on 40 000 euroa.
Yritys haluaa tehdä verotuksessa mahdollisimman suuret poistot.

Sumu-menojäännös: 800 000 – 120 000 = 680 000 euroa
Suunnitelmapoisto: 40 000 euroa
EVL-menojäännös: 680 000 – 36 000 = 644 000 euroa
EVL-maksimipoisto: 7 % x 644 000 euroa = 45 080 euroa
Ylipoisto/alipoisto: 45 080 – 40 000 = 5 080 euroa
Kokonaispoistot: 40 000 + 5 080 = 45 080 euroa

Teollisuusrakennus	
(680 000)	
	40 000
	640 000

Rak. sumu-poistot	
40 000	
	40 000

Poistoeron lisäys	
	5 080
5 080	

Kertynyt poistoero	
	(36 000)
	5 080
41 080	

Tulostili	
40 000	
5 080	

Tasetili	
640 000	
	41 080

b) Seuraavana vuonna yritys tekee jälleen verotuksessa mahdollisimman suuret poistot.

Sumu-menojäännös: 680 000 – 40 000 = 640 000 euroa
Suunnitelmapoisto: 40 000 euroa
EVL-menojäännös: 640 000 – 41 080 = 598 920 euroa
EVL-maksimipoisto: 7 % x 598 920 euroa = 41 924 euroa
Ylipoisto/alipoisto: 41 924 – 40 000 = 1 924 euroa
Kokonaispoistot: 40 000 + 1 924 = 41 924 euroa

Teollisuusrakennus	
(640 000)	
	40 000
	600 000

Rak. sumu-poistot	
40 000	
	40 000

Poistoeron lisäys	
	1 924
1 924	

Kertynyt poistoero	
	(41 080)
	1 924
43 004	

Tulostili	
40 000	
1 924	

Tasetili	
600 000	
	43 004

c) Yritys haluaa jälleen seuraavana vuonna tehdä mahdollisimman suuret poistot verotuksessa.

Sumu-menojäännös: 640 000 – 40 000 = 600 000 euroa
Suunnitelmapoisto: 40 000 euroa
EVL-menojäännös: 600 000 – 43 004 = 556 996 euroa
EVL-maksimipoisto: 7 % x 556 996 euroa = 38 989 euroa
Ylipoisto/alipoisto: 38 989 – 40 000 = 1 011 euroa purettava poistoeroa
Kokonaispoistot: 40 000 – 1 011 = 38 989 euroa

Teollisuusrakennus	
(600 000)	
	40 000
	560 000

Rak. sumu-poistot	
40 000	
	40 000

Poistoeron vähennys	
	1 011
1 011	

Kertynyt poistoero	
	(43 004)
1 011	
38 989	

Tulostili	
40 000	
	1011

Tasetili	
560 000	
	38 989

3.33. **Mäki Oy hankkii teollisuusrakennuksen 400 000 eurolla. Rakennukselle laaditaan**
Sivu 139 **poistosuunnitelma 20 vuodeksi. Täydennä taulukko.**

Tilinpäätös	Sumu-poisto	Sumu-menojäännös	EVL-poisto	EVL-meno-jäännös	Yli-/ alipoisto	Kertynyt poistoero
1.	20 000,00	380 000,00	28 000,00	372 000,00	8 000,00	8 000,00
2.	20 000,00	360 000,00	26 040,00	345 960,00	6 040,00	14 040,00
3.	20 000,00	340 000,00	24 217,20	321 742,80	4 217,20	18 257,20
4.	20 000,00	320 000,00	22 522,00	299 220,80	2 522,00	20 779,20
5.	20 000,00	300 000,00	20 945,46	278 275,35	945,46	21 724,65
6.	20 000,00	280 000,00	19 479,27	258 796,07	-520,73	21 203,93
7.	20 000,00	260 000,00	18 115,73	240 680,35	-1 884,27	19 319,65
8.	20 000,00	240 000,00	16 847,62	223 832,72	-3 152,38	16 167,28
9.	20 000,00	220 000,00	15 668,29	208 164,43	-4 331,71	11 835,57
10.	20 000,00	200 000,00	14 571,51	193 592,92	-5 428,49	6 407,08

3.34. **Perälän Putki Oy:n Kalusto-tilin saldo tilinpäätöspäivänä on 38 400 euroa. Kertynyt poistoero-**
Sivu 139 **tilillä on kalustoon liittyvää poistoeroa 4 200 euroa. Kaluston sumu-poisto on 5 600 euroa.**
Tilikaudelta on tulossa heikko tulos, joten poistoeroa päätetään purkaa tilinpäätöksessä.
Tee tarvittavat kirjaukset ja päätä tilit Tulos- ja Tasetileille.

Kalusto	
(38 400)	
	5 600

Kaluston sumu-poisto	
5 600	

Poistoeron vähennys	
	4 200

Kertynyt poistoero	
	(4 200)
4 200	

Tulostili	
5 600	
	4 200

Tasetili	
32 800	

Kuinka suuret kaluston kokonaispoistot tilinpäätöksessä ovat?

5 600 - 4 200 = 1 400 euroa

3.35. Sivu 140 **Piironki Oy:n Kalusto-tilin saldo tilinpäätöspäivänä on 63 800 euroa. Kertynyt poistoero-tilillä on kalustoon liittyvää poistoeroa 8 600 euroa. Kaluston sumu-poisto on 6 300 euroa. Tilikaudelta on tulossa heikko tulos, joten poistoeroa päätetään purkaa tilinpäätöksessä. Tee tarvittavat kirjaukset ja päätä tilit Tulos- ja Tasetileille.**

Kalusto	
(63 800)	
	6 300
	57 500

Kaluston sumu-poisto	
6 300	
	6 300

Poistoeron vähennys	
	6 300
6 300	

Kertynyt poistoero	
	(8 600)
6 300	
2 300	

Tulostili	
6 300	6 300

Tasetili	
57 500	
	2 300

Kuinka suuri kaluston EVL-menojäännös oli tilikauden alkaessa?
Kuinka suuri kaluston EVL-menojäännös on tilikauden päättyessä?

EVL-menojäännös tilikauden alkaessa: 63 800 – 8 600 = 55 200 euroa.
EVL-menojäännös tilikauden päättyessä: 55 200 euroa, kokonaispoistot olivat 0 eli verotuksessa ei voitu tehdä poistoa.

3.36. Sivu 140 **Virsu Oy myy omistamansa teollisuusrakennuksen. Rakennuksen alkuperäinen hankintahinta oli 500 000 euroa ja siitä on tehty tähän mennessä suunnitelmanmukaisia poistoja 150 000 euroa. Taseessa on myytyyn rakennukseen liittyvää kertynyttä poistoeroa 40 000 euroa. Rakennuksesta saadaan myytäessä 400 000 euroa. Tee myyntiin liittyvät kirjaukset kirjanpitoon.**

Myyntivoitto: 400 000 – (500 000 – 150 000) = 50 000 euroa.

Rakennus	
(350 000)	
	350 000

Postoeron vähennys	
	40 000
40 000	

Kertynyt poistoero	
	(40 000)
40 000	

Rak. myyntivoitto	
	50 000
50 000	

Pankki	
400 000	

Tulostili	
	50 000
	40 000

3.37. Sivu 141 **Minkälaisen lausunnon KILA on 26.5.2009/1838 antanut koskien pysyviin vastaaviin kuuluvan vähäarvoisen irtaimen omaisuuden poistoista?**

Kannettavaa tietokonetta voidaan pitää sellaisena vähäarvoisena hankintana, joka kirjataan käyttöönottotilikauden kuluksi, ellei kirjanpitovelvollisen toiminnan laadusta ja laajuudesta muuta johdu.

VARAUKSET

3.38. Sivu 141 **Laske Heikin Herkku Ky:lle toimintavarauksen enimmäismäärä viideltä tilikaudelta.**

	Tilikauden aikana maksetut ennakon-pidätyksenalaiset palkat	Toimintavarauksen maksimimäärä	Varauksen lisäys/ vähennys
1. tilinpäätös	120 000	36 000	36 000
2. tilinpäätös	100 000	30 000	-6 000
3. tilinpäätös	130 000	39 000	9 000
4. tilinpäätös	130 000	39 000	0
5. tilinpäätös	140 000	42 000	3 000

3.39. Sivu 142 **Tee tarvittavat toimintavaraukseen liittyvät kirjaukset tilinpäätökseen.**

1. tilinpäätös
Tilinpäätöstä edeltäneiden 12 kuukauden aikana Kanelia Ky on maksanut ennakonpidätyksenalaisia palkkoja yhteensä 110 000 euroa. Koska kyseessä on yrityksen ensimmäinen tilikausi, taseeessa ei ole aikaisempaa varausta. Toimintavaraus tehdään enimmäismääräisenä.

Toimintavaraus	
	33 000

Varausten muutos	
33 000	

Tulostili	
33 000	

Tasetili	
	33 000

2. tilinpäätös
Tilinpäätöstä edeltäneiden 12 kuukauden aikana Kanelia Ky on maksanut ennakonpidätyksenalaisia palkkoja yhteensä 130 000 euroa. Toimintavaraus halutaan tehdä enimmäismääräisenä.

Toimintavaraus	
(33 000)	
	6 000

Varausten muutos	
	6 000

Tulostili	
6 000	

Tasetili	
	39 000

3. tilinpäätös
Tilinpäätöstä edeltäneiden 12 kuukauden aikana Kanelia Ky on maksanut ennakonpidätyksenalaisia palkkoja yhteensä 120 000 euroa. Toimintavaraus halutaan jälleen tehdä enimmäismääräisenä.

Toimintavaraus	
(39 000)	
3 000	

Varausten muutos	
	3 000

Tulostili	
	3 000

Tasetili	
	36 000

4. tilinpäätös
Tilinpäätöstä edeltäneiden 12 kuukauden aikana Kanelia Ky on maksanut ennakonpidätyksenalaisia palkkoja yhteensä 140 000 euroa. Tulos näyttäisi muodostuvan tappiolliseksi, mutta tilinpäätöksessä pyritään kuitenkin kaikin käytettävissä olevin keinoin näyttämään mahdollisimman hyvää tulosta.

Toimintavaraus	
(36 000)	
36 000	

Varausten muutos	
	36 000

Tulostili	
	36 000

Tasetili	

3.40. Sivu 143 **Mikä vaikutus yrityksen tulokseen on sillä, että**
a) varaus kasvaa lisää kuluja -> tulos heikkenee
b) varaus pienenee? lisää tuloja -> tulos paranee

3.41. Sivu 143 **Osa Virsu Oy:n töppöstoimituksista on myöhästynyt tehtaalla olleiden tuotantovaikeuksien vuoksi. Asiakasyritys Kenkätukku Oy vaatii sopimukseen perusteella 8 000 euron korvausta myöhästymisestä. Maksettavaksi tulevan korvauksen määräksi arvioidaan 6 000 euroa. Aiheuttaako tämä kirjauksia tilinpäätökseen?**

Tilinpäätökseen on kirjattava 6 000 euron pakollinen varaus.

3.42. Sivu 143

a) Manninen Oy on rakennusalan yritys. Urakkasopimuksen mukaan yrityksellä on velvollisuus korjata asiakkaan takuuajan kuluessa havaitsemat virheet ja puutteet. Takuuaika on vuosi. Manninen Oy arvioi takuukorjauksista aiheutuvan seuraavalla tilikaudella yhteensä 12 000 euron kulut. Takuukorjaustyöt se ostaa aliurakoitsijalta. Tee tarvittavat kirjaukset tilinpäätökseen ja päätä tilit.

Alihankintatyöt	
12 000	
	12 000

Pakollinen varaus	
	12 000
12 000	

Tulostili	
12 000	

Tasetili	
	12 000

b) Seuraavalla tilikaudella takuukorjauksia teetetään alihankintana. Lopullinen lasku niistä on 14 000 euroa. Kirjaa laskun suoritus kirjanpitoon.

Pankki	
	14 000

Pakollinen varaus	
	(12 000)
12 000	

Alihankintatyöt	
2 000	

3.43. Sivu 144

Säästöpuoti Ky:llä on myymälärakennus, jonka menojäännös taseessa on 2 100 000 euroa. Rakennukseen liittyvää kertynyttä ylipoistoa on 350 000 euroa. Rakennuksen suunnitelman mukainen poisto on 100 000 euroa/vuosi. Yrityksen taseessa on myös toimintavarausta edelliseltä tilikaudelta 32 000 euroa. Päättyneen tilikauden palkat olivat 150 000 euroa. Tilikaudelta on tulossa heikko tulos. Mitä voisit tehdä? Tee tarvittavat kirjaukset tiliristikoille.

Myymälärakennus	
(2 100 000)	
	100 000

Rak. sumu-poistot	
100 000	

Kertynyt poistoero	
	(350 000)
100 000	

Poistoeron muutos	
	100 000

Varausten muutos	
	32 000

Toimintavaraus	
	(32 000)
32 000	

Tulostili	
100 000	100 000
	32 000

Tasetili	
2 000 000	250 000

VEROJEN JAKSOTTAMINEN

3.44. Sivu 144

Osakeyhtiön verotettava tulo on 27 200 euroa. Ennakkoveroja on tilikaudella maksettu 6 000 euroa. Laske lopullinen verojen määrä ja jaksota verot tilinpäätökseen.

27 200 x 20 % = 5 440

6 000 - 5 440 = 560

Tuloverot	
(6 000)	
	560

Siirtosaamiset	
560	

3.45. Sivu 144

Osakeyhtiön verotettava tulo on 33 400 euroa. Ennakkoveroja on tilikaudella maksettu 9 000 euroa. Laske lopullinen verojen määrä ja jaksota verot tilinpäätökseen.

33 400 x 20 % = 6 680

9 000 - 6 680 = 2 320

Tuloverot	
(9 000)	
	2 320

Siirtosaamiset	
2 320	

3.46. Sivu 145

Yhdistä oikeat asiat:

1. Palautuneet luottotappiot	**Kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin**
2. Vaihto-omaisuus	**Valmistusyrityksessä raaka-aineet**
3. FIFO -periaate	**Ensin tulleet tavarat myydään ensin**
4. Pienhankinnat	**Voi olla enintään 2 500 euron edestä**
5. Toimintavaraus	**Osakeyhtiö ei voi tehdä**
6. Lyhytaikainen velka	**Erääntyy seuraavan vuoden aikana**
7. IFRS -tilinpäätös	**Pörssiyhtiöt laativat**
8. Leasing	**Koneiden ja laitteiden pitkäaikainen vuokraus**
9. Ylipoisto	**Poistoeron lisäys tuloslaskelmassa**
10. Konserni	**Emoyritys tytäryrityksineen**

4. TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT JA TILINTARKASTUS

4.1. **Minne sijoittuvat seuraavat erät virallisessa tuloslaskelmassa tai taseessa?**

Sivu 163

1. Henkilökunnalle hankitut kahvitarvikkeet	Tuloslaskelma / Liiketoiminnan muut kulut
2. Luotollisen pankkitilin negatiivinen saldo	Tase / Vastattavaa / Vieras pääoma (vpo) / Pitkäaikainen vpo / Lainat rahoituslaitoksilta
3. Arvonkorotusrahasto	Tase / Vastattavaa / Oma pääoma
4. Käyttöomaisuudesta saadut myyntivoitot	Tuloslaskelma / Liiketoiminnan muut tuotot
5. Konttorikalusteista maksettu ennakkomaksu	Tase / Vastaavaa / Aineelliset hyödykkeet / Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat
6. Luottokorttiproviosiot	Tuloslaskelma / Liiketoiminnan muut kulut
7. Toimintavaraus	Tase / Vastattavaa / Tilinpäätössiirtojen kertymä / Vapaaehtoiset varaukset
8. Myyntirahdit	Tuloslaskelma / Liiketoiminnan muut kulut
9. Siivous- ja puhtaanapitokulut	Tuloslaskelma / Liiketoiminnan muut kulut
10. Palautuneet luottotappiot	Tuloslaskelma / Liiketoiminnan muut kulut
11. Tuotannon alihankintatyöt	Tuloslaskelma / Aineet, tarvikkeet ja tavarat / Ulkopuoliset palvelut
12. SVOP-rahasto	Tase / Vastattavaa / Oma pääoma / Muut rahastot
13. Annetut alennukset	Tuloslaskelma / Liikevaihto
14. Patenttioikeudet	Tase / Vastaavaa / Aineettomat oikeudet
15. Piha-asfaltointi	Tase / Vastaavaa / Aineelliset hyödykkeet / Muut aineelliset hyödykkeet
16. Osamaksuvelat	Tase / Vastattavaa / Vpo / Ostovelat
17. Ostoveloista maksetut viivästyskorot	Tuloslaskelma / Korkokulut ja muut rahoituskulut / Muille
18. Vuokratuotot	Tuloslaskelma / Liiketoiminnan muut tuotot
19. Työntekijöille maksetut päivärahat	Tuloslaskelma / Liiketoiminnan muut kulut
20. Ennakonpidätysvelka	Tase / Vastattavaa / Vpo / Muut velat

4.2. **Kirjoita tarpeelliset tilinpäätöksen liitetiedot**

Sivu 164

a) Melli Oy:n (tehtävä 1.15., s. 40) oman pääoman muutosten osalta

Oman pääoman muutokset

Ed. tilikausien tulos 1.1.20x2	6 550
– osingonjako	-5 000
Ed. tilikausien tulos 31.12.20x2	1 550

b) Tekla Oy:n (tehtävä 1.16., s. 41) oman pääoman muutosten osalta.

Oman pääoman muutokset

Ed. tilikausien tulos 1.1.20x2	2 250
– osingonjako	-1 200
Ed. tilikausien tulos 31.12.20x2	1 050

4.3. **Selvitä KILA:n yleisohjeesta 1.2.2011, mitä tarkoitetaan KPL 3:8 §:ssä mainitulla tositteiden säilytystavalla.**

Sivu 164

Tietovälineen muotoa (esim. CD-, DVD- tai Blu-ray-levy) tai tietoa siitä, että aineisto on tallennettu paperille.

4.4. **Minkälaisen dokumentin liittäisit seuraavien tilien tase-erittelyyn?**

Sivu 164

a) Aineet ja tarvikkeet	Inventaariluettelo
b) Ennakonpidätysvelka	Verotiliote
c) Myyntisaamiset	Avoimet laskut myyntireskontrasta (suurimmista saatavista mahdollisesti vahvistus velalliselta)
d) Pankkilaina?	Pankin antama saldovahvistus

4.5. **Ota kantaa seuraaviin väittämiin:**

Sivu 165

	Oikein	Väärin
1. Niin sanottu pieni kirjanpitovelvollinen voi jättää liitetiedot laatimatta.		x
2. Saamiset on taseessa jaettava pitkäaikaisiin ja lyhytaikaisiin saamisiin.	x	
3. Asunto-osakeyhtiöille on KPA:ssa oma tasekaava.		x
4. Jos tilikauden tulos on tappiollinen, ei tilinpäätöstä tarvitse rekisteröidä kaupparekisteriin.		x
5. Ensimmäisen tilikauden tilintarkastajaksi voidaan valita maallikkotilintarkastaja.		x
6. Päivä- ja pääkirja voidaan säilyttää CD-levyllä.	x	
7. Kaikkien osakeyhtiöiden tulee laatia toimintakertomus.		x
8. Kirjanpitäjän on laadittava tilintarkastuskertomus valmiiksi tilintarkastajaa varten.		x
9. Tililuettelo on säilytettävä 6 vuotta tilikauden päättymisestä.		x
10. Jos suunnitelmapoistot on tehty EVL:n maksimipoistojen suuruisina, poistosuunnitelmaa ei tarvitse esittää liitetiedoissa.		x

4.6. **Yhdistä oikeat asiat:**

Sivu 166

1. Rahoituslaskelma	**Julkisen osakeyhtiön aina laadittava**
2. Luettelo kirjanpidosta ja aineistoista	**Säilytettävä 10 vuotta**
3. Tuloslaskelma	**Esitettävä vertailutieto edelliseltä vuodelta**
4. Mainoskulut	**Esitetään liiketoiminnan muissa kuluissa**
5. Liikevoitto	**Kertoo yrityksen varsinaisen toiminnan tuloksen**
6. Arvonlisäverosaaminen	**Esitetään kohdassa Muut saamiset**
7. Liitetietovaatimukset	**Luettelo on Kirjanpitoasetuksessa**
8. Toimintakertomus	**Pienen kirjanpitovelvollisen ei tarvitse laatia**
9. Tase-erittelyt	**Ei julkista tilinpäätösaineistoa**
10. Tilinpäätösasiakirjojen rekisteröinti	**Hoidettava 6 kk:n kuluessa tilikauden päättymisestä**

4.9. **Laadi Vuorelan Varaosa Oy:n tilinpäätösaineisto tilikaudelta 1.1.–31.12.20x2**

Sivu 173– **seuraavien tietojen perusteella.**

– Vuorelan Varaosa Oy toimii osoitteessa Vasarakatu 47, 40320 Jyväskylä, puh. 014 3343 799.

– Tilikausi on ollut 1.1.20x2–31.12.20x2, Y-tunnus 2233445-6.

– Vuorelan Varaosa Oy:n toimitusjohtaja on Veera Vuorela. Hallitukseen kuuluu kolme jäsentä, Veera Vuorela, Vesa Vuorela (hallituksen puheenjohtaja) ja Sisko Siivola, joka ei työskentele yrityksessä. Yrityksen omistavat Veera (51 %), Vesa (39 %) sekä heidän poikansa Valtteri (5 %) ja tyttärensä Viivi (5 %).

– Yrityksen henkilökunta vuonna 20x2 (20x1): Veeran ja Vesan lisäksi 2 (1) koko-aikaista ja 2 (2) osa-aikaista työntekijää.

– Kirjanpidon ja palkanlaskennan hoitaa tilitoimisto Annukka Ahlqvist Oy ja siivouksesta huolehtii Jyväskylän Siivousapu Ky.

– Tilintarkastajaksi on valittu KHT-tilintarkastaja Leena Liukkonen.

– Yrityksen käytössä on leasingvuokrattu kopiokone, joka voidaan sopimuksen mukaan vuonna 20x4 lunastaa omaksi 150 euron hinnalla. Vuonna 20x3 erääntyvät leasingmaksut ovat 340 euroa. Yrityksessä on kuitenkin harkittu modernimman ja monikäyttöisemmän laitteen (kopiokone-tulostin-skanneri) hankintaa.

– Tilikaudella yrityksen liiketapahtumat on kirjattu kirjanpitoon ostolaskuista, kassa-, pankki- ja muistiotositteista. Vesa Vuorela, joka on koulutukseltaan merkonomi, valmistelee kirjanpitoaineiston tilitoimistoa varten.

– Nordeasta saadun tiedon mukaan vuonna 20x3 erääntyvien lainojen tai niiden osien määrä on 5 000 euroa ja yli viiden vuoden kuluttua erääntyvien velkojen määrä 10 000 euroa. Lainan numero on FI8212365400987l0. Lainan vakuutena on yrityskiinnitys.

– Tilikaudella jaettiin osinkoa 3 000 euroa.

– Hallitus tulee esittämään yhtiökokoukselle, että tilikauden voitosta jaetaan osinkoa 10 000 euroa ja että loppu jätetään tilille Voitto/tappio edellisiltä tilikausilta.

– Yritys tekee suunnitelmapoistonsa EVL:n maksimipoistojen mukaisina.

– Yhtiössä on 200 kappaletta osakkeita, jotka tuottavat yhtäläiset ääni- ja osinko-oikeudet.

TULOSLASKELMA

Vuorelan Varaosa Oy
Kausi 1.1.20x2–31.12.20x2

		Ed. kausi		Kausi x2
Liikevaihto		210 550,00		228 650,00
Liiketoiminnan muut tuotot		16 440,00		17 696,00
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	82 340,00		86 020,00	
Varastojen vähennys	2 300,00	84 640,00	2 500,00	88 520,00
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	105 000,00		107 000,00	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	16 320,00		18 190,00	
Muut henkilösivukulut	1 020,00	126 340,00	1 035,00	126 340,00
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		4 670,00		4 650,00
Liiketoiminnan muut kulut		5 212,00		5 415,00
Liikevoitto-/tappio		10 128,00		21 536,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	35,00		20,00	
Korkokulut ja muut rahoituskulut	–6 700,00	–6 665,00	–6 500,00	–6 480,00
Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		3 463,00		15 056,00
Tuloverot		900,00		3 915,00
Tilikauden voitto		2 563,00		11 141,00

TASE

Vuorelan Varaosa Oy
Kausi 1.1.20x2–31.12.20x2

		31.12.20x2		31.12.20x1
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineelliset hyödykkeet				
Rakennukset ja rakennelmat	41 850,00		45 087,00	
Koneet ja kalusto	4 500,00	46 350,00	5 820,00	50 907,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Tavarat		7 500,00		9 000,00
Saamiset				
Myyntisaamiset	6 800,00		2 967,00	
Muut saamiset	0,00		0,00	
Siirtosaamiset	275,00	7 075,00	620,00	3 587,00
Rahat ja pankkisaamiset		15 680,00		11 556,00
		76 605,00		75 050,00
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Osake-, osuus- tai muu vast. pääom	8 000,00		8 000,00	
Voitto/tappio ed. tilikausilta	3 800,00		4 237,00	
Tilikauden voitto	11 141,00	22 941,00	2 563,00	14 800,00
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta		40 000,00		45 000,00
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	5 000,00		5 000,00	
Ostovelat	4 000,00		4 260,00	
Muut velat	1 560,00		2 780,00	
Siirtovelat	3 104,00	13 664,00	3 210,00	15 250,00
		76 605,00		75 050,00

Tehtävän ratkaisu erillisenä.

4.7. **Laske tilikauden tulos ja laadi tuloslaskelma ja tase.**

Sivu 167–

	Tulostili		Tasetili	
Kalusto			22 500	
Varasto			21 800	
Myyntisaamiset			5 500	
Kassa			580	
Pankkitili			10 150	
Oma pääoma				7 780
Tilikauden tulos	11 320			11 320
Lainat				24 600
Lainojen lyh.erät				5 000
Ostovelat				8 700
Siirtovelat				3 130
Myynnit		213 530		
Ostot	136 800			
Varaston muutos		2 200		
Palkat	32 500			
TyEL	5 420			
Muut hlösivukulut	1 650			
Poisto kalustosta	7 500			
Vuokrakulut	6 000			
Konttoritarvikkeet	410			
Autokulut	1 100			
Muut liikekulut	8 050			
Korkokulut	1 580			
Tuloverot	3 400			
Yhteensä	215 730	215 730	60 530	60 530
	(204 410)	(215 730)	(60 530)	(49 210)

Liiketoiminnan muut kulut: 6 000 + 410 + 1 100 + 8 050 = 15 560 euroa.

TULOSLASKELMA 1.1. – 31.12.20x1

LIIKEVAIHTO		213 530
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	136 800	
Varastojen muutos	-2 200	134 600
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	32 500	
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	5 420	
Muut henkilösivukulut	1 650	39 570
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot		7 500
Liiketoiminnan muut kulut		15 560
LIIKEVOITTO		16 300
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkokulut ja muut rahoituskulut		1 580
VOITTO ENNEN VEROJA		14 720
Tuloverot		3 400
TILIKAUDEN VOITTO		11 320

TASE		31.12.20x1
Vastaavaa		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	22 500	22 500
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Tavarat	21 800	21 800
Saamiset		
Myyntisaamiset	5 500	5 500
Rahat ja pankkisaamiset		10 730
		60 530
Vastattavaa		
OMA PÄÄOMA		
Oma pääoma		7 780
Tilikauden voitto		11 320
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	24 600	24 600
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	5 000	
Ostovelat	8 700	
Siirtovelat	3 130	16 830
		60 530

4.8. **Laske tilikauden tulos ja laadi tuloslaskelma ja tase.**

Sivu 170–

	Tulostili		Tasetili	
Maa-alueet			10 000	
Rakennukset			45 000	
Kalusto			9 000	
Varasto			12 500	
Myyntisaamiset			5 000	
Pankkitili			6 500	
Kassa			800	
Oma pääoma				27 000
Tilikauden tulos	19 500			19 500
Laina				26 000
Lainojen lyh.erät				6 000
Ostovelat				10 300
Myynnit		141 300		
Vuokratulot		4 800		
Ostot	67 600			
Varaston muutos		1 500		
Palkat	30 000			
TyEL	4 800			
Muut sos.kulut	1 900			
Poisto rakennuksista	5 000			
Poisto kalustosta	3 000			
Vuokrakulut	4 300			
Vakuutuskulut	900			
Sähkö	1 200			
Mainoskulut	800			
Edustuskulut	350			
Muut liikekulut	2 490			
Korkokulut	1 410			
Muut rahoituskulut	130			
Tuloverot	4 220			
Yhteensä	147 600	147 600	88 800	88 800
	128 100	147 600	88 800	69 300
	19 500			19 500

TULOSLASKELMA 1.1. – 31.12.20x1

LIIKEVAIHTO		141 300
Liiketoiminnan muut tuotot		4 800
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	67 600	
Varastojen muutos	-1 500	66 100
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	30 000	
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	4 800	
Muut henkilösivukulut	1 900	36 700
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot		8 000
Liiketoiminnan muut kulut		10 040
LIIKEVOITTO		25 260
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkokulut ja muut rahoituskulut		1 560
VOITTO ENNEN VEROJA		23 700
Tuloverot		4 200
TILIKAUDEN VOITTO		19 500

TASE		31.12.20x1
Vastaavaa		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	10 000	
Rakennukset ja rakennelmat	45 000	
Koneet ja kalusto	9 000	64 000
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Tavarat	12 500	12 500
Saamiset		
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	5 000	5 000
Rahat ja pankkisaamiset		7 300
		88 800
Vastattavaa		
OMA PÄÄOMA		
Oma pääoma		27 000
Tilikauden voitto		19 500
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	26 000	26 000
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	6 000	
Ostovelat	10 300	16 300
		88 800

VUORELAN VARAOSA OY
Y 2233445-6

Pien- ja mikroyritysasetuksen mukainen

TILINPÄÄTÖS TILIKAUDELTA 1.1.–31.12.20x2

Tämä materiaali on säilytettävä 31.12.20x2 asti.

Tilinpäätöksen laati
Tilitoimisto Annukka Ahlqvist Oy, auktorisoitu tilitoimisto

VUORELAN VARAOSA OY
Y 2233445-6

SISÄLLYSLUETTELO

Tuloslaskelma	**1**
Tase vastaavaa	**2**
Tase vastattavaa	**3**
Luettelo kirjanpidoista ja aineistoista	**4**
Tilinpäätöksen liitetiedot	**5–6**
Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä	**7**

TULOSLASKELMA	**1.1.–31.12.20x2**		**1.1.–31.12.20x1**	
LIIKEVAIHTO		228 650,00		210 550,00
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT		17 696,00		16 440,00
MATERIAALIT JA PALVELUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:				
Ostot tilikauden aikana	86 020,00		82 340,00	
Varastojen vähennys	2 500,00	88 520,00	2 300,00	84 640,00
HENKILÖSTÖKULUT				
Palkat ja palkkiot	107 000,00		105 000,00	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	18 190,00		16 320,00	
Muut henkilösivukulut	1 035,00	126 225,00	1 020,00	122 340,00
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
Suunnitelman mukaiset poistot		4 650,00		4 670,00
LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT		5 415,00		5 212,00
LIIKEVOITTO/TAPPIO		21 536,00		10 128,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Korkotuotot	20,00		35,00	
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-6 500,00	-6 480,00	-6 700,00	-6 665,00
VOITTO/TAPPIO ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		15 056,00		3 463,00
TULOVEROT		3 915,00		900,00
TILIKAUDEN VOITTO		11 141,00		2 563,00

TASE

VASTAAVAA	**31.12.20x2**		**31.12.20x1**	
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineelliset hyödykkeet				
Rakennukset ja rakennelmat	41 850,00		45 087,00	
Koneet ja kalusto	4 500,00	46 350,00	5 820,00	50 907,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus				
Tavarat		7 500,00		9 000,00
Saamiset				
Lyhytaikaiset				
Myyntisaamiset	6 800,00		2 067,00	
Siirtosaamiset	275,00	7 075,00	120,00	2 187,00
Rahat ja pankkisaamiset		15 680,00		9 956,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ		76 605,00		72 050,00

TASE

VASTATTAVAA	**31.12.20x2**		**31.12.20x1**	
OMA PÄÄOMA				
Osakepääoma	8 000,00		8 000,00	
Voitto/tappio ed.tilikausilta	3 800,00		1 237,00	
Tilikauden voitto	11 141,00	22 941,00	2 563,00	11 800,00
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta		40 000,00		45 000,00
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	5 000,00		5 000,00	
Ostovelat	4 000,00		4 260,00	
Muut velat	1 560,00		2 780,00	
Siirtovelat	3 104,00	13 664,00	3 210,00	15 250,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		76 605,00		72 050,00

LUETTELO KIRJANPIDOISTA JA AINEISTOISTA

Päiväkirja	Atk-listoina
Pääkirja	Atk-listoina
Tasekirja	Erikseen sidottuna
Tase-erittelyt	Erillisessä mapissa irtolehtina

TOSITELAJIT JA NIIDEN SÄILYTTÄMISTAPA

Ostolaskut	1-47	Paperitositteina
Kassatositteet	1-112	Paperitositteina
Pankkitositteet	1-236	Paperitositteina
Muistiotositteet	1-65	Paperitositteina

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoill
Vaihto-omaisuus on arvostettu muuttuvaan hankintamenoon FIFO-periaatteen ja alimman arvon mukaisesti. Saamiset on arvostettu nimellisarvoon, kuitenkin enintään todennäköiseen arvoon.

Poistosuunnitelma on seuraava:

Suunnitelmapoistot ovat EVL:n sallimat maksimipoistot

2. HENKILÖSTÖN KESKIMÄÄRÄINEN LUKUMÄÄRÄ

Kokoaikaisia työntekijöitä	4	3
Osa-aikaisia työntekijöitä	2	2

3. PITKÄAIKAISET VELAT

Pitkäaikaiseen vieraaseen pääoman sisältyy seuraavat 5 vuoden tai sitä pidemmän ajan kuluessa maksettavaksi erääntyvät velat:

Lainat rahoituslaitoksilta	10 000,00	15 000,00

4. VELKOJEN VAKUUDET

Nordea FI821236540098710	Yrityskiinnitys	50 000,00

5. OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET

Osakepääoma	8 000,00	8 000,00
Voitto ed.tilikausilta 1.1.	6 800,00	4 237,00
- osingonjako	-3 000,00	0,00
Voitto ed. tilikausilta 31.12.	3 800,00	4 237,00
Tilikauden voitto	11 141,00	2 563,00

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Jyväskylässä 12.4.20x3

Veera Vuorela	*Vesa Vuorela*	*Sisko Siivola*
Veera Vuorela	Vesa Vuorela	Sisko Siivola
Toimitusjohtaja	Hall. puh.joht.	Hall. jäsen

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Jyväskylässä 22.5.20x3

Leena Liukkonen
Leena Liukkonen KHT

5. VEROTUS

5.1. **Mitkä ovat Verohallinnon tehtävät?**

Sivu 205

- Perustehtävä on verotulon kertymän turvaaminen ja verovajeen kasvun torjuminen.
- Verohallinto kerää suurimman osa Suomen veroista ja veronluonteisista maksuista.
- Ennakoiva ohjaus
- Verovalvonta
- Tavoitteena on saada asiakas toimimaan oikein.
- Kansalaisten ja yritysten veronmaksumyönteisyyden ylläpito
- Verorikosten tutkinta yhdessä poliisin kanssa

5.2. **Kenelle veroilmoituslomake 6C on tarkoitettu?**

Sivu 205

Yhdistyksille ja säätiöille

5.3. **Paljonko on seuraavien kuntien veroprosentti?**

Sivu 205

a) Kangasala	21,00	(2016 luvuin)
b) Muurame	19,50	
c) Ruovesi	22,25	
d) Vihti	20,50	

5.4. **Selvitä, minkälaisia vähennyksiä verottaja viran puolesta tekee ansiotuloverotuksessa.**

Sivu 205

Tulonhankkimisvähennys, työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut, pakolliset vakuutusmaksut (TyEL, tyött.vak., sair.vak.pvärahamaksu, oma ja puolison pakollinen eläkevakuutus), merityötulovähennys, invalidivähennys, ansiotulovähennys, opintorahavähennys, perusvähennys, eläketulovähennys, alijäämähyvitys, työtulovähennys.

5.5. **Jenni on saanut seuraavia tuloja viime vuonna:**

Sivu 206

a) palkkaa päätoimestaan toimistopäällikkönä Divaani Oy:ssä
b) kokouspalkkioita hallituksen jäsenyydestä Melli Oy:ssä
c) myyntivoittoa asunnosta, jonka hän omisti ja jossa hän asui kolme vuotta
d) osuuspääoman korkoa paikallisen osuusliikkeen osuudesta
e) vuokratuloja vuokralle antamastaan kesämökistä.

Kuinka Jennin saamia tuloja verotetaan?

Palkka ja kokouspalkkio: ansiotuloa
Vuokratulot: pääomatuloa
Oman asunnon myyntivoitto: verovapaata tuloa
Osuuspääoman korko: 25 % pääomatuloa, 75 % verovapaata tuloa

5.6. **Elinalla on verotettavaa pääomatuloa 5 200 euroa ja ansiotuloa 63 200 euroa.**

Sivu 206

Kunnallisvero on hänen kotikunnassaan 19 % ja kirkollisvero 1,25 %. Sairausvakuutusmaksu on 2,04 %.
Kuinka paljon Elinan tuloista menee veroja ja maksuja yhteensä?

Vero pääomatuloista	30 % x 5 200 =		1 560	
Vero ansiotuloista			(ansiotulojen vero 2016 taulukosta)	
Valtion vero		3 312,50		
21,5 % x 24 400 euroa		4 816,00	8 128,50	(63 200 – 40 800)
Kunnallisvero	63 200 x 19 %		12 008,00	
Kirkollisvero	63 200 X 1,25 %		790,00	
Sairausvakuutuksen maksut	63 200 x 2,04 %		1 289,28	
			22 215,78	+ Yle-vero 143 euroa, koska tulot > 21 029,00 (2016)

5.7. **Eetun verotettava ansiotulo viime vuodelta oli 22 350 euroa.**

Sivu 207

Eetu asuu Espoossa ja kuuluu kirkkoon. Kuinka paljon Eetu joutuu maksamaan veroja ja maksuja yhteensä?

Verovuoden 2016 tiedoilla				
Valtion vero		8,00		
(22 350 – 16 700)	5 650 x 6,50 %	367,25	375,25	
Kunnallisvero	22 350 x 18 %		4 023,00	
Kirkollisvero	22 350 x 1 %		223,50	
Sairausvakuutuksen maksut	22 350 x 2,12 %		473,82	
			5 095,57	+ Yle-vero 143 euroa, koska tulot > 21 029,00 (2016)

5.8. Sivu 207

Laske Sannin Lankapuodin verotettava tulo ensimmäiseltä tilikaudelta.
Tilikauden tulos on tilinpäätösluonnoksen mukaan 22 500 euroa.
Tuloslaskelmaan on kirjattu mm.

– ennakkoveroja 5 100 euroa
– pysäköintivirhemaksuja 40 euroa
– edustuskuluja 300 euroa.

Tilikauden voitto	22 500
Ennakkoverot	5 100
Pysäköintivirhemaksut	40
Edustuskuluista 50 %	150
Verotettava tulo	27 790

5.9. Sivu 208

Laske Teuvon Kioskin verotettava tulo, kun tilinpäätösluonnoksen mukaan tulos olisi voittoa 28 500 euroa.
– Tuloslaskelmassa on ennakkoveroja tilikaudelta 8 300 euroa.
– Tuloslaskelmaan on kirjattu auton kulut myös Teuvon yksityisten ajojen osalta.
– Auton kilometreistä 52 % syntyy tukussa, tilitoimistossa yms. asioilla käynneistä.
– Loput syntyvät Teuvon omista ajoista, kuten mökillä käynneistä ja lasten kuljettamisesta päiväkotiin.
– Kirjanpitoon on kirjattu auton kulut 4 400 euroa ja poisto autosta 3 600 euroa.

Tilikauden voitto	28 500	
Ennakkoverot	8 300	
Yksityisosuus auton kuluista	2 112	48 % x 4 400
Yksityisosuus auton poistosta	1 728	48 % x 3 600
Verotettava tulo	40 640	

5.10. Sivu 208

Liikkeenharjoittaja Saimi Siltasen liikkeen verotettava tulo on 22 400 euroa. Yrityksen varat ovat 32 000 euroa ja velat 16 500 euroa. Palkkoja on päättyneellä tilikaudella maksettu 15 700 euroa.
Kuinka verotettava tulo jakautuu pääomatuloon ja ansiotuloon
a) 20 %:n tuoton mukaan
b) 10 %:n tuoton mukaan?

Varat	32 000	
– Velat	16 500	
+ 30 % palkoista	4 710	
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste	20 210	-> pääomatuloa tästä joko 20 % tai 10 %
a) Pääomatuloa 20 % x 20 210	4 042	
Ansiotuloa 22 400 – 4 042	18 358	
	22 400	
b) Pääomatuloa 10 % x 20 210	2 021	
Ansiotuloa 22 400 – 2 021	20 379	
	22 400	

Vaihtoehtoisesti tulo verotetaan kokonaan ansiotulona.

5.11. Sivu 209

T:mi Kallen Kalaliikkeen verotettava tulo on 64 500 euroa. Tuloon sisältyy käyttöomaisuuden luovutusvoittoja 18 000 euroa. Liikkeen varat olivat edellisen verovuoden päättyessä 142 000 euroa ja velat 53 200 euroa. Palkkoja on maksettu tilinpäätöstä edeltäneiden 12 kk:n aikana 78 000 euroa.
Kuinka paljon liikkeen verotettavasta tulosta luetaan pääomatuloksi ja kuinka paljon ansiotuloksi
a) 20 %:n tuoton mukaan
b) 10 %:n tuoton mukaan
c) jos verovelvollinen vaatisi koko yritystulon katsomista ansiotuloksi?

Varat	142 000	
– Velat	53 200	
+ 30 % palkoista	23 400	
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste	112 200	
a) Pääomatuloa 20 % x 112 200	22 440	> luovutusvoitot 18 000 euroa
Ansiotuloa 64 500 – 22 440	42 060	
b) Pääomatuloa 10 % x 112 200	11 220	< luovutusvoitot 18 000 euroa
Pääomatuloa luovutusvoitot	18 000	
Ansiotuloa 64 500 – 18 000	46 500	
c) Pääomatuloa luovutusvoitot	18 000	
Ansiotuloa 64 500 – 18 000	46 500	

5.12. **Kauppias Risto Riikosen tase oli edellisen verovuoden päättyessä seuraava:**

Sivu 210

Vastaavaa	
Pysyvät vastaavat	170 000
Rakennukset ja rakennelmat	40 000
Koneet ja kalusto	
Vaihtuvat vastaavat	80 500
Vaihto-omaisuus	12 500
Rahat ja pankkisaamiset	303 000
Vastattavaa	55 000
Oma pääoma	22 500
Toimintavaraus	
Vieras pääoma	140 500
Pitkäaikainen	85 000
Lyhytaikainen	303 000

Lisäksi tiedetään seuraavaa:
Liikerakennuksen vertailuarvo on 210 000 euroa. Kalustoon kuuluva auto on pääasiassa yrittäjän yksityisessä käytössä. Auton kirjanpitoarvo on 12 000 euroa. Rahat ja pankkisaamiset ovat käteiskassassa olevia varoja. Edellisen 12 kuukauden aikana palkkoja on maksettu 75 000 euroa. Liikkeen verotettava tulo on 73 000 euroa. Miten verotettava tulo jakautuu pääoma- ja ansiotuloon?

Varat		
Rakennukset ja rakennelmat	210 000	> 170 000 euroa
Koneet ja kalusto	28 000	(40 000 – 12 000) euroa
Vaihto-omaisuus	80 500	
Rahat ja pankkisaamiset	12 500	
	331 000	
Velat		
Pitkäaikainen vpo	140 500	
Lyhytaikainen vpo	85 000	
	225 500	
Varat	331 000	
– Velat	225 500	
+ 30 % x 75 000 euroa	22 500	
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste	128 000	
Pääomatuloa 20 % x 128 000	25 600	
Ansiotuloa 73 000 – 25 600	47 400	
tai:		
Pääomatuloa 10 % x 128 000	12 800	
Ansiotuloa 73 000 – 12 800	60 200	

AVOIN YHTIÖ

5.13. **Avoin yhtiö Tammi & Katajan verotettava tulo on 46 000 euroa. Edellisiltä vuosilta on vahvistettuja tappioita vähentämättä 4 000 euroa. Yhtiön nettovarallisuus on 30 000 euroa.**

Sivu 211 **Tilikaudella on maksettu palkkoja 60 000 euroa. Kummankin yhtiömiehen osuus yhtiön tulosta ja varallisuudesta on 50 %.**
Laske yhtiömiehille tulevat pääomatulo- ja ansiotulo-osuudet.

Verotettava tulo 46 000 euroa – vahvistetut tappiot 4 000 euroa = 42 000 euroa

Nettovarallisuus	30 000
Palkat	18 000
Pot-osuuden laskentaperuste	48 000

Tammi:
Osuus verotettavasta tulosta 50 % x 42 000 euroa = 21 000 euroa
Osuus pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta 50 % x 48 000 euroa = 24 000 euroa
Pääomatuloa 20 % x 24 000 = 4 800 euroa
Ansiotuloa 21 000 – 4 800 = 16 200 euroa
Kataja:
Kuten Tammella

5.14. **Avoimen yhtiön verotettava tulo on 50 000 euroa. Yhtiössä on kaksi yhtiömiestä**
Sivu 212 **Vilma ja Veera, joiden tulo-osuudet ovat yhtä suuret. Pääomatulo-osuuden laskentaperusteena olevat varat ovat 132 000 euroa ja velat 78 000 euroa. Palkkoja on tilinpäätöstä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettu 40 000 euroa.**

a) Laske yhtiömiehille tulevat pääomatulo- ja ansiotulo-osuudet.

Varat	132 000
Velat	78 000
Nettovarallisuus	54 000
30 % palkoista	12 000
Pot-osuuden laskentaperuste	66 000
Vilman osuus laskentaperusteesta	33 000
Vilman osuus verottavasta tulosta	25 000
Pääomatuloa 20 % x 33 000 euroa	6 600
Ansiotuloa 25 000 – 6 600	18 400

Veeran osuudet jakautuvat samoin kuin Vilman.

b) Kuinka paljon pääomatuloa ja ansiotuloa yhtiömiehille tulisi, jos verotettava tulo olisikin 100 000 euroa?

Pääomatulo-osuus kuten a)-kohdassa.
Ansiotuloa (100 000 euroa : 2) – 6 600 euroa = 43 400 euroa/yhtiömies.

5.15. **Avoimen yhtiön yhtiömiehiä ovat Arttu ja Perttu. Artun osuus yhtiön tulosta ja varallisuudesta**
Sivu 212 **on 60 % ja Pertun 40 %. Yhtiön verotettava tulo on 36 000 euroa.**
Artulla on yhtiöosuuden hankintaa varten otettua velkaa 14 000 euroa. Hän on maksanut lainasta korkoja 490 euroa. Yhtiön pääomatulo-osuuden laskentaperuste on 50 000 euroa.
Kuinka paljon yhtiömiehille syntyy verotettavaa pääomatuloa ja kuinka paljon ansiotuloa?

Arttu:

Osuus tulosta 60 % x 36 000	21 600
– yhtiöosuuden hankintavelan korot	490
	21 110
Osuus pot-laskentaperusteesta 60 % x 50 000 euroa	30 000
– yhtiöosuuden hankintavelka	14 000
	16 000
Pääomatuloa 20 % x 16 000 euroa	3 200
Ansiotuloa 21 110 – 3 200	17 910

Perttu:

Osuus tulosta 40 % x 36 000	14 400
Osuus pot-laskentaperusteesta	20 000
Pääomatuloa 20 % x 20 000	4 000
Ansiotuloa 14 400 – 4 000	10 400

KOMMANDIITTIYHTIÖ

5.16. **Kaihomieli Ky:n yhtiömiehiä ovat Elli Erkkilä (vastuunalainen) ja Lilli Lampela (äänetön).**
Sivu 213 **Lilli on sijoittanut yhtiöön 10 000 euroa ja yhtiösopimuksen mukaan hän saa sijoitukselleen 10 %:n koron. Yrityksen nettovarallisuus on 45 000 euroa. Palkkoja tilikaudella (12 kk) maksettiin 10 000 euroa. Laske yhtiömiesten pääoma- ja ansiotulo-osuudet, kun verotettava tulo on 35 000 euroa.**

Äänetön (Lilli):
10 % x 10 000 = 1 000 -> kokonaan pääomatuloa (10 % < 20 %)

Vastuunalainen (Elli):

Osuus verotettavasta tulosta:
35 000 – 1 000 = 34 000

Nettovarallisuus	45 000
+ 30 % palkoista	3 000
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste	48 000
– äänettömän sijoitus	10 000
	38 000

Pääomatuloa 20 % x 38 000 = 7 600
Ansiotuloa loppu 34 000 - 7 600 = 26 400

5.17. Sivu 214

Niittyvilla Ky:n elinkeinotoiminnan verotettava tulo on 43 000 euroa. Äänettömän yhtiömiehen pääomapanos on 20 000 euroa. Yhtiösopimuksen mukaan äänetön yhtiömies saa sijoitukselleen 10 %:n koron. Pääomatulo-osuuden laskentaperuste on 64 000 euroa.
Kuinka paljon yhtiömiesten osuuksista on pääomatuloa ja kuinka paljon ansiotuloa?

Äänetön yhtiömies:

Äänettömän tulo-osuus 10 % x 20 000	2 000

Äänettömän yhtiömiehen tulo-osuus on kokonaan pääomatuloa, koska voitto-osuus ei ylitä 20 % pääomapanoksesta.

Vastuunalainen yhtiömies:

Osuus pot-laskentaperusteesta	64 000
– äänettömän panos	20 000
	44 000
Osuus verottavasta tulosta 43 000 – 2 000	41 000
Pääomatuloa 20 % x 44 000	8 800
Ansiotuloa 41 000 – 8 800	32 200

5.18. Sivu 214

Kitupiikki Ky:ssä on kaksi vastuunlaista ja yksi äänetön yhtiömies.
Äänettömän yhtiömiehen 8 000 euron sijoitukselle maksetaan yhtiösopimuksen mukaan 15 % korkoa. Vastuunalaisten yhtiömiesten osuudet yhtiön tuloon ovat yhtä suuret.
Kitupiikki Ky:n verotettava tulo on 52 400 euroa. Vahvistettuja tappioita edellisistä vuosilta on vähentämättä 7 200 euroa. Yhtiön nettovarallisuus oli edellisen tilikauden päättyessä 42 000 euroa.
Yhtiön nettovarallisuus oli edellisen tilikauden päättyessä 42 000 euroa.
Päättyneellä tilikaudella maksettiin palkkoja 36 000 euroa.
Kuinka yhtiömiehiä verotetaan?

Verotettava tulo:
52 400 – 7 200 = 45 200

Pääomatulon laskentaperuste:

Nettovarallisuus	42 000
30 % x 36 000	10 800
	52 800

Äänetön yhtiömies:
15 % x 8 000 euroa = 1 200 euroa, joka verotetaan kokonaan pääomatulona (15 % < 20 %).

Vastuunalaiset yhtiömiehet:

Kummankin osuus verotettavasta tulosta	45 200 – 1 200 = 44 000
	44 000 : 2 = 22 000
Kummankin osuus pot-laskentaperusteesta	52 800 – 8 000 = 44 800
	44 800 : 2 = 22 400

Pääomatuloa kummallekin 20 % x 22 400 euroa = 4 480 euroa
Ansiotuloa kummallekin 22 000 – 4 480 = 17 520 euroa

5.19. Sivu 215

Kommandiittiyhtiössä on yksi vastuunalainen ja yksi äänetön yhtiömies.
Äänettömän yhtiömiehen pääomapanos on 10 000 euroa. Yhtiösopimuksen mukaan äänetön yhtiömies saa korkoa pääomalleen 12 %. Yhtiön verotettava tulo on 28 000 euroa.
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste on negatiivinen.
Laske yhtiömiehille tulevat pääomatulo- ja ansiotulo-osuudet.

Äänetön yhtiömies:

Äänettömän tulo-osuus 12 % x 10 000	1 200

Äänettömän yhtiömiehen tulo-osuus on kokonaan pääomatuloa, koska voitto-osuus ei ylitä 20 % pääomapanoksesta.

Vastuunalainen yhtiömies:

Osuus verotettavasta tulosta 28 000 – 1 200	26 800

Vastuunalaisen yhtiömiehen tulo-osuus verotetaan kokonaan ansiotulona, koska pääomatulo-osuuden laskentaperuste on negatiivinen.

5.20. **Tehotytöt Ky:n vastuunalainen yhtiömies on Nelli Nuora ja äänetön Milla Mäki. Äänetön yhtiömies**
Sivu 215 **on sijoittanut yhtiöön 10 000 euroa ja yhtiösopimuksen mukaan hän saa sijoitukselleen korkoa 15 %. Yhtiön verotettava tulo on 28 000 euroa. Edellisiltä vuosilta vahvistettuja tappioita on vähentämättä 3 000 euroa. Yhtiön varat taseessa ovat 70 000 euroa. Vierasta pääomaa on 42 000 euroa. Taseen saamisiin sisältyy saamisia Nelli Nuoralta 10 000 euroa. Tilikauden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana palkkoja maksettiin 50 000 euroa.**

Laske yhtiömiehille tulevat pääoma- ja ansiotulo-osuudet.

Äänetön (Milla):
15 % x 10 000 = 1 500 kokonaan pääomatuloa (15 % < 20 %)

Vastuunalainen (Nelli):
Osuus verotettavasta tulosta (28 000 – 3 000) – 1 500 = 23 500

Pääomatulo-osuuden laskentaperuste:

Varat	60 000
– Velat	42 000
Nettovarallisuus	18 000
+ 30 % palkoista	15 000
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste	33 000
– Millan sijoitus	10 000
Nellin osuus	23 000

Pääomatuloa 20 % x 23 000 = 4 600
Ansiotuloa 23 500 - 4 600 = 18 900

OSAKEYHTIÖ

5.21. **Annukka Ahlqvist saa osinkoa omistamistaan pörssiyhtiön osakkeista 6 000 euroa.**
Sivu 216 **Kuinka osinkoa verotetaan ja kuinka paljon Annukka maksaa veroja osinkotuloistaan?**

Verovapaata		15 %	6 000	900	
Pääomatuloa		85 %	6 000	5 100	
30 %	5 100	1 530			
				6 000	
				1 530	enn.pid. 25,5 %
			Tilille	4 470	

5.22. **Mari Manninen on saanut osinkoa eri pörssiyhtiöiden osakkeista yhteensä 75 000 euroa.**
Sivu 216 **Kuinka paljon hän maksaa saamistaan osingoista veroa?**

Verovapaata	15 %	x	75 000	=	11 250
Pääomatuloa	85 %	x	75 000	=	63 750
	30 %	x	30 000	=	9 000
	34 %	x	33 750	=	11 475
Yhteensä					20 475

5.23. **Karkkikartano Oy:n tulos olisi alustavan tilinpäätösluonnoksen mukaan 38 000 euroa voittoa.**
Sivu 216– **Tuloslaskelmaan on tilikaudella kirjattu muun muassa seuraavia eriä:**
– edustuskuluja 600 euroa
– sakkoja 150 euroa
– osinkotuloja Melli Oy:stä 4 200 euroa
– ennakkoveroja 12 000 euroa
– suunnitelmapoistoa kalustosta 1 200 euroa, EVL:n sallima poiston enimmäismäärä 1 000 euroa.
Yrityksellä ei ole kertynyttä poistoeroa.

Laske edellisten tietojen perusteella verotettavan tulon ja lopullisen veron määrä.

Tuloslaskelman tulos	38 000	
50 % edustuskuluista	300	
Sakot	150	
Osingot Melli Oy:stä verovapaata	-4 200	
Ennakkoverot	12 000	
EVL:n ylittävä poiston osa	200	(hyllypoisto)
	46 450	

Lopullinen vero 20 % x 46 450 =	9 290	
-> veronpalautusta 12 000 – 9 290 =	2 710	(siirtosaamiset tilinpäätökseen)

5.24. **Tilinpäätösluonnoksen perusteella Divaani Oy:n tulos on voittoa 44 000 euroa.**
Sivu 217 **Tuloslaskelmassa on muun muassa seuraavia tuottoja ja kuluja:**
– edustuskuluja 2 600 euroa
– pysäköintivirhemaksuja 360 euroa
– ennakkoveroja 10 200 euroa
– osinkotuloja eräästä pörssiyhtiöstä 6 000 euroa.

Laske edellisten tietojen perusteella verotettavan tulon ja lopullisen veron määrä.

Tuloslaskelman tulos	44 000
50 % edustuskuluista	1 300
Pysäköintivirhemaksut	360
Osingot pörssiyhtiöstä 100 % veronalaisia (sis. tuloon)	
Ennakkoverot	10 200
	55 860

Lopullinen vero 20 % x 55 860 =	11 172	
-> maksettava lisää 11 172 – 10 200 =	972	(siirtovelkoihin)

5.25. **Laske Virsu Oy:n nettovarallisuus.**
Sivu 218

TASE 31.12. 20x1

Vastaavaa		**Vastattavaa**	
Rakennus	200 000,00	Osakepääoma	65 000,00
Koneet ja kalusto	50 000,00	Voitto ed. tilikausilta	55 000,00
Osakkeet	90 000,00	Tilikauden voitto	85 000,00
Vaihto-omaisuus	70 000,00	Kertynyt poistoero	15 000,00
Myyntisaamiset	38 000,00	Lainat rahoituslaitoksilta	190 000,00
Rahat ja pankkisaamiset	7 000,00	Ostovelat	45 000,00
	455 000,00		455 000,00

Rakennuksen vertailuarvo on 180 000 euroa.
Kertynyt poistoero liittyy rakennukseen.
Osakkeiden vertailuarvo on 82 000 euroa.
Tilikaudella palkkoja maksettiin 120 000 euroa.

Rakennus	200 000,00	
– poistoero	15 000,00	
Verotuksessa poist.	185 000,00	> 180 000 euroa

Varat		**Velat**	
Rakennus	185 000,00	Lainat	190 000,00
Kalusto	50 000,00	Ostovelat	45 000,00
Osakkeet	90 000,00		235 000,00
Vaihto-omaisuus	70 000,00	**Nettovarat**	
Myyntisaamiset	38 000,00	Varat	440 000,00
Rahat ja pankkisaamiset	7 000,00	Velat	235 000,00
	440 000,00		205 000,00

5.26. **Laske Kyläluuta Oy:n osakkeen matemaattinen arvo, kun tiedetään seuraavaa:**
Sivu 219 **Yhtiön varat ovat 360 000 euroa ja velat 270 000 euroa.**
Osakepääoma koostuu 1 000 osakkeesta, joista yhtiölle on hankittu 100 kappaletta.

Osakkeet 1 000 – 100 = 900

Varat	360 000,00		
– Velat	270 000,00		Matemaattinen arvo:
Nettovarallisuus	90 000,00	: 900 kpl =	100 euroa/kpl

5.27. **Heidi Härö saa osinkoja Leninki Oy:stä. Heidi omistaa 140 kpl yhtiön osakkeita.**
Sivu 219 **Yhtiö jakaa osinkoa 8 euroa osakkeelle. Osakkeen matemaattinen arvo on 100 euroa.**
Kuinka paljon Heidi saa osinkoja yhteensä, ja kuinka niitä verotetaan?

Heidi saa osinkoa 140 x 8 = 1 120 < 150 000

Heidin omistamien osakkeiden
matemaattinen arvo: 140 x 100 = 14 000

8 %	x	14 000	=	1 120	
75 %	x	1 120	=	840	verovapaata
25 %	x	1 120	=	280	pääomatuloa

Osingon maksava yhtiö tekee siitä 7,5 %:n ennakonpidätyksen.

5.28. **Mari Mannisella on 500 kpl Manninen Oy:n osakkeita. Yhtiö jakaa osinkoa 5 euroa osakkeelle.**
Sivu 219 **Osakkeen matemaattinen arvo on 6 euroa. Kuinka paljon Mari saa osinkoja, ja miten niitä verotetaan?**

Mari saa osinkoa 500 x 5 = 2 500

Marin osakkeiden matemaattinen arvo 500 x 6 = 3 000

8 %	x	3 000,00	=	240	< 2 500 < 150 000
75 %	x	240,00	=	180	verovapaata
25 %	x	240,00	=	60	pääomatuloa
8 %:n rajan ylittävä osa osingosta:					
2 500	-	240,00	=	2 260	
25 %	x	2 260,00	=	565	verovapaata
75 %	x	2 260,00	=	1 695	ansiotuloa

5.29. **Pentti Perälä omistaa 200 kpl Perälän Putki Oy:n osakkeita. Yhtiö jakaa osinkoa 4 euroa**
Sivu 220 **osakkeelle. Yhtiön nettovarallisuus on 20 000 euroa. Yhtiön osakkeiden lukumäärä on yhteensä 500 kpl. Miten Pentin saamia osinkoja verotetaan?**

Pentti saa osinkoa 200 x 4 = 800
Osakkeen matemaattinen arvo: 20 000 : 500 = 40
Pentin osakkeiden matemaattinen arvo: 200 x 40 = 8 000

8 %	x	8 000	=	640	< 150 000
75 %	x	640	=	480	verovapaata
25 %	x	640	=	160	pääomatuloa
8 %:n rajan ylittävä osa osingosta:					
800	-	640	=	160	
25 %	x	160	=	40	verovapaata
75 %	x	160	=	120	ansiotuloa

5.30. **Antti Arolalla on 1 000 kpl Arolan Auto Oy:n osaketta. Yhtiön osakkeen matemaattinen**
Sivu 220 **arvo on 900 euroa. Arolan Auto Oy jakaa osinkoa 65 euroa osakkeelle. Kuinka paljon Antti saa osinkoja ja miten niitä verotetaan?**

Antin saama osinko: 1 000 x 65 = 65 000
Antin osakkeiden matemaattinen arvo: 1 000 x 900 = 900 000

8 %	x	900 000	=	72 000	> 65 000
osinko		65 000 < 150 000			
75 %	x	65 000	=	48 750	verovapaata
25 %	x	65 000	=	16 250	pääomatuloa
				65 000	

5.31. **Mikko Mäki saa osinkoja Mäki Oy:stä. Mikolla on 1 000 kappaletta yhtiön osakkeita. Osakkeen**
Sivu 220 **matemaattinen arvo on 800 euroa. Osinkoa jaetaan 76 euroa osakkeelle.**
Selvitä, miten Mikon saamia osinkoja verotetaan.

Mikko saa osinkoa 1 000 x 76 = 76 000
Mikon osakkeiden matemaattinen arvo: 1 000 x 80 = 800 000

8 %	x	800 000	=	64 000	
76 000 > 64 000					
8 %:n rajaan saakka:					
75 %	x	64 000	=	48 000	verovapaata
25 %	x	64 000	=	16 000	pääomatuloa
76 000 – 64 000 =		12 000			
25 %	x	12 000	=	3 000	verovapaata
75 %	x	12 000	=	9 000	ansiotuloa

5.32. **Piironki Oy:n osakkeenomistajia ovat Ella Erola ja Aleksi Arola. Ellalla on yhtiön osakkeista 60 % ja Aleksilla 40 %. Osakkeita on yhtiössä yhteensä 100 kpl ja osakkeen matemaattinen arvo on 200 euroa. Taseen varoihin sisältyy Ellalle annettua osakaslainaa 5 000 euroa. Piironki Oy maksaa osinkoa 80 euroa osakkeelle. Miten Ellan ja Aleksin saamia osinkoja verotetaan?**

Sivu 221

Ellan saama osinko: 60 x 80 = 4 800

Ellan osakkeiden matemaattinen arvo: 60 x 200			12 000	
– osakaslaina			5 000	
			7 000	
8 %:n rajaan saakka:				
8 %	x	7 000	=	560 < 150 000
75 %	x	560	=	420 verovapaata
25 %	x	560	=	140 pääomatuloa
4 800 – 560 =		4 240		
25 %	x	4 240	=	1 060 verovapaata
75 %	x	4 240	=	3 180 ansiotuloa

Aleksin saama osinko: 40 x 80 = 3 200

Aleksin osakkeiden matemaattinen arvo: 40 x 200 = 8 000

8 %	x	8 000	=	640
75 %	x	640	=	480 verovapaata
25 %	x	640	=	160 pääomatuloa
25 %	x	3 200 – 640 = 2 560		
75 %	x	2 560	=	640 verovapaata
		2 560	=	1 920 ansiotuloa

5.33. **Selvitä, mitä tarkoitetaan peitellyllä osingonjaolla.**

Sivu 222

Osakeyhtiön osakas tai hänen omaisensa saa yhtiöstä rahanarvoisen edun tavanomaisesta olennaisesti poikkeavan hinnoittelun avulla. Yhtiö esimerkiksi maksaa osakkaalle ylihintaa tai perii tältä alihintaa. Pyrkimyksenä on saada aikaan avointa osingonjakoa edullisempi verokohtelu.

OSUUSKUNTA

5.34. **Laske Osuuskunta Tomeran verotettava tulo, kun tilikauden ylijäämä tilinpäätösluonnoksen mukaan on 4 830 euroa. Tuloslaskelmaan sisältyy muun muassa seuraavia eriä:**
– edustuskuluja 62 euroa
– osinkotuloa eräästä pörssiyhtiöstä 200 euroa
– osuuspääoman korkoa Osuuskunta Luotsista 20 euroa.

Sivu 222

	4 830
Tuloslaskelman ylijäämä	31
50 % edustuskuluista	
Osingot pörssiyhtiöstä kokonaan veronalaisia (sis. tuloon)	-20
Osuuspääoman korko verovapaata	4 841

5.35. **Yhdistä oikeat asiat:**

Sivu 223

1. Luovutusvoitot	**Pääomatuloa**
2. Sairausvakuutusmaksu	**Määräytyy ansiotulon perusteella**
3. Sakot	**Vähennyskelvotonta verotuksessa**
4. Saaminen yhtiömieheltä	**Ei lueta yhtiön elinkeinotoiminnan varoihin**
5. Osakeyhtiö	**Itsenäinen verovelvollinen**
6. Osuuskunta	**Voi maksaa ylijäämänpalautusta**
7. Tulolähdejako	**Merkitystä tappioiden vähentämisessä**
8. Verotarkastus	**Ennaltaehkäisee väärinkäytöksiä**
9. Nettovarallisuus	**Varojen ja velkojen erotus**
10. Valtiolle maksettava vero	**Progressiivinen**

6. TILINPÄÄTÖKSEN TULKITSEMINEN

6.1. **Yhdistä oikeat asiat:**

Sivu 233

1. Omavaraisuusaste	**Mittaa vakavaraisuutta**
2. Kustannusten alentaminen	**Vaikuttaa kannattavuuteen**
3. Nettotulos	**Varsinaisen liiketoiminnan tulos**
4. Likviditeetti	**Maksuvalmius**
5. Gearing	**Nettovalkaantumisaste**

6.2. **Laadi oikaistu tuloslaskelma tilikaudelta 1.1.–31.12.20x2 ja laske sen perusteella**

Sivu 233 **a) myyntikate ja myyntikateprosentti**

b) käyttökate ja käyttökateprosentti

c) liiketulosprosentti

d) tulosprosentti.

TULOSLASKELMA	1.1.–31.12.20x2		1.1.–31.12.20x1	
LIIKEVAIHTO		167 981		146 169
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	38 814		30 300	
Varastojen muutos	1 061	39 875	287	30 587
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	61 515		49 892	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	11 663		9 571	
Muut henkilösivukulut	2 461	75 639	1 996	61 459
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		2 882		3 842
Liiketoiminnan muut kulut		32 583		36 709
LIIKEVOITTO/-TAPPIO		17 002		13 572
Rahoitustuotot ja kulut				
Korko- ja rahoitustuotot		56		32
Korkokulut ja muut rahoituskulut		975		1 278
VOITTO/TAPPIO ENNEN VEROJA		16 083		12 326
Tuloverot		4 503		3 451
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO		11 580		8 875

OIKAISTU TULOSLASKELMA	1.1.–31.12.20x2			
LIIKEVAIHTO		167 981	100 %	
Muuttuvat kulut				
Aine- ja tarvikekäyttö		39 875		
MYYNTIKATE		128 106	76,3 %	128 106 : 167 981 x 100
Kiinteät kulut				
Henkilöstökulut	75 639			
Liiketoiminnan muut kulut	32 583	108 222		
KÄYTTÖKATE		19 884	11,8 %	19 884 : 167981 x 100
Suunnitelman mukaiset poistot		2 882		
LIIKEVOITTO		17 002	10,1 %	17 002 : 167 981 x 100
Korko- ja rahoitustuotot		56		
Korkokulut ja muut rahoituskulut		975		
Välittömät verot		4 503		
TILIKAUDEN VOITTO		11 580	6,9 %	11 580 : 167 981 x 100

6.3. **Arvioi kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta ja niiden kehitystä**
Sivu 234 **annettujen tietojen perusteella.**

TULOSLASKELMA	1.1.–31.12.20x2		1.1.–31.12.20x1	
LIIKEVAIHTO	160 000		125 000	
MYYNTIKATE	76 800	48,0 %	52 500	42,0 %
LIIKEVOITTO	17 000	10,6 %	12 000	9,6 %
Korkokulut	6 100		3 000	
VOITTO ENNEN VEROJA	10 900		9 000	
Verot	3 161		2 610	
TILIKAUDEN VOITTO	7 739	4,8 %	6 390	5,1 %

TASE

Vastaavaa			
PYSYVÄT VASTAAVAT	88 000		62 000
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus	45 500		29 000
Myyntisaamiset	16 000		12 500
Rahat ja pankkisaamiset	500		9 000
	150 000		112 500
Vastattavaa			
OMA PÄÄOMA	58 050		56 250
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen vieras pääoma	22 950		28 750
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta	47 000		17 000
Ostovelat	22 000		10 500
	150 000		112 500

	20x2	**20x1**	
Kannattavuus:			
Liikevoittoprosentti	10,60 %	9,60 %	-> Kannattavuus on parantunut (tyydyttävästä hyväksi).
Myyntikateprosentti	48,00 %	42,00 %	-> Kannattavuus on parantunut.
Nettotulosprosentti	4,83 %	5,11 %	-> Nettotulos on hiukan heikentynyt.
Maksuvalmius:			
Quick ratio	0,24	0,78	-> Maksuvalmius on heikentynyt (tyydyttävästä heikoksi).
Current ratio	0,90	1,84	-> Maksuvalmius on heikentynyt (tyydyttävästä heikoksi).
Vakavaraisuus:			
Omavaraisuusaste (%)	38,70 %	50 %	-> Omavaraisuusaste on pienentynyt (hyvästä tyydyttäväksi).
Gearing (%)	119,60 %	65,33 %	-> Omavaraisuusaste on pienentynyt.

Quick ratio	x2	(16 000 + 500) : (47 000 + 22 000) = 0,24
	x2	(12 500 + 9 000) : (17 000 + 10 500) = 0,78
Current ratio	x2	(16 000 + 500 + 45 500) : (47 000 + 22 000) = 0,89
	x1	(12 500 + 9 000 + 29 000) : (17 000 + 10 500) = 1,84
Omavaraisuusaste	x2	58 050 : 150 000 x 100 = 38,7 %
	x1	56 250 : 112 500 x 100 = 50 %
Gearing	x2	(22 950 + 47 000 – 500) : 58 050 x 100 = 119,6 %
	x1	(28 750 + 17 000 – 9 000) : 56 250 x 100 = 65,33 %